१८

स्वस्था त्रिम णाहागऐ णाहगऐ भत्रि हाक हू तु कहँ: भस्पतिमी हलं: लाई श्री पदि उला मनी ग्रा ताग रि कैलास

॥ ५० ॥ देखिनि छि: स्वले पर्मां तक्कवणा मा जा ई स पेक हं: म ग ह ह काव था न: मा जा ई श्री कुप त्रि म्ह: ग ह प मैप

हुसित रवे लि घा स पा ई म्ह: ग स्था लि मा वह हा भ ना ॥ ॥ ताहा प्रांत: ऐ ई वर्श भया र पनि ॥ श्री महादेव

ग्रा सेरा र मेरा माता पार्व: ति ले हवै था उ मा खोजि खोजि हि काक हिपा उ नु स क्ति न मेरा माता पार्वति

ले: ध्यान दृक्षि ले हे: रि न र ॥ ग्रा ता ग र्छ न: ॥ हेर हेर: श्री महादे वले म ता ई ध्य लि म ग का त पा नि अं ग ल मा

व क्षि प सु सित सुख भो ग: ग हि म न पारि हि दुरा लाग्या कार ला छ न ॥ अव म लाई: श्री महादेव लाई दाक्षि

ल्या उ नु पन्यो भनि ॥ श्री पार्वति ताह देखि त्रि ख्की स्वले प मां त कवन्मा जा ई: श्री वाग्मति काति रमा

तु लि पथ र: मा वाक्षि हात मा कमल का फुल कि मनुष्य को स्वरुप धारी गारि वाग्मति का वालु वाले लि

वा लिंग व ना ई ॥ श्री महादेव आवाहन गरि नाना स्तोत्र गरि षोडशो उपचार ले पुजा गरि हि ला क्षि थी ई

न: ते स्तो मे लामा ब्रह्मा विष्णु इन्द्र ति मैजनाले ॥ श्री महादेव का दर्शन गर्या नि मी त्य स्वले प मां तक्क वन राम ॥ ५०

मा: ग्रा ई पुग्या तब ब्र ला जि ले मेरा महत्ता ह: श्री पार्वति लाई देखि विस्मु लाई देषा ई ह स्तो व ब न क

रा को रुपा भया: हे भगवन ॥ श्री महादेवी स्तुत पं ई तै दे पनु भयो कि भ पेरा ल्यो गं: गा का ति र मा वास ॥ ५० ॥

दिलेगीकोमः वीरा गन्याकोईश्रा दिदेवताले पनि तपाईको दूर्शन्। पाउँनाले अलंत दुख पाई तपाईला
ईखोजि २ हिंड्छन ॥ हे प्रभुत पूईकस्ताः भगेः स्रष्टि थीती संहारः कर्ता म सीका सवैको आधार भयाका
हे ईस्वर तपाईलाईः कोति २ नमस्कार छः हे भक्तवत्सल प्रभुव सबै देवतालाई दर्शन दिवदेउ उत्तम भयाका:
कैलास पुरि मा सवै हाग नुहवसः भनि बिंती गर्दी पार्वतिका वचन सुनिः श्री महादेवलेः लौ जाउँ हिंद भनि
दुवै अलि पुरुष अंक माल गरि हिमाल से पर्वत मा जादा भमा तवहिं माल सेलेः श्री भवानि शंकर लाई सो
दसे पनाएले पुजा गन्या भनी स्कंद कुमारले अगस्त मुनिलाई कहंदा भया सो हि कथा सुतले सौनकादि
अथासि हजार मुनिलाई कहंदा भया सो हि वृतांत सा पनि वर्णन त भयो ॥ ॥ इति श्री मा घमा
हात्मे कुमार अगस्त्य संवादे। श्री स्व रुवा निदरमेव सौ कथा द्वादशमोध्या यो ॥ १२ हे ॥ अगस्त्य उ
वाचो ॥ हे स्कंद कुमार अव श्रोकः क्या क्या औतार लिनु भयो क्या क्या नहरिगः श्री महादेव गर्नु भयो
तांत मलाई अज्ञा गर्नु हवसः भनी अगस्त्यले बिंती गर्दा कुमार आज्ञा गर्दछन ॥ श्री स्कंदौवाच ॥ हे अग
स्त्यः श्री महादेवले मृगरूप लीयाको कुरा मपनि मीलाई कहंछुः एक नित भै सुराधुरा पुर्व कालमाः श्री
महादेवले मेरमाता पार्वतिलाई छल गरिः हारमा वक्से हुनः लाई मलाई कसैले थ्यो भन्याक सैलाई प

१३

स्व ख्या न्या मैले: त किरातिनि भनी रहेका थीआं कोता पार्वती पनि टेहेछः मैले ए छाइदि छः लुं भन्या कोता पे छ लेपो मलाई
॥५८॥ छ लिं छ भनी ग्रत्यंत हर्ष मानी: ॥ श्री महादे: ताहा बात ग्रंतर ध्यान भै त्र ले पुमांतक वनमा किरातेश्वर
भै रहा तब पार्वतिले: श्री महादेवलाई न देखि ग्रद्भुत मानि भै लेतः श्री महादेव लाई मैले साथ ल्याभुं अे
ले केहि काहा जानु भयेछ भनी मनमा चिंता गरि ध्यान द्रिष्टि ले हेर्दि भईन तब पार्वतिले जानिजा हा कि
रातेश्वर: श्री महादेव विराजमान भयाको थी: ग्रौ पार्वति पनि तस्या उमा जादि भईन र किरातेश्वर: श्री
महादेव: को दृर्शा गरि: ताहि बाग्मति मा स्नान गरि नित्य किरातेश्वर को पुजा गरि पार्वतिले ताहि
तपस्या गरि पार्वतिले ताहि तपस्या गरि र स्रापार्वतिले नित्य स्नान गन्या को हुनाले गौरितिर्थ भनन्देते
छ स्या उमा प्रष्यात भयाको हो: हे ग्रगस्त्य भनि कुमार: ले ग्राग्ना गर्दा भया: ताहा ब्रात: पार्वतिले नाना
फलफुल नैवेद्य लाई किरातेश्वर: श्री महादेव लाई मिठा ई गं: गाजल: ले अभिस्ला गरि स्तोत्र गरिना
ना विधीले पुजा गरि धेरै दिन बिताया: तब पार्वतीको पुजा भावले संतुष्ट भै शिवलिंग देखि प्रत
छे भै ॥ श्री माहा देवले पार्वतिलाई दर्शन दिया तब पार्वतिले ग्रंजलि बाधी: श्री महादेवलाई साष्टाग ॥राम॥
प्रनाम गरि बिंति गन्या धंन्य २ मेरा भाग्यले तपाईंको दर्शन पाञां हे ईश्वर: अब धेरै काल बित्यो तपा ॥५८॥

मलाई तलाई ठेला तयै टि कुरा लुनाई कै हि किरा टि निमै ॥ श्रीमहादेवः वल्पो का था उं मा ग्या ई नं: तव किरा
त मं छन् । हे कुं दृटि तत्काल गर्द छ मैले: तलाई [illegible] हि: दाकोटै वेर भयो भनी भंन्दा ॥ किराति तिमं छन्
हे किरात मलाई भो कलागो पार: वन्मा फल फूल खो जता गर्‍या भनी ॥ दुबै संगै वस्या ॰ केही दिन ॥ श्रीमहादेवले का
मदेव को वलप रि किराटि नट लाई सत्रा तदा लाग्या तब किराटि ति मं छन् ॥ हे किरात पैले क्या कुरा गर्‍यौ अैले
क्या का मन छौं: मैले बालक मा सत्यवा मा गर्‍या को छु ॥ श्रीमहादेवः लाई वा हि कं प्रयाग कसैला ई भज्न्या छैन:
भनी सत्य गर्‍या कि छु: मलाई तिमी: लेरा छौ उं भ त्रि किराटि तिले भनि नरः किरात भं छन् : ॥ हे किराटि तिक
सैला ई भन्या: म श्रीमहादेव तुं तप त्या गा हेर: भनी किरात रूप छाडि ग्राफ्त स्वरूप दर्शन दिया तब किराति ति
ले अंजली बाधी: श्रीमहादेवलाई भी दण्डोपवा र ले पूजा गरि: ला हा गद्गण म गरि: विंतति गर्‍या धंन्य २ मेरा:
भाग्य ले तजा भट्टलाई पालं ग्प्रवमे रावा: वादछ: उंना उं मेरो कन्या दान भया को छैन लौ हि दत्तु हव सः भनी दु
बै लै उरत को ग्रंथ कमाल गरि ता हा दे विजा हा भया हि माल य मा पुग्या रत व हिमाल सेले: श्रीमहादेव पार्व
ति स्त्री या को देवि: भत्संत छ त्रि भै मै ना छैउ: भं तु लाग्या: हे भगि हेर २ श्रीमहादेव पार्वति कता बाट आउँ
नु भ कि छ: भनी दुवै अ लि पु रूप ले कुरा गर्दा हा को श्री गो तव: श्रीमहादेव ले भाल पाया रक्षित नाग

हैं

स्वस्था ॥ ५८ ॥ ईः राखि। पंःएरको र ध्याकन्या लेगर्ली मैले निश्चः मारिदिया। श्री महादेवले ऐहि बखिदिन कातनै छन्। अ
व मैले यत्न गर्नु पर्छ। भनी आफु स्वरूप छुपाई कुलोतःलाउँमागै किराति नितपः पार्वतिलु किरहिन्। सा
हाप्रांत। किराति रूप। श्री महांदेव आई हेर्दा किराति नीलाई देखेशान्त रयो किराति नीका हा गयेछ भनी।।
पाउँ र मा त्यो शिहि द्गाकहि पाये नरःग अब काहा जाउँ भनि फर्कि आउँदा तलाउँमालु किरहा कि पार्वतिले अ
ज्ञा गर्छिन्। हे श्री महादेव तिमीले यो ब्याग न्याको हो सच्चै त्यो ब्याघ्याको रूप लिवन्वन् मा बसि। सिकार खे
लि दिन काटन् कातने हो कि यो हांसारलाई पालना गरि इन्द्रादि देवता लाई रक्षा गर्ने हो सो तिमीले बिचार
गर तिमीःले अप्सरा भादा द्यो दिदि आपाछिन्। हांसारक सो गर्दिःहे। ला देवताहरू भनी तिमीले कैलासपर्व
तःलाई त्यागःगन्याको देदिवि अमरावति छोदि तिमीलाई बोलि र व दा दुखले दिनलाग्याका छन्। हे ईश्वर
अव त्यो रूप छादि अप्सरा स्वरूप देबोई इन्द्रादि देवताहरूको मनलाई आनंद गराउँ भनी पार्वतिले तलाउँ
मालु कि अ काइयावा रिा मयाउँ गरि येस्तो बचन कहां सुनाउँदि भईनः तव किराट रूप ।। श्री माहादेवले राम ॥
अद्भुत मानीक रा भं डलाग्या मजा हां अप्सरा का को ताद पैलाई आहःपापा को श्री येरा अब यस्लाकुरा क ॥ ५८ ॥
स लेगर्छः भनी बिच ना गरि ताहा देखि अप्सरा रूप हेरा का पाउँ मा जाया भया। ताहा प्रांत पार्वतिलेः श्री महादे

रा
पनी होइ राग गंधर्वकंन्या पनी होइनः नागकंन्या पनी होइ, रा दैत्यकंन्या पनी होइनः मता कि हि ति कि हुं सो
वले प भांतक वराभाः भव स्या को थ्यैरैः वर्ष ~~भ्यो~~ः हे किरात भलाई मेरा तं गल्ह मा व छु ला इ भन्ने पनी छैन ।
ति भी लेकस्को भाग्यी हो भनी लोध्योः मेरो आज संध्यकसै मित विवाहा पत्नि भयाको छैन आज व्याकुल
ले आसै भनी भनौला तलु रा मेरो अंग लमा भयाको फल हन्छ बोज ना नि भित्त आ हा भ्रप्रा दाको हुं भनि
से लो बात कन्या गर्दी गर्दै रात पर्यो र किरात भं छन ॥ हे सुंदरिः भव रात पर्योः कहां जानु औ लै दुःखै
पे हिवास गर्छः भनीः किरात रुप श्री महादेव आज्ञा गर्दी किराति नी भं छिन ॥ हे किरात तिमी छौ प्रतप
म छु अरिंगजातिः ति म्रो रति म्रो र मेरो पेक्ष जगामा वासक सो गरि होला बिसेव पुरुष जाति का मनमाथ
र्म हुं दै न त स्का रस्ता ति भी संग मरः हुन्न छैन भनी ॥ किरातिनि ले भन्या किरात भं छुं नः हे सुंदरि मेरो
रामा संदेहमा नु पर्दैन ति म्रो सत्ये जाला भनि द्दरा उँनु पर्दैन से हि वस पे सो रात मा का हा जान्छौ भनि कि
रात रुपः श्री महादेव ले आज्ञा गर्दा किरात रुपः पार्वती लेः पो किरातः श्री महादेव हुं नः भनि जान्याको हु
नाले: लौ भनी दुवै जना बेलप गको रुख मुनि वासबस्या पे सै तर्ह लेवस्ता थ्यैरै दिरा भयो र पार्वती ले प
मा वि भार गन्या भव सोः श्री महादेव लेः कै ला स को वर्नी गरेः रा भव मैले व्या गरेंा होः श्री महादेव ला

सख्या
॥ ५७ ॥

मन्मा छिन्नः नागरिः श्री पार्वतिले आज्ञा हुनछ्दा किरातिनिको रूप ध्यान गर्न्या कस्तो रूप भनौला त अत्यं
त सुंदरि पद्मपत्र जस्तो नेत्र भया किः ग्रतिको मलसरि भया कि मध्ये हलाई लो मुख भया कि नेत्रला
कताक्षले सबै प्राणि हरुलाई ग्राक्र नलसा पर्नै भया कोलक्ष्मी को जस्तो तेज भया कि सब कू ॥ १६ ॥ कर्णक
कुंडल भया कि ये स्ती रूप ध्यान गरि ॥ श्री पार्वतिलेः मलीषमांतक बन्मा नाईः श्री महादेव लाइ भोजिहि
दाक्ष हि पनी पाउँ नु रासक्छि व किन भैनाग्य तिका ति रमाव सिरहिन ॥ तेस्ता वेलामा किरात रूपः श्री म
हादेवं हातमा धनु काद मालि वन्मा सिकार खेल दैछो हे किरातिनि रूपः श्री पार्वति वस्याका थाउँ मा आ
ई पुग्यार ॥ श्री महादेवले किरातिनि रूपः पार्वतिलाई देखिः किरात रूपः श्री महादेवले किरातिनीला
ई आज्ञा गर्न्या ॥ हे सुंदरि तिमि को हौ देवकंन्या हो कि दैत्य कंन्या हो अथवा गंधर्व कंन्या होः कस्की पुत्री हो
कस्की स्वास्नी हौ ये स्तो भयंकरः जंगलमा सिंह व्याघ्र इत्यादि वन जंतुले खचितः भयाका ये स्तो भयोर
जंगलमा अलिक्षि जाति एकांतले रहद्दा मा तिमीलाई द्रलागः दैन क्या भैलेता कैले पनि तिमीलाई देख्याका
छैन ग्या उका हावात ये स्तो भयंकरः जंगलमा आई एकांतले वसिरह्यौ ॥ हे सुंदरिः यस्याथि मलाई क
क हौ भनी ॥ श्री महादेवले किरातिनिलाई आज्ञा गर्दा किरातिनी भंछ्न ॥ हे किराति सुरास देवकंन्या

राम ॥
॥ ५७ ॥

तमनोहरः आई २ मा अत्यन्त गन्धः लक्कु लक्कु लःले पुरी भया कास्तिंठ भया व्याप्त भया मग मग भया ॥ नाना तरह
का वराजंतु हरू जगा २ मा रहन्दैरिः रंगि रंगका पंछि हरू मधुरः शब्द गरि बोल्न भया कोयै
ल्लो ॥ श्लेषमान्तकवनमाः श्री महादेवले किरात रूप भै परम आनंदले रहदा भया द्धैरि नदेपावि
गनि मैल भया कि बागमतिले वेडि राखा गुप्त पंत मनोहर स्थारा मा किरात रूपः श्री महादेवले रहदा व
स्दा धेरै काल बित्यो रूपनि कैलास पर्वत को बर्गी न गरिः तहि वन्मा नाना तरह ह स्थित बेलि भुलि रहला ॥
॥ ताहा श्रीतः पार्वतिले धेरैः दिन भयार पनि ॥ श्री महादेव न आया को देखि मनमा अत्यंत विषाद गरि ठा
उ २ मा श्री महादेवलाई खोजि हिंडा कोहि पनी पाउनु सक्के न रविनमा आकुल गरि पैलेः श्री महादेव जा
हां २ जाथ्यो ताहां ताहां पार्वतिले खोजि २ हिंदन रूपनि ॥ श्री माहादेवः को पता पाउनु सक्के नः तब पार्व
तिले मनमा चिन्तना गरि मुहुर्त एक घरि ध्यान दृष्टिले हेर्दि भइनर पार्वतिले हेरे हेर ॥ श्री महादेव
ले मलाई छलि किरात रूप भै धनु हात मा लीवन २ डुलि आनंद पुर्वक श्लेषमान्तकवन मा किरा
त मा भया को रैछ भनी श्री पार्वतिले बुझि ग्रव मैले पैल्तो वक्ले होइनः श्री महादेवः बिना को तंः ता
कत लेर ह्या गलीः श्री महादेवलाई श्लेषमांतकवनमा देखि फर्की ईल्याउन का मन गर्नु पर्यो भनि

स्कस्वा

॥ ५६ ॥

तिहामा लिनुं अब तिमीः ले आज्ञा दिया अमरावति जादाहुं इति इंद्र ले बिंती गऱ्या पछि ॥ श्री महादेव ले
हे इंद्र अब तेरोः राज्य निस्कंटक हवस्ः अब सुष पुर्वक अमरावति को राज्य गर्नु जा भनि इंद्र लाई बिदा दि
या ॥ इंद्र ले श्री महादेव ला साष्टांग प्रनाम गरिः तेतिस्कोटि देवता लाई साथ मा लि अमरावति जादा भया
भनी स्कंन्द कुमारः ले अगस्त्य मुनीः लाई कहंदा भया सो हि कथा सुत लेः सौनकादि अठासि हजार मु
निहरुः लाई कहदा भया सो हि वृतांत साहा विस्तार भयो ॥ ॥ इति श्रीस्कन्दपुराणान्तर्गते केदार खंडे कु
मार अगस्त्य संवादे तारकासुर वध इंद्रादि देवता अमरावति प्रवेश नाम अष्टसप्त्यातिपरः मेले श्रीक
भाटका दसौंध्याय ॥ ११ ॥ अगस्त्योवाच ॥ अगस्त्य बिंती गर्छन् ॥ हे स्कंद जी तपाईं को कृपा ले श
क्ति देवी नंद तारकासुरः लाई मारि इंद्रादि देवता लाई स्वर्ग का राज्य मा पठाया को सु पुरी कुराः सुनी सकुं
अब या हा प्रांत ॥ श्री महादेव ले क्या क्या गर्नु भयो सो वृतांत कृपा गर्नु हवस्ः भनि बिंती गर्दा कुमार
आज्ञा गर्दी भया ॥ हे अगस्त्यः श्री महादेव का बेरिग संक्षेप लेः म तिमी लाई कहंछुः चित्त लाई सुना हवस्
श्री महादेव ले पार्वति को बरिग हेर्नी लाई किरांत स्वरूप लि हात मा धनुक लि सले ष मांन तकुर्न्या लाई
प्रमआनंद गरिः जंगल मा कुदा गरिः रह्या ॥ श्री महादेव ले कुदा गऱ्या को थाउं कस्तो छः भनी लात अत्यं

॥ राम ॥

॥ ५६ ॥

कोहि॥ काछातिमा लागी मुर्छा भयातेस्तो: तारकासुरलै:॥ देवतालाई दुर्वेदिराको देषि कुमारलै अ
नंत क्रोध गरि धनुको टंकार गरि दिव्य ~~सस्थ~~ स्राबं छिमं ढुवाराका नम [illegible] लेमान्छे षि तारकासुरको
छिन्नो ताकि प्रहार गऱ्या त्यो मं ढुवा रागरो दिन कासु जर्ति नअस्ताई रातका ताराराउदाई तारकासु
रको २ र सिंहैं: हुरागऱ्यो त्यो देषि॥ अब माहादेवले भाद्दै: आईतारकासुरको सिर भुमिमा पर्नु सापाई षिवैमा
छमाई लिया: त्यो क्या कारनले तारकासुरको शिर षिवैमा: अब माहादेवले समासा भन्या हे अअगस्त सुरा पुर्व:
काल मातारकासुर: लै: अब ब्रह्माजिको वडा उग्र तपस्या गरि: ब्रह्माजि देखि वरदान पायाको थीयो जसले मेरो
सिर भुमिमा खसाल्ला: ला त्यसको शिर हजार टुक्रा भैजिहोस भनि मागयाका हुनाले॥ अब माहादेवले षिवैमा
छमाई लियाकोहो भनी कुमार: लेआज्ञा गऱ्या॥ ॥ हाप्रांत: कुमारले तारकासुर: दैत्यलाई माऱ्याको देषि
देवता यक्ष गंधर्व किंनर: भुत प्रेत पिशाच प्रथमगले धन्य २ कुमारभनी कोलाहल गऱ्या त्यो देषि
तारकासुरका सैन्य भागी पातालपुरिमा गया॥ अब महादेव वृषभमा सवार भै इंद्रादि त्यतिकोटि देवता
यक्ष गंधर्व किंनर भुत प्रेत: पिशाच प्रथमगणले सहित भै कुमार: लाई अघिलाई कैलाशमा गं
या॥ ॥ ताहाप्रांत: ईंद्रादि विंति गछिन॥ हे जगदिश्वर तिमीःले कृपा गर्नाले सत्रु संहार गरि अमराव

॥ स्कन्धा

॥ ५५ ॥

वदेजुध हुदा लागया कोथि प्रो तारकासुरले ब्रह्मास्त्र को बलल्य हृ दिइगयार अब यो तारकासुर दैत्य
कोतपस्याकावलले कैद्धग्रै राहा बसि केहि प्रयोजन छैन भनि तारकासुर प्रहार गर्या ॥ कोलाहल जा
थि ब्रह्माजित स्तितगी साहसा ग ब्रसा भगाहि ब्रह्मा जी का झाणि रमालि न भया: तारकासुर दैत्यले प्रा क्र ब्रह्मा
स्त्र जाइ ब्रह्मास्त्र तलि राभया ॥ या को देखि अत्यंत दूराइ अब क्या गर्नै हो भनी विचार गर्न्यार अब भागि
जाउँ भनि रथ भुमि लाइ त्याग: गरि: तारकासुर भागि गया: सो देखि कुमारलै: लगा दै: गयार कुमार
ले सो बग रा थो लदा भया ॥ हे पापा सा दैत्य मा का वदा गब्र ध्यस भया का हे तारकासुर: तकाहा भागय
स: अब मेरा हात मा परि स त जा हा गया तापनि तला इ रा मारि छोड्न्या छैन भन्दा भै: जुध गर भनी
कुमारले भन्या कोर्व नरा सु नि तारकासुर ले: ताहा देखि उँ क्री ग्र्या का समा गे ति त्वो ति बो वाराज त्सेमे
चले जल को ए छिग ऐ छि:न ॥ तसैतर हले देवता को फौज मा थी तारकासुर ले वा रा का व र्षा ग को
ति २ देवता लाइ मुर्छी गरा या: फेरि पर्वतत: उँवालि कुमारलाइ प्रहार गर्न्या त्यो पर्वत: ले पी: मिकन कु
मार को रथ भुर्गी गरि दिया कुमार गरथ देखि उँ तन्या को हुनाले कै हि भये रावा कि जो जो देवता राज्ञि
करहाका छन ॥ तिनको: को हि का हात भाग्या को हि का पाउँ माला गी बले: तु रा भै सबे र ला ॥

राम ॥

॥ ५५ ॥

देवताहरः लाई दैत्ये का फौ जलै गाहि २ गन्धार्वो कुरा जगा दिस्वर श्र८ माहादेवलै पुस प्रबंद भैरव लाईदा क्षि
श्र८ महादेव आग्या न्या ॥ हे प्रबंराद भैरव भैले तिमी जाई तारका सुरका फौ जमाजा ईन ति खा नाको ईछ
छः ईति पाईर ताहा सुजाना जीन स्योका छत्ये सलाई पनि तिमीलें ग्रा लगा हिः देउ भनीः अ छा पारः भैरवले
हर्वेछः भनी ग्रब्लंत गो धगा हि तारका सुरको फौ जमाना ई है त्यका रगत मासु पाईः आनंद गा हिजु ध्यका
त्रिय मानाग्नि २ हि दवीला गया क्षैले रथ फैला पन्या रुध लमेतखे कै ग्रा लगा हि त्रि लिदि माहा क्षि पा सा हाति
ला ईपनि मुख भीगे हालि नपा ई दिन्या । देखै तर हालित दै त्यका फौजला ई हता ई सु का मा जीवस्यो काथा
ईमा जा ई सु जाना स्यो ला ई लमा ई ग्रा लगा हिदि पार देईर ब्राघिल तिरः जौजौ फैः ला पन्यो लेमुख भीग हाल
दैमपा उ दना दैई प्र गारि स्याई ॥ श्र८ महा रुद्र बस्यो कुथा उमा ग्राई बिंति गन्या ॥ हे श्र८ महारुद्र तपाई को आ
ज्ञा लै सुजाना जीन लागा लगाहि तारका सुरको सैन्य लाई बिध्वंस गाहिः र गत मासु पाई गि प्र भआं ग्रबक्या
आज्ञा हुंछ ॥ भनी बिंती गन्याः श्र८ महादेव आज्ञा गर्छन् ॥ हे प्रबंराद भैरव तिमी देवि म लंतो बभ नाभ
व ति मीः ग्रा प्र स्यो रा मा जा उ भन्या र प्रबंद भैरवले ॥ श्र८ महादेव लाई साष्टाग प्रना मगा हिः श्राछ क्या रो
मा गरा ॥ ॥ ताहा प्रांतः तारका सुरः ले छ पा काः ब्रला सरसु मा रले छ पाको ब्रला का दुपै ग्रा का लमा

स्वस्या
॥५४॥

भैलुनि अत्यंतः क्रोध गरि इन्द्रले फर्कि फेरि जुधैं गन्या तारकासुर दैत्यका सेनाहरूः मार्थी जाई छिन भरमा साठ को-
टि लस्कर लाई संहार गन्या इन्द्रले आफ्ना फौज लाई मान्या को देखि तारकासुर दैत्य अत्यंत क्रोध गरि ब्रह्मास्त्र प्र-
योगः गन्या र त्यो ब्रह्मास्त्र ले सबै देवताहरूला पाश लाग्या त्यो देखि इन्द्रले वरुनास्त्र प्रयोगः गरि अग्न्यास्त्र लाई सां-
त गर्नि दिया फेरि इन्द्रले वायव्यास्त्र प्रहार गरि तारकासुर दैत्यका सेनालाई वायुले उडाई दिया महा उत्पा-
त गरिबा· सुव्यास्त्र ले दुख दिया को देखि तारकासुर दैत्यले अत्यंत क्रोध गरिः ब्रह्मास्त्र प्रयोगः गरि सबै
देवताहरूःलाई गाहि २ गरि भगाया त्यो ब्रह्मास्त्र कस्ता तरहःले गयो भन्या सैले जगतःलाई ग्रास गर्लौं कि
भन्या जैः गरि देवताहरूःलाई हैरि आया॥ को देखि इन्द्र प्रभृति त्यतिस्कोटि देवताहरूः गाहि २ भै कुमा-
रका सरन मा गया कुमारले पनी ब्रह्मास्त्र प्रयोगः गन्या दुवै तिरको अस्त्र गइग्या आकासमा पुलो जुध हु-
न लाग्या तेस्ता विघ्न मा कुमारःले रथ्य वठाई तारकासुरका फौजलाई छिन भरमा चौविस्कोटि दैत्यला-
ई संहार गरि दिया तारकासुर ले पनी धेरैः देवताको संहार गन्या॥ तेस्ता विषम मा सुग्राम भई ग्या ई मःसुः
नं जैविनि संग पनि सबै दैत्यका सेनालाई जिपाई दिया र फेरिः त्यो दैत्य हरूःलाई देवताहरू जित बढो
अघोर जुध गर्नु लाग्या॥ ताह प्रांतः कुमारःले मान्याः फेरि दुर्जिसु आमा पले जिपाई दिंछु॥ त्यस्ता प्रकारले

॥राम॥
॥ ५४॥

मात्पो: देवी (: दैत्य सेना हरू ले ध्यन्न २ बिरवाहु भैगट भनी बटाउँत त्राव सग र्दु लागया ॥ तव ईन्द्र मुर्छा देषि
बिउँझि: हेर्दा देवता हरू को दशा देषी प्रलय काल को मेघ ऊ विशाद गर्दि: करा ई बिरवाहु भैगट माथि
जाई: ईन्द्र ले मुष्टि प्रहार गर्‍या: त्यो मुष्टि को चोट ला ई सहन: सा ह्राकी पछि भा लोटि मुर्छा भया ॥ ताहा
प्रांत: ईन्द्र ले दैत्य हरू लाई वज्र प्रहार गर्दि: सब को तिः १७०००००० दैत्य उँ छिन्न भ र्मा ना सग र्‍या को
देषि बाकि रहा का दैत्य हरू भागी गया र तारकासुर दैत्य लाई: ईन्द्र ले आफ्ना फौज लाई संहार गर्‍या को
देषि अत्यंत क्रोध गर्दि तारकासुर ले ईन्द्र माथि त्रा ई लागया र तिः ाति बाणा ले सेना लाई प्रहार गर्‍या
र: तारकासुर को बाणा का चोट सहन न सकि दश दिशा हेर्दि भागया ॥ ॥ ताहा प्रांत बिरवाहु दैत्य लाई चेतन
भार उँ ष्टि करा हे र्‍या गया श्ना महा राज: तारकासुर ले सबै देवता हरू लाई भगा या को देषि अत्यंत षुसि भै
देवता हरू: तिर हेर्दि ताली म बजा ई भं नु लागया: हे पापी हरू ईन्द्र तथी कार: र स्वा द्दः औ परा क्रम प्रुरुष हो
ला ति सौ संग्राम छो दि कन दा षित भागि जाने छौ: ता तेरा परा क्रम सभ सा हा मिक्षित जुध्य गर्नु भा: हो ईन भ र्‍ये
त्य राप्ना ता वस्या ई पैले ऊ म: त्सु मंदल मा जा त्ये ति नग र्‍या भव ते रो प्रा ता रह्‍या छै: ता त लाई मारि ति हरू:
तं कष्टि त: हाम्रा मा हा राजा तारकासुर लाई स्वर्ग को राज्य गरा ऊँला भ नि बिरवाहु भैगट ले भन्या को व

स्वस्था

॥ ५३ ॥

क्रोध गरि बदाति बीस वाणालि इन्द्र का छाति ताकी दश वाणालि इन्द्र ले विरबाहु का रथ को चुर्णी गरि दिया ॥ बार वाणाले रथमा लाग्याको दारुक नमस्या: ऐक वाणाले सारथीको सिर छम सालि दिया ॥ पाच वाणाले रथमा लागि रथको चुर्णी गरि: दिया ते स्तो देषी विरबाहु दैत्य ले अर्को रथमा चढि इन्द्र सित जुध्य गर्न लाग्या आक्रा रथको दृशा देखि अत्यंत क्रोध गरि दुई वाणाले इन्द्रको: ॥ ध्वजा काटि दिया: फेरि बार वाणाले रथमा लाग्याको घोडाका सिर काटि दिया दुई वाणाले सारथी:लाई प्रहार गर्‍या: फेरि: बार वाणाले इन्द्र को रथ चुर्णी गरि दिया फेरु दश वाण इन्द्र माथी प्रहार गर्‍या: स्यो वाणाले इन्द्र को छाति मा लागी रगत को धारा बग्नु लाग्या इन्द्र ले पनी अत्यंत क्रोध गरि: अर्को: रथमा चढि विरबाहु नामा दैत्य सित जुध्य गर्नु लाग्या ॥ ताहा प्रांत ऐक वाणाले विरबाहु को धनु काटि दिया पाच वाँणले रथ को चुर्णी गरि दिया त्यो देषि विरबाहु मंगटले क्रोध गरि इन्द्र माथी दौडि इन्द्र का छाति मा ऐक मुक्कि अपाया त्यो मुक्कि को चोट सहनु: न सक्कि इन्द्र मुर्छा भै रथ देखि: षस्या र विरबाहु मंगटले ते तिस्कोटि देवता लाई वाणा को वर्षा गरि: शाहि गाहि गर्‍या ॥ कोहि देवता वाणा को चोट सहनः न सकि दश दिशा भागी गया: कोहि मुर्छा भै पृथ्वी विमा लदि रह्या कोहि देव हरुगा हि २ भै कुमार का सरं:रा मा ग

॥ राम ॥

॥ ५३ ॥

मले जुरू भयाका: महारथी हरू: भया फेरि हात मा ढाल तरवार लियाका सेना हरू भया ॥ फेरि शस्त्र:
अस्त्र लियाका युध्ध मा सुरा भयाका ऐसा महा बिर बिरस्यौ जे लाई लि आफ्ना गुरू सुगाबा यी लाई साथ
माली तारका सुर: दैत्य जुध मा आयारदु दै पछि ॥ का सेना हरू: ले कः लोल शब्द गरि करायार सिंहका फौ
ज मा सिंह लाई लागया झैं देवता का फौज मा तारका सुर गयाई लागया त्यो देवता हरू: ले पनि: आफ्ना २ ल
सा अस्त्र प्रहार गरि: धुलो जुध्ध ना ई भगयाबका: क्या शस्त्र अस्त्र भन्या ब्रह्मास्त्र अगिनी अस्त्र वायुब्यास्त्र:
मोहन्यास्त्र पद्म त्रिशुल गदा बज्र तोमल इत्यादि प्रहार गन्या: भुत प्रेत पिशाच दि हरू: लेप दैत्य का सेना
मा लाई दैत्य हरू: लाइ समाई दात ले तोक्कि दिउँ दै: दैत्य हरू को रगत: चुस्नु लागया ऐसै तर्ह ले देवता हरू
ले: आफ्ना सेना लाई दुख दिया को देखी: ग्या ग्रा: मंगट बिरबाहु लाई भन्या: हे बिरबाहु तैले नाई प्रो मे
रा फौज लाई गालर्दि नेभयाका देवता ईन्द्र प्रमुख तिन्ले तिमत्र कोटि देवता लाई औ ले मारी आउँ नेका म
र भनि: अग्र ठायार हुबन्न: भनी बदा पराक्रमि ले जुरू भयाका बिरबाहु ले: आफ्ना रथ मा बसि धनु को
टंकार गरि: ऐसैं फेरा हः ज्ञार बाण लि देवता हरू: लाई प्रहार गन्या ॥ तो देखि ईन्द्र ले पनि आफ्ना रथ
बढाई ऐरावत हाथि: हजार स्वान लाई भि: और तुगना २ गरि: रथ लाई लिईया: फेरि बिरबाहु ले: प्रपंत

R

स्कन्धा
॥५२॥

राग हि: राक्षा को पिनाक ध्यनु को ताडो कार्तो दिया त्यो देषी इंद्रादि देवता ले बिघ्न भयो: यो द्रस्या न भयेन
भनी भंन्नला ग्या तब ॥ श्री महादेव ले आज्ञा गर्‍या: विघ्न भया को हो ई गणेशलाई ह्या कु उनि स्यो छन् ॥ अ
ब गणेशलाई दाकी ल्याउ भनी ॥ श्री महादेव ले आज्ञा गर्‍या पछि: देवता हरु: ले हरु स भनी गणेशलाई दा:
कि ल्याई गणेश स्मेत ॥ मै जुध्य गर्छौ भनी गण समरा बनी गया: ताहा प्राप्त ॥ देवता हरु: ले तारका सुर [illegible] सि
त जुध्य गर्नी त्रि मीत ग्या फ्रु २ शास्त्र अस्त्र लि कुमार को रथ का वरि परि बाक्षि बदो शब्द गणि शिं हना दग न्या
कुमार ले पनि वारवार ध्यनु को तंकार गर्‍या: भुत प्रेत पिशाच प्रथम गण हरु ॥ ले पनि बिहव द २ सित
कराउँन लाग्या: ये स्तो भयो रस बुले ति नै लोक व्याप्त भया: र स्तो शब्द सु नि महा प्राणि तारका सुर
ले अस्तंत क्रोध गरि: ग्या फ्र मंगलि लाई आज्ञा दिया ॥ हे मंगलि: हेर २ देवता हरु को न मत्स्का र देख्यौ क्रिपे
ले हाम्रा अग्रगादि छिन् ॥ भनि तिकनु राम क्रि आफ्रू रा स्स्स दिभा ग्या अग्र बकु मार: लाई दंर बी गरा ईहा
मिस्ति त जुध्य गर्नु तयार भै आया को हेर ॥ अब हाम्रा तरफः का पनि जलाई तयार गर: भ नि मंगलि लाई
अंह्रा पा मंगली ले पनी ग्या फ्रु फौज मा गरि तारका सुर को आज्ञा ले जुध्य गर्नु लाई प्रस्थान गर्‍या क
स्ता फौज ह भनौ ला त बदा बदा बिर हरु जुध्य गर्नी मा बहु तं: दुस्या रि: भ या का अस्तंत उग्र पराक्र

राम ॥
॥५२॥

लाई दुःख दिराख्याको धेरै काल भयो अब त्येस्को संहार गरि अमरावति लिउं ॥ श्री महादेवलाई गणेश हा कु
मार दुई दिनु ग भया तिनीले हाम्रा सत्रु भयाका तारकासुर दैत्यलाई मारि देला: श्री महादेवला भित्र जाउं:
भनि: येती स्कोटि देवता: श्री महादेव छेउ गयार विंति गन्या ॥ हे जगदिश्वर पापिष्ट तारकासुर दैत्येले अ
मरावती लिहालिला इंद्र: ख दियाको धेरै काल भयो: अब त्येस्को संहार गरि ॥ देवताको उध्यार गरन भ
नि विंती गन्या ॥ येति इन्द्रादि देवताले भन्याका वचन सुनि ॥ श्री महादेव आज्ञा गर्छन ॥ हे देवो ता
रकासुरः दैत्येलाई मैले: मार्नु हुंदैन ॥ मेरा पुत्र कुमार: ले मारि देला अब तिमी: हरु: जाई कुमारको ।
प्रार्थना गरि: कुमार: लाई सारथी: तुल्याई जुध्य गर्या: जाउ म पनि आउंला इति ॥ श्री महादेवले
आज्ञा गन्याको सुनि इन्द्रले हर्ष भनि ब्रह्मा विष्णु प्रभृति संपुर्ण देवता मरुद् गंधर्व किंनर सवमु
तप्रतापि ह्राग्न प्रथम गया स्कैत: भै कुमारलाई सारथी: तुल्याई तारकासुर दैत्यसित जुध गर्नु ॥
लाई पिनाक धनु स्वप्रस्था न गन्या ॥ तब गणेशले आफ्ना वाहन छुचुंद्रो सित भन्या: हे रर मलाई
वरदारा दिको आजै प्रस्थान गन्या येति: गणेशले आज्ञा गन्याको सुनि छुंचुंद्रो विंती: गर्छन ॥ हे ग
ननाथ प्रस्थान गन्याको होई तातिमीलाई भं जबि स्यौ छन ॥ मलाई सस ई आठ छु भनी ॥ प्रस्था

स्वस्था॥
॥५१॥

काः पुर्णीमाका दिनदेषि गोराक्षा नं कातिह्ला ताग हिः सुमि मैः एक मित श्रेष्ठ भ स्नान गरि मैरा पुग कुमा
र आईपुगुन् भनीः नीत्य ध्यान कालमाः श्री महादेव पुजा गरि मैना दिन् भयो र माघ सुक्लका
पुर्णीमाका दिन अस्तोगर लपे टोस्ति ग्र स्तोग रल स ग्र हृता अस्तोगरः लपे कुरु दुप्प अस्तोग लये जीतः
लुग अस्तोग लय पान अस्तोगरल पे कुरु का लुपा हिः अस्तोगर भ पजात जात का फुल धुप दिप नैवे
द्य संपुर्णा उपचारः गरि आर्सिकामा कुमारः लेषि॥ श्री स्वस्थानि परमेश्वरको व्रत गर्नु लागिन् संपुर्न
पुजा गरि साक्षिः अर्घ दिः अस्तुति गरि प्रद्दा दंडिक न लागदा॥ श्री स्वस्थानि परमेश्वरिको प्रभावले कु
मार आई पुगिन्॥ गंगाले थंभ श्री स्वस्थानि परमेश्वरि निमस्ताले बारंबार नमस्कार गरि आफ्ना पु
त्र कुमारलाई प्रसाद दिआशिर्वाद दिईन्॥ ताहाप्रास॥ कुमारलेः श्री महादेव उठि आई साष्टांग प्रना
म गरिः हात जोडि षडा भया तवः॥ श्री महादेवले कुमार आई पुग्याको देषिः श्री महादेव आज्ञा गर्दछन्॥ हे
पुत्र कुमार स्वर्ग मध्ये पाताल तिनै लोकमा कसैलेः केहि कार्य गर्दा त्यरा पुजा गऱ्या सिद्धी हवसः तेरा
पुजा नगऱ्या असिद्धी हवस॥ भनी वरदान दिया॥ ॥ ताहां प्रासः तारकासुरले दुख दिराष्याका देवता
का राजा इन्द्रलेः तेतिस्कोटि देवतालाई साक्षिः हे देवता हो पापिष्ट तारकासुरः दैत्यले अमरावति लि हामि

राम॥
॥५१॥

गंग्रंतलिवाश्री ॥ हे पिता माः मेरा सुमेरु पर्वती तिमीः असु मेरु पनि तिमीः जोहतिमी तिन ॥ जनाले वास गन्या
कोछ त्लसे थाउ मा सुमेरु पर्वतिले हिंः हो ग्र सुमेरु पर्वतिले हिं हो तिर्थ पनी तेहि ग्रयण मैले जान्या कोछैन ॥ अ
तिनी के: राम हिक मग रितिनै जनालाई साह्रां गह्रना मगन्याः तब श्री महादेव प्रसन्न भै आज्ञा गन्याः हे गंगे
शत चंन्द्रे हिछ सतलाई वरदान गर्दछु स्वर्ग मध्य पाताल तिनै लोकमा कसैले केहि कार्य गन्या पनि पैले
तेरा पुजा गर्नु त्लराषु जा गरि गन्याको: कार्य सिद्धी हवस: तेरा पुजा नगरि गन्याको कार्य सिद्धी नहो
हूभनी वरदान दिंग्रन[illegible]मंदल मा सबैको पुजा लिरा[illegible]लि नजा भनि पठाया: श्री गणेशले पनी
हुनस: भनि तिनैः जनालाई इंद्रवत पुजा नगरि विद्या भै श्राप: नास्या शामा गया ॥ ताहा प्रांत: सुमेरु
पर्वत मागरी भनी गयाको कुमार आइ दिपुगेन नन्दर ॥ गंगाले श्री महादेव छेउ: विंति गन्याः हे ईश्व
रहरो इलाई वरदान भयो मेरा पुत्र कुमार क्या नआई दिपुगेन जैति गंगाले भन्याकाव न न सुनि ॥ श्री:
महादेव आज्ञा गर्दछन्: हे गंगा त्लरा पुत्र कुमारको वाहन मयुरको पखेटाले उठ्नि भयो रावण[illegible]दा पु
गणको अंतर मा पर्वता भरवओर आउनु सकेरा प्रव श्री स्नस्या निपर मेखरको व्रतको प्रभावले
तेरा पुत्र कुमार वादेर आइ दिपुगला: श्री महादेवले येति आज्ञा गन्या पछि: हन रु भनी पौमसु गंले

२०

स्था माहादेवले आज्ञा गर्न्याको सुनि कुमारले हवस्: भनी तत्कालै उठि मजुरमाथी सवार भै सुमेरुपर्व
॥ ५० ॥ तको परिक्रम गर्नु भनी गया: कुमार गयाको देखि गणेशज्यूले: कसो गरूं भनी चित्त व्याकुल गरि व्याक्रा
वाहराधुमुंद्राष्ठ्य ॥ छ्वैगया चित्त व्याकुल भयाका गणेश: लाई धुनुंद्राले भन्यो: हे बिनायेक वयारा
तपाईंको केहरा मलिन भये भनी: धुनुंद्राले बिंति गर्दा ॥ श्री गणेशज्यू आज्ञा गर्दछन्: हे धुनुंद्रा म क्या क
हुं व्याज श्री महादेवले हामि दुवै भाईलाई डाकि सुमेरुपर्वत घुमि आउँनो अघि पुगन्या त्यसलाई व ॥ राम ॥
रप्रसाद मिला भनी: आज्ञा गर्न्या कुमारको भन्या बाहन मंजुरमा सवार भै सुमेरु परिक्रम गर्नु गया: अ ॥ ५० ॥
ब मैले क्या गर्नै होत त्यस्तो भयेस्तो पेत ठुलो ॥ मुस भन्या भारि हिंद्नु सक्दैन कसो गर्नु भनि गणेशले
आज्ञा गर्न्यार धुनुंद्रा बिंती गर्दछन् ॥ हे नाथ एति कुरामा: तपाईं क्यारा चिंता मांनु हुंछ ॥ त्यस्को उपाये म सिका
उँला सुनु हवस ॥ श्री महादेव पार्वति बस्याका बेलामा जाई तिन फेरा परिक्रम गरि साष्टांग प्रनाम गर्नु
हात जोरि बिंती गर्नु ॥ हे पिता माता: मेरा सुमेरु पनी तिमी असुमेरु पनी तिमी ॥ तिमि नै: ज्ञणा जाहानस्या
काइछन ॥ तहिं मोरि: सुमेरु हो भनी बिंती गर्नु र तिमीलाई वर प्रसाद मिलन्येछन ॥ भनी येस्तो जुक्ति: धुनुंद्रा
ले सिकायार ॥ श्री गणेशले बेस भन्यौ भनी खुसि भै: श्री महादेव पार्वति गंगा तिन जना बस्याका थाउँमा

लाई मानु छै याः नजा नि कन भा सा को हो के हि दि क रा पठाई जु हर सः भनी बिसी ग न्या र ॥ श्री माह
देव ले स्नान मा विर्यो लिमी छु कन लाई दिवा ग्नि लेप नी त्यो विर्य लिगा कुं ले पाई बाहिर सिस्या
श्री महा देव को विर्य निल्नाँ ले अग्नि लाई गर्भः भयो र ॥ अग्नि ले पो भसार्थ भयो भनी विष्णु ई
दुराई प्रवः कसो गरुः भनी गंःगा को तिरमा जाई कुस्का वन मा दुके लि ग्रास्या त्यो विर्य गंगा [illegible]
गो लदाई वली रसा को श्रीः ले सपुत्र अभि क्ता सि हरुः गंगा स्नान गरनी ना रादे पो र कृस ले आगो ना
लि छन्ता पन जाउँ भनी करा भन्या र का ले प्रकी ले बालि राष्या को आगो ताप नु छौंः न भनी नर
छवति ले प्रागो तापि प्रा पुर घरग इनन् ॥ ति आगो ता दि जा न्या छन ति अभि पत्नि हरुंः लाई गर्भ भ
यो र अभि हरुः ले बाल पा सार तिमि हरु लाई कसो गरि गर्भ भयो भनी सुन्या पा अभि पत्नी हरु ले
के हि उ गा दि रा न सकि नु पला गी रह्याः तब अभि हरु भो भै ग्रा पादि सा अभि पत्नि हरुं ले गंगा मा जा
ई त्यो विर्य गंःगा मा द्रुके लि प्राक्का सा मा जाई पल्लता रा भै रह्याः त्यसै विर्य ले षट्मुख कुमार उत्पति भ
या गंगा पुत्र भै रह्या षेक दिशा ॥ श्री महा देव ले गरो हा कुमार लाई दाकी ॥ ठेगा [illegible] कुमार तिमी दुबै ले
जाई छु मद्र पर्व तप रि क्रम मा गरि आउ जो पहि ला तप्या ई पुगला तस्लाई वरदा न दिउँला भनी पोति श्री

स्वस्था तिको घिर्यो माला गिसिर छेडन भयो सो हातिकस्ता भन्या सेतो हिमाल सो पर्वत जस्तो अति उंचो भन्या को हि
॥४८॥ ऐस्तो हातिका सिर लागि॥ श्री महादेव का मुख्यां जि राषि दिया र विंति गन्या हामी ले अतुर्दिग मा हे
र्दि क्षे हि पायै ना पाद्छु॥ बात सो हाति लाई देष्यंर ब्र्वारा क्षे दि॥ ऐस्को शिर छेदन गरि ल्यां॥
ख्यं भनी विंती गन्यार॥ श्री महादेव ले त्यो: सिर ल सिमुखि॥ आमिना [illegible] लाई दिया र ऐस्को ना
उ गणेश भनी नाउँ राषि दिया॥ ॥ तांहा प्रांत॥ एकादिन॥ श्री महादेव पार्वति अंतरगह मा
जाइ नार संग: गरि का थ्या देषि निस्कंदा भएरा: त्ये सै तरह: ले वस्ता र्थ्यै: का लवि त्योर पनि॥ श्री महा ॥राम॥
देव पार्वति सिमा गर्ट भुली रह्याको देषि इंद्र ले अग्नि लाई दया कि: हे अग्नि श्री महादेव ले पार्वति सित भोगै ॥४८॥
रहन्नु लाग्या विना॥ श्री महादेव ले सो ऐसा रमा कस: ले र ध्या गली ऐस: अर्थ ले तिमी लाई॥ श्री महादेव
लाई निकालि: ल्याउन्या का मगर: एति इंद्र ले भन्या को वचन रामस्तु नि अग्नि ले हवस भनी कैलाश पर्वत
मा गया भी ग जाराला ग्या द्वारपाल: ले जान दियेन न र: वायु स्वरूप भै ताल का द्हे: द्वात भी ० ग गई भीछु
क रूप भै: श्री महादेव पार्वति: ऐकांत क्रिडा गरि: रह्याका थाउँ मा गया र: त्यो भीछुक रूप अग्नि लाई देष्या
र: श्री महादेव ले क्रोध्य गरि: भस्म गरी लाग्या र पार्वति ले: हे:॥ स्वामि भी क्षा माग्न आउन्या भीछुक

रदे कुमारखण्डे सरस्वतीसंवादे पार्वतिकन्यादानं नाम श्रीगणेशोत्पत्ति पर्यन्त पार्वती कला सप्रवेशो नामकथा दशमोध्यायः ॥ १० ॥ स्कंद उवाच ॥ स्कंदकुमार आज्ञा गर्छन् । हे अगस्त्य मुनि ! ताहा प्रांश : एक दिन पार्वतिले कुंकुमा पहला उब्ट्याको मैल:ले मुर्ति बनाई द्वारमा राखिछाडिन् । तेसा बेलामा श्री महादेव: बाहिरबाट आई भित्र जान लाग्दा त्यस मुर्तिले श्री महादेवलाई भित्र जान दिएन र श्री महादेवले जुध्ध गरी ओधले तस्मुर्तिका शिर छेद: गरा गरि भित्र गयार पार्वतिले सोध्छिन् : हे स्वामि द्वारमा कसैलाई देख्नु भयो कि भनी बिंती गर्दा: श्री महादेव आज्ञा गर्छन् : हे प्रिये तेल्टना तमैले सिर छेदन गरी आयौं भनी पार्वतिलाई कहदा भया । ताहा प्रांश । पार्वतिले त्यो: तमेरा पुत्र होके न सिर छेदन गर्नु भयाको भनी अति करुणाले गरि: पुत्र भावनाले सोक गर्न लागिन् : त्यो देखि: श्री महादेवले पार्वति मैले बाल पाएन तेरा पुत्र भया जिवाई दिंछु भनि: सोक न गर भनि तुरुपार आफ्ना गणलाई डाकि: हे गण ठौंन तुर हिगमा जाई: जौपै: लाप छ: तेस्को सिर छेदन गरि ल्याउ भनी भन्छ्या र चंद्रवान सो पिपथौंया गणहरूले हवस भनी चैत्रादिगमा गाई हाथिये बेर पछि भन् ताहा तिन्का पव्याउ: श्री महादेवका आज्ञाले गणहरूले चंद्रवान प्रताराग न्याप्यो चंद्रवान गैहा

ख्या
॥ ४८ ॥

मिलप्तसागरपतीतिमी: । पवमहामुतपत्रितिमी रजरानिराकारपपाति: पसुपतीतिमी नागपेन
पतिरितिमी: कालका: कालनितिमी: । गुराकागुरापत्रितिमी: सत्परजेतमपेतिन गुरापत्रिति:
मिमूत्सुपत्रितिमिज्य मकायमपनितिमी: देवताकादेवतापनितिमी अनाथकानाथ
पनितिमी: विस्वमुर्तिपनीतिमी: आदिअंतपराभयाकापनितिमी अष्टवसुपनितिमी द्वादसादि
त्यपनितिमी: दहादिगपालपनितिमी सोव्रलोंरादसंसारमासंपुर्णप्रानिहरकाहद समावति
पाप: पुरणकासाछि: मैरस्लोकापनितिमी: हे पापमठोजातिप्रा: महिमागर्नेवतु मुखेव्रलोको
पनिगंभ्पछैन: हजारजिभ्रामयाकोहोपनागकोपानिगमः छैन: मराकसोगारहोलाहेईस्वरम
त्रिपेस्लातरहलेहिमालपेपर्वतलेस्तुतिगन्याको: स्तुति: श्रहमहादेवसंतोष मैहला ईलोमुखेगार
हिमालपेप्रातिःप्राज्ञागहीभया: हे पर्वतराजहिमालपे त्पराम रिते मसंतुष्ट भया हाद्या मेरामाकि
माविस्तलापासत्परामंसकालमा: मासितालिराहोलाकतिसंदेहमानुपर्वै नःप्रवहामिजां कृमानि
हिमालपेलेदुवैसितविदा मैवृषभवतिपार्वतिलाईकारवमासिकैलासपर्वतमागया मतिस्त्रि
दकुमारलेअगास्तमुरिालाईःप्राज्ञागन्यासोहिकथासुतलेसौनकादिःप्रथासिहजारःपति
लाईकहदामया सोहिकथाहादमिवरीतमयो ॥ ॥ ॥ इतिश्री माघमाहात्मे केदारखं

राम ॥
४८ ॥

सारादिनु वलः हाहा तिम्रा भक्ति मा मेरा चित्त लागोस्: भेद्या लिहो बर गयानत पाई को पुजा गर्छन भनि
श्रीः महादेव पार्वतिलाई नानावस्त्र अलंकार ल्याई पहिराउन खिंहा सता सबमालि बोदशोप
चारले पुजा गरि: अर्जुन गरा ई स्तुति गर्न लाग्या: हे भवानि शंकर रजत्तोल चिन नारा चेरा ले स
मुद्रको घर: जा ई विख्यो मा समुद्रलाई ग्या गंदम यो ध्योत स्ले तिमी दुई जना छौ पुत्र बले मेराघयमी
वख्यो मा समुद्रलाई ग्या नंदम गोच्योत स्ले तिमी दुई नाति छौ पुत्र बले मेरा घर मी वख्या को देषि
मला ई ग्यान दम यो: हे गर्दि भरति मी कला भन्या ग्रा हुना माया ले जगत्ले लाई रमाउन्या पु मे
रस्ला काः हे ला तिमी लाई को तिर नमस्कार छः हे ईस मु जस पराग दि काल कुट विष निको
रसंसारदुःख्याहु रा ला गेया ते स्ला वेला मा लो हल ना उगन्या को विष ला ई आफ्ना कंठ मा राखि त
वेला ई ईर्ष्या गर्न्या ठूला शील कण्ठ ला ई को तिर नमस्कार छः हे विश्वंभर ईश्वर आदि ले श्रीः
हिगर्दि ग्या पै ले एक हार गर्न्या ठूला तिमी लाई को तिर नमस्कार छ: हे पर ब्रह्म ईश्वर त्रिपु
रासुर दैत्य ला ई मार्दि तिम्रो लाज कला भन्या पृथ्वी को रथ भनु बेद घोडा: ब्रह्मा सारथी:
कोनगद ब्रह्मा सारथी: सुमेरु पर्वत धनु शेष ना धनुको तादो विष्णु बानः जस्ता तिरंदा
ई लोई ला ई पिस्लो साज गर्न्या: तिमीलाई को तिर नमस्कार छ: हे जुगना चक्र ब्रह्मा पति ति

रहाभिलाई क्या रा॰ आज्ञा भयाको हो भनि बिंती गऱ्या ताहा प्रांत पार्वतिः आज्ञा गर्छिन्ः हे सप्तऋषि
स्वस्था ष्वर तिमीहरू मर्त्यु मंडल माजा ई उहा जो दुषि हरि उ छन्ः तिनि हरूलाई पेस्ला विचीलेः श्री ८ स्व
॥४७॥ स्थानि परमेस्वरको व्रत गराउः उध्यार हउनं। भनि विष्णुले आफूलाई कः हप उः व्रत को विधि छि ॥राम॥
हिनः पेति पार्वतिको आज्ञा सुनि सप्तऋषि पुसि भैहरू छः भनि। श्री ८ महादेव पार्वतिलाई सा ॥४७॥
थ्लाग पूना मगरि मर्त्यु मराहल मा गया। ताहा प्रांतः श्री ८ महादेवले पार्वतिछि उ आज्ञा गऱ्या
हे पार्वती ये हैदि रादेषि कैलासः सुन्य भयाको छः अब सो हाव लिक्या गर्नु छः कैलासनाई
मराषावा मइ तारि छि उ बिदा हुं पेति श्री ८ महादेवले आज्ञा गऱ्या पछि पार्वतिले हव स भनी
दुवै अहिलि पुतस हिमाल देषि उना ई। श्री ८ महादेवले हिमाल पेलाई आज्ञा गऱ्याः हे पिता
हिमाल ये धेरै दिरा देवि सति देवी मर्नी ले कैलासः सुन्य भयाको छ अब तिमिले आज्ञा
दिया कैलास जादा हुं भनी। श्री ८ महादेवले आज्ञा गर्दिः श्री ८ महादेवले आफूलाई हे पि
ता भन्याको ९ सोवर्न रा सुनि हिमाल येवडु॰ संतो षभै। श्री ८ महादेव छैः उ बिंती गऱ्या
हे गैली मना ना ठूलं पुरी देव ताका पिता मह: भयाका तपाई लेआज्ञा निले भन्या उ मलाई
मोहले छोपि हे पिता भनी आज्ञा गर्नु भयाः जगत्का पिता मेरा सं पुरी आज्ञा नः ना सगरि

रपार्वतिकोवचनसुनि॥ श्रीमहादेवआज्ञागर्दछन्‌ः हे साधु दुखि हृदि दुःदेबि तेरो सेत्तोद्र साम
पांण्ड्र खेस्या माला ईदा कि पैलेरसातल पठाउं। पछाउंनैले प्रचार गरि दिनान्‌। इति श्रीम
हादेवले आज्ञा गर्‍या छि पार्वतिले हवष सु मनि ग्प्रखेस्या माला ईदाकुरा पठाईन्‌रः अहव
स्यामाञपार्बति आज्ञा पारः श्री महादेव लाई साष्टांग प्रणाम गरि बिंति गर्न्या। हे भवानि संकरम
लाई क्याकारनले दाक्नु भयो को हो आज्ञा गर्नु हवस्‌ः भनि बिंति गर्न्यारः। पार्वति आज्ञा गर
छिन्‌ः हे प्रखेस्यामाञपाबितिमी रसातलमा जाउं हो जो दुखि होला जो दरिद्र होला जो पापि हो
ला जस्को संतान छैन जस्को स्त्री छैन जसका पुत्र मछैन ई तिनहरूलाई एस्ता बिधीलेः प्रख
स्यानिपरमेस्वरिको व्रत गराठर ई तिनहरूलाई उधार गरि आउं भनी बिष्नुले आज्ञा दुलाई कि
हदा सैः व्रतको बिधी कहि नरः अखेस्या माला ई बिदा दिईन्‌ः येति कुरा पार्वतिले आज्ञा गर्न्याको
सुनि प्रखेस्यामाञपाबिः सुसि भै हवष सः भनिः श्री भवानि संकरलाई साष्टांग प्रनाम गरि रसा
तल पाताल गया छैरिः श्री महादेव लेसष्टु गपबिलाई दाकिः श्री स्वस्थानि परमेस्वरिको व्रत
कोबिधा राकहिः सतु मंदलमा पठा भनी आज्ञा गर्न्या रपार्वतिले हवष स भनी सप्रञपाबिलाई
दाकिसापचा सारगपबिअर्पा ईः श्री महादेवः पार्वतिलाई साष्टांग प्रनाम गरिः हे भवानि संक

स्वभो
॥४५॥

दि पनी ता पनी पाउनु सब्द दैराख्या: श्री. महादेवलाई जुना इमा थ्यो: हामि पनि कृतार्थ भंनु
श्रव तिमीले विदा दिया अग्या पाउना आश्रम जांछु: इति देवता ऋषि यक्ष गंधर्व किंनर दैत्य
नागहरूले मंन्येको सुनि हिमालय पर्वतले आनुहरुले: मनि विदा दिया र अग्या पाउना र आश्रम
मा गया ॥ ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे केदारखंडे कुमार अगस्त संवादे: पार्वतिको त
पस्या नाम: श्रीस्वस्थानि परमेस्वरी कथा नवमो अध्याये ॥ ९ ॥ कुमार अग्या इंगर्दछन्: हे
अगस्त मुनि ॥ ताहा पछि: पार्वतिले: श्री. स्वस्थानि परमेस्वरिको पूला द अग्राठ तेति माघ
अघ्र्यदेता ग्राठ बेलि पुष्प ग्राध्वज पतिलुग आठ पान: ग्राठ कुद का सुपारि सगुन समेत ज्या
दि विंती गर्न्या: हे स्वामि अब मेरा तपस्या: पुरा भयो केताके हिदे सिनं तपाईको आज्ञा गर्न्या
को अग्राज पुरा भयो मुनि प्रशाद दिसा हांग पुरा भंगर्न्या: हे अग्रादिपुरुष । श्री. स्वस्थानि परमे
स्वरिको प्रशादले उन्को व्रतको प्रभावले मैले तपाईलाई पाञा: केरि पनि मर्के हिविंती गर्छु
यो व्रत संसारमा को हि दुखित छन्: को हि दरिद्र छन् । को हि पापि छन्: कसैका संतान न
छैता कसैका अस्त्रि छैनन् । कसैका पुरुष छैनन् ॥ ये सलो प्राणिलाई उधार गर्नाको निमित्त: श्री. स्व
स्थानि परमेस्वरिको व्रत लोकमा प्रचार गरिदिनु होला । हे प्रभु: भनि पार्वतिले विंती गर्न्या

रास
॥४६॥

हिविरा बज्याउँन लाग्या कोहि शंख बज्याउँन लाग्या कोहि भैरिन जाउँराला कोहि मुर्दंगा बज्याउँन लाग्या
कोहि दुंदुभी बज्याउँन लाग्या अपराहरूलै पनी बदा प्रुलिले नाचराला ग्या ब्रंमारां हरू: लैपनि वेद
पुरान हरू पढ्न लाग्या देव कंन्या पेद्दि कंन्या किन्नर कंन्या: दैत्ये कंन्या नाग कंन्या ईनि हरू: जो नामा
उत्सव गरि: फुल का माला भया लावी भया सिंदुर ईत्यादि हातमा लि: श्री महादेव को रपार्ति
कोसहि रसा पुष्प छालि गन्या सुगंध्य ले पराग पवित्र तेल वेला मा वह न लाग्या: ऐसा वदो उत्सव गरि
मेनाले सुवर्ण को कमंडुल लै जल धारा गरि सुवेलामा हिमालले ले प्राप्ता पुत्रि पार्वति देवि: श्री
माहादेव लाई कंन्यादान दिंया पार्वतिले श्री महादेव का गला मा फुल को माला: लाई दिन: फेरि
परिक्रमा गरि साष्टांग दंडवत गरि: नर: श्री महादेव पार्वति दुवै आनंद पुर्वक सिव शक्ति स्व
रूपले रह्या: ताहा प्रातः हिमाल ले श्रद्धा पुर्वक संपुर्ण देवता पेद्दि गंधर्व किंनर दैत्य नाग ईनि हरूला
ई विधी पुर्वक पुजा गरि दक्षिना दि भोजन गराया: भोजन सकि: संपुर्ण देवता ऋषि गंधर्व किं
नर दैत्य नाग हरू: ले भन्या: हे हिमाल सैति मी धंन्य रह्या छौ मेनाका गर्भ मा नि धन्ये रह्या छन्: ति
मि हरू जस्तो भाग्य मा तिल पृथ्विमा पनी दुर्लभ छ: हे हिमाल सैति मी हरू: ले जन्म लिया को सा
फले भयो: भन्यारा भन्या जुन दिना कथा रि: श्री महादेव लाई जोगेस्वर रहले ध्यान दष्टिले हे

लैपनी येसै हो भंन्या ॥ सक्तिबुप लागी रह्याः तेस्ता बेलामा नारद ऋषि ले सती देबिका हाद
लै जेगनना ई शिवका गित गाईना बैठि हिमालये पर्वत छेउ ग्या रिभेंनु लाग्याः हे गिरिराज जंजे
स्का मायाले यो संसारः श्रष्टि स्थिति जया कोः कैलेः श्रष्टि स्थिति गछन्ः केरि एक मुर्ति ले ब्रह्मा बिष्णु महे
स्वर तिन हुं छन्ः कैले तिरा मुर्ति ले एक मुर्ति पनि हुं छन्ः एस्ता ग्रादि स्वरूपका आमा पनि
छैनन्ः वायु पनी छैनन्ः जात पनी छैनन्ः रोग पनि छैनन्ः सर्व व्यापित भयाका ई नै हुन्ः तेतिस्को
टि देवताका पितामह पनि ई नै हुन्ः केरि चतुर्दश भुवनमा ब्यापत जिब हरु छन्ः ईन्का हृदयमा ब
सि पापः पुन्य का साक्षि भै रह्याका पनि ई नै हुन्ः निरंजन निराकार भंन्याका पनि ई नै हुन्ः ऐस्ता प
रमेस्वर को महिमा गर्नु हजार जिभ्या भयाका सेष नाग को पनी गम्य छैन चतुर्मुख ब्रह्मा भयाका ईन्को
पनि सामर्थ छैन मेरा क्या सामर्थ होलाः हे पर्वतराज हिमालये अबः बेला बित्न लाग्यो शीघ्र ये पार्वति
देबिलाईः श्री महादेवकन रा कन्या दान देउ येस्मा संदेह नगर भनी नारदलेः भन्या पछि संपुर्ण देव
ता ऋषि यक्ष गंधर्व किंनर दैत्य नाग हरूले धन्य र नारद भनि सब्बैले नारदको तारिफ गर्दा भया ॥
॥ ताहंप्रांत ॥ हिमालयेले पनि नारदजिका बचन सुनि अत्यंत खुसि भै बडो उत्सव गरि गंध
र्व हरुः श्री महादेवको किर्ति गाई गाउनु लाग्या बजाउन लाग्या कोहि मृदंग बजाउन लाग्याः को

ऋषि जोतीकी लाई दाकि वि:वार गरी अप्रछेत्ती सपाका दिशा ठहराई स्वर्ग मृत्यु पाताल तिनै लो:
क:का देवता यक्षे गंधर्व किंन्र दैत्य नाग अप्सरा लाई निमैग ना गरो: गरी कंन्यादान को
दिन भयो र विष्णु प्रभृति देवता ऋषि गंधर्व किंनर दैत्य नाग अप्सरा: आई जञ माव स्या: वसु मुष
व्रलो ले जञु गर्न लाग्या देव कंन्या ऋषि कंन्या एड्र कंन्या गंधर्व कंन्या किन्नर कंन्या दैत्य कंन्या
नाग कंन्या हरू ले नाचरा लाग्या नाना वस्त्र अलंकार पहिरि उंनाहि उराम्रा भै पार्वतीका: कंन्या
दान दि साको टेर्न भनी ग्रता सा हिमालका ग्रहिं प्रे नाले अग्रापूट दु त्रिपार्वती लाई हिरा मोतिमा
निक ना ना रत्न ले जडा उ गन्या को: रूप दाग हना लाई न दि साखि गा हि राषि नाना मैगल गि
तवा द्य गरी हिमाल धैले हात मा तिल कुस लि पार्वतीको हात समाई मैनाले सुवर्णको: कमंडु
लु लि जल धारा गरी कंन्यादान दि रात स्यार गन्या गुरु: प्रोहित ले कंन्यादान का वाके हि टि: श्री महा
देवको हात मा सोपने वेला मा हिमाल पै मछन्ने: कंन्यादान का वेला भयो: ग्रव तपाईको गोग को
हो सो अग्रा ना गर विना गोत्र ले कंन्या दारा दिनु दैन भनी हिमाल पेले पार्वतीका हात समाई
मुप लागि रह्या: सोति हिमाल सैकाल व न नसु नि: श्री महादेव ले के हि उंगा दिनु: नस कि ठ यो मु
न गरी मुप लागि रह्या: ऋषि विष्णु प्रभृति देवता ऋषि से छे: गंधर्व किंनर दैत्य नाग इति हरु

स्वस्था
॥४४॥

नानातरहलेनिन्दागरि: येस्तोवात: तैलेगरिस: यो मैले सहन सक्दिन: अब तलाई श्राप दिंछु भनि श्राप
दिंदा तयार भया तब ईश्वरुप: श्री महादेवले पार्वतिका श्रापका डरलै केरि: अब्रा जागम्या: हे पार्वति मई
द्रोही न त्पराग्गरि ग: हे तुई दिःई का रूप भै आग्राराको कुंभ: श्री महादेवहुं भनि जोतिरूप ले भग फ्काई दर्ले
न दिया थ्यं ये तपरा भक्ति देखि मप्रसिभ यां: अब ते राजो ईश्वा हुंछु सो माग भनि: आज्ञा गर्न्या: श्री महा
देवको आग्या सुनी पार्वति विंती गर्दिछिन्: हे जगत्स्वरकेता कोटि देवि मैले नाना तिर्थ धर्म व्रत दान
जप तप गर्न्यारपनि तपाईको दर्शन पाईन मेरा कल्लु दुख देखि वैकुंठनाथ: श्री विष्णु आई कृपा ग
रि: श्री स्वस्थानि परमेश्वरिको व्रत उपदेश दि: श्री स्वस्थानि परमेश्वरिको व्रत गर्‍या सात्य हि व्रत
को प्रभावले गरि तपाईको दर्शन पायां: अब म देखि प्रसन्न हो यो श्री स्वस्थानि परमेश्वरिको
प्रशाद होस्ति सो परालाई कन्यादान भयाको छैन: कन्यादान: राम्रै कसो गरि लौ पो: ए दक्षप्रर्थले
मेरा बाबा महतारि छैउ जाउं भनी दाक्लि लागीन्: हिमालयेले: श्री महादेव पार्वति सीगै आज्ञाको
देखि श्राप्रि प्रगि पार्वतिले: श्री महादेवसित पाउं न लागि भनी वदि हवि मान गरि: अब
अग्नि मेना छेउ जाई: हे भालिहासिध्यं देर सोछु: हे पार्वति कन्यादाराालि न भनि: श्री म
हादेव आज्ञा अब कन्यादान दिन लाई सामाग्रि तयार गर भनि प्रशाद बलि हह प्रभरति:

॥राम॥
॥४४॥

मतिनै गुरण पनि तिमी सबैको आत्मा पनी। तिमी आदिशक्ति पनी तिमी आदिपुरुष पनी तिमी काल:
स्वरूप: पनी तिमी आदिअंतरण भयाका ये स्तो अव्यक्त आवर्ण नगर्ण: वितु मर्ते ब्रह्मा भया: सत्व
ति भया शेषनाग भया ईनले पनी राक्ष्याको भक्त गोगरि ल कुंडला मेरा भक्तिले संतो[illegible] षहौ भनी नाना
तरहले अस्तुति गरि: ब्रह्मादि ऋ ननरा लाग्दा ई ड्रूप श्री महादेव आई पुग्दा पार्वतीले दोवि नर ईड
लाई जोथा जोगप पुजा गरि: हे देवे इच्छा का मले आउँनु भयाको होलो आज्ञा गर भनी पार्वतीले आज्ञा
गन्या रई ड्रूप: श्री महादेवले आज्ञा गर्दा गर्ना: हे पार्वती तिम्रा भक्ति देखि मसँतोष भन्या महादेव क्षा
क्षिपाउँ भनी: तैले पो व्रत गरि स महादेव कस्ता भन्या बहुला जस्ता महा निर्धिन: सर्पका गहनाला
याका बुधाव पेलन जीका दाहिना हातले दुम्बरु लियाका कान्मा हातले शूल लियाका: कमर
मा बाघका छाला लाये याका भुत प्रेत पिसाच प्रमथ गण सँग मा लियाका विष भांग धतुरा खाँदै नि
र्लज्जा भै दिगम्बर घोर मूर्ति भै मसान मा वास गरि हिंड्न्या त: ये स्तोको मल प्रसन्न गरि ताला ई
महादेव बाजी जोग्य छैना: श्री पुरीदेव ताको राजा मला ई स्वामि तुल्याउँ ६ तिनै लोक:का तारिन होलि
ह: ९ तिई ड्रूप: श्री महादेव भन्याको सुनी पार्वतीला ई प्रत्ये तगरो भयो र भंत्र लागिन: हे पा
पिछ्ल ईड मैले ये स्तो: श्री स्वस्था निपर मेस्त रिको व्रत गरि रला मा आ ई तैले: श्री महादेवला ई

स्वामिका मदेवको साथ लाई सतीले बक्षित पठाउँ भनी । ऐस्ला तरहले लोक गर्‍याको देखि: श्री प्रास्तु
ति गर्‍याको सुनि: श्री महादेव लाई अप्रती कहरा भया र: हेरति: तैले होक गर्‍याको स्तुति गर्‍याको
सुनि मलाई अप्रीति कहरा भया र जन्ममा तैले स्वामि पाउँदैनन: द्वापरका अंत्यमा विष्णुले कृष्ण औतार
लिनान: तेरा स्वामिका मदेव: श्री कृष्णका पुत्र प्रद्युमन जन्म होला तब तिमी ओलि पुत्र बको भेट हो:
लाग्यै ले दुखनमारा घर: जानि: श्री जा गर्‍या र: श्री महादेव लाई साष्टांग प्रणाम गरि रतिले श्रा
फ्रा घर दक्षिआई न: ताहा प्रांत: श्री महादेव ले सती दक्षि लाई सम झि का ह जन्म लि राग ईभ निकरा
मन दृष्टिले वि:वा गीरि हेन्या र: हिमाल ले का पुत्री पार्वति भै जन्म लि श्री महादेव स्वामि पाउँ भनि
नाना तिर्थ व्रत द्वारा धर्म यज्ञ जप गर्‍याको: केहि विष्णु का उपदेशले श्री स्वस्थानि परमेश्वरिको व्र
तगर्नै लाग्या: को: आलपा ग्रार: अद्रव पार्वतिको नारिग: हर्द भनि इन्द्रप भै वज्र हान्मा लि: ऐरावत हा
ति मात्र छि पार्वतिले व्रत गर्‍याको थाउँमा भया पार्वतिले सी पुरा: व्रत गरि सकि हात माग्यर्घ लि: श्री
माहादेव स्वामि पाउँ भनि: श्री स्वस्थानि परमेश्वरि लाई अर्घ दिइ स्तुति गर्न: लागिन: हे दे स्वरि
घरं जगत निराकार तिमी लाई कोटि २ नमस्कार छ: संपुर्ण तिर्थ पनी तिमी व्रत पनि पति मी: ब्रह्मा
विष्णु महेश्वर रुप नि तिमी: श्री स्रीथी ति संहार कर्ता पनि तिमी पंच भुत पनि तिमी । सत्पर जन्म

परंब्रह्मको तपस्या गर्न लाग्दाका छन्: विना श्री महादेवले सो ब्रह्मारादि ईसार कोर क्षा गर्ली छद अ
र्थीले तिमी जाई: श्री महादेवका छद्म रूपमा कामवाणप्रहार गरि आउ फेरि: श्री महादेवलाई कामक्रोध
मोहमा ल्याउँ भनी इन्द्रले भन्याका वचन सुनी कामदेवले: त्यो काम गर्नुला भनी आज्ञा शिर रतिला
ई साथमा लिई गया पर्वतमा: श्री महादेवले तपस्या गर्न्याका ठाउँमा गया: श्री महादेवलाई साष्टाङ्ग
प्रणाम गरि इन्द्रका आज्ञाले: धनुका टंकार गरि कामवाणका न संधान पैमि: श्री महादेव[illegible]
का: कर्ममा ताकि प्रहार गर्न्या कामदेवले कामवाण प्रहार गर्न्याको: श्री महादेवले भालपारको
षले आँखा उघारि हेर्न्या तिनै आँखा देखि अग्नि निकल्यो र कामदेव भस्म भयो: कामदेवका
अस्त्रि रतीले आफ्ना स्वामिलाई श्री महादेवले भस्म गर्याको देखि नाना शोक गरि: श्री महादेव
का पाउ परि बिन्ती गर्न लागिन्: हे जगदीश्वर त्यो अपराध मेरा स्वामिको होइन इन्द्रका आज्ञाले
तपाईका छद्म रूपमा कामवाण प्रहार गर्न्याको हो: हे जुगनाथ: म देखि प्रसन्न भै त्यो अपराध क्ष
मा गरि स्वामि बकस्या न देउ: हे करुणामय: तपाई कस्ता भन्या दुष्ट संहार गरि साधुलाई रक्षा ग
र्छौ: ऐस्ता: तपाईलाई कोटि नमस्कार तपाईको वर्णना गर्न हजार जिभ्रा भयाका शेष
नागले पनि सक्तन्या: म स्त्रीजातले क्या सकुँला हे भर्गव छल मलाई विधवा नतुल्याउ मेरा

स्वप्ना ||४२||

र्ती लेः श्री महादेव स्वामि पाउं भनीः श्री स्कन्द स्वामि परमेस्वरि को व्रत गर्न लागिनः श्री महादेव स्वा
मि पाया पछिः पार्वति को गर्भ देषि पुत्र जन्मलाः तेस बालष ले हाम्रा शत्रु भया को तारकासुरला
ई मारि देलाः हे देवता होः श्री महादेव भन्या सति देवि मनी ले सोक गरि पृथ्वी विभ्रमरा गरि उ
तरापथ माजाई काम क्रोध लोभ मोह छाडि ली पुरी इन्द्रि सेवाधीः परं ब्रम्ह को ध्यान गरि म
हाकष्ट ले तपस्या गरि रह्या को छन्ः अव श्री महादेव ले सोक गरि पहि विभ्रमन गरिः उतरापी
थ माजाई काम क्रोध लोभ मोह छाडि लीपुरी इन्द्रि सेवाधीः परं ब्रम्ह को ध्यान गरि महाकष्ट
ले तपस्या गरिः रह्या को छः अव श्री महादेव ले तपस्या देषि ब्रम्हा गराई केरि काम क्रोध लोभ मो
ह माल्या उस्ये उपाये क्या छः स्तुति इन्द्र ले भन्या को वचन सुनि देवताहरु भंछन्ः हे देव इन्द्र त्यो का
म गर्नु बिना कामदेव ले अवत को लक्ष लाः कामदेव जाईः श्री महादेव का हृदे मा काम वाणः
प्रहार गरि आउं नन्ः स्तुति देवताहरु ले भन्या को वचन सुनि इन्द्र ले तेसै हो भनि कामदेव लाई दा
किल्याउ भनी बोलाई अराया वायु ले इन्द्र का आज्ञा ले कामदेव छेउ जाई बादेदा किल्या इन्द्र याः का
मदेव ले इन्द्र लाई प्रनाम गरि मलाई क्या काम ले दाकनु भयो भनी। श्री तः गन्या इन्द्र आज्ञा गर्छन्ः हे
कामदेव। श्री माहादेव उतरापथ माजाई काम क्रोध लोभ मोह छाडि लीपुरी इन्द्रि सेवाधी

||राम||
||४२||

ध्याराम स्नाभन्नि कन स्कंदकुमारले अगस्तमुनीलाई आज्ञा गर्दा भया सोहि कथा सुतले सौनका
दिहरू अठ्यासि हजार ऋषिहरूः लाई कहदा भ सोहि कथा बिस्तारपुर्वक आज्ञा पनि वर्णित भ
यो ॥ ॥ इति श्री माघमाहात्मे केदारखण्डे कुमारअगस्त्य संवादे: श्री स्वस्थानि परमेश्वरलोक
बा अष्टमो ध्यायो ॥ ८ ॥ हे अगस्त मुनिः ताहा प्रातः पौष सुक्लका पुर्णीमाका दिन भयोर पार्वतिले
बिस्नुका आज्ञा, नाउँ साथि सिते त भै गोदावरीका नंका तिअहला नगरि सुखि भै एक भक्त रहि रक्को नितगरि
नीत्यम ध्याराका लमाः श्री महादेवको पुजा गरिः रहा: भै नाः दिन भयोर माघ सुक्लका पुर्णीमाका दि
रासी पुर्णीमामा जारितया रारिः श्री स्वस्थानि परमेस्वको बिधी पुर्वक पुजा गरिः जप ध्यान स्तोत्र
गर्न लागि नः तेस्तो ईउ लेवालपा ई अवतारका सुरदैत्यको नाशका: कारण भयो भया नभन्या हिमाल
येका पुत्रीः श्री पार्वतिलेः श्री महादेव स्वामि पाउनालि भीतः श्री स्वस्थानि परमेस्वरको ब्रत [illegible]
गर्नु लाग्या त्येहि ब्रतका प्रभावले पार्वतिलेः श्री महादेव स्वामि पाई पार्वतिका गर्भ देखि पुत्र पैदा:
होला तेस्ले बालखले मेरा शत्रु तारकासुर दैत्यलाई मारिदेला तब अमरावति हात गरि राज्ये गर्हेला
भनि ये सोच मनमा लि त्येति बेरः कोटि देवतालाई इद्रादि भैन लाग्याः हे देवता हो पापि तारकासुर दैत्यले
स्वर्गमा राज्ये गर्याः को थोरै भयो ब्रत तेस्को नासकाः कारण भयाक सो भन्या हिमायेको पुत्री पा

स स्था

४१ ||

स्थापना गर्नु: गंगाजलले स्नारा गनु: ॐ खंद रसंवं दन पाहि रोउ धुपदिप नैवेद्य फल फुलवः
छभैटि वक्ताउनु षोडशोपचारले पुजा गर्नु जप ध्याना गर्नु: ॐ स्वस्थानि परमेस्वरि कस्ता हुन्न
भन्या || ||ध्यानम् || ||अष्टदले च अष्टमातृका स्थित तत्रासनं || रत्नगर्भि स्थूल वोर्ध वग्र धंवि वंर
मुत्पेलौ च तुरुभुजा त्रिनेत्रांच सर्वालंकार भुषितं || सुवर्णवाथीकाभा सा स्वस्थानि जगदिस्वरि ||
|| १ || अष्टदल पद्म अष्टमात्रीका सरा गरि वस्या छि स्व रत्नि स्थूल व रत्नि लोत्पल लीया छि वा
रहात तिरानेत्र भया छि नाना अलंकार लाया छि सुवर्णका: कांति भया छि पहेलो वर्णा ग्राति सोभी
मालेजुरु भया छि ऐसी स्वस्थानि परमेस्वरलाई मनले ध्याराग नु: हे ईस्वरि भनी वदहा नग
नुरक्ष शालादि कनउने अस्तोगर सबैमा आठ रोटि ८ अछेता ८ कुंदुराद पुष्प ८ जगिन्न सुत्र ८
पान ८ कुरुका सुपारि सग्रयाल मेत गत्रा कुकुष पलाइ दिनु पुरुष न भया छोरालाई सोपनु:
छोरापनि रा भया भिग छोरालाई दिनु भिग छोरापनि रा भया जुन कामनाले व्रत गन्याको छ सो
हि कामना पुग्णि हवहः भनी गंगा मालगि वहाउनु: हे पार्वति: ॐ स्वस्थानि परमेस्वरिको प्रसाद
दिन्ये बेलामा: ॐ महादेव तिम्रा नगि बुझ्याई पुग्ने छन्: तिमीले धंदा मानु पर्दैन: तिमीलाई मैले प्र
सादिदिन्या: अब तिमिले ऐक चित गरि रहौ भनी २ ति पार्वतिलाई उपदेस गरि: ॐ बिष्णुमंत्र तरः

राम ||

||४१||

भूप लागी जाती ले भ्या तपाई को स्तुति गर्नु सकुंला भलाई दयागर भनी बिंती गन्या र पार्वती को भक्ति
ले संतुष्ट भया को: श्री विष्णु ले पार्वती लाई आज्ञा गर्दा भया: हे पार्वती तिम्रा भक्ति ले म संतुष्ट भ
या तिमी जो माग छौ सो वर मतिमीलाई दिंछु: भागमनी आज्ञा गन्या र पार्वति बिंती गर्छिन्: हे ईश्व
र: स्त्रील: थोकवर भ्या मागुं: श्री महादेव स्वामि पाउं र ति पार्वति ले भन्या को वचन सुनि विष्णु आज्ञा गर
छन्: हे पार्वती: श्री महादेव स्वामि पाउना का निमित्त मा तिमीलाई उपदेश दिंछु एकचित्त भै सुन:
संपुर्णि तिर्थ व्रत भया पनि उतम भयाका कुरा कहुंछु: कसो कुरा भनौला त स्त्री पुर्णीका मनाकन
पुर्णी गर्उन्मे ये ला: श्री स्वस्थानि परमेश्वरि व्रत गर: तेस: व्रत को प्रभाव ले जगदिश्वर: श्री महादेव
तिमीलाई स्वामि होला भन्या र: पार्वती फेरि सोध्छिन्: हे लोकनाथ तेस व्रत को विधी कसो हो क्या क्या
गर्नु पर्छ: सो आज्ञा गर भनी न र: श्री विष्णु आज्ञा गर्छन्: हे पार्वती पौष शुक्ल पुर्णीमा का दिन
देषि व्रत आरंभ गर्नु गोठाका नै का तन भला राग र्नु खुषि भै एक चित्त भै एक भक्त रहनु मैनादिन:
सेष्य संध्या राका लमा नित्य: श्री महादेव को पुजा गर्नु माघ शुक्ल का पुर्णीमाका दिन अष्टसोगर लपे
पान अष्टसोगर लपे अग्नष्ठता अष्टसोगर लपे फुराद पुष्प अष्टसोगर लपे जगनि सुगन अष्टसोगर लपे रोति
अष्टसोगर लपे कन्द का सुपारि अष्टसोगर लपे जात र का फुल तथा रगाई आरसिका माप का रंलेषि

लेभार्जन गराई स्तुवरी दि दद्धि राम संतु छग राया प्रालं हरु: ले पनि ग्रत्येत प्तुष्टि भै: पार्वति लाई ति
म्रा मनो वाछ्या पुर्ण हवस भनी ग्राशिर्वाद दिया आफ्ना २ घर: गया २ सै प्रकार: ले पार्व ले वदा क
छ्यगाई तपस्या गन्या को देषि: श्रष्ट विष्णु लेग्प्रत्येत प्तुष्टि भै सैंख चक्र ग पदम हात मा लिगरुद
माथी सवार भै पार्वति ले तपस्या गन्या को था उ मा आया: श्रष्ट विष्णु अश्रा या को देषि पार्वति ग्र:
त्येत प्तुष्टि भै स्तुवरी का: क मैदलु: ले हस्ता घार पादारगाई पनि गङ्गा स मावसा या र: पोद सोपचा
र ले: श्रष्ट विष्णु को पुजा गाई: हात जोरि: श्रष्ट विष्णु को प्रार्थना गन्या: हे भगवान्: भक्त हरु का मनो वा
छ्या पुर्ण गर्ने भया का: हे ईस्वर [illegible] स भर: मुर्ति भया का तपाई लाई मेरो नमस्कार छ: हे भक्त व छ
ल भक्त को वसपन्या का भक्त को र छ्या गर्नी त्रिमित भने कन: ध्यानै भया को सवै जगा मा पुर्ण भ
या का अवतार गर्न हि पनी लिंदित: न भया का २ कै रुप ले सहस्त्र रुप भया का २ को पूर्ण ब्रह्म तपाई
लाई मेरा नमस्कार छ: फेरि निर्गुण स्वरुप ले रहा का मन: वच न वुध्दी को अगोचर भया का सवै मा
रवे द: ले अस्तुति गर्न सक्ता २ सक्ता जोगे स्वरुला ई मेरो नमस्कार छ: फेरि निरंजन रापनी तिमी हौ
निराकार पनी तिमी हौ: सवै प्राणि हरु: लाई श्रष्टि गर्न्या पनी तिमी हौ सवै लाई वर दिन्या पनी
तिमी हौ: हे ईस्वर तपाई को अस्तुति गर्न हजार मुष भया का सेस नाग को पनि सक्तैन मज स्ता

लै बिस्नुलाई कंन्या दाता दिने लागदाः मभागी आहा ग्राना अब मलाई क्षमा गर म देषि प्रष्टां न हौ भनी पा
र्बति लै बिंती गर्‍या। श्री महादेव आज्ञा गर्छन्॥ हे पार्बति मलाई पाउनाकन। श्री बिस्नुले ति मीला
ई उपदेश दिन आउन्या छन्॥ तेस्का प्रभावले मलाई पाउन्या छौ तिमी धंदा नमान भन्या र पार्बतिले हु
वस्: भनी साष्टांग प्रनाम गर्‍या पेतिकु टाप्या। ति लाई ग्रा ना गरि: श्री महादेव भेतर ध्यान भया
ताहां प्रांत पार्बति आफ्ना घर गई: हे हिमालयले पार्बतिग्र्या राको देषि क्रोधले काहां गर्‍यौ बि स्त
भनी सोध्या: र पार्बति भंछन्॥ हे पिता: बिबेक देषि: श्री महादेवको भजन गरि: रक्षाको थी मुं:
तपाईले बिस्नुलाई दिनु: तप्या भस्मा को देखिन: दरले भाग्यो कि छुन: भनी पार्बतिको बचन सुनी हि
मालयले पे ले जोतिसः हरू: देव सिद्धहरू: ब्रम तिगल षि हरू: ले भन्याको बचन सुनि चुप लागीन्: ताहा
प्रांत: पार्बतिले: श्री महादेव पाउना निमीत अनेक तिर्थ ब्रत गरि: ब्राह्मनहरूलाई: कोति २ सुव
र्नदान दिया: फेरि: अनेक जग्य गरि: श्री महादेव प्रसंन्न: गरि: कोति २ गौदान: गर्‍या: फेरि: सु
वर्नका पलन् बनाई हिरा मोति: नाना रत्नको लछेब नाई सिबप्रिति गरि: ब्राह्मनलाई दिया फे
रि: मैनादि रासमय पलन् ग्राह राग रि: ब्रत गर्‍या: ऐ है प्रकार: ले बदा कृष्ण गरि: बधि दिन्
एक्‍व साक्षी अ ब्रत गरि: श्री सदा सिबप्रिति गरि: बरा सा ब्राह्मनरा भी छुकलाई नाना तरह

स्वस्था
॥२९॥

केहि दखि: श्री माहा देव स्वामी पाउँ भनी उँरा लाई आराधना गरि रहला छु: श्री महा देव लाई छाडि अरूः क
सैलाई दिआ भन्या ताहिः हत्या गरि प्राण त्याग मैं छु। एति पार्वति ले भन्या का वचन सुनी सखि हरू गई छि
नः हे पार्वति उसो भया ताहा नडरः हामी कसै ले नदेख्ने याठमा लुकाई आउँछु: हिद तेसो नगन्याः को
ई बेर माति मी लाई लै जान्या छ। ऐति सखि हरूः ले भन्या को कुरा सुनि पार्वति ले तसो गन्या हो गरु भनी
नर सखि हरूः ले रादि काति रमा लगी वन मा लुकाई दिईन॥ ताहां पछि हिमालये ले। श्री विस्नुला
ई कंन्या दान दिन्या बेला भयो र पार्वति लाई खोजिन पठाउँदा हामी कहि देखि येनर। जाहा ताहा बन गी
न्या कहि पाउँदा न भए न रः हिमालये ले चिंता भा कुल गरि बृहस्पति सित जाई पार्वति कहि छैन कसो
गरु भनी बिंती गन्या हिमालये का वचन सुनी बृहस्पति ले एसः लगन मा भये रा भनी: श्री विष्णु छे
उ बिंती गन्या: श्री विष्णु प्रभृति सं पुर्ण देवता आश्र २ आश्रम मा गया ताहां पछि पार्वति ले सखि
हरू ले: लुकाई आपा छिं: नदि का तिर मा बसि बालु वाका सिव लिंग बनाई। श्री महादेव आराधना
गरि: पुजा गर्न लागी नः तेस: बालु वाका लिंग देखि। श्री महा देव प्रतक्ष: भै आफ्ना स्वरूप दर्सी न दियाः
आज्ञा गन्याः हे पार्वति मलाई क्या रागदा छौ हः। भनीः श्री महा देव ले आज्ञा गन्या पार्वति ले बिंती ग
न्याः हे जगदि स्वर के ता केही देखि न मै ले तपाईं को आराग टि रह्या को छु: मेरा पिता हिमालये

राम
॥२९॥

उगया हु। हिमालयेलाई अर्घ्याजा गन्या: हे गिरिराज तिमी छउ के हि चिंती गनु अर्घ्या मुं ताप्रि पुत्री पार्वति
वैकुंठनाथ। श्री विष्णु लाई देउ भन्या र। हिमालयेसे पुछि मै हे नारद भलो भन्यौ तिम्रा अर्घ्याज्ञाले मेरा
पुत्री पार्वति विष्णु लाई दिञा भनी हिमालयेले भन्या र। नारदर्षि फेरि वैकुंठ गया हिमालयेले भ
न्याको विन्ती ता। श्री विष्णु छेउ विन्ती गन्या र विष्णु ले तो पभई हे नारद तिमी चिंन्ये रह्या छौ अर्घ्यव अर्घ्या
फलाश्रम: मा जा भनी विदा दिया नारद: ले श्री विष्णु सीत विभै अर्घ्या फलाश्रम: मा गया: ता हा भ्रा
त हिमालयेले पार्वति कंन्या दान गर्दिन भनी। सामा गीत या र गाई: नारदलाई दाको: विष्णु छउ पठा
या: लग्न पहराई अर्घ्या फल गुरु वृहस्पती प्रभृति संपुर्ण देवता गण ऋषि यक्ष गंधर्व: किंनर दैत्य नागले
पुरीलाई निमंत्र नागन्या विष्णु पत्नी पार्वति कंन्या दान लिया भनी हिमालये छेउ गया र विष्णु अर्घ्या
याको देखि हिमालये अर्घ्या फल गुरु: प्रोहितलाई विधी पुर्वक जगन्याग्र रंग गराया: मेनाले पनि अर्घ्या
फल पुत्री पार्वतिलाई हिरा मोति मणि मा णिक नाना रत्नले जडाउ गन्याका वस्त्र अलंकार सैत दा
ई सिंहासन राखिन: त्यो देखि जग्या विज्ञ या अर्घ्या पर्तिष्ठा ता नाउ गन्या कि सखिहरु ले पार्वति छेउ भ
नी न: हे पार्वति अर्घ्या जाति म्रो विवाह: हु छ। अर्घ्या उदेखि तिमी पती का वस पर्छौ विष्णुलाई कंन्या दान
गा दिंछन। भनी कला: सोति सखि हरुले कला को वचन सुनि: पार्वति ले मन्मा छंदे हरा ई मैले केता

सख्या ॥ ३८ ॥

हिमालयेति सोभ्रन्तका राजा हुनाले ईवालखका नाउं पार्वति भनी स्वर्गमध्ये पाताल तिनै लोकमा
प्रख्यात होला ईवालखले बदाबदा दैत्यकं:रा संहार गर्नेछन् ॥ जगदिस्वरः श्रीमहादेवलाई पुरुष पाई
योबंलो रादः संसारको महारानी हुन्या छिन् ॥ धंन्य २ तिम्रा भाग्य भनी सबै जोतिकहरूः ले बखि हुस प्रसंन हि
सबै ऋषिहरूः ले आज्ञा गन्या ईव भन सुनी हिमालये पुसि भै कोटि २ रत्न कोटि २ सुवर्ण ल्याई ऋषिभि
छुकहरूः लाई दाए दिदाम पा सबैलाई भोजनः गराई अत्यंत आनंद गरि सबैलाई बिदा दिपावहि हर्ष
प्रसंन ति ऋषि ब्राह्मणहरूः बिदा भै आफ्ना २ आश्रमा गया ॥ ॥ ताहां प्रांतः पार्वति ठोछुन् ॥ कुक
लपछि कानद्रमारै दिन प्रतिवर्त दिभनिनः पेल तपनोः श्रीमहादेवको पुजा गरि पेल छिनः श्री
दोमा पनि श्रीमहादेवलाई भए ईखां छिन् ॥ येतातर हले: श्रीपार्वतिले बालख देखि ह्यै सिंका
भक्तिमा चित लाई रहिछन् ॥ एक दिन नारद ऋषिले बैकुंठमा जाई बिष्णु हरिः उ निंति गन्याः हे बैकुंठ
नाथ हिमालय पर्वतको पुत्री पार्वति नाउं गन्या किः कंन्या तिमीलाई: जोग्य छ: कालि भन्याः लक्ष्मी
भन्दा पनी परमसुंदरि छ: ति सल पोतालो संजु सं भयाकि त्यो कंन्या तिमीले बिवाह गरः येति नारद
का वमगण हु निः श्रीविष्णु आज्ञा गर्दछन् ॥ हे नारद हामिलाई दिननः भन्या भनेर आज्ञा गर्दा नारद
बिंनती गर्दछनंः त्यो धंदा तिमीलाई क्या गम्भ्रा ईस्रौ तेये का नागरः आई छु भनीः हिमालय पर्वतछ

राम ॥ ३८ ॥

माधुलोक्मै स्वर्गियौ भोग: गरि परम मेरा लोकमा वास गर्नु ॥ पाउँला: हे हिमालय मेरा भक्तको जो प्राणि देषला राति म्रा प्राणि इह लोकमा वेदोक्त पाई भन्या पछि: नर्कमा जाला भ्रैस्ता रहला मेरा भक्तको छिद्र तंत्र धर्मले कहिलाई दृष्टिन ॥ मेरा भक्तको कर्ता दुख लोपिदा पनी गर्नु सकन्ने छैन मेरा भक्तको न जमराज पनी बंधन गर्नु सक्दैन पापले पनी ले पन गर्दैन: हे हिमालय स्वर्ग मध्ये पाताल तिनै लोकमा मेरा भक्तवदा कहलाउंदा छन् ॥ जस्कारण हे पिता हिमालय मेरा भक्तिमा तत्पर भै रहौ: तिमीलाई संसारदेखि तिमीलाई: कैहि भय हुन्या छैन सदैव पवित्र निर्मल हौला: ध्येरै क्या भनु जस्का मनाले मेरो भजन गर्ला तिनैतिनै बरमा दिन्या छु भनी: श्री पार्वति देवीले हिमालयलाई ग्याज्ञा गरि: पैलेका रूप कन छोदि: फेरि बालरूप जस्तो भै मन का: कारन मा पैलदि भइन्: भनी स्कंद कुमार:ले अगस्त मुनीलाई ग्याज्ञा गर्दा भया सोहि कथा सुतले पैन कादि गभंबि[illegible]ई ग्याज्ञा गर्दा भया: सोहि कथा विस्तार पुर्व कयाण पनि वर्नन त भयो ॥ ॥ इति श्री स्कन्दपुराणे केदारखंडे कुमार अगस्त संवादे प्रश्न ज्ञानि [illegible] कथा सप्तमोध्याय: ॥ ७ ॥ स्कंदौवाच ॥ हे अगस्त: मुनि कीर्ति भैसःक्या रूप मेलरि हिमालयले थाकि दिन्मार हिमालयले लाई मेरो पुत्रि भनी भावना: हुनु गयो लोक:का हित हेतु वशिष्ठ प्रभृति ऋषि जोकलाई दाक्षिणधी पुर्वक नुबारान्: गराया: हे मालले पैका अगस्त्यादि वशिष्ठ प्रभृति ऋषि जिले ग्याज्ञा गर्न्या: हे

स्व ह्वा
॥२७॥

भग्वा का वनमाला कौस्तुभमणि पहिन्या का अग्रमै कङ्किण २ रत्नको माला दिया २ गहना कण्ठा पहिन्या का हा
र्ष दिलो मुख भग्वा का स्नेह रुकणा मुक्ति दिने भग्वा को । यो लोकै छन विश्व पकन दर्शन दिई न्: ताहा प्रांत
हिमालय मेना दुवैले पाउमैले ट्टिला ई बो दर्शन पाउले मुजा गरि दुवै जना ले भुट्-वै छन विको प्रार्थना गर
न्या: हे माता जगत्का माता भग्वा कि तिमी लाई हामा मुगौलिनै नम लौं तु भग्वा को: धन्दे २ तिमी ले हामि दु
वैकार कृपा गर: सो संसार रस मुद्र देखि पार गरा ई प्रज्ञां न ओ: हे ई ले ट्: हामि दुवै कता ग्या छ । ना दा ल
जानी कन पर ध्या गर भनी विती गन्या र हिमालय को भाव भक्ति ले ग्नु त्पंत संतुष्ट भग्वा कि देवि जो तिन्: हिमा
लय प्रति यो स्तो ग्या जा गर्दी भग्वा । हे हिमाल यो ति म्रो ग्या स्त्र यो गर्यौ प्रानि हरू: ला ई पनी म उध्यार गर्नै छु जौ
न मनुष्य ले मला ई पाउ ना को ई ध्या गर्ला तिन । ले ति म्रो स्था न मा ग्या र ति म्रा वाटो गरि: मेरो भजन गर्ला ति
ला प्राणि देखि भवा दै संतुष्ट हुन्या छु ति भक्ति मुक्ति भु क्ति मुक्ति दुई पदार्थ कन म दिन्या छु जो सन वदा
वदा जानि हरू यै लोक ति म्रो पाविग भग्वा का ध्या न मा न ग्या ई का न [illegible] जा ने प्राणि हरू: लाई पाउ ना कन
दुर्लभ हो लात स्कार न ले जो न्या मनुष्य ले ति म्रा स्था रा मा ग्या ई मेरो भजना गर्नु तिन्: लाई भ ध्याव र
मार्द छु जो मेरो भक्त हो ला मो ति म्रै हा रा मा ग्या उ ने छन्: ति मी र ध्या गर मेरो भक्त का पनी भक्त जो हो
ला तौ न प्राणि ले मेरो भक्त को ग्याश्रा सेग ली त स्ये नु पवकन संप ति दे षि न्: मउ ध्या र गर्ने ला ई हे लो क

राम
॥२७॥

जारेनर्ष मापनी मलाई पाउँने छैन भनी॥ श्री पार्वति देवि ले आज्ञा गर्दा हिमालये बिंती गर्छन्॥ हे
ईश्वरि तपाई को प्रसन्न ऐश्वर्य भयाको स्वरूपकन॥ हेर्नाकन आवकृत इछा लागि रह्याको छ: हे देवि मलाई
कृपा गरि प्रसन्न भया जान स भनी बिंती गर्दा॥ श्री पार्वति देवि आज्ञा गर्छिन्: हे पिता हि माल्ये
मेरा परम ऐश्वर्य: हेर्नीकन त्यो दृष्टिले हुदैन तिमीलाई दिव्य दृष्टि कन म दिंछु: भनी पैले हिमा
लयेकन दिव्य दृष्टि दिईन्: श्री पार्वतिले आफ्ना स्वरूपकन दर्शन दिईन्: कस्ता स्वरूप भन्या
ज्योति स्वरूप हरले जोग: गरि वदाकस्ले पाईन्या छैरि सबै प्राणि हरुको साक्षि स्वरूप भयाका:
केरि विसमुति भयाका विसहान्डाको मालीक: कन भयाका हजारै सिर हजारै हात पाउ भया
को सबैलात माग्रस्व कन सगोग्रव्यालि साका चंद्र सुर्य अग्नि ले नेत्र भयाका: कोटि सुर्य प्रकाश
भयाकै तेज गरि: हिमालयेलाई दर्शन दिईन्: ये स्तो स्वरूपलाई देखि हिमालये जोड्छन्: अनंत
स्तुति भै सालागप्र नाम गरि भनि देविन्: आफ्ना सिर कन उठाउँनाको समर्थ भयेनन्: का न
भन्ये परमेश्वरिको अनंत प्रज्वलित भयाको तेजलाई देखि दरले कापदो छ दाके हि भन्नु ना सक्ति
त जोरि उ धोमंता गरि रह्या छ: श्री ईश्वरि हिमालयेको येस्तो मोह देखि त्यो रूपकन छाडि सान्त स्वरू
प भै चार वाहुले युक्त भयाका पाश अंकुश वर अभय हात माली याका स्वमन रीन्सि मगलेयुक्त:

स्वछ्या रात्रिभित्रवन्दाउत्तम् न ॥ लेकर्म गरि ईश्वरको अर्पन गर्नु र तेस्ला भक्तस्लाई मेरा अनुग्रहले आदैत सुज्ञान पा
ईकन मुक्त होइजांछन् : भनी श्रीपार्वतीले आज्ञा गर्न्या र हिमालय चिंता गर्दछन् । हे जगदिश्वरी सबै प्रानि
॥३६॥ हरूलाई मुक्ति गराउंन्या जो तत्वज्ञान छ सो मलाई आज्ञा गर्नु हवस् । भनी बिंती गर्दा हिमालयको नम्र नहु
ति । श्रीपार्वती आज्ञा गर्दछिन् । हे पिता हिमालय सुन । तत्वैले सुक्ष्मो शब्द ऊत्पन्न भयाको छ तत्वैमा वर्तमा
न छन् : तत्वै मा लिन हुंछन् ॥ स्पो तत्वै कस्ता परमसिव भनीकन जान्यो तत्व कस्ता पाइनाकन वदा कहदछ
केरा भनौ ला त नुनपरमेस्वरको गति पेस्तो छ : भनीको हिंजान्दैन सिर्गुन द्छन् ॥ निराकार रूप ले रस्लाका
केवल चैतन्य स्वरूप ले रहंनाका वुभ्यादि हरू देखि भिन्न रहनाका पेस्तो मेरो प्रम रूप हो भनी जान : हे पिता
कैरि भूत भविष्य वर्तमान ति नै लोक मार हन्या पेस्तो मक राजान पैरि मेरा परम रूप कस्तो छ भनौ लात
निरालंभ : चैतन्य आरंवकै हिरा भयाका छन् : [illegible] पन देखि रहित भै ग्राग्रा ऐक सैको नराका ग्राकार लेर
हित भयाका पेस्तो मकराजान : पैरि कस्ता भन्या निर्मल : चै निस्लल भयाका नित्य भै कर्पाले रहित
भयाका निर्गुरा ग्राका स जै ग्रानंद वनैतन्य पूर्ण तेज : भये छन् : भनी जान हे हिमालय : एस्तो जानिक
न प्रानि मेरो अारण मा पर्ला तेस्तो प्रानि लाई संसार देखि मुक्त भै मन्या मिली जाला पेस्ता कानि संदेह
छैन । जो प्रानि मेरा भक्ति देखिन । विमुख भै संसारलपी जंगलमा पारि मोह पाउंदछन् : तस्ता प्रानि ह राम

॥३६॥

गर्न सक्नुला। हे ईश्वरि म देखि प्रसंन हौ भनी हिमालयले विंती गर्दा। श्री पार्वती देवि अति प्रसंन भै हि
मालय प्रति को आज्ञा गर्दी भया। हे पिता हिमालय तिम्रो अस्तुतिले म अति तुष्ट भएं जो तिम्रो इ
च्छा छ सो वर माग तिमी लाई दिंछु भनी। श्री देविले आज्ञा गर्दा पर्वतराज हिमालयले हात जोडि विंती
गर्या: हे ईश्वरि। तपाईं को चरण को भक्ति मा तत्पर ई मेरा चित्त मार हो स: अन्य म इच्छ छैन। पनी न
जावन् ॥ देवि स्वस्वरि: हे देवि भनी विंति गर्या र॥ फेरि हिमालयले विंती गर्या। हे जननी सबै प्राणिहरू
लाई श्रष्टि गर्न्या पनि तिमी हौ सबैको आत्मा पनी तिमी हौ तिम्रो भक्ति गर्न्या प्राणीहरू लाई आज्ञा नद
पि समुद्र कन सुखैले तर्न्या उपाय मलाई आज्ञा गर्नु होस्: भनी विंती गर्दा। श्री पार्वतीः आज्ञा गर्छिन् ॥ हे
हिमालय पिता धन्य रहा छौ: लोक। कन उद्धार गर्नाका निमित्त यो बात कन तिमी: प्रश्न गर्‍यौ: हे महाम
तव दा बुधीमान। भयाको अब तिमीले जो बात कन प्रश्न गर्‍यौ। सो बात कन तिमीलाई कहंछु: एकचि
त भैकन तपैले तम लाई जान्ना कन बढा बल छ। मलाई जान्यो भन्या फेरि: सो प्राणि जन्म: मृत्यु दुःख छुटि
जांछन्: परमेश्वरा परमपद ला रहंछन्। भनी। श्री पार्वतीले आज्ञा गर्दा हिमालयले विंती गर्छन्। हे ईश्वरि ति
म्रो परमपद पुगीको कसो प्राणी होसो मलाई आज्ञा गर्नु हवस्। भनी विंती गर्दा: पार्वती आज्ञा गर्छिन्
हे पिता मलाई जानी कन तपैले सत्। गुरु को सेवा गर्नु: देखि विमला को जो विद्या छ सो विद्या लाई मे

स्वप्नो ञाले गरि संसार रह्या मुझलाई बनाई तिस मुद्रका भवाहि रूपले रहि: सबै प्राणिलाई संसार: बन्धमा घुमाउ
ने भया कि १ तिमाहांमाया ह्रारिणीलाई मेरा नमस्कार छ: हे कल्याणि तिम्रा नव रत्नमा भित्र दिन्या भस्रुह
१५ ल्वकरा गन्न्रत त करुणा: गरि संसाररूपि समुद्रदेखि ग्याकुः ल्लहा भैसहन्याता नीको सर्थ भया कि हे
माता: तिमीलाई मेरो नमस्कार छ ॥ केहि तिमी कस्ती भन्या सृष्टि: स्थिति प्रलयकान मालीक भया:
॥३५॥ कि: केहि स्वर्ग मृत्यु पाताल तिनै लोकःका विजरूपले रह्या कि: कैलेना स्कनन्द: नरुप विस्वमुर्ति भया कि
गौरि वृक्ष हारी करुणा मेराकोटि २ नमस्कार छ: नारि वदा आगे स्वरह वेदाक हस ले ध्या दागदीप
निरूपा कि: ब्रह्म ने तारि श्रीकन मेरा नमस्कार छ: हे शिवे: तिन अवस्थामा पेक रूपले रह्या कि तिमी
लाई नमस्कार छ केहि नी रंजरा निराकार पनी तिमी: हौ: केहि: केहि मापनलिले पत्ता भया का स्तु
ध्य स्वरूपले रह्या कि पनी तिमी हौ: केहि परि: पुरी भैव्यापकुस ले रह्या कि पनी तिमी हौ: केहि:
ग्रादि अन्त नभया कि पनी तिमी हौ: केहि ब्रह्मा: विष्णु महेश्वर लाइप ग्याक्रु मापाका वसपारि: तस ज्ञानक राम
रा धाकि: संसारि: प्रानि अैःतु ल्याउ नसामर्थ: भया कि तिमी लाई कोति २ नमस्कार छ: हे विस्व: तिम्रा अ ॥३५॥
स्तुति गर्नु: करुणा सामर्थ होला हजारमुख भया कि सेष नागको पनी गम्से छैः न वारस्तु लव भया का व्र
ह्मा को पनी सामर्थ छैन: हे देवि मेरा उपर सदा प्रसन्न हौ तिम्रा महिमा: मज ला गम्ञानी लेका हातक्

देवि तिमी को हौ क्या कारण ले मेरा पुत्री कहलाई किरण प्रगत भया को हौ सो वृतांत मलाई कृपा गर हे देबिमे
रातअः विजलेता तिमी ॥ सामान्य प्रानी होइनौ सबै प्राणिहरू का हृदःऐमा विराजमान: भयाकि आदिशक्ति
जो छिन ॥ सोहि म देवदह्नु: हे देवि मलाई यो वृतांत ग्ञा जागर भनी हिमालयले विन्ती गर्दा: श्री पार्वति दे
वि ग्ञा ज्ञा गर छिन ॥ हे पिता हिमालये तिमीले जो कुराकन सोध्यौ: सो वृतांत तिमीलाई: कहंछु ये
कचित भै कर्ण सुन: यो संसारकन प्रकाश गराउन्या ॥ प्राणिहरूका हृदऐमा सुक्ष्मरूपले रहन्या कि चै:
तन्य स्वरूप जो हो सो मकन जान: क्या कारणले मेरा जन्म भयाको हो: भनौ ला त: हे पिता हिमालये ति
मिहरू दुवैले पुर्व काल मा बडा कष्ट: ले मेरा तप ग्रा गरि मलाई संतोष गरि तिमी मेरा पुत्री: भै मेरा घर
मा जन्म लि मेरा सस्या रामा पानि ग गरि प्रसन्न हो भनी तिमी दुवैले वर मागेको हुनाले तिम्रा मनोरथ
पुर्ण गरा ॥ उनानीमी तलेर म रूं हरू का: कल्याण को निमीत तिम्रा घर मा मैले जन्म लियाको छु भनी
श्री पार्वतिले आज्ञा गन्यार ॥ श्री पार्वतिको आज्ञा सुनि पर्वतराज हिमालयले मनमा ग्रुतं त ग्रा गांद
गरि: श्री पार्वतिको अस्तुति गन्या: हे माता प्राणिका हृदऐमा पितला उमा हंस रूपले रहन्या भया कि हे
देवि तपाईंको चरणमा मेरो नमस्कार छ ॥ फेरि सबै प्राणिहरू ब्रम्हादि देविन गिनु पर्यन्तका अध्यी
स्थान: भया कि ये छि ग्र्याधार शक्तिलाई मेरो नमस्कार छ ॥ हे भगवति तिमी कन्हि भन्य ग्राक्रा मा

स्ह्वा

॥३४॥

है उँधी जोतिर्लिंगला ईश्वरंगालो स्थली राष्या विष्णु ले ग्रंगालो स्थल दैमा जोतिर्लिंग स्तम्भ भै गयो: त्यो देखि सबै
देवता यक्ष गंधर्व किंनर: ले धन्य २ शिवजु भनी नानातरह: ले स्तुति गन्यार: ईश्वरा पूजा २ स्थान मागया महादे
व ले ज्योतिर्लिंग देखि त्रिस्थौ गयाषि स्तह छ: उँ भन्या भन्या त्रि रागपूपरा च मा: मला ई श्रा प दि यो: तिमी स्तह
काबा यस्य सिंघ: नटी मुप कः रिश्रालमरा छम॥ गीवै रूप सुद्र: बारवर्षी का छौ स्तहः ए क पुरू प भनी: वह्नु न
स को स भनी: श्वर पाइ यार॥ अब महादेव उँगा पठ मा जा ई॥ काम ज्ञो ध लो भयो हला ई छा दिसं पुरी ई
न्द्रि वाधी तिनै: स्वग बंध गारि परंब्रह्म का जप ध्यान गारि वडा कष्ट ले तप ग्याउँदी भया: तहा प्राप्त हि
मालये ले ईश्वरपूजा स्त्री मेना गरभीनि को आलमाई बहुतः स्तुति भै ईश्वरपूजा मयी दाले गर्भी ध्यान कर्म गारि
दिया॥ दस मा इसं पुरी भयो र मेना का गर्भ देखि: जगत्‌का: कारण भया कि: अब पार्वति देवि जन्म
भईन्॥ कसी पार्वति भन्या ग्रहन्त्रा उँ दये भया उँ लाल बर्षी भया कि: कोटि सूर्य काउ स्तो तेज भया:
कि ग्रन्थ तको मल पूर्ण पंगजस्तो नेग भया कि ग्रत्न त सु न्नरि चार बाहु ले जुक्त भया कि: ऐसि को
मा जैन्या को देखि हिमालयेका: मन्मा बहुत आनंद गारि: बिचार गारि: हेन्या रपार्वति देवि का ग्रगा दिसु
ई स्तातजो रिकरा: ई जो मेरा पुत्री: क हला ई कन मेना का गर्भ देखि नः पैदा भईनः ई जो छन्॥ सां मान्य
ब्राह्मि हो नैन स्या क्षातः ई स्व रि हो भनी कन मन मा त्रि स्व स्तारि हिमालयेले: के हि स्तुति गन्या: हे

॥राम॥

॥३४॥

म्याहेद्दि द्दिवाहि नी होा । तिसप्याका: श्री माहादेव ज्यु: सती देवी भनी लैजन्छु लागे भै छि दिन लाग्याता । हा म्रा
पती हरू बहुत दुर्बल छन: सदै येक भएर रहन्याका भले संतोष दिन सकैन ए हल्ले प्रथम ले हामि हरू: श्री म
हादे पाछि । जाउ हिंद भनी सला हण्ण दि येक सपे गए बि:पत्नी महादेव को पाछि: लागी गईन: । ताहा पुं
त: गंगा मा अहल्या नगरी गया का ऋषि हरू सहस्रा हा गर्न सक्कि पर छि, ती आ फ्त्रा पत्नी हरू देखेन
र: कता गया भनी कन षोज न लाग्या: महा देव को पाछि लागन्या को देषि ति ऋषि हरू गैरो पले । श्री
महा देव लाई भन्या: हे महा: देव तैले हाम्रा पत्नि हरू ल्या मैले भन्या र: श्री महा देव ले ग्या जागन्या हे
ऋषि लोक होति म्राहि भन्या नहरिं: ल्याउ ला भनी र ऋषि हरू भन छन ।। तिसरा पछि । लागी ग्या पाको । को हु
न भन्या र ।। श्री महा देव ले फर्कि हे दर्तगए ऋषि पत्नि हरू । लाई देष्या मैले ताल्या पाको होईन: केरा ग्या पा
छन: भन्या र ऋषि हरू: ले भन्या । हे महा देव तेरा लिंग देषि पाछि: लागी ग्या पाको हुन: तेरा लिंग पतन हो
स भनी श्राप दिया र ।। ऋषि का श्राप ले श्री महा देव का लिंग पतन भया तेस: लिंग देषि जोति स लिंगउ
त्पती भयो र ब्रह्मा दे:था कन लाग्या तब ब्रह्मा प्रभृ ति देवता ऋषि गंधर्व किंनर ब्रह्मादी जाई बिस्नु छे
उ बिंती गन्या ।। हे वैकुंथ नाठ ।। श्री महा देव का लिंग देषि जोति स लिंगउत्पती भै: संसार छो पन लाग्या
अब जसो गर्नु पर्छ सो गर्नु हवस भनी देवता हरू ले बिंती गन्या र: देव ता हरू को बचन सुनी बिस्नु: तस्ता:

स्कस्या जुधमा जितनको सक्द लाग्छ्र व तिमी हरूः आफ्नु जिवको आस भया भाग्या काम गरः भनी भन्दा सबै देव
ताले तारकासुर दैत्यको गाल ले अमरावति छाडि मगा सुमंगली मा जाईन दाक्ष स ले टलाः ताहा प्राप्तः दे
॥३३॥ वता हरू भाग्या को देषि तारकासुर ले हर्ष गरिः ईन्द्रादि प्रमति स्वर्ग मध्ये पाताल तिनै लोकः को रा
ज्यः गन्याः श्री महादेव पृथ्वी विप्रमन गर्दैः मग स्थलि मा आई पुग्याः श्री महादेव आपा को देषि देव
ता हरूः ले साष्टांग प्रनाम गरि बिंती गन्याः हे ईश्वरि तिमी छैउ मतक सरिः रहैन आरवाउ घारिहे नु ह
वस पापिष्ट तारकासुर दैत्य ले ईन्द्रा पनी लोत अमरावति ली हामी लाई नि कान्या जुध गर हमन्य तपा
ईले वर प्रसाद दिया को रहेछ। अब हामी ब्या लागछः हे ईश्वरि अब हामी हारन ले उहामि माथी कृपा ॥राम॥
गर भनी बिंती गन्या देवता हरूः को बचन सुनि॥ श्री महादेव ले आफ्ना षो लि हेर्दा भया ईन्द्रादि देवता ॥३३॥
लाई देषि को हिंगा न दि साति देवि लाई सम झी हा पे सरीर भनी ताहा देषि पनी जादा भयाः श्री म
हादेव ले सोक गन्या को देषि न्यावत जिवा सका छन्ः॥ कसैले सहन सकेनन्ः नष्ठ सैतरः हले सती देवि
का माया ले सर्पे वर्ष हुन्या पृथ्वी बिमा फिर्दि भयाः ताहा प्राप्तः दक्षिन दिसा मा कद सीत कभन्या का नग
र बाहिरः रेक वज्रपुर नगर भन्या काथाउँमा पुग्याः ताहा प्राप्त भर बिहर नल्या को थी यांगन बिहर
गंः गा अस्ताराग नुजादाः श्री महादेव तेलैः रःहस्मा गया का गर बि पतनी हरू ले [illegible] अप सा कुरागं

प्रीति विक्रमाः प्रभात्सहत भनी जांतु ए तिथि ठमा ऐकै पिठको माग दर्शन गर्हंनन्ः तेन प्राणिको मनोवाञ्छा सिधी
हुय हः भया लेवण नले कर्म ले गन्याको पाप कनः नहुहो ईजा यहः मनुष्य जन्म पाई ऊपंना सपिठमा ऐ
काठिको दर्शन गरे न भन्याः तेहको जन्म व्यर्थ छोः भनीः श्री ब्रह्मा जिले ग्या नागदी भया भनी कुमारले ग्य
गहह मुनी ला ई कहदा भया सो हि कथा सुतले सौनकादि गण सित हनुंला ई कहदा भया: सो हि कथा याहां
पनीं विस्तार भयो ॥ ॥ इति श्री माघ माहात्मे केदारःखंडे कुमार ग्रुगस्ते संवादे पिठ ऊत
ति कथ पनं:नाम श्री २ स्वस्थानी परमेश्वर जम कथा षष्ठमो ध्यायो ॥ ६ ॥ ताहा प्रांत: सति देवि
का संपुर्ण शरिरः खस्त न भै सक्या पछिः श्री महादेव ले चिंता दृढ गर्नः न सकिः हा ये सति २ भनी भुमि
माप रि मुर्छा भया । केहिः बेर छा भयोर ॥ कुबेर हालि मन ले सति देवी हमऱ ऊी: अंकुला: जसा मै जाहा
ताहा छिः र्गी लागथ्या: तैसा बेला मातार का सुरः लेग्या फूल मंगल्ला ई भन्याः हे मंगोः सति देविको सिर हल्लो
श्री महादेव हि दया को देखि छिटै रवफुला हि दा ऊेल ये सति २ भनी जाहा ता हि छि दि छन ॥ ये
ला ग्यौ सरमा जुध्य गाई ग्य मरा पाति लि ने का म गर्नः भनी मंगी ला ई भन्याः हवसः भनी ग्या फल्से ना
ग्याछि ला ई मंगी सभे तः लराजी गर्नःगयाः तब देव ताहरुःला ई भंन ला ग्याः हे देवता होः ग्यव मा हान
वसः ज्या ने भन्या ताग्याः महाराज तार का सुरला ईः श्री महादेव ले वरदान दिया को छः ते सला ई

स्वस्था

न ॥ ४६ ॥ फेरि हिरन्यपुर भाजाइ सुतस्या नपत नाम पीठ: हिरंन्य पुर पिठ: रत्नेश्वर देवी: पुरञ्जा जोगिनी नारदे
श्वर: श्रीमहादेव उत्पती भै शिव लिङ्ग स्वरूप लेरह्या: ते स्थान भुमि मा सरस्वति आइ नाना प्रलोग पाह
गरि: तपस्या: गर्न्या इश्वरि प्रशन्न भै: ब्रह्मा का भाष्टि हि मातिभी रान्दा रुमी का नयाः सगमनीवर: दान दिइन ॥ ॥
३२ ॥ ॥ ४७ ॥ फेरि माहालक्षि पुर भन्या ठाइ वाइकरं पतन भयो महालक्ष्मि पुर पिठ कामदा छि: देवि डिगम्बर
जोगी जोगी कुते श्वर: श्रीमहादेव उत्पति: भै शिवलिङ्ग स्वरूप लेरह्या: ते स्थल शिष्य भुमि मा तालं धर प्रभ
ति: ब्रह्म सिधा गया इ तपस्या गर्न्या इश्वरि प्रसन्न भै अम्वर है ब्रह्म: मनीवर दान दिइन ॥ ४८ ॥ फेरि: उध्यान भन्या ठा ॥ राम ॥
इ कनदा उलो पतन भयो ॥ उध्यान पिठ त्रिपुर सुन्दरि देवि सुहां का डरा जोगिनी ॥ भैरवो श्वर: श्री महादेव
उत्पती: भै शिव लिङ्ग स्वरूप लेरह्या: ते स्थान ढुङ्गा भुमि मा ॥ मध्य गयाइ कनदा नसि इ पचार ले पुजा गर्न्या इश्व ॥ ३२ ॥
रि प्रशन्न भै सबै प्राणी लाइ जल वस्या इ उधार गर्न सक्या सन्मनी वर दान दिइन ॥ ४९ ॥ फेरि छायाछत्र भन्या ठा
इ सेपटला को अग्र लषै पतन भयो: छायापिठ छगो स्वरि देवि: सुलं को डरा जोगिनी पिहासे स्वर: श्री महा
देव उत्पति भै शिवलिङ्ग स्वरूप लेरह्या: ते स पुंन्य भुमी मा: अप्र स्ल भैरव गया इ: नाना बलि उपचार ले पुजा गर्न्या:
इश्वरि प्रशन्न: भै भागी का गरा को अग्र धौ पती भया सन्मनी वर: दान दिइ। न ॥ ५० ॥ ए सैतर हले जाहार सतिदे
वि को शरिर पतन भ: यो ता हार येक येक पिठ उत्पती भयो: सबै पिठ को संख्या सा ठे सात कोति ॥ ७५०००००० ॥

माजाई ग्र्या स्तन पतन भयो : मलयागिरि पिठ : वज्रेश्वरि देवि कामरा जोगीनी जाग्येस्वरः श्रः महादेव उत्पत्ति भै
शिव शक्ति स्वरूप ले रह्या : तेस्त धुंन्य भुमि मास लग्ग्या तपस्या गन्या : ईस्वरि पुजि भै तेरा लक्षमा रहन्या प्राणि हरू लाई उध्या
रा नु सक्या हैः भनी वरः दान दि ईन ॥४२॥ फेरि सेता माजाई मुतु पतन भयो : सेन पिठ ॥ उमादे ॥ विग्रहदा द
कर्ता जोगिनी : जंपा के स्वरः श्रः महादेव उत्पत्ति भै शिव शक्ती स्वरूप ले रह्या तेस रस्त भुमि मा ग्र्या दि त्या दिन वग्र ह
ग्र्या ई तपस्या गन्या ईस्वरिः प्रसंन्न भै सबै प्राणि हरू का लोभ हानीः को कर्ता भया स्ले भनी वर दाखाई दिन ॥४३॥
फेरि मेरुगिरि माजाई भुमि स्या नपतन भयो : मेरु गिरि पिठ : प्रर्णी देवि करालि जोगिनी त्रिशला स्ले स्वर महा
देव उत्पति भैः शिव सक्ति स्वरूप ले रह्या तेस मोक्ष भुमि मा ग्रहस्त नाग ग्या ई नाना रस्त्न क ठ ई तपस्या गन्या ई
स्वरिः प्रसन्न भै तिमी हरू का सरिरः ग्रग स्य हो ल भनी वरः दान दिई न ॥४४॥ फेरि महिंद्र माजाई दाहिना ति
घरा पतन भयो : महेन्द्र पिठ ई शाढिः देवी उग्र्य गमनि देवीः श्रःताः रेस्वर श्रः महादेव उत्पति भै शिव सक्ति स्व
रूप ले रह्या : तेस्त पुन्य भुमि माल क्षि ग्या ई तपस्या गन्या ईस्वरि प्रसन्न भै कार्तिक कृष्ण को ग्रौ लि को रात्री माल
वै लोकले मेरा पुजा गरोलः भनी वर दान दि ईन ॥४५॥ फेरि वावन पुरमा जाई वाई कुम पतन भयो वावन पु
रपिठ का मेस्वरि देवीः भैरव जोगिनी ॥ बेदांते स्वरः श्रः महादेव ईत्पति भै शिव शक्ति स्वरूप ले रह्याः तेसो छे
भुमी मा कमल ग्याड़ि पुष्प ग्या ई तपस्या गन्याः ईस्वरि प्रसन्न भै पुजा काल मा प्रसन्न भया स्ले भनी वर दानदि ई

स्वयो.

||३१||

ठाई तपस्या गन्याई ब्याहि प्रसन्न भै: राम चन्द्र को संहाय भैमै लंका दाह गली सवचा सू भनी वरदा नदिन ||३७|| कोटि
द्रिपा गमा जाई: केदुन्द लो पतन भयो: प्रयाग पिठ: जुड दिवी: सिद्धवेगा जोगी नी: मद्दिके स्वरः श्री महादेव
उत्पती मै शिव शक्ति स्वरूपले ~~लोरे शुं लो भु सि माद~~ सप्रवता रुद्रा ई तपस्या गन्या ई ब्याहि: प्रसंन भै गा दैजु
गमा देत्म हरु ही हार: गाहि: हासार कोर रूपा गजु रावणा स: भनी वरदा नदिईन ||३८|| कोटि निसव स्माजा
ई मगधा दलो पतन भयो: विसवपिठ: ऊकेसरि देवी: रूकालि जोगी नी कुन्डले स्वरः श्री महादेव उ
त्पती मै शिव शक्ति स्वरूपले रुसारास: शिव भुमि मा बिसकर्म ग्रा ई तपस्या गन्या ई ब्याहि प्रसंन भै
तेहि क्षिति आ ई जुग मा धीरह व स भनि वर: दाना दिईन ||३९|| कोटि माया पुरमा [illegible] ई: छिपो पतन भ
यो || माह माया पुर पिठ || माया देवी || मंगला जोगिनी || तप स स्वर श्री महादेव उत्पती मै शिव शक्ति स्वरू
पले रुसा तेस प विग भुमी मा म ठरूप शिलिंग ग्रा ई तपस्यागन्या || ई ब्याहि प्रसंन भै शिव शक्ति स्व
रूप भु लिंग: भनी तिनै लोकमा प्रकृपां तहो स भनी वर: दानदिईन ||४०|| कोटि मला हाना जाई बाउ कुं
म पतन भयो: मला नागि टि पिठ मा ली का देवि का टरा जोगिनी कुंडा उत्पते स्वर: श्री महादेव उत्पती
मै शिव शक्ति स्वरूपले रुसा: रे पुंन्य भुमि: मा भुत प्रेत पिशाच बेताल ईत्यादि ग्रा ई कन तपस्यागन्या ई ब्या
हि प्रसन्न हां न भै तिमी हरु सबै मेरा भंगिमा दृढ भया स भनी वरदान दिईन ||४१|| कोटि मल पा गिरि

||राम||

||३१||

फेरि उज्जयति माजा ईरसकोट: लापट नभयो उंजपंति पिठ: माहाकाली देवी: लालत्रिया जोगीनी: ऊंकेस
र भैरु महादेव उत्पती भै: शिव शक्ति सनहपले रहता तेसशिष्य भुमी माहि लड़े पर्वत आई तपस्या गन्याई स्वरि प्रत्य
क्ष भै सबै लोकहरू लाई भुगि मुगि दिरासकन: सब्या हमनीवर: दाता छिन् ॥ २२ ॥ फेरि ओडिगपुर माजा
ईडाहिना कंरगपट नभयो: ठचरिग वर्षी सारि: देषिगवर योगी: वापेवेसर: भैरु महादेव उत्पती भै शिव
शक्ति सनहपले रहता तेस पुरप भुमी माजो गि गराले तपस्या गन्याई स्वरि प्रत्यक्ष भै तिनीहरूको मंग सिध्य ह
वल मनी वरदा नाई छिन् ॥ २४ ॥ फेरि छिद्रिका पुर माजा ई भुदि पत नभयो: छिद्रिका पुर पिठ: जुगा: धा दे
वि जुगाधा जोगीनी सहश्रान्य गेसर: भैरु महा: देव उत्पती भै शिव शक्ति सनहपले रहता: ते स्रो छे भुमि मा:
मा गरि का गरा आई नाना उपमार: ले पुजा गरि: रहा ईस्वरि प्रसन्न भै। तिनीहरू ध्यान ध्याताका प्रथ्वी पति
भया सि मनो वरदाता छि न ॥ २५ ॥ फेरि हस्तिना पुर माजा ई दाहिना कुंम पतन भयो: हस्तिना पुर पिठ
नंदादे सारि: देवि: कोतराक्षि जोगिनी: सुमुसा रेसर: भैरु महादेव उत्पती भै शिव शंक्ति सनहपले रहता तप
स पुन्य भुमि मा लुद्र सं नभ जंगल आई तपस्या गन्याई स्वरि प्रसन्न भै संहार कर्ता भई स मनी वरदाता छि
न् ॥ २६ ॥ फेरि ब्रह्मस्थल माजा ई सिलेपतन भयो: कुंडिल पिठ विमला देवि: पिंगला जोगीनी: झेंपे से
र: भैरु माहादेव उत्पती भै शिव शक्ति सनहपले रहता तेस शिष्य भुमी मा: स्नुमारा आई नाना फल फूल व:

र: श्री महादेव उत्पती भै: शिवशक्ति स्वरूप लेर रह्या। तेस पुंन्य भुमि मा अप हात्रो ग्याई नाग गीत बात गरि:
तपस्या गन्या: ईस्वरि प्रसंन्न भै ई डाकि: देवता हरुलाई मोह गराउ तु लक्को मन भनी वर: दान दिइन ॥२८॥
फेरि कोला पुर: माजाइ वंदर पतन भयो: कोला पुर पिठ: महा लक्ष्मि देवि: नन्दा जोगिनी इमश्याने स्व
र: श्री महादेव उत्पती भै: शिवशक्ति स्वरूप लेर रह्या तस्पुंन्य भुमी मा: गरुड द: ग्याई नानाहरु नठा ई तपस्या गन्या ई
स्वरि प्रसंन्न भै नाग हरु: सबै तेरो ग्या हरण भयो भनी वर: दान दिइन ॥२९॥ फेरि: ऐका पुर माजाइ दाँहि
नो दाप तन भयो: एका पुर पिठ: साधु सिद्धि देवि: सकुंपायो गीनी: ईस्मशाने स्वर: श्री महादेव उत्पती भै: शिवसक्ति
स्वरूप लेर रह्या तेस पवित्र भुमी मा पिलाह हुग्याई तपस्या गन्या: ईस्वरि प्रसंन्न भै तिमी हरु मा देवता प्रसिध्य हो
ला भनी वर: दान दिइन ॥३०॥ फेरि: ऊकारे स्वर माजाइ उपलो ग्रीठ पतन भयो: ऊकारे: स्वर पिठ: मागींका दे
वि: पुरापो द रि: जोगीनी: त्रिसंध्या रो स्वर। श्री महादेव उत्पती भै शिव सक्ति स्वरूप लेर रह्या। तेस्मो छे भुमि
मा कल्प वृक्ष ग्याई नाना प्र फल फूल गरा ई तपस्या गन्या ई स्वरि प्रसंन्न भै: जो ति ताप्या को फल लाउ इन सक्या स भनी
वर दान दिइन ॥३१॥ फेरि: जयंति पुर माजाइ कलेजो पतन भयो। जयंति पुर पिठ जयंति देवी: हेलना रि: जोगीनी
कलेस्वर महादेव उत्पती भै शिव सक्ति स्वरूप लेर रह्या॥ तेस शिध भुमि मा कुहाउआ ई तपस्या गन्या ई स्वरि: प्रसंन्न भै
नागिन धप: पाताल मा ति नै लोक मा सिती हरु को पुजा गरो स भनी तुल सिर कुसला ई वर दान दिइन ॥३२॥

नदि ईन ॥२३॥ के: हिमा तुले स्वर मा जाई शाहि ना हात पतरा भयो: मातुले स्वर हि पि ठजाग्ये स्वर हि दे वि: पिंग
लाजो गि: दुधरा त्ये स्वर म हादेव उत्पती भै शिव लिंग स्वरुप ले रह्या स्व सर स्न भुमि मा कस्यप प्रश्न ति गम
पिस्या ई तप स्या गन्या ई स्वहि प्रसन्न भै बतुर्वे दुका ग्रर्थी पती हौ लाभनी वरः दाराडि ईन ॥२४॥ के: हि श्रह्ल
ल मा जाई तलो दात पन भयो ग्रह हाल पिठ भुम हि देवि लंबधरा जोगि नी स्वप्र भु तेल ह: श्री महादे
व उत्पती भै शिव लिंग स्वरूप ले रह्या: तेस लिंग भुमी मा वाग्म ति प्रश्न ति गंगा आई जल मठा ई तस्या
गन्याः हस्वर हि प्रसन्न भै: भुक्ति मुक्ति को ग्रर्थी पती भया हभनी वरः दाराडि ईन ॥२५॥ के: हि वि स्व
रमा जाई वाउ स्लन पत रा भयो वि स्वपि ठः भुवन्य स्व हि दे वि भुव ना रख्य जोगी नी: स्रष्ठ वर्णी स्वरः श्री
महादेव उत्पती भै: शिव लिंग स्वरूप ले रह्या: तेस पुंन्य भुमि मा ॥श्रीछन्द स्व प्राई तप स्या गन्या ई स्वर हि
प्रसन्न भै ति नै लोक अ स्थिर टल लाई मोह गर्नु लको सः भनी वरः दाराडि ईन ॥२६॥ के: हि राज गृहे
मा [illegible] जाई शाहि ना कु ईना पतन भयो राजगृहे पिठ राजगृहे स्व हि दे वि उलका मुं हि तो गीनी ह
रं त्ये स्वरमा माहा दे उत्पती भै शिव लिंग स्वरूपले रह्या: तेस मो घ: भुमी मा: वायु प्राई: दुग धपवन
बहाई तप स्या गन्या ई स्वर हि: प्रसन्न भै सबै प्राणा वायु भया भनी वरः दाराडि ईन ॥२७॥ के: हि महाप
ठ मा जाई शाहि ना: हात पट राभई न: महा पिठ: प्रचंड चन्डिका डेवि रेराड का जो गीनी वि स्वा मि गे स्व

॥स्वस्था देवि ज्वालामुखि जोगीनी: पिसाच्चेस्वर: श्री महादेव उत्पती भै शिवलिङ्गि स्वरूपले रह्ना: ते सशिध भुमि-
मा: कामधेनु गर्‍या ई दुत त्वधा इति तपस्या गर्न्या: ईस्वर प्रसन्न भै तेरा दुत मल सुग पवि गहो लाभ भै विरदा
॥२६॥ ताडिर्दन् ॥१९॥ क्षे: मलहा मा जाँदा ई बाहु पैटाला पतन भयो: मलहा पिठ: ॥ महाकालि देवि ॥ कराली जोगि-
नी भुपालेस्वर: श्री महादेव उत्पती भै शिवलिङ्गि स्वरूपले रह्ना: तेस पवीग भुमि मा जाड हा दिस्य गर्‍या ई-
तपस्या गर्न्या ॥ ईस्वर प्रसन्न भै बाहै भैरव को गर्भ र्थी पेती भयाल मनीवर दाता डिर्दन् ॥२०॥ क्षे: कुल राम॥
लांतक मा जाँदा ई कपाल को: केश पतन भयो: कुलांतक पिठ स्मशानकाली देवि मुंडधरा जोगीनी छिले-
॥२६॥ स्वर: ॥ श्री माहादेउ उत्पती भै शिवलिङ्गि स्वरूपले रह्ना: तेस सहिध भुमि मा न छि गर्‍या इति तपस्या गर्न्या ई स्व- ॥२६॥
र प्रसन्न भै जोगहारुला को अर्थीपती भया ल मनीवर: दान दिर्दन् ॥२१॥ क्षे: देविकोत मा जाँदा ई दाहिना ॥२६॥
हात पट न भयो देविकोत पिठ: भद्रा छिदे वि: लली ता जोगीनी: मानेस्वर: श्री महादेव उत्पति भै शिव
लिङ्ग ति स्वरूपले रह्ना: ते सशिध भुमी मा: मेषा डि ताप्ति गर्‍या इति तपस्या गन्या: ईस्वर प्रसन्न भै मनु स्य हरू त
ति म्रागप्र थी ता मा व स्तु न: मनीवर: दान दिन ॥२२॥ क्षे: गोकर्ण मा जाँदा ई बाउँ कान पतन भयो: गोकर्ण पि-
ठ भैरवि: पक्जंघा जोगीनी जोप्येस्वर: श्री माहादेव उत्पति: भै शिवलिङ्गि स्वरूपले रह्ना: ते सपुण्य भुमि मा वि-
स्कैभ प्रभृति योग गर्‍याई तपस्या गन्या ईस्वर प्रसन्न भै ओति ब्राह्मण तिमी हरू को ग्रर्थी न होस मनीवर दा-

ईश्वरि प्रसन्न भै तत्ला दिकि लै लै त्रिरत्न शास्त्रको सं भनी वरदान दिइन ॥१४॥ फेरि केदारमा जाइ: पाइहात पतन भ
यो: केदार पिठ ॥ श्री केदारेश्वरी देवि: मुन्डा जोगीनी ॥ कोटेश्वर श्री महादेव उत्पती भै: शिव सक्ति स्वरूप
ले रहेला ॥ तेस प्रताप भुमी मा: एकादश रुद्र गण्या इन्ले जोग मार्ग ले तपस्या गर्न्या ईश्वरि: तिमी रुद्र सबै को बरो व
र तेजपरा क्रम दृष्ट वर स भनी वरदान दिइन ॥१५॥ फेरि अंडपुरमा जाइ: दाहिना स्त्रा लो पतन भयो: अंडपु
रपिठ: श्री त्रिपीकाली देवि सिद्ध्या जोगीनी: प्रकाशेश्वर श्री महादेव उत्पती भै शिव सक्ति स्वरूपले
रहेला ॥ तेस सिध भुमि मा दश हजार गोपाल गया इन्ला नाउ पद्मा ले पुजा गरि तपस्या गर्न्या: ईश्वरि प्रसन्न भै ग्वा
ला २ डिग स्वी रहला दश भनी वरदान दिइन ॥१६॥ फेरि: श्री मा जाइ तालु पतन भयो: श्री दिव्य
भद्राद्रि: देवि: मण्डा जोगीनी कमलेश्वर: श्री महादेव उत्पती भै शिव शक्ति स्वरूपले रहला ॥ तेसले
भुमी मा ग्रस्तवस्तु आइ बोद लाइ पद्मारले पुजा गरि तपस्या गर्न्या: ईश्वरि प्रसन्न भै ईछा सिध स्वरूप लज
नी वरदान दिइन ॥१७॥ फेरि पेकाविरमा जाइ नाभी पतन भयो ॥ एकाविर पिठ ॥ एकाविरदे
वि जोगेछे जोगीनी: हातकेश्वर: श्री महादेव उत्पती भै शिव सक्ति स्वरूपले रहला: तेसपुं भुमि मा
नाग रुद्र आइ नाना रत्ने रुद्र कन्या इतपस्या गर्न्या ॥ ईश्वरि प्रसन्न भै स्वप्न त पातालको अधिपती भया
स भनी वरदान दिइन ॥१८॥ फेरि जालंधरमा जाइ तल्लो ओठ पतन भयो जालंधर पिठ जालपा

स्वस्था

स्वस्था

॥२८॥

॥२८॥

जोगिनि ॥ श्री क्षिप्रेश्वर: महादेव उत्पती भै शिवशक्ति स्वरूपले रह्या: तल रत्न भुमि माकर वीर पुर: भ । तीर्थ
स्नान ग्र्या ई तपस्या गर्‍या: ईश्वरी पुरीमै सम्पुर्ण मृतक दाह गर्न सक्याल: भनी वर: दाता दिहि ॥ १० ॥ फेरि श्री
सोतम्म जाई नन्दार पतन भयो श्री स्वेत पिठ ॥ श्री महाकालेश्व [illegible] क तहंता जोगीनी श्री स्वुले
श्वर: श्री महादेव उत्पती भया: शिवशक्ति स्वरूपले रह्या तल पुरप भुमिमा: जेमरा जा ग्र्या ई तपस्या ग
र्‍या ई श्वरि: पुस्कर मै ब्रम्हाको श्री क्षितै ले संहार गर्नी सक्याल भनी वर दाता दिईन ॥ ११ ॥ फेरि कामरु
प माजा ई: कंचन पतरा भयो कामेश्वरी पिठ ॥ कामेश्वरि देवि लंबिका जोगी कालेश्वर श्री महादेव उ
त्पती भै शिवशक्ति स्वरूपले रह्या तेल पुंस्वे भुमी मा ॥ पृथ्वी माता ग्र्या ई नाना उपमा ले पुजा गरि ॥ ईश्व
रि पुरि मै पृथ्वी धारण गर्न सक्याल भनी वर दाता दि इन ॥ १२ ॥ फेरि: कैलाश मा जाई हुंग हिमा
पाउ पतन भयो: कैलाशपिठ: श्री पार्वती देवि रंबिका जोगिनी बिहेश्वर: श्री महादेव उत्पति भै शि
वशक्ति स्वरूपले रह्या तेल शिष भुमिमा भृगु मुनि ब्रम्हा ग्र्या ई नाना तरह ले तप ले तपस्या गर्‍या ॥ ई
श्वरि प्रशंन मै स्वर्ग मध्य पाताल मा तिनै लोक को श्री सृष्टि कर्ता होल भनी वर दाता दि इन ॥ १३ ॥ फेरि
भृगु मा जा ई माथौ का दात पतन भयो ॥ भृगु पिठ भिना छिं देवि ॥ वज्र देहा जोगिनी सलस्वर: श्री महादेव
उत्पती भै शिवशक्ति स्वरूपले रह्या: तेल पुंराप भुमिमा धर्म दत्त राजा ग्र्या ई जोग मार्ग ले तपस्या गर्‍या

राम

॥२८॥

॥२८॥

महादेवउत्पती भया ॥ शिवशक्ति स्वरुपले रह्याः तेस पुराण भुमिमा किन्नरखंभा आग्रा ईतपस्या गऱ्या ॥ ईस्वरि सं
तोष भै मनोवाछा पुर्न हवस भनी वरदान दिईन् ॥ ५ ॥ फेरि कानेकुल मा जाँदा ईआंग काछु ला पतन भयो
काम्येकु श्वापिठ ॥ श्री॰ रुके स्वरि देवि: चंद्र जोगी: कुचे स्वरि ॥ श्री॰ महादेवउत्पती भै शिव शक्ति स्वरुपले र
ह्याते समो छा भुमी माराव राग्आ ईतस्या गऱ्या: ईस्वरि प्रसंन्न भै देवताहरू लाई जितनस क्या भनी वरदा
न दिईन् ॥ ६ ॥ फेरि पुर्णगिरि मा जाँदा ई नाईअ्रा बी भै पतन भयो पुर्णगिरि पिठ पुर्णगिरि देवी कपाल
कुराड ला जोगी नी: श्री॰ चंडेस्वर: श्री॰ महादेवउत्पती भै शिवसक्ति स्वरुपले रह्याते स्या उमा: अपस राहरूआ
ईतपस्या गऱ्या ईस्वरि प्रसन्न भै ईन्द्र का मुष्यां जि: कैले न षु क्या भनीवरदान दिईन् ॥ ७ ॥ फेरि अमुत्रा:
बलमा जाँदा ई: आंग पतन भयो ॥ श्री॰ अमुन्डा बलपि: श्री॰ मुकं विका देवी काली का देवि: ई ष्पावरु के स्वर श्री॰
महादेवउत्पती भै शिव शक्ति स्वरुपले रह्या तस षिचा भुमिमा नारद आ ईतपस्या गऱ्या ईस्वरि प्रसन्न भै
तेरो वाक्ने सिध हवस ॥ भनीवरदान दिईन् ॥ ८ ॥ फेरि अग्रांतक मा जाँदा ई दाहिना हात पतन भयो ॥ अग्रांतं
कापिठ ॥ श्री॰ कर्नेस्वरि: देवि: ९ का छि: जोगी नी: श्री॰ त्रिजोतेस्वर समहादेव उत्पती भै शिव शक्ति स्वरुपले
रह्यात सपुराप भुमिमा राधीका आ ईतपस्या गऱ्या ईस्वरि प्रसन्न भै सदा: श्री॰ कुस्म दाहिना हवस भनी वरदा
न दिईन् ॥ ९ ॥ फेरि सैकावर मा जाँदा ईवाउ का रा पतन: भयो: ९ का वरदिठ: श्री॰ सिधी स्वरि देवी: सिधा

स्वस्था

॥ २७ ॥

ल माजाई ब्रह्मले पतरा भयो ताहा नेपालै पिथः श्री गुह्येस्वरि देवि श्री मंडप ताजोगी नी सिध्ये स्वर
महादेव उत्पती भै शिवरात्रि स्वरूप लेरह्या: तेस पुन्ये भुमिमा ॥ ये कृगरागग्रा ई तपस्या गऱ्या ईस्व
रि संतोष भै: ईस्वरिः संतोष भै: सत्ययुगताका परः कलीबारै: जुग मा तेती स्को ति देवता भनी प्र
ष्यां तरहबल भनी वर दारा छिन् ॥ १ ॥ फेरि: कामरूपा जाई छाती पतन भयो कामरू पिथ कां
मा छिं: देवि संकता जोगी नी: मछेस्वर महादेव उत्पतीभै: शिवरात्रि स्वरूप ले रह्या तेस तप
भुमी माघ शुक्ल गराग्रा ई तपस्या गऱ्या ॥ ईस्वरि प्र सन्न भई तिनै लोकमा प्रष्यांत भसाक भनी
वरः दाराछि स्यान् ॥ २ ॥ नाहा नसि माजा ई सिर पतन भयो बाहा नसि पिथ: श्री दिसाला छिदे
संकता जोगी नी विसे स्वरिः श्री महादेव उत्पती भै। शिवरात्रि स्वरूप लेहला ॥ तेस पुरप भु
मि मा गंधर्व ग्रा ई गानगारि तपस्या गऱ्या ॥ ईस्वरि प्रसंन भैना के स्त्रि धीरबल: भनीव
रदारादि ईन् ॥ ३ ॥ फेरि पोरवंध माजाई दाहिना कारा पतन भयो पारवंधनपिठ: श्री जंबिका देवि: चौम
वेग जोगीनी ॥ धरोस्वरि नाम: श्री महादेव उत्पती भै शिवरात्रि स्वरूप लेरह्या ॥ तेस्याइमा सिध भुमि भयो:
ताहा: दैत्यग्राई तपस्या गऱ्या: ईस्वरि: संतोष भै देवताहरू: लाई जितरा सक्यासः भनी वरदान दिईन् ॥ ४ ॥ फेरि
कास्मीर माजाई जिभ्रा पतन भयो ॥ कास्मीर पिथ श्रीः सारदा देवि घोर घंता जोगी नी: श्री मच्यारेस्वर श्री

॥ राम ॥

॥ २७ ॥

गर्नु भयाको छ: सती देवी ले प्राण त्याग: गर्नाले सती देवी को माया ले: श्री महादेव कैले मुर्छा मै प्रिथ्वि
वि मा: लडि अब्ले हृया मै रहे छन्: कैले शति देवी: आफ्ना काख मा ली: हाय शति देवी मलाई छाडि तमा
गका ला गई छ: अब कैलास को र दया को गर्ली सदै मकं हिवा तआ उंथी छ: अब को गर्ली ॥ मलाई पे
कछि हा पनी नछोडि मेरो मुष्पा जीव ति मै लेक लाका प्रराण ढिमा भुली रहंथी छ अब को वल्ला:
कस लाई कहु लाग्छ रि मेरा आन्या वस्तु विष भाग धतुर येमेरा स्वामी ले आन्या वस्तु भनी हित गरि
र खागरि: राष व्या अब को राष लाहु ये प्राया ॥ ताबि नायो भिल कसो गरि: हरक्न गरू: भनी शा सि दे
विको सरि र कैले काखे मा लिन्या: कैले थुंनरा गर्न्या कैले अंक माल गर्न्या: कैले शादे वि को हात: आ
फ्रा हा ती मारा धर्न्या ॥ ऐसा तरह ले नाना सोक गरि: वस्तुत अत्यी धि भै शाती डेवि लाई वो क्रिमर्छी
खि मा भ्रमण गरि हिंदन लाग्या का छन् ॥ हेर्दै ले र अब जसो गर्न्या होगर्जु हर वद: भनी ई इले विंतीग
री ॥ श्री नारा येरा ले आगया गर्न्या: हे इद्र तै ले थंडा मांत्र पढै रा पेक्को उपाय मग छ: ला अब त: आ
फ्रा ल्या रामा ई इगया ॥ ॥ नाराप्रास विष्णु ले आफ्रा मा या ले मा या अंत पती गरि: ओसा पारि स
ती देवी को शरिर गला ईडि या जाहा २ सती देवि को अंग को मासु पत न भयो ताहा २ पक २
पिथ ई त्पति भयो ताहा वस्ते ले येक २ स्वयं भु लिंग स्थापना गर्दा भया ॥ पैहि ले नपाल मराड

सत्या

यज्ञमा वलीदारादि स्राको बोक्ताः कोषिरः जो शिवि रशि लाई स्वामी वेदाईः आज्ञा गुहेर्इ त्यरः भनी पूतं
तक स्ता। ऐ ती ऊरा मुनी श्री महादेव प्रसीन भै आज्ञा गन्या थंन्ये २ रस्ना छै है वि रस अमहाकाली मेरि।
॥२६॥ आज्ञा ले तेतीस क्रोटि देवता येक्षे गंध्यर्व किंनर दैत्य नागहरू। लाई संहार गरि दक्ष को शिरः छुलाई
यज्ञ कुंराद लमा होमी जगु विधं सगरि। आ सो हि मी हरू। देवि मग्न संत छा। सि भगुं अब तिमी हरू।
मा हित लिन्न भै रहै भनी दुवै लाई आफ्नू षित ली राग गी भया भनीः स्कंद कुमार ले अगस मुनी लाई कहं
दा भया सोहि कथा सुत ले सौनकादि हरू अठासि हजार ऋषि हरूः लाई कहंदा भया सोहि कथा या राम
हाप नी वरीत भयो ॥ ॥ इति श्री माघ माहात्म्ये केदारखंडे कुमार अगस्त्ये संवादे अश्वमेध्य
यज्ञ विधंस नामः श्री सत्यानी परमे सरज्ये कथा पंचमो ध्यायो ॥ ५ ॥ कुमार उवाच ॥ हे अग ॥२६॥
स्तमुनी ॥ श्री महादेव ले फेरि भद्र महाकाली लाई आफ्नू सित लि हाग सक्या पछि सति देवि को
माया ले तिनै येग देखि आदु खसली सती देवि ले प्राण त्यागः गन्या का ठाउ मा ज्ञाई यज्ञकुंड ल देखि
सति देवि लाई झिकि आफ्नू पिठ मा बोकि बहुला जै गरि। हाय सति २ भनी रोई सति देवि को माया ले।
अत्यंत दुर्गतेः भै पृथ्वी वि मा भ्रमण गरि हिंदन लाग्या। उहलो देखि इंद्रादि देवताहरू ले बैकुंठ मा।
गै विंसु छेंउ विंती गन्या। हे परं ब्रह्म। यो संसार मा तपा हर। श्री महादेव ले गरि। ब्रह्मांड लाई रक्षा

रानुदेव हेरि दक्षे प्रजापतीको संपुर्ण अपराध क्षमा गरि जिवाई दिनु हवस भनी अनंत कारुण्याले
तेई बिरभद्र लाई सोडसो उपचारले पुजा गरि स्तुती गर्नु लाग्या: तेतिस कोटि देवताले पनी आकाश बाट
पुष्प वर्षित गर्‍या: हे बिरभद्र तेस दक्ष प्रजापति लाई जिवाई क्रिपा गर्‍ई स्वामि भिक्षा दिनु हवस भनी
दक्षे प्रजापतीको निमीत सबै देवताहरु: ले स्तुती गर्‍या र त्यो देखी बिरणी: ले अनंत सोक गर्‍याको देखि बिर
भद्र लाई अत्यंत माया लाग्यो र ॥ बिरणीका मुख हेरि: आज्ञा गर्‍या हे बिरणी तेरा अस्तुति देखि प्रसन्न भइ तोस
भयुं तलाई स्वामी वरदान दिछु: तर तेरा स्वामीको शिर भन्या जज्ञमा होमि सक्या जज्ञ[illegible]ा बली दाण दि
याको बोकाःको टाउको जोडि जिवाई दिंछु: केरा भन्ने जगाईस्वर: अब महादेव लाई निंदा गर्‍या पशु ब
राबरका बुधी भयाका हुनाले तेरा स्वामीलाई पशुको शिर जोडि जिवाई दिंछु: भंदा बिरणीले हस: भ
नि हात जोडि रह्या बिरभद्रले बोकाःको टाउको ल्याई [illegible] छिन्न शिर फर्काई जोडि: दक्षे प्रजापतीलाई
जिवाई दिया र बिरणीले अनंत स्तुति भै महाकाली र बिरभद्रको पुजा गरि: बिदा भै गया ॥ ॥ ता
हां प्राप्त: बिरणीलाई स्वामी वरदान दिइ ताहा देखी अंतर ध्यान भै कैलास पर्वतमा गया र: अब महा
देउका वर या माहात्म्या अप्रनाम गरि स्तुती गर्‍या: हे जगाईस्वर: तपाईंको आज्ञाले पापि दक्षेको
जज्ञ विध्वंस गरि कति २ देवता हरु: लाई संहार गरि दक्षे: को शिर छुटाई जज्ञ कुण्डमा होमि

स्या
लौप्रन तिम्रो वर्ठि जोगी नी भुत प्रेत पिशाच बराडिभ । कि प्रमथ गणाले घेन्यर वीरभद्र जति मी समान । बिर
गैलोक्य मा पनी रु उ कुल वडो भनी । सबैले ग्र हलु तिगन्या ॥ ॥ ताहा प्रांत दक्ष प्रजापतीको प्राण गया
को देखि दिस्नौ ले अ संत ग्र चीज मै भै कुलीनटा सलेके रा को बोत घेल्या ज लो कु भी मा गरि : मुष्टि भ
मार्दरि मुष्टि देखि बिठी हाला ल्या : हे स्वामि मलाई ये लोग्र बला मा पारि नतीमी को हा येोन गर्दि
॥२५॥ स्य । अरु महा वलाई हे लाग नी लेग्रा जत म्रो योग्रव ला भया हे स्या । मि : म लाई ग्रना अगारि । तिमीले
छाडि गयौ । अरु महा देवलाई । जग्ये मारा दा कि तिन्ना गारि हे लागनु तिमीले न जान्या को हो हे स्वामि : म
लाई त्रि पुरा तु ल्याई ग्रा फूले मागजा न्य काम गरे छु । हे स्वामि मी ग्र संत विलाप गरि । बिरभद्र के
पाउ परि । बिंतो गन्या हे ईश्वर : दक्ष प्रजापती ग्र कृपा निहुन्या । ग्र हंकार ले नु रु भया का तिनः लाई ॥राम॥
गपाणको खलो ईन । र । ते स्लामु खेलाई नापि तिमी लाई क्या कुन्छ ॥ हे ईश्वर । तपाई क ल्लो भने : ग्रा
दि दुष्ट ग्र बिना शिवशंकर हका क्रुव हर्नै भया का हे भगवन् : तपाई लाई कोटि २ नमस्कार । हे ईश्व ॥२५॥
रमलाई विधेबानतु ल्याउँ न्नु हव । हे स्वामि वरदान दि मलाई उधार गर्नु हव ल । हे ईश्वर ग्रा फूले
अरु । हि गरि ग्रापैले संहार गर्नु पो जो गये छै । न तपाई क ल्ला भन्या अरु हरि वी । ति संहार कु ती महा
हरु पनी तपाईं ले हुनु हुं छ : फेरि अलाबि सु महेश्वर भन्या का पनी तपाई हुनु । हे जगन्नन्ध लमे

भयात्यो थगरु कस्तो भयो भंन्या: कोती सुनें को जस्तो सत्र भै प्रलयेका कालमा मेघले गर्जमान गर्न्या झै शब्द
गरि हीज रानैं वेला मा कालरुद्र ग्या या रुद्र बदा भयेकर रुप गरि विरभद्र भाथी ग्या ई लाग्या को देखि
सांदिभ दिग्तु रुप छि जोगी नी गरा भुत प्रेत दिग्गाव प्रमथगन लेगा दिर महादेव भनी महाकाली वि
रभद्र को सरण गया त्यो ब जग्या याको देखि हासि करा त्यो बगद आफ्ना मुख माथि पिरहीना रवगन ग्या का
सभार्ग लेगई विरभद्र का मुख भीग पल्म गयार सम्मुख मथरा गर्दी कालकृत विष निल्यो र: श्री महादेव ले
संग्रा भगन्या है महा विर विरभद्र ले सो जग्य ग्रास गर्न लाग्या त्यो देखि विष्णु ले आपो गै विरभद्र का मुख दे
खेग नीकालौ ताहिदे विश्व तारव्या न भै बैकुंठ भाग्या || || ताहा प्रान्त विष्णु गुंतर्धान भया को दे
खि त्यो ती सको टि देवता हरुले भंने लाग्या हे र हे र विष्णु जस्ता को सुदर्शन चक्र पनी विरभद्र ले [illegible] ग्र
स गरा याज्ञव हाम्रो क्या हिसा छ विष्णु वस लि पदा भया को [illegible] को टि देवता ले सोहि भै
श्री महादेव ले जुध गर्न ग्या रा ते पनी विष्णु लाई जित गरा सक्दै रा ते सा विष्णु लाई पनी विरभद्र ले
भेगा रा अद्भव उपान्त दक्ष प्रजापती को प्राण रक्षा हुदै न भन्या जग्या का प्राण को र क्षा गर्न सको: का मग र
भनी देवता हरु सबै दश दिशा हेरि भागी गया देवता हरु सबै भागी गया को देखि महा विरभद्र ले प्रतं
त क्रोध गरी सिव द्रोहि दक्ष प्रजापती लाई समाति सिर टुटि को जज्ञ कुंड मा होमि दिया समस्त का

॥ स्का ॥ गाडि रह्या॥ इत्तो देखि मै सबै जोगी गण भुत प्रेत पिशाच महाकाली सबैले घेर्या र बिरभद्र भनी ग्रन्या। ति
गन्याका सबदले बिष्णु को गैह्या भयोर तांदि भंटादि मतुरूप छि जोगीनी भुत प्रेत पिशाच प्रमथ गण
सहित भै रह्याका बिरभद्र लाई देखि बिष्णु ले ग्याज्ञा गन्या: हे पापिष्ट बिरभद्र ग्याज त्यस नास गरा दै
॥ २४ ॥ लात्पर प्राण ली दुष्ट प्रजापतिका जग्य प्र ध्वंस गरं लात वतेरि संको। ति देवता इक्षे गधर्व किंनर दैत्य सदा
गवहरूका भीत ग्यानन्द होला: ग्याज का दिन इ का ह्या रुद्रत्प राखं हा हा हि ग्या पातापनी तेरा प्रान
को रक्ष्या गर्नु सक्न्याछैनः सं पुर्ण शत्रुहरूका रक्ष्यपाल गरि: रुद्रा का पोसु दर्शन गर्द लाई देखि क्कि
भनी भगद देखि साग्रव तेरा इष्ट देवता लाई स्नु भनी गर्नु परमेभ सावा दे गरि छा लग्पुव प्राण लेरा
प्राण को ग्रासा त्याग र भनी बिष्णुले भन्या॥ बिष्णुको छिद्रुवचन सुनी महा बिर बिरभद्र ले प्रसंत
क्रोध गरि बिष्णुलाई भन्या॥ हे पापिष्ट बिष्णु तं प्रदर्श दृगु को बिनास गन्या बगद भनी देषा दिन॥ त्यो ॥ राम ॥
बिरहरूका नात होइरा मुखले भाग्यौ बकवात क्या गरि: रहं छस तं त्यस राप रागस्सः मा फिर्क त्यो बगद म
लाई प्रहार गर भन भनी देखि हालुं: मुखले भाग क्या भनी रहं छस: भनी बिरभद्र ले भन्या पछि: बि: ॥ २४ ॥
ष्णु ले प्रसंत क्रोध गरि पैले को भंन्दा हजार गुण सावल ले ति का रिष ग्रैले जगत लाई भस्म गर्छन॥ किमै
ग्राजला त्यजनी का छि सुदर्शन चक्र लिन खेले गु माइ बिरभद्र को घाति मा सुदर्शन चक्र छोड्दी

२४

तहरुः विष्णुको गदा बोत स्फुरणा। नल किपाव जान्य सबैको शोर सुन्नु नल छि कोहि मुर्छा भै रह्या कोहि
हंने लाग्या कोहि दस दिसा हेरि भाग्न लाग्या। कोहि गाहि २ महादेव भनी रोई कराई भागता लाग्या
ये लो विरभद्र को सेना लाई विष्णु ले हालागन्या को देषि त्यती क्कोटि देवताहरुः गंधर्व किंनर
दैत्य नाग दक्षप्रजापतीका सेना हरु ले धन्य २ नारायण भनी स्तुति गन्या पुष्पवृष्टि गन्या
९ लै प्रकारः ले अस्तुति गन्याको शब्द ले देव दुंदुभीको शब्द विष्णु ले गन्याको पाञ्चजन्य सं
खको शब्दः देवताहरुः ले ताल बजाई विरभद्र का सेना लाई लगान्याको शब्द भुत प्रेत पिशाचहरुः रोई कराई
भाग्याका शब्द येसि सब्द ले महा विर विरभद्र का वे छाती मै हेर्दा श्राफ्ला सेना लाईः विष्णु ले विध्वंस पान्या
को देषि विरभद्र ले प्रलयंतको व्याग्रिः लाल २ भै गगरि वर्षा काल मा विजुली चम्क्या झै मेघ गर्ज्या झै वि
शब्द ले करा ई काल समान त्रिसुल उठाई निरधक्कै हिता विष्णु का छाति मा प्रहार गन्या। त्रीसुल का चोत ले हरुःन
सकि विष्णुः भुमी मा परि। मुर्छा भया थे रै बेर सम्म पनी विष्णु लाई नेश्चार भया को देषि विरभद्र ले त्य
ति क्कोटि देवता हरुः लाई गाहि गरी त्रिसुल प्रहार गरिः जस्ता वायु ले मेघ को छेदा २ गर्छ न तसै विरभद्र ले
छिन्न भिन्न मा कोटि २ देवताहरु लाई प्रहार गन्यो सो देषि देवताहरुः त्रिसुल का चोत सहेःनु सा सकि
भागी गया कोहि भुमि मा परि मुर्छा झैं रह्या कोहि देवताहरुः विरभद्र को भुल हेर्नु सकि भुमी मा ष

लस्पा ताहरू कासंहार गरि: दक्षप्रजापतीको जज्ञ विध्वंस गऱ्याको देषि ॥श्री॥ महाविष्णुले अत्यंत क्रोध गरि: ला
ल २ आंखा गरि: नागले निस्वास गऱ्या झैं सुस्केरा ल्दै अग्निका जस्तो ज्वाला झैं बाउँ हातले पांचजान्य सं
षवजाई दाहिना हातले कौमोदकि गदा उठाई संहारकालमा कालरुद्र आयाझैं विरभद्रकासेनामा
॥२३॥ थी जाई लाग्या: त्यो देषी देवताहरू: दक्ष गधर्व किंनर दैत्य नाग दक्ष प्रजापतीका सेनाहरू: ले धन्य २
नारायेण तम्रा जयेकार गरहेथ्या ॥ अनी राक्षस ब्रह्मराक्षसले ली विष्णुका संग लागी रहंदा लाग्या त्यो दे
षि महाकालिले बडा क्रोध गरि: अग्निका ज्वाला जस्तो बदात्ये जनि काली काल समान खर्गि उठा
ई चतुर पन्छि जागी नौगण भुत प्रेत पिशाच नं दिभंदै। प्रथमगणले सहित तमै देवतामाथी जाई लाग्या
जस्तो धुलो बतासले मघ्यको बंरद २ गरि फेंकदछन्: तस्तै देवता दक्ष गधर्व किंनर दैत्य नागहरू म ॥राम॥
हाकालीका खड्गको चोत सहरा। नसकि संग्राम छोडि भागी गया त्यो देषि विष्णुले अत्यंत क्रोध गरि ॥२३॥
मेघले गर्जमान गऱ्या झैं गरजिकन विरभद्रको छाती मा कौमोदकि गदा प्रहार: गऱ्या गदाको प्रहार
ले अत्यंत पीडित भयाका विरभद्रले सहन: नसकी भुमीपरि: मुर्छा भया त्यो देषि विष्णुले भुत प्रेत
पिसाच नं दिभंदि नौगणलाई गाहि २ गराई पांचजान्य शंष बजाई दिया फेरि वि
रभद्रका सेना माथी गदाप्रहार गरि भुत प्रेत पिसाच हरू: लाई चै छ्या गराई राष्या त्यो देषि भुत प्रे

वढा पुस्नि भैना वनु लाग्या देवताका तर्फ हेरि: ताली वजाउन लाग्या ९ सो देवताहरू: को आपत: भयाको दे
षि: ई दुग्रन्ति त्पती को टि देवताले वदा गोधले आक्र २ मत्र ग्रहणा लि महाकालीको र विरभद्रका छु
टिताकि ब्रह्मा लोदि वादा २ झास ग्रहणा प्रहार गन्या कछो गरि: देवताहरू: ले झाला छ्या भन्या वर्षा
का लम्मा मेघले वर्षी या है वाणाको वर्षा गन्या देखि विरभद्रले रमाहाका लि लेआक्र सगीले विधैमा
काति: तुजग २ गरि काली दि शाग्रा फुलेपनीको लक्षमाणगी त्रुल: लि कोति २ देवतासे हार: गरि विरावद्रले हासिहावे
को मम्मा गास: गरा या विषम जोरले पनी देवताहरू: का शरीरमा लागि: अनेक ला गरा या विष्णुले से पुराण देवताहरू
गंधर्व किंनर व दैत्य नाग द्ध प्रजापतिको सेना सबै अन्ने छो भयाको देखि हिंताग जोर उत्पत्ति गरि: सबै लाई वे
होश गरा या र: झास ग्रहणा लि अग्निका ज्वाला माप तं गहो सिंदा है विरभद्र माथि: जाई लाग्या ॥ विरभद्रलेगी छु
लउठा ई स्तुक्या कासरमा आगो लाग्या है पाने माको टि २ द्ध प्रजापतिको टेना मारिदिया ॥ कसैका शिर छे
दाक सैका हात छेन ॥ कसैका पाउ छन कोहि मलाई र: थ्याग र २ भनी दस दिशा हेरि: भाग्या ॥ कोहि भागन
राइ क्या भुमीमा पछा दि अनेछा मैरसा ॥ येस्ता प्रकारले विरभद्रले देवताको सेहार गन्या ॥ देवता दैत्य गं
धर्व किंनर दैत्य नाग हरूका अवस्था मर्ष भै जुध छो दिआका प्राण वचाइ दस दिशा हेरि भागन लाग्या
कोहि देव सेहरू [illegible] या: नमस्कि गाहि: नारा गरा २ भनि श्री महाविष्णुका सरण गया ९ सो गरि: देव

स्वपो तिनीहरूले त्यसलाई हात्ती ले प्रहार गरे [illegible] माको देखि क्रुध ले नंदिभ दिव तुमछि जोगिनी भूत प्रे
त पिशाच ब्रह्मगन ले मेत: भै हातु पर्छन्या । कसैका शिर छेदु ताषा: कसैका हात पाउ शिरला कसैका
हृदय चिरा कसैकि मासु खाया को हि जोगीहरू । गोत ले मा ति कन त्यो ग्या मः के भि नसा ना चगु ला ॥
२२ गयाको हि । हातु लागया को हि देवताहरू लाई । लगा भैला गया ९ ले प्रकार हो को तिर २ [illegible] देवताहरू हाहु राम
स्या । त्यो देखि देवताहरू दुःख गंधर्व किंनर । देस नागरु [illegible] प्रजापतिको सेनाहरू ले हास ग्रसली
माहाकालि को उपर । हजारौ बान फे । गडा भस्या [illegible] देवताहरू ले देखि नछु: घाका बान जो छः महाका ॥२२॥
ली को शरीर: रमा पर्नु तया ले छिनै मा भस्म भै गया महाकाली ले पनि गया अस्ता भी देवता हरू: ले बाण प्र
हार गर्‍याको देखि प्रसन्न भै धजाहि । कि शवद सित करा ई हात कि ती काल समान वे गी हात माली जस्लो
कुजाहार । को अंगल भीग को फोला पस्ता छिन: भस्मा बन्यो नास गर्दछन् । तसै देवताहरू सर्को
नन मार्नी ग्छ्र जति जस्तो ज्वाला पस्र । छिन्नः भस्म ठन्को नाश गर्‍या जै महाकाली ले देवताहरू लाई
स्वस्व वेग ले प्रहार गर्‍या । को हि लाई क्रुध भीराता लिभपा ई दिईन् । को हि कन मारी ले कुलल चिमाच्या को
हि कला हात ले मिचीमोल्या: ९ ले प्रकार ले छिन भस्मा को टि २ देवताहरू लाई संहार: गर्दि भई नके ॥
स्वपो छि भूत प्रेत पिशाच हरू ले पनि जेल लाई खाता दैरगत खांदै मारि: शिरा रगत मासु ले तृप्त गरि: ।

झरीका मेघले मनी ग्रष्टं तर्द र लाग्दो सो गरि गर्जी ला लाग्या: के हि दुष्टे प्रजापतीको जग्यमा लात दछिन हुन लाग्दा देखाउँ त्यो त भन्याको देखि जग्य मा रछ्याका देवता हरू गया छि: गंधर्व किंनर दैत्ये नाग अप्छरा हरू गाहि २ मै हुन लाग्या आफ्ना २ भन्या: महा घंटा गारि अब क्या होला क सो होला: यो उत्पात भन्याको निको हुंग होइन यो अग्र मंगल हो के। हि भि क्या क्या हुंछ: भनी संदेह गरि: र आते हला बेला मा भति का फौद मारि हप ल्याउ मा हा निरविरभद्र मा हा काली चौसठ्ठी जोगिनीगण भुत प्रेत पिसाच प्रमथगण लेवदो धि हना दु गरि दछि। प्रजापतीको जग्य मा प्रवेश गर्दि भया रसु क्या का परमा आगो लाग्या जै। सिहको जुध भया जै: दुई पछे। का सेना को पर स्पर बढ्दा जुध हुन लाग्या को त्यो देखि दछे। प्रजापतिका तेतीस क्रोटि देव कंन्या गरा भि ब्रह्मणा बालय लुका। अग्रपछा रालो ई मन्मा बढ्या त्रास मै रोई विस्रावद सित करा ई रह्या दिसामा भाग्या। एस्लो देखि ब्रह्मा विस्नु प्रभृति। लपती स्कोति देवता। दछे गंधर्व॥ किंनर वदै त्य: नागा। ई जो छन्। दछे प्रजापतिका सिमी त्य आफ्ना २ हातमा अस्त्र लीई विरभद्र महाकाली सित जुध गर्न लाग्या हाका। अग्नि प्रहार गर्न लाग्या कस्तो हात्मा अस्त्र ब्रह्मास्त्र। ईंद्रसे देव्यास्त्र। वायु व्यास्त्र। वरुणसे अग्न्यास्त्र: हाति तोमर भक्षि पाल पट्टिस गदा मुद्गल मुग्दर। कुंभा नाग पाश। येस्तो हातसे अस्त्र प्रहार गर्न्या महाका

स्प्रो

स्कोटि जन्मताले र ध्या गन्याको पापि छ्स दक्षको जज्ञ विध्वंस गरि । इन्द्रादि तति स्कोटि देवता गणजि दछे
गधर्वः कीन्नर । जे दैत्य नागः ते सजुको र ध्या गन्या ज्ञो । जो छ्स । तिसका नाश गरि ग्या उंहे । बिरभद्र
तिमी हरू । लाई ग्या राधन गन्याको हुंः अब तिमी हरू । म्वा दो जाने का मगर भनी । श्री महादेव ले
ग्याग्या गन्या । श्री महादेव को वचन नसुनी । विरभद्र ले र महाकालि ले भलत प्रु लिभै । श्री महादेव को ॥
आज्ञा सिर मा राखि नं द्दिभोपि विपम मजोरः जतुम हिल जोगिनी भूत प्रेत पिशाच प्रमथ गण
ले सहितः तभै प्रलय कालका मेघ जै गर्ज मान गरिः श्री महारुद्र का वरः न मासा लाग प्रणाम गन्या कै
लास पर्वत देखि निस्कदा भया तेस वेला मा ति विरभद्र ले र महाकालि ले ग्रहनु भूत प्रेत पिसाच बौ
ताली जोगिनी गरा । लै गर्ज मान गरि ॥ जाडा भया त्यो देखि सबै जन्तु हरू का मन मा त्रास हि र मैद
हा दिशा मा भाग्या पर्थ्वी लै पनी भार वो कनुः न सकिः कंप मान भै पर्वत डोला थे मान । भया
दक्ष प्रजापती का जज्ञ आपनी । नाना उंमी तहु ए लागया क सो उत्यास भमाः गधर्व हरू ले ।
स्को गले विसनद गरि करा इ ग्या का श मा । मंराद लाका र गरि दछे । प्रजापति का शिर मा थर्र
थु मनु लागया को फेरि जस्तु कले दक्ष प्रजापती मुख हेरु लो लो हग रि करा उनला ग्या वायु प ।
निपहित सँग वहनु लाग्याः फेः रि ग्या का श मा पनी छिपा रक्षित रंग बिरंग को वादल ले ।

॥ २१ ॥

राम

॥ २१ ॥

थ्यार तब मेघ ले गर्जे मा नगर्न्या जस्तो स्वरगरि महा भयंकर असुर पक्षी जोगिनीगण ले स
हिरमै येक महाकाली उत्पति भइ हिः कस्ति महाकाली जन्मा अग्नि का ज्वाला जस्ता आ
खा भयाकी लामा र डात भयाको मुखमा ला:लाया का:कैवर मा बाघ का छाला ले वेष्टित
गन्या कि: केशा कि ज्याकि पेत सुक्याकि दाहिना हात मा खड्ग लीयाकी: कैले हात लन्याकै
ले जिब्रा चलाउन्या एस्ति अघोर महाभयंकर: मुर्ति भयाकि: श्री महादेव को अगाडि आ
इ मैले क्या गर्नु पर्न्यो क्या आग्या हुंछ: भनी आग्या दिमदा मैईन ॥ फेरि दोश्रा जता लीपः
छ्या शाह देखि जस्तो सिंघनाद गरि: महा विर: विरभद्र उत्पति भया ॥ कस्ता विरभ
द्र भन्या हजार सुर्यै का जस्तो तेज भयाका मुखमा ला:लया का दाहिना हात मा का
लस मा त्रिसुल लीयाका एस्तो विरभद्र ले श्री महारुद्र का अगाडि पडा भै मलाई क्या न:
अग्या भया को मैले क्या गर्नु पर्न्यो भनेर हात जोरि: बिंतिं गर्दा: श्री महादेव ले आग्या दिन
छि: ॥ हे विरभद्र महाकालि निरअपराध मा पापि दक्ष दे छ: प्रजापतीले मलाई: हेलाग
रि मेरा प्राण समान सति देबि को प्राण लीया अब तिमी दुवै: नंदि भृंगि विष म जोरखरुप
हि जोगिनी भुत प्रेत पिसाच प्रमथ गण लेर गै पापि दक्ष को अगे मा जाउ दरैति

तपाईंका ना॰मगई नारद गाहि जग्पे: माघ्र वैशाग रि प्राणछुट्टि भया सरीर मा गत स्त्रा हर श्र स्निले दग दग गर्नु ल
ग्याको छ । नग्प्रसाद्य भयो भनी । ए तिकुरा बिति गर्ने ग्प्राज्ञा जसो गर्न्या छो भनी । शाति दे बि भन्या को न ताक
ला पे ति नारद ले भन्या का मु नि: श्री महादेव ले ग्प्राज्ञा गन्या: हे नारद यो कुरा सामो छो किभं दा नारद बिति गर्छ
न: हे ई स्वरतपा ई लाई क सो आभि ध्या कुराग ह्र हो: हो ई शातदा जीको ध्यान द सिने हे न्ँ टव स भद्या: श्री म
हादेव ले ध्यान दष्टि ले हे रि ग्यो चले दात कि हि ती गाहि: ग्प्राको देवी अग्नि नी का सि हात मि बि श्रा ग्या ग
न्या: हे नारद निरा अपरा ध मा पापि हु छु: ले मला दि नि द्राग रि मे रा प्राण समान राति देवी ला ई मान्या
आज स्प ति स्को ति देवताको प्राण ली ते स्को जग्पे बि धं स गर्ने स्ना त्यो पापि को प्राण रह न्या छैन: हे नार
द ग्प्रब तिमी आफ्ना ग्प्राश्र न मा जाउ भनी: श्री महादेव ले ग्प्राग्या गर्दा नारद ले: श्री महा देव का चरण मा द
ह्वत गरि बिदा भै आफ्ना ग्प्राश्रम मा गया भनी कुमार ले ग्प्रगस्त लाई कहदा भ सो । हि कथा सुत ले सौ
नका दि ह्नु: ग्प्रथा सि हजार ॥ ८८००० ॥ ऋषि ह्नु: लाई कहंदा भया सो हि कथा पनी माहा
नरीन: तभयो ॥ ॥ इति श्री माघ्र माहातम्य केदारखंडे कुमार ग्प्रगस्त्य संवादे सति देबि जज्ञ
प्रवेश नाम श्री स्वस्थानी परमेश्वरज्य कथा चतुर्थो ग्प्रध्यायो ॥ ४ ॥ स्कंदो वा
च ॥ हे ग्प्रगस्त मुनी: तांह प्रांत ॥ श्री महादेव ले ग्प्रा फा हि रदे बिर एक जतानी को लो भूमी माप

को अशुध्य होला: महादेवलाई शंक भनी सः शंकर भन्या का: श्री नारायेण हुन्: तस्लाई नड्याकी मेरा
जज्ञ अशुध भया पनी: दाक्ष त्रे छैः न भनी दछ प्रजापले भन्या र सती देवीले आफ्ना स्वामीलाई: हे ग
गन्याको देषी मनले सहन सकी आफ्ना देखि अग्रा दुबेस्यालीको धमारि लोल २ आलो गरि दारा किती
किटि गरि: ताहा देषि उग्रीकेरा दछैः प्रजापतिको मुष हेरि: जज्ञकुण्डलमा जाहि तिन्केरा: जज्ञलाई
परिक्रम गरि शिव २ भनी: श्री महादेवको नाउँ: उच्चारन गरि: जज्ञकुंदलमा प्रवेस गरि हिमालपे
कोरी मेनाका गर्भमा वास लिनु गइन: ॥ जज्ञकुण्डलमा प्रवेश गरि: प्रान त्याग: गरिन्याको देषि सदी पु
री देवता ॥ गऋषि दछैः गंधर्व किन्नर दैत्य नाग अप्सरा हरू: ॥ लैहाये अनर्थ २॥ भनी हाहाकालगरि उड्
ग्दा रथ भयो वायुले विपरित सितल नहि जज्ञ सावस्यौसैता हरू: लाई उगन उनलाग्यो मेघले वर्षनलाग्या
नाना उत्पात भयो सो देषि नराकोहि भाग: लीग्या कोहि भुमिमा पऱ्या: कोहि ठुला २ सोरगकराउनलाग्या: को
हि अंकमाल गरि रुरा लाग्या: तब दछैः प्रजापतिले भन्या सदै हमानीनहराई २ भनी सबैलाई भरोसा दिआ
क्र: ले हल्यातिहै उगनार: ये सो धृतात देषि नारद जि कैलास गई: श्री महादेवलासा लाग प्रणाम गरि हा
तजोरि बिंती गन्या: हे जगहिस्वर दापीदछ अप्रजापतीले: तपाईलाइ नाना तरः ले हेला गरि ले न्हा गन्या
कोलु निआफ्नु: लाई अपमान गन्याको देखि: सती देविले सहन: नसक्नि आफ्ना देह आहुपली शिव २ भनी

अ०स्क

हादेव हुन् ॥ फेरि देवता को पनी देष ॥ अरु ह्रि भीती का कती फेरि केहि काजै मा पनी नभैटा हुन्ने: ॥ एस्ता:
अ महादेवलाई बाहिक गराई अप्रसुध जग्य गर्न्या छौ अप्रभै पनी मेरो वचन मान्ने भया ॥ अब महादेवलाई दाक
नु पन्या हूं अनु [illegible] अजनु पुर्ती होला पुन्ने फल मिल्ला ॥ ला हे पिता संकरलाई अप्रसी धनगार
बिना संकरले तम्रा जग्य क सो गराई होला: किस्सो संसारमा हुदै संकरमे को कि भनी भन्दा दक्ष प्रजापतीले
भन्या: हे पुत्री तैले जुष नमान अहंकार नलेतलाई दाक न: नपठाम्या को हो इन ॥ तपस्या मि को: कारन लेत
लाई पनी दाक नपठाउने नौ तपरा स्वामि कसा भन्या अप्रागमा तेरा नै ष्यालका ॥ वा घको छाला कम्म
रमा बस्ता का हातिका छाला बस्ता को सर्प को गहना लाम्या को मुण्डमाला लगाम्या को ॥ हात मा गरि कुल
इ महंली म्याका बिषभांगधतुरषाई भुतप्रेत पिसाच प्रमथ गण ले सित नीलजस्मा भै नाचि २ ॥ हिड्न्या गं
बर भै मसान को बास गर्न्या: ऐसो देषनाको पनी अप्रसो भा ॥ ऐसो तपरा स्वामिलाई अब लोनिकु प्रसन्न हि स्पति
क्नोती देवता नस्या: को फेरि दक्ष गन्धर्व की अरु दैस नाग अप्रसरा तेरा ॥ बैहिनि हरू अप्र न्ये गनाना बुला
अप्रले का रुप हिरिअर पेड हुनी धले पराण गरि ॥ दुआ हि उरा म्रोभै नाना मंगल जागा गरि र स्वाका बाउमा
ले स्वो चिलाउडो माहादेव क सो दाक नु लो [illegible] को कर्ता अब [illegible] संहार कर्ता मनि हुट ॥ अब छौ गर्न्या
अबलो हुन: धीरी संहार गर्न्या बिष्णु हुन् [illegible] पालना को कर्ता हुन्: स्वटलाई नदाकि: कस्ता मेरा जनु नक्ष्या

राम

॥१६॥

॥१६॥

स्वस्था

का छन् ॥ हेरि सरतपाम्नी रस ती देवी भाग जग्य मा नी मेग गागरे न भनी ॥ सो देह लाग्यो र: स्रो क्या हे तु
हो भनी विचार गर्नु ॥ ग्प्रानं भनी वीं ती गर्दा नारद को वचन नसुनी सति देवी ले बहुतै चित जुपाई:
आपदे विआहु खेलाली ॥ जब लाग्या: हे स्वामि हामि दुई लाई के गर्दा के न हुन छ भनी ॥ श्री महा दे
वेदू उ भन्दा श्री महादेव आज्ञा गर्दछन् ॥ हे प्रिये हामी ह नका मन: नपर्याको छ्यौ रिसन् रापन्याको जुवा
ईलुनाले: डाके न: उन्ले डाके न भनी मन्मा दुर्वेसा न: त्परा मछु: सं देह नगर उनका जग्य मा न गैक्या
हो ला: सती देवी भं छिन ॥ हे स्वामि उन्ले न डाक्या पनी जग्य देख्न जाका मलाई बहुतै ईछ्या भयो ॥ मजाद
आउँको भनी भन्दा ॥ श्री महादेव आज्ञा गर्दछन्: हे प्रिये नदा कि: कन ग्प्रकी: को जग्येमा कसो गरि: ज्याउ:
छिस्य पत: आफ्नु मान मार्न्या कि अपमान हुन जाला: ऐस्त ग्प्रर्थ ले जान्या काम नगर्नु ॥ ऐति श्री महा
देव ले आज्ञा गर्न्या र ॥ सति देवि: चिंता गर्छन् ॥ हे ईस्वर उन ज्ञान भन्नु होला र का सँग जाई जग्य हेरि चाँडो आउँ
लाम जान्छु: भनी बिन्ति गरि: श्री महादेव ले न जा भं ई: द्धे: प्रजापती का जग्य मा गईन् ॥ जग्य मा पुगी दक्ष
प्रजापति को स्त्री रेवती लाई प्रनाम गरि: आफ्ना देखि अल्प पसा लि गड गद बचन रागरि केहि भन्नु लागिन: ॥ हे ता
त आजग्य दे मा लै पुरा देवता ऋषि द्धे: गन्धर्व किन्नर दैत्य नाग अपछरा त श्रो पती को तिछोरि: लाई जुवा
ई लाई डाकनु हुंछ ॥ हामी दुई स्त्रीपुरुष लाई क्या अपर्थ ले डाकनु भ ऐन जग्य को कर्ता जगदिस्वर ॥ श्री म

वलेजा भैया को तपाईको लती पती ॥ मैले जिती सक्या ग्रव क्या भा पनु छै छः भनी भन्या ॥ श्री महादेव रि रार
। सु.स्वा । सार्इ भन्दा भया ग्रव मेरो शरीर रप्या पछु लौ हान भनी ॥ श्री महादेव रि सार्इ ग्या जा न्या को देवी शती देवि राम ॥
लेहासि श्री माहादेव को मुष हेरि छि तः गर्इ भर्इन ॥ हे स्वामी श्री महादेव तपार्इ को शरीर रता ग्र घि पनि
पाह्रि मेरो हो ॥ श्री मैले जित्या को तपाईको वस्तु सबै लीनु हवस भनी सबै फ्कार्इ दिइन ॥ श्री लीलाकि दुवै
जना ग्या नै डसि तव स्या को धी पो लपस्ता वेलामा नारद जी पुग जगया र ॥ श्री भवानी संकर को पा सुमे ॥ १८ ॥
हात जोरि साष्टांग प्रनाम गरि रव दा भै रला कसा ॥ श्री श्री महादेभ म्भो जता को मकुत भया कावप
॥ १८ ॥ स्वतः ले क म रमा वे हि तग न्या का गजु नर्म व धा का मभ स्मि लेपन गल्या का थाउँ २ मा सर्प को गहना ले
गासा का मुराड्र माला: लगा सा का: वा उ काष मा शती देवी लाई ली साका नं दि भं दि प्रभ ति भुत प्रेत पि
शाग प्रमथ गरा ले जु सै भसा का ॥ कौति सुपी का जसा तज भसा को: पे सा ॥ श्री महादेव ले नारद आ
सा को देवी ग्या ग्या गछ न ॥ हे नारद क्या कार न ले आहा म्रा पौ क्या भनु ई छा छः भन भनी श्री महादे
व ले सृष्ट्रा ग्रा गर्दा नारद जी छिती गर्छन ॥ हे ईस्वर: दछ: प्रजापती को जग्नु मा ब्रह्मा विस्नु प्रभ ति सार ग
॥ १८ ॥ मध्ये पाताल ति नै लोक का देवता ग स्रसि दछे गंधर्व: किंनर व दैत्य नाग ग्रपछु ॥ ग्रव लवलु दरा
दिग्पाल सबै ग्या सा छ ॥ फेरि शति देवी ना हिक दछ प्रजापति को लत तः स्काति कैन्या पनी ग्रा सा राम ॥

सवै त्पतीस्कोटि देवताई देखदा भया र नारदजीले मन्मा विचार गर्दा भया ॥ सो क्या हेतु हो श्री महादेव स
ती देवी क्याराख्या छैन दक्ष प्रजापतीले नी मैग नाग र्नु छ कि स्पी छ की साहा क्या कारन भयो ॥ सो कुरा:
वुझनु पर्छ भनी ताहा देखि नारद कैलास पर्वतमा गया ॥ हे प्रछ्छ मुनी जग्यको बात तिमी लाई काहि
सन्ध्या गर्व कैलाश: को वातक न तिमीलाई काहं छ ॥ सुन दैलेक्ष दैका गूंरत पामी भया क्ता तुग छि स
र श्री महादेव ले दक्ष प्रजा पती को जग्य सती देवीले बाल पाउंला भनी भीग कोथा मागदै चे द्र सुन्दैला
छि राखी थि सक्ति दुवै लेजुवा खलदा भया र जति ॥ श्री महादेव ले था पद छ: उती सती देवी ले जि
तछ छन ॥ ऐस्तै प्रकारले श्री महादेव कोहि था पर्मै न पार्ई चुपलागीरह्या ॥ तेस्ता बेलामा सती देवी मै छि
न ॥२॥ हे स्वामी के शाकु क्रिरह नु हुं छ ॥२॥ केथा पहु हुं छ था पनु हवस भनी सती देवीले भन्या
श्री महादेवले था पन्ने करे न पाई श्री कृलो। ला पाको गहना हरु था पदा भया पैले सर्पको गहना था
पि दिया त्यहि पनी सती देवीले जिती लीछन ॥ फेरि: जेली रबि भूर: को गोला था पि दिया र त्यहि
पनी सती देवीले जित्या फेरि गरुड कुल दमरु था पि दि या त्यहि पनी सती देवी जिती न र ॥ श्री महा
देवले अब क्या था प्र सित भन्ये के हि पनी छैन अब सो मृगका छाला हरु माग बाकी छ ॥ अब सो हि प
नी थापी दिं न छु ॥ सो हि पनी सति देवीले जिती लीं दिन र ॥ सती देवी भंद छन ॥ हे स्वामी श्री महादे

दोहि

तत्कार सस्त्रि वाजुलाई विष्णुजिको मांग्नैन ॥ हे मुर्ख दक्ष प्रजापती तेरो कल्याण गर्ने इछ्या भया जगदिश्वर श्री
महादेवको स्मरन गर ॥ तव तेरा जग्य पुर्ण होला भनी ग्याग्या गन्या रह्द छ प्रजापतिले क्रोध गरि मनुला
ग्या हे दधीछि तेरा ॥ श्री महादेव हाम्रो जग्यमा भया पनी क्या गर्ला र भया पो क्या होला तलाई महादेव
तेस्तो प्यारा लाग्या तैसैको पछि लाग ॥ हाम्रो हनु भी नहि त्रावैलाई निद्रा गर्ने पाउ नछ: वाम्रा फलुवा तो
लाग: फेरि ऐस्तो कुरा गरि व्रत भन्ने तेरा मजा ई नगरी छाद ने छैन ॥ भनी दक्ष प्रजापती भन्दा: दधीछि:
रिषीले मन्मा विचार गर्‍या ॥ ऐस्तो मुर्ख हित वोली करा कदाची तपनी मध्ये दै नग्रव ऐस्का जग्य देखि
नी स्कीजा तुव छि ग्राछ भनी सवै रिषि हरु ॥ लाई भन्दा भया हे रिषी लो कहो जगदिश्वर ॥ श्री महादेव ने भया
को ऐस्तो ग्रह्यु धजग्य मा हामी हरु वस्नु जोग्य छैन फेरि वडा नर्थ होला भन्या जस्तो देखि छ ॥ तत्कार नमे
रावरा मा नेजो जो रिषि हरु होला सो ॥ तेस्को ग्रस्तु जग्य देषी निस्की जाउ भनी दधीछि: रिषि ग्राश्र
ग्राश्रा नमा ग ग्रा ॥ ॥ ताहा प्राप्त ॥ दधीची रिषिनी हरुका को देषी दुर्वासा प्रभृति सवै रिषि हरु पनि:
ग्राफना २ ग्राश्रा नमा ग ग्रा ॥ २ ॥ ताहा प्राप्त ॥ वाकी रहन्या जग्य मा नहि उठनु भया को वार ४ जना गर
ष्टि हरु मन्मा: माहा धीदा गरि: खुप लागी रहन्या तेस्ता वेला मा नारद: मुनीले दक्ष प्रजापतीको जग्य
मा तवै पाउ माहेनुई जादा भया सती देवी र ॥ श्री महादेव दुई जना वा हिक ग्रह वृम्मा विष्णु प्रभृति

उभनी जाहा ईंद्रले आराः नडिञो कामाशेकी दिशो रुद्र वीतान गन्धि हरि षीले अर्घ सम तगल्टेरथ्य गरि
आज देखि ईंद्र नहोस भनी श्राप दिई दुर्वासा रिषी फर्कदा भया ॥ तेसा बेला मा नारद स्वर ले दै
त्यहरू लाई ग्रा जागन्या ॥ हे दानव हो ऐस बेला तिमी हरू क्या हेरु छौ स. स्वर्ग देखि ईंद्र भ्रष्ट रिद
भयो तिमी हरू जाउ स्वर्गको राज गर भनी नारद मुनी ले ग्रा ग्या गर्दा दैत्यहरू ॥ ले ईंद्रसित जुध
गरि ईंद्र लाई धपाई दैत्यले स्वर्गको राज गन्या ॥ ताहा पछि ईंद्रले धेरै काल सम: माहा दुषः पाई के
रि माहा देवको द्वार नदन्या रग्न्र न्देक स्तुति गरि नाना प्रकारले पुजा गरि ॥ श्री महा देव खित सिद्धी
गन्या ॥ श्री महा रुद्र तपाईंको हृद पाले स्वर्गको राजा ईंद्रलाई राष नु भया को धी मो हेर्दु खर प्राज धेरै का
ल भयो पापि छल डाहानहरू ले स्वर्गको राज्ये गन्या को हेपर मेल ॥ रुद्र वन मी लाई छल पागर्नु हरन्दु
भनी अति करुणाले जुरु स मै नी कारि करा बिंती गर्दा करु नामुखि ॥ श्री महा देव ले सबै दैत्य लाई मा
रि स्वर्गको राज्ये ईंद्र लाई फिर्ता दिनु भयो र ईंद्रले आफ्ना राज्य पाया ॥ ऐसो ईंद्र मेराज ग्ये मा छः
भनी ॥ श्री माहा देव लाई प्रिक्षा गर्छु भ ॥ हे पापि छल दकृप फेरि भिक्षु ले मेराज ग्ये मा छ ॥ भनी भन्न लाग्द
भिक्षु लाई पनी ॥ श्री माहा देव ले वाजा हात डोमि न नीको ल्याका हुन ॥ श्री महा देव लाई जल ले हेलाग
नीतल्ट देखि भिक्षु पनी राजी हुन्मे छैः गा के न भन्न लाग्द त ॥ श्री महा देव को र भिक्षु को ग्र धं सहीं रुद्र

ब्रह्मा रा विष्णु नाले भाग मैले सक्ला ॥ तै पनी मेरा सामुन्ने नवस भनी दक्ष प्रजापतीले भंडा दधीची रिषि
लेग्या जागा क्या ॥ हे दक्ष प्रजापती मेरो मन्त्र माता श्रुति हि स्मृतु ज्यो कि ॥ भन्या लक्ष्य का वात करता ता तेरो
वानु वृंहले लाई पनी नभनी घ्रा दम्ये छै रातुज स्वा लाई भै नाको क्या हि सा पछ ॥ तैले रिसाउंलु भ
नी कन्या दमी स्ये होईन ॥ श्री माहादेव रा भन या को जग्य कि घुवा स्वा छि जस्तो भनी कन मैले विघ्न पो कि
हे दक्ष प्रजापती ॥ श्री महादेव नभन्या को जग्य मसा राजसी भनी कन मैले विराये कि तैले मेरा जज्ञमा
नवस भनी स्त तैले व सन्न ने पनी वस्ल स्ये होईन ॥ श्री महारुद्र नभन्या का जस्तो अलग ध जग्यमा
हामी हन्ले वस्तु जोग्य छैन ॥ हे दुर्बुधी बुधीले था उं छौ दृष्टा हे पापि हृदय दक्ष प्रजापती त सराम
मा ता ब्रह्मा वि ष्णु ईन्द्र प्रभृ ति सर्ति स्को ति देवता वस्या का छन ॥ मेरा जज्ञ मा भनी वदा सर्मेदग
छु सत्य रा ब्रह्मा लाई मैले नबिन्या को हो कि पेक डिरा मा ते रावा नु ब्रह्माले ॥ श्री माहादेव को र
मे री क्या फूर कछ ॥ श्री महादेवः वरा व को सहु भनी घ मी डगर्दा श्री महादेव रिसा ई ते रावानु:
ब्रह्मा को शिको ति डिसा र ब्रह्मा श्रलप त डराई फेरि उ नै ॥ श्री महादेव को स्मर न मा पन्या पि ह्लो ब्रह्मा
मेरा जग्य मा छ भनी घमं ड गर्द्छ फेरि ईन्द्र को महिमा सुन ॥ फेक डिरा श्री माहादेव ले ईन्द्र ला ई
धो का मारा घी सो को घी सो ॥ त स्ता वेला मा दुर्वा सा ऋषि ले ॥ श्री महादेव को दर्शन गर्न जा

धीछि अरभिले आज्ञा गऱ्या ॥ हे दक्ष प्रजा पती तपाईंको जग्य अती राम्रो छ कसो राम्रो भनौं लात नाना
पोसाकहरू पहिऱ्याका अती राम्रा हारि रमाउँव नमसा छै तपाईंको जग्य फेरि नौ विटाउ भएका ठाउँ
२ नीगकारि ले अनेक देवताहरू को मुर्ति ले सिंगलं तसो भाये मानु भएका पेठा घर माको हि
अनीटहरू ले वाल नगन्या छै भो दक्ष प्रजापती फेरि कस्ता भनौं लात सबै सिंगार गनना तरह को
रत्नमाला हरू मिगबीमीग को पोसाक ॥ कणालगायाका सार वरल क्लि अत्यंत कुन्दरि जौ भएाले
पुरी भएका क्लि छौंको प्रसन्न नम्र पाउँ वि पुजाला छिको सोभा छै ति म्रा जग्य भो दक्ष प्रजा पति फे
रि तेरा जग्य मा अली २ अगी नीको मोला देखि छ ॥ मेरो चित्त मा ता मु हीं पोलीरा भ्या छै लाग छ
गरि गरि [illegible] देवताहरू व स्याका मुर्दी का पछि लाग न्ये मला सिहरू लेवस्या छै ॥ भस्मा न को सोभा
छै तेरा जग्य भो दक्ष प्रजा पती भनी कै धी छि अरषि: ले आज्ञा गर्दा: दक्ष ॥ प्रजा पतीले अत्यंत क्रो:
ध गरि भन्न लाग्या ॥ नारा येन हेरि २ हर २ पापा दिक्ष दृष्टी छै अरषिले कस्तो जग्य कुन ॥ येसो है
लागनुं लागनु लाग्या पैले राजसुको तारि वग न्यो भनी भस्मा मा रस मानी र हा का धी गुं अव ताहि ला
पोगस्या को रहेछ हेर २ येसो पापि दिक्षलाई मेरा जग्य मारा बनु पनी छैन ॥ तेलाई किल्ली ढाक्यो रसे
राजसुमा आउँदि छ जा मे राज ज्ये राव हरूस्या लाग छ ॥ अब भस्मा छैन न जै क पनी राखी ने धी पेटा

स्वस्था

स्वस्था

॥१५॥

गर्न पर्छ उ भनी भन्दा: दक्ष प्रजापती भन्छन् ॥ हे दधीचि ऋषि जि तेस्लो कुरा क्या हो यज्ञ जा गर्नु हुँछ
श्री महादेव कसो जग्य कर्ता हुँछ जग्य कर्ता हुँछ त जज्ञ को कर्ता ॥ श्री महा विष्णु पो हुन् ॥ श्री
महादेव मसान को बासा को देव हुन् तस्ले क्या गर्ली जग्य पै तमसान्को बास्कै ले छुट दैरा ख्दै ब्रम्ह
मा विभुत धर सर्पको गहना लाई दिगंबर भै भिक्ष माग धतुर खा दै निरलज्जा भै भुत प्रेत
पिसाच सहतः सित नाचै हिँद्न्ये ॥ जग्येमा राप नुपनी ग्यसो भामसे ला महादेव लाई कसो गरि
नीमंत्र नागर्नु ॥ मेरा जग्य मा ब्रह्मा विष्णु इंद्र प्रभृती लगतीं स्को हि देवता भयो तपाई हुन् भे
छोडि मेरो छोरि हुन भन्दा: एस्तो २ बस्याका था उमा तेस्तो निर्लज्या महादेव लाई कसोग
रि जोग्ये होला भनी नाना तरह ले ॥ श्री माहादेव लाई निंद्रा गर्न्या को देखी दधीचि रिषी ले
प्रगर्या गर्न्या ॥ हे दक्ष प्रजापती तपसो भन्या तम्रो जग्य ग्रसल छः भाउ २ माग्य ने कसा मा ग्रि लु
परि पुरी भन्या को जुन् ठाउँ मा जुनः विष्णु ना हि छ ॥ सो हि विष्णु ले पुरी भन्या का छ ॥ न त्र तले:
ज्या भाग्य छ ॥ सो हि तिमी ले सबै लाई दान दिछौ यस्ता जग्य ता मै ले कहि सुन्या को पनी छैन देख्या
को पनी छैन धंय तस्ता ई को जज्ञ गर्ती हो भाले जरौ भन्या का छन् ॥ भनी येस्तो जज्ञ को तारि फ
गर्न्या को सुनी दक्ष प्रजापति अति खुसि भै मुनी सर को मुख हेरि चुपलागी रह्या जाहा ब्रम्हे इ

राम ॥

१५ ॥

ई ब्रह्मा विष्णु प्रभृति देवताड भेग धर्व किन्नर वडैले नाग अवधूत लाई मुख्याजी राषी मारीटिकना
व छ्य होमी नाम सिड्वा ड्गारि जजुगडी होभाले देषी म्हार दक्षे प्रजापतीका समाग्र त्पीत अघा नै
ड्गारि आफ्ना घेरि जुवा ईहरु सितनञ्जु लागदा हेद्देवता हो तपाई हरु ले यथार्थ आज्ञा गर्नु ह
वोस हाम्रा जजकलो ड्मसो कि भडेन भनी धेरा: देवताहरु हे दक्ष प्रजापतीलाई हा नुनि
स्की ड्वि जज्ये कोताहि पत्ता नुलागदा तपाईको जजमानी विष्णु प्रभृति पती को हि देवताले
ले मुर्ति मारा भै अघा म्हे आई वस्याका छन् ॥ अरु जज्ये मा विष्णु प्रभृति पती को ती देवतासबै
ले मुर्तिमान भै आफ्ना आफ्ना आइ वस्याका छन् ॥ अरु जज्ये को सामागरि प नी पारि पूर्ण भयाका
छन् ॥ अरु तपत लो भडे मारा भया को हो लो जज्ये कसैले पनी गन्या को छैन यस्ले तपाई को ज
ज मनी सबै ले ताहि कसरि होन: ॥ र सबै ले ताहि प गन्या को हुनी दक्ष प्रजापतीले समाग्र
त्पीत अघा नै ड्गारि सबै घेरि जुवा ईहरु को मुख हेरि नुपलागी रह्या: ते स्लो बेला माड्धी छ्य अ
ष्टि ले आज्ञा गर्‍या ॥ हे दक्ष प्रजापती अरु हो कन सबै अल लै छ तस्या हा: उपद्रु हुने कारण मदेष
दक्ष्छु कै रा भनी ला जज्ये को कर्ता भया का श्री महादेव ई प्रद्दु हव दै रा ॥ श्री महादेवजी नाषो ज
ज्ये हिप्र होई सब दैन ति श्रो कस्या नग नुई भया भया जज्ये को कर्ता ॥ श्री महादेव लाई निमन्त्रना

स्व

स्था

॥१४॥

र्नी भृंग नागराी पठा ग्र्या केरि गुरुड्प्रो हित लाई पर्नो । नी भृंग नागर्न पठा भन्या रविर्नी लहरुपलरुमा
नी ग्र्याक्र वाक्र रहरू लाई पत्या ईन वाक्र हरू ले ठाउँ २ को भाद्य ली बारै । डिला मागरा: ताह
प्राण हर्ता है बिर श्री ८ माहा देव: नाहि ग्रहरू लवै दछ: गधर्व । किन्नर व दैत्य नाग अपसरः डलाई
ग्पाल ग्रटाविलोक देवता प्रभृती सबै दृष्टो प्राजापती को छो हि जुवा दैला है । नि भृंगना गत्या
रते तिक्षोती डेवताले पनर्ट डडे प्रजापती कोनैर्भृंग नामाजा नाला ई ग्र्याक्र २ सौंट लेसाहित भै
नाना तरहको भिग वीर्मैगको पोसाक ॥ करायाहि हार: मोती मर्नैट क्र जवरा का नाना तरहका गह
नाल गाई रत्नमाला: लगाई ना नासु गंधीट क्र हलु हि केहार कुं कन भन्या श्री८ पराड क प्रा दिले: श्री
गम्मा लेपराा गाई ग्र्याक्र २ भि माला वक्षि दछ प्रजापति को घर भाजा हा भन्या र दृष्टो प्रजापती लेप
नी ब्रह्मा विष्णु प्रभृ ती ते ती स्कोटि देवता इच्छ गंधर्व ॥ किन्नर दैत्य नाग प्रपे छरा ग्रटाविलाक्र
भाषाको देखि जथा जोग्य ले पुजा गाई हस्ता दपी गर्दि गाई ग्र्याक्र घर भीगदा को लै गया र
स्तुभ ग्र्याक्रहरु मानसाल्या ॥ ताहा प्रात दृष्टे प्रजापती ले स्तुभ दिराा मा ग्रस्त भै यज्ञ नगरा पाक
स्तोजग्पे भन्या ॥ जहदै श्री८ महादेवै दिभट डिवतु र्व हि जोगि नि भुप्रेत पिलाब प्रमथ गरा
ले साहित भै वहा जसो भत्र नु छत लै ग्रह मंगल छुला घट ई त्या डि ते ति क्षोति छो हिजुवा

राम ॥

१४ ॥

या सोहि कथा सुत ले सौनकादि हरू प्रथा हि ८८००० हजार ऋषि हरू लाई भनिदिंदा भया
जनी सोहि कथा माहा पनी वरी न तभयो ॥ ॥ इती श्री स्कन्द माहा तमे केदारखंडे ऋसा रुद्र गहो
सीवा देवनाथ देवी कैला स प्रवेश नाम श्री २ सहस्यानी पत्मे सर्व कथा रत्नो धाया ॥२॥
॥ १ ॥ स्कंद उ ॥ वाचो ॥ हे अगस्त्य मुनी सती देवी ले जगदिस्वर श्री महा देव स्वामी पाई आनं
दित कैला स मा शिव सक्ति स्वरूप ले रहा को कटाक्ष स्यातः ति मी लाई कहिले कथा अ ब्ला ऊप
कुंत्रा को ईछा दुःख गरा भनी ग्राग्या गर्या र अगाडि हीं गर्छन ॥ हे स्कन्द नी तपाई कोहि पालेश्वर
कि को कारा [illegible] सर श्री माहा देव को विवाह को कारण सोत त सुनी सक्यौं अब दक्ष प्रजापति
ले अस्वमेध यज्ञ गर्या को कारण ग्राज्ञा भाग न हुन स भनी वीती गर्दा कुमार ग्राज्ञा गर्छन ॥ हे अ
गस्त्य दक्ष प्रजापति ले तेति स्कोटि कन्या सबै देवता लाई कन्या दान दिया ने ड सित बिस्नी
ले सहित नै सुख पूर्वक वस्याका थी सा ताहा प्रात ॥ हे कादिर दक्ष प्रजा पती ले फिर्नी दिउ ग्रा
ज्ञा न्या: हे स्वी स्वामी ले अस्व मेध यज्ञ गर्दा म भनी मनमा चित नागर्या को पैर कालमा यो अ
पजग्य को सामा गरि तया र गर सती देवी र श्री महा देव दुईजना बाहेक सबै थोरि जना ईहरू ला

बनाउँ नपञ्या तिमीहरु धनव स्वाभयौ: भन हरी जाती को बना इडेला: येती सती देवी को बचन दक्षलु नी भंन्या:
न्याहिरूप: श्री महादेव ईथी घर का भीता लातले हानी भील का पार: सती देवी लाइ कैलास डहीन दिदा:
स्वथा भयाकस्ता कै लास भन्या नाना रत्नले बन्याका थाउँ २ माहि राम्रो टि जज्ञा का येस्ता सुबर्ण को घर देखि डाम
स्रा फेरि बडा २ जोगि स्वरहरु ले श्राक्षा. स्रा गरि रहा का बडा ऐन्ये दारेक भन्ना का येस्ता कैलास्क नडे विस
ती देवी ले भन्या गम्रती छुसि भै भीन लागया मेरा बाबा दक्ष प्रजापती को घर भेद्रा पनी मुंदर:को घर क: राम
स्रो होला भनी: श्री माहादेव सित सोद्दा भइन् र: श्री महादेव आज्ञा गर्छिनं: हेमुं दरि को घर हाम्रो होम
॥१२॥ नीजारा भन भी गे हिड भनी सती देवी लाई भी गे मो क्र मालै जाड भन्या: ताहा प्रांत: श्री महादेव ले सती ॥१२॥
देवी लाई आज्ञा गर्दा भयाठे देवी ग्रब मेरा स्वन पति मीलाई डरीन: डि छु: गार् कोगो व टले बोक्नो माज!मा
भेडला को लागरि लीप भन्या सति देवी ले हवल भनीं लिपडा भन्या रसै न्याहिरूप श्री महादेव लेली प्याका
धाई मा नाई नी इमल फ्रती को जस्तो निर्मल भै इट्टी नदीई जा भया: येस्तो चि सै भर: स्तुति करा देखि सती दे
विसति देवी ले भन्या आनन्द गरि ग्राक्षा देखि हर्षि को स्रालुन हार्दैन्। यं मेरे स्वा छु जगदिस्वर
श्री माहादेव स्वामी पाउं भनी फूल को मा लागला मा लाई डि तिन्हे रा परि ऋम मगरि ला
श्रागप्रशा मगरि र र: शिव शक्तिसब रूप ले र भा भनी स्कन्द कुमार ले ग्रगड्ल लाई क हदाम

रुन्‌ ॥ बर्का: को छै डिले ग्याछु भन्दि छन्‌: सबैथा डिमा: माकुरा को जाल एक सिंगर मागै दे छि न छु: सो दे छि कुमाले मा
कुरा को जालो मिल्को हो कि सिंगार लाई न: देषि स्वामी जागा छु नान: क्या त्यान डे हुँ भनी पान्या कुरी ~~को जाल~~
हेर्न लागी न: केहि पाछे शान्त र बीरतया कुलर गरि ग्या पर स्वामी मुस्या का था हुँ आ आई गो दा मुनी बाहिर रहिन्‌
त्रै डि न भन्या पछि: श्री महादेव जागा भया र सती देवी का मुष हेरि भन्‌ लागी न: हे पा छि ह्रस मला ई पेकले
नाहीं रजुता ई ग्या छु भी गजुती तलाई मान परदै नु श्री की केहि पाई छि पाई नद भनी नाना तर हले वैग
नै लाग्या: आफ्नु स्वामी ले नाना तरह सित: सो गन्या को सुनी सती देवी ले हला ई लो मुख गरि: सन्या छि स्व माहा
देव को मुष हेरि: हे स्वामी तपाई लाई सारै नै श्राप न्या को देषी जागो गरा उन सके न: मलु त्या को पती
छै न आहि ग्या ई बस्या को छु मै ले ता भन्दा रमा ज्या भया को मिठा ई हल पाम्नुं आफ्नु क्या सा नु छैद भनी र
र: श्री महादेव ले विश्ना रंग जी भया का छि सती देवी भने सधै सिंगार गरि रुप माप नी टि ल माप नी उज्या:
लो मुख गरि स्वामी को भक्ति मा बीत लाई सदै हला ई लो मुख गरि स्वामी संग बोल ने: सो दे छि सैन्या सि
रुप: श्री महादेव ले सती देवी को: पेलो बे छा देषी अप्रसन्‍न तक रु ना ले अनुराग मै ग्रा ग्या गर्दा भया: हे प्रिये
सती देवी आहा क्या पी रोषो ई ह हाम्रो घर आहा: होइन त्यो घर को भी सो भाति भी गजा ई हेर भनी
ग्या ग्या गडी रह ती डे वी भंछु न: हे स्वामी भया को घर ना छि न भया कि घर कता मो जनन जाउं: केरि

माता अब भन्यौं छु बिदा दिनुहवस भनी बिदा मागिन् दक्ष प्रजा पतीले पिद्नी लेभंन लाग्या: हे पुत्री सती देवी अ
ब न्याग्रह: तेरो कर्म मा ये लै रहे छ अब आफ्ना स्वामी संग जा भनी बीदा दिआ सती देवी ले पनी दुवै लाई प्रनाम
गरि सन्यासि रूप: श्री महा देव पछि लागी गईन: बाटा मा ता सन्यासि रूप: श्री महा देव ले भंन लाग्या: हे सुंदरि
कैले घर देखि न: तीन लोक ये सुखमा रहन्छि: ए स्त्री कामल तपाइ अामहाला कुल आउ भनी भन्दा सती देवी भोछिन् हे
स्वामी मता हि दनु मकूं ला तपाई बुध भव स्वाकु त भया को पाइ आम हु नजालाकु स्व हि दनुहवस भनी: ये हे:
तरह लेअन्ले क: करा गईं गया: सति देवी ले सन्या सि रूप अाफ्ना स्वामी को बुध भव स्वदे खि मन्मा चिंता गर्दछिन
मये स्त्रि जुवा नी छु: मेरा स्वामी लाई क सैले के हि गरि म लाइ हरि लै जानन्: भनी मन्मा गा म ली: ए कछि न प
नी न छु दि संग लागी: गईन्: कैलास पर्वत मा गया: सन्यासि रूप श्री महा देव सती देवी को न हिग हेनी नी मी
त कैलास पर्वत्का ता पूरा भये कापर लेवन्या को थाई र मा पुग्या: ये स्त्रो घर उत्पति गरि: सती देवी लाई: अाज्ञा
गर्दी भया: हे स्त्री हाम्रा घर: येहि: हो भनी देषा दारमी गजा मोकला एका के हि पा मला ई मन्मा पारि अा नभया ए
कछिन कुछु भनी बी भ भोग धतुर साई वाहि रै कुतुल भया: सती देवी ले त्यो नर कोथार मा देखि: अाफ्ना बाबु
दक्ष प्रजा पती को घर सम्झि: तेस्तो कुबेरी को घर भाव छे लाई: ए स्वानेर का घर मा बस्नु पर्यो भनी बहु
तै बी चा डगरि आफ्ना दो दैवी अाज्ञा कुटव साली न: केहि मेरा कर्म ले येस्तै पारि स्या फो क्या गर भनी मन उआ

उ भनी अग्याग्या गर्दा विष्णु ले आज्ञा गर्न्या : हे प्रथ संन्यासि मेरो बेला बित्न लाग्यो अबै ले : साहा आई बसिआ पनर भनी आज्ञा
दाहिना तर्फ बसाली राख्या : ताहा प्रा तवी ष्णु लेख्या धू माया ले छोपि दक्ष प्रजापति को आज्ञा ले ना छली सती देवी को
हातसं न्यासि रूप : श्री महादेव को हात मा पा रि डि या त्यो देखी रुद्र औ प्रजापती मन्मा खि ष्या द गरि विष्णु छे उ भन्या
है पापा त्मा विष्णु ति मी बड़ा कप ति रहा छौ तम्रा खि स्यास माप डी मे रि बुगी सती देवी ये ह्रो अब ह्रा मा या दिइ
न्या लाग्छ अब उ पात : तेरा खि ष्या सम्मान्या छैन : येती दक्ष प्रजापती ले भन्या पछि : विष्णु ले सति देवी : श्री महादे
व ला ई कं न्या दान गरा पारि : श्री महा विष्णु ले संन्यासि रूप : श्री महादेव छे उ बिदा भै बैकुण्ठ मा जान भया : विष्णु गया प
छि दक्ष प्रजापती सती देवी छे उ भन्या हे पुत्री सती देवी पापी ह्रा विष्णु ले छल गरि ऐसो भयो त्यो तुध संन्यासि सा
थि पाइ यन : तैपनि ऐ देह नगरः तेरा स्वामी छौ : त ला इहा मी पालुं ला ग्रै ले तैसैका संग माज्ञा : येती आज्ञा पिताका वच
न सुनी बहि नी इरू ले देवता स्वामी पा या को रूप रि सती देवी ले मधी कार : रसो छु भन्यो मन्मा विचार गरि ठन ला
गिन : छेहि मेरा भाग्य मा ये स्त्रौ ले ष्या को रहेछ अब टोइ क्या गरुं : हे सै तुध संन्यासि भया तपनी बाबा महतारि ले ई
पा को मेरो स्वामी पनी दिनै छुंन : देवता पनी दिनै छुंन : भनी धीजीमै नः ताहा प्राष्ट संन्यासि रूप : श्री महादेव ले स
ति देवी लाई आज्ञा गर्न्या : हे स्त्रि अब हामी याहा बसि क्या गरि आज्ञा ह्रा जाउं तेरा बाबा महतारि छे उ बिदा
हो : येती आज्ञा स्वामी ले भन्या का बखत उनी हुन्छ भनी सती देवी ले दक्ष प्रजापती बीटनी छे उ गई : हे पिता हे

मैले गर्याको: कार्य सिध गरि आज्ञा दियुं तसलाई भनी आज्ञा दियुं आज कन्यादान दिन मात पार्वती ले भन्या सिको रूप गरि वि
वाहा को बेला मा भी क्षमा मागु मलाई भी क्षमा नदि कंन्या दान दि आप नी ली पापनी दुर्मैलाई आज्ञा पनि ईला भनी
आज्ञा गरी भन्या: विष्णु को वचन नसुनी: श्री माहादेव ले भन्या सर्प गरि सिडाजै कैला सभा तदा भन्या ताहा द्वार कं न्या
दानको दिन आज्ञा र विष्णु ले माहादेव आउनन्. ता नी भनी कन दक्ष प्रजापती दे ठाडा भन्या: दक्ष प्रजापती
ले विष्णु: आज्ञा को देखि नसुत उठि कुवर्ती को कमन्डलु ली हल्ला गरन्या गर्गी रिस्याक्ता हरगयार दिव्य सिं
हासनमा बसाली राख्या: तहां प्रांत आफ्ना प्रोहित हरु ले जग्यादि कर्म गराई नाना मंगल गराई जगेको कुसा
कर्म सकी: दक्ष प्रजापती ले आफ्ना छोरी सति देवीलाई कंन्यादान दिन तयार भया श्री माहादेव भन्या त्रिपमाग
धनुर पाई ताहा कन दक्ष प्रजापती को घजी नवि सीतब विष्णु ले: श्री महादेव गरेन र कंन्या दान को बेला म
श्री: श्री माहादेव आपे ननः मेरा हात बाधु भन्या श्री माहादेव लाई कुंडैन कसो गरं भनी भीत आज्ञा कुल गरि रह्या
ताहा प्रांत: श्री महादेव ले कंन्या दान दिने तयार जेहो विष्णु गरा हुन भनी सम्झ आर तेप कंन्या सि जैथा देउ दक्ष प्रजा
पती को जग्य मा छुग्या वस्ता बेला मा श्री महादेव छुग्या भन्या दक्ष प्रजापती ले सती देवी को हात लमाई विस्नी ले छु
वर्ती को कमंडलु ले जल धारा गरि विष्णु को हात मारा जने बेला मा छुगी श्री महादेव ले आज्ञा गन्या: हे विष्णु म आर
दि रह्के भोक छु मलाई भी क्षमा रा डी कंन्या दान देला भान नी ले पल्लापनी दुर्मैलाई आज्ञा पाडि डिला मलाई भी क्षमा दे

वृतांत कहँदा भया विष्णुले श्री महा देव कों: ऐसो वचन ता सुनी: कोहि वचन नवा लग भया: हे भगवन्: श्री महा देव म
सा तपाईंको सेवक छुँदा छु दै ऐस्तो सी इह कन पाउँ उ भ्रमा को मला हूँ ग्रंनु भया: सो का [illegible] म तपा रगा। आ
उने भी श्री सैप नी भन्दा नमा उ है ता पो काम ग्रुव लेभ गई ला मन न्द्रा ठें ज्ञाल तपाईं ले पाहि बसे हव ब
लनी: श्री विष्णु इछे प्रजा पती को घरमा जाउँदा भया ॥ ताहा प्रात दक्षे प्रजा पती ले विष्णु भद्रा घर आएका को
देखी ग्र संत मन्मा प्रति भै आनं दृ सित हलो घर पा जागा टि नु बसी को जिहा सम्मा बला लीः नाना तरह टले उ
प्रगारि विंती गन्या: हे परमेश्वर श्री आरा पेरा आउत बता काम ले मेरा घमी आउ उ भये मेले बया गर्भ पत्नी सो
आगमा गउ हलद भनी विंती गई: श्री आरा ऐन लेग्रा जा गई भया: हे दक्षे प्रजा पतौ ग्रन का मले मन्ना प्राको
होई नतीं ओ कृपा लेते ती क्यों टि देव ता ले कैन्सा पाई उ धार भयो ग्रुव मला हूँ पनी: स तीं देवी ॥ कृपा गरः
भनी ग्रा स्वा गई भया टे दक्षे प्रजा पती ले मंग लागया ॥ हे श्री [illegible] नारा यणा ग्रब ग्रब ला हूँ भने दिन्या थी। ब क्या
लागा छ तपाईं को नम न मेले क सो गा टि ना मनु ग्रुवतपाईं को नु र्भ न गद्दल सहित कुछ ल सै दिन आउ उ
हो ला मेरा प्रणी हानि दे खितपाईं ला हूँ टि छु भनी विंती गन्या टः श्री विष्णु ले विवाह को दिन ठह राई दक्षे प्रजा प
ती लाई ग्रा [illegible] गा गई भया हे दक्षे प्रजा पती आउ काचार टि क्या मन्ना उला भनी श्री प्रहा विष्णु वैकुंठ माड़ा दा
भया ॥ ॥ ताहा प्राप्त: श्री विष्णु ले श्री महा देव लाई ला भागप्र नाम गा टि विंती गई भया: हे श्री महा देव

स व्यो

स्को हि देवताले कन्या पाईं उधार भया: सति देवी रह्याको छ। सो भन्याईं कन्या गर भन्याईं जोगेव पनी छ हैं। ति मा
हादेवले न्याज्ञा गन्याको छैनी: दक्ष प्रजापतीको धमैं मन्न लाग्या: हे पापि हर महादेव तलाईं मैंरि कन्या स
ति देवी कि सोगरि जोग्य होला: त कस्तो भन्या: सरा नी घ्यौंहि: सर्पको गहना लाईं: बाघको छाला वछि दम रुग्री पुलहा
तमा लीं उछानेय लम्बा जटा छि हिडन्या: सम सारा माया सगन्यी नि सभा ग धतुर खान्या: दिगीवर: दे सनै मा भ्रमोमा
रुह्लो तैले मेरो पुष्पां जीज्या ई तेस्ता कुरा गरिव: जा मेरा घामो नव रुजनी मा कुशमा समा ईं उठा रा रग्या प्रलाई
दक्षे प्रजापतिले: येस्तो तरह सित हेला गरि खाकुरा समा ईं तीको लाको देखी सती लामेले पिडा भयाको श्री महा
देवले वाहिर आईं भन्या सिख्रो रोगटी भया कि हे र: खाप सिल दक्षले भन्याईं येस्तो कुत्सित गरा यो न दिने म सा
दिन भन्ना हो भन्याईं येस्तो हेला गर्नु पर्ने हो ईं तिभनी अस्तं तवि तरु ख्राईं सनम कता जाउं कसले मेरो मन्को दुष
हरि देला भन्या धी: औंगत्नु न सकि सिहलु दे उजादा भया: तहा द्वारै सिहलुले श्री महादेव ज्याख्या घरमा जाउं उ तुम
साको देखी भन्या ग्रहसत हर्ष मारण गरि सुवर्णको कमंडलु लीः हस्ता रणा दा घी गरि: श्री महादेव लाईं रवले दा
खीत भयाको सिहासनमा वसाली नाना तरहले पुजा गरि: श्री नारायनले हात जोडि स्तुती गर्दा भया॥ हे प्रभु ईं
सरग्या त कस्ता कामले तपाईं याहा आउंतु भयो: मैले क्या गर्नु पर्यो सो आज्ञा गर्नु होस भनी विंती गर्दा॥ श्री महा
देव आज्ञा गर्दछन्॥ हे सिह्लु भनी ग्याद्रुले: सती देवी भाग्याको कारण दक्ष प्रजापतीले प्रलाईं हेला गर्याको सनै

॥१०॥

राम॥

॥१०॥

दक्षो क्रूरा पुनी देवताहरु स्तुति मै थन्थे नारद भनी नाना प्रकारले पूजा गरि बिबाहाको दिन ठहराई पठाउदा सामागरि तयार गरि दक्ष प्रजापतीका घर गया ॥ ताहा प्राप्त दक्षे प्रजापतीले देवताहरु आफ्ना को देखी मन्मा प्रती आनन्द गरि नाना मंगल गान गरि आफ्ना आफ्ना मज्मी दाग रि ग्राती देवी बाहेक देती होति कन्या देवताहरु लाई कन्या दान दिया : देवताहरुले कन्या दान पाई आफ्ना आफ्ना कन्या ली आफ्ना आफ्ना भवन भाग गया : सो पुन्तार कैलासपर्वत मार लाका : श्री महादेव ले आफु लाई मन्मा नीनो रंग डी भया ॥ हिर दक्षो देवताहरु ले महादेव ठ पेउ टा कन्नन् पनी त्यसो थीकन मला ई बाहेक गरि आफू दूरले भाग कन्या दाए ली राइछन् : कैलासका भूत थी पती भै मेरारणी छैन अब मला ई कन्या को देला भनी ध्यान दृष्टि ले हेर्दा दक्षे प्रजापतीको तेती स्त्रो हि कन्या सबै भन्दा जेठी सती देवि रहिना को छन् देवताहरु ले मेरो मर्यादा राख्या को रहे छ अब सो कन्या माग्न दक्षे प्रजापति छेउ केहलाई पठाउ आफै जाउ भनी दक्ष प्रजापतीका घरमा जादा भया दक्षे प्रजापती ले श्री महादेव आया को ता छ बात देखी ॥ हेरी त्सो आया को महादेव हो क्या जैनु आयो भनी [illegible] रनी हि तब्रु राग रि रहदा श्री महादेव दक्ष प्रजापतीको घर भुनी पुगी हा कपाला र दक्षे प्रजापतीले ज्ञाल मा नी कि माथी आउ भनी ताकी भंन लागया हे मा हा देव तमे रो छामी के ताआत्रा ई हर भनी हेलै तिर भन्या : महादेव आया गा छैन ॥ हे दक्षे प्रजा पती मेरा त म्रा घर आउं ना को प्रयोजन मताके हि थी देरा तैमी ले कन्या गनी लेते ती:

रगन्या कि हे देवता हो कसैको पनी बिवाह भयाको छैन दक्षे प्रजापति छेउ कसलाई पठाउ भनी सबैले मतो गरि नारद गयाछि छेउ भन्या: हे नारद तिमी दक्ष प्रजापती छेउ जाइ उन्का कन्या हामी लाई दिछन् की मागी ल्याउ भनी भन्या र देवता हरु को वचन राखी नारद जी ले: लौ म जान्छु भनी दक्षे प्रजापती को घरमा जाइ भया र दक्ष प्रजापती लाई भेटि शिष्टाचार गर्‍या दक्षे प्रजापती ले नारद जी आफ्ना घर मा आयाको देषी अती प्रसन्न भै भन्न लाग्या हे नारद जी आज कुन कामले याहा आउनु भयो भनी सोध्यार नारद जि भन्न गईछन्: हे दक्षे प्रजापती ग्याहा कामले म आयाको होइन तपाईका कन्या हरु देवता ले मागी पठाया र म याहा आयाको छु सो तपाई कन्या दिनु हुन्छ भनी नारद ले आग्या गर्दा नारद जी को कुरा सुनी दक्षे प्रजापती अती प्रसन्न भै भन्न लाग्या: हे नारद जी तपाई जी ले असल कुरा गर्नु भयो म धन्य रहा छु मेरा साठी छोरी कन्या देवता हरु लाई दिन्या एक सती देवी माग दिया छैन कन्या रा भन्या मेरा छ ग छैने सी पती को रक्षा गर्छु लौ अरु तेती छोरि कन्या तैले देवता हरु जेनन्। तिमीले जसलाई दिनु भन्छौ तेसैलाई दिन्छु तिमी देवता छेउ जाइ बिवाहाको दिन ठेगाना गरि ल्याउ भनी नाना उपचार ले नारद जी को पूजा गर्‍या: अनेती नारद को पूजा गर सक्या पछि नारद जी ले बिदा भै स्वर्ग मा जाइ गया र देवता हरु छेउ पुगी दक्षे प्रजापती सित भयाका कुरा सबै बताइ कह्या: सती देवी बाहिक दक्षे प्रजापति का तेती छोरि कन्या सबै देवताहरु लाई दिन्या: अब बिवाहको दिन धहराइ पठाउ भन्यार इति नार

मा लोकमा पर्वती नस्ही भईन ॥ हक स्तुवन्त्यामाः मन लस्छु ॥ श्रुत्र लोकमा श्रुष्टि पनि बस्दछन् ॥ नैमत्य
भुवनमा गन्धर्व गण पनि रहन बस्दछन् ॥ ऐसी भुवनका कुरा कह्या । अब दिग्पाल भयाका कुरा कहंछु सुन्या
पैले कस्यप प्रजापतीका पुत्र इन्द्रले हिमालमा जाई धेरै काल सम्म माहा कठन गरी तपस्या गर्‍या ॥ श्री
माहादेव संतोष भै प्रसन्न भया ॥ हे इन्द्र तमले भगवती देवी सती तोष गर्‍या बरदा राखेउ भनी पूर्व दिसा
अमरावतीको दिग्पाल गरी पठाया । फेरि एक काले जाई तैसै गरी तपस्या गर्‍या ॥ श्री महादेव संतोष
भै अग्नि भनी नाउ राखी आग्नेय कोनाको दिग्पाल गरी भु तेजोवतीको अधिपती गरी पठाया । फेरि
एक काले जाई तैसै गरी तपस्या गर्‍या ॥ श्री माहादेव संतुष्ट गरी: जम भनी नाउ राखी दक्षिण दिसाको
दिग्पाल भइद भनी जमपुरीको अधिपती गरी पठाया ॥ फेरि एक काले जाई यसै गरी तपस्या ग
र्‍या ॥ श्री महादेव संतुष्ट भै कुबेर भनी नाउ राखी उत्तर दिसाको दिग्पाल भइद भनी अलकापुरीको
अधिपती गरी पठाया ॥ फेरि एक काले जाई तैसै गरी तपस्या गर्‍या ॥ श्री माहादेव संतुष्ट भै निरुत कभी
भनी नाउ राखि ईशान कोनाको दिग्पाल भइद भनी, अलकावतीको अधिपती गरी पठाया ॥ हेम ग
ल मुनी ऐसी दिग्पालको कुरा कहौं अब देवताहरूको निवास भयाको कुरा कहंछु सुन्या स्वर्गका देव
ताहरू ओर गन्धर्वहरूको सौ दिन नब्बे प्रजापतीको तेस्को टिकेन्या छन र देवताहरूले भन्या निवा

धा ८ वली स ९ निदांता १० कपिला ११ कद्रु १२ मनु १३ येति नाउँ गन्याको १३ स्त्री भैसन् ॥ दितीका गर्भ देषि
न्: हिरण्यकस्यप प्रभृति दैत्य: जन्म्या: कानाछोरता देषी गधर्व हरु जन्म्या सिंहका गर्भ देषि राहु जन्म्या ॥ अ
दितीका गर्भ देषी नै द्र सुर्य प्रभृति तितैस्कोटि देवता जन्म्या दनुका गर्भ देषि दानवहरु जन्म्या ॥ ओधाका ग
र्भ देषिन् क्रोध जन्म्या प्राध्या देषीन् रंभा प्रभृति अपछरा जन्म्या। मनुका गर्भ देषीन् ब्राह्मण क्षेत्री वैश्य शु
द्रहरु: जन्म्या: विनताका गर्भ देषीन् गरुड अरुण भया ॥ गरुड ॥ सपाती जन्म्या वलीहरु देषीन् ॥ मजुर को कोइल
वकुल्ला ॥ गिर्जी ॥ मुनीआ ॥ धोबी ॥ राजहंस प्रभृति पंछि हरु जन्म्या ॥ कपिलाका गर्भ देषीन्: कामधेनु
सिंह ॥ व्याघ्र हात्ती ॥ घोडा ॥ स्याल ॥ बोका ॥ मृग ॥ जरायो ॥ गैडा भैंसा प्रभृति पशु हरु जन्म्या ॥ कद्रुका
गर्भ देषीन् ॥ शेष नाग प्रभृति अष्ट नाग जन्म्या ॥ हे अगस्त्य पैल्हो श्री हरि भगवानको देषी कालग श्री ब्रह्माले
सबैको ग्राहा राभ्रि छिगडी भया ॥ अन रस अनेक जं घ्या धान ॥ गौतील ॥ प्रभृति सबै अन्न श्री हरि गन्या: हे अग
स्तमुनी लाई मैले सौ है पले भागकला सै पर्या निस्तार गरु पराना देषी भऔला ॥ हे मुने अन्न अन: अराको
इति हुँ छ: सो भन भनी कुमार ले ग्या जा गर्दा ग्याग स्तु भनी भिती गर्छन् ॥ हे कुमार अन रः भुवरा माऊ
अन देवता लेबास गन्या सो मकरा ग्या ग्या गर्नु हव त भनी भिती गर्दा कुमारग्या जा गर्छन् ॥ हे अगस्त्य मुनी
कैला सम श्री माहादेव: बस्छन् ॥ वैकुंठ मा श्री विस्नु लेवस्या भया ॥ सत्य लोक मा श्री ब्रह्मा लेवास गन्या उ

स्यसन्धा

८॥

२

॥८॥

राम

तिसतें श्रेष्ठ तालेसें ज्युगल भये। किं पुजलप गजमुखो सो गभसा। किं: गृह सूत्र ठ ड डे भये गैर गुरुवरी भये। किं: ये हि पर
सुंदरि कंन्या ज्ञान्या को देखिड श्रे प्रजापती। कामन्मा अ्रतंतसु सिमे गुणा कृत पुरहित न। सि फ प्र सरति जबि ड्रो
ति बहुड की दिवी पुर्ब के उपा हानागराजा: नहि अ प्रभूति जो ति जले निमार गरि ग्रा सदा गरि रसो
मनप लेति गनै लोक: कोराजन गहि ते: दैव श्रे प्रजापति पूल शेष्ठ का नाउ हति देवि भयो भनी। कहा नाउ रामो रद
श्रे प्रजा प्राति: वृतं तसु सिमे श्रा था पुर्ब कद हिरा राग दि भोज नगरा इ ग्रा नै दहि ताबि दाग भया: है अगस्त्य श्रे
सै प्रका रले बिरनी देवि तति स्वोती कै न्या ज्ञानी नर: उपा ज्ञाग पले पुल नागरि आनै दहित रहस भसा भ
नी कहा स्कंद कुमार लेअगस्त्य मुनी ला ईश्वरा इहा गर्दि भया सोहि कन्या सुत लेसौरा का डिहल ८८० ह्री
ज्ञानि हर ला इक हदरा भ यासो हि कन्या हासा हाय भी वर्तत भयो ॥ ॥ इति श्री स्कंद पुराणे माहा भारत के
दारले स्कंद कुमार अगस्त्य संवादे शति भान उत्पती नाम [illegible] नि रत्यो नी परसे सर उपर कथा [illegible] प्रीत पोथ्या
श्री ॥ २ ॥ अगस्त्य उवाच ॥ हे स्कंद जीतपा कों कृपा लेः गविसि हर भयो द श्रे प्रजापती भयो इन्का पुगीरा ती
देवि स्वेत ॥ ते ती स्को हि कं न्या हर उलिगभया को करा मुनी सनका अब देवता हर भयो दै सहर भयो मनु बहर
पनु मेंहि हर का हादे बि उत्पती भयो सोम करा अ्रागया गर्जु हर सभनी। अंती गर्ड क्रमा राग्रा जाग छि ॥ ॥ स्कं
॥ दै वाच ॥ हे अगस्त्य ॥ कस्य पहि: शविस: काज्र डिती १ डिती २ दनु ३ कारा ४ घोना ५ बिहक ६ गो था ७ प्रा

सप्ता

लोक ६ सत्यलोक ७ इति स्वर्गका तला भया ॥ फेरि तल १ तलातल १ सातल ३ पाताल ४ सुतल ५ प्रतल ६ ग्री
तर ७ स्मेत १४ भुवनमा श्री हरि गर्दा भया फेरि ८ अष्ट पर्वत श्री हरि गर्‍या कुल कुर न भया : सुमेरु पर्वत १ गन्धमाद
न पर्वत २ कैलाश पर्वत ३ हिमालय पर्वत ४ गीकुतानल पर्वत ५ श्रीगकूट पर्वत ६ चैद्रकूट पर्वत ७ मैनाक
पर्वत ८ इति पर्वतमा न श्री हरि गरी फेरि : सुमेरु पर्वतमा गरी ब्रह्मा लोक विष्णु लोक शिव लोक : इन्द्रलो
क सबै श्री हरि गरी सबैभै नामावी धर्मलोक श्री हरि गर्दा भया : फेरि सुमेरुका पूर्व दिशामा अमरावति श्री
हरि गर्‍या : आग्नेयको नाम सुध्यावति श्री हरि गर्‍या : दक्षिण दिशामा जेमपुरि श्री हरि गर्‍या : नैरित्यको नाम
लस्मावति श्री हरि गर्‍या : पश्चिम दिशामा श्रद्धावति श्री हरि गर्‍या वायव्यको नाम गन्धावति श्री हरि ग
र्‍या उत्तर दिशामा अलकापुरि श्री हरि गर्‍या : ईशानको नाम यशोवति श्री हरि गर्‍या ॥ फेरि स्थावर जंगलमा
श्री हरि गर्‍या ॥ फेरि प्राणीको श्री हरि गर्‍या कस्तो तरहले भया हे प्रभु गरुड : सुणमन ले बिताउँ दैमा पछे १००
गत बिहरुकन श्री हरि गर्दा भया फेरि दाहिना पाउ देखि महा विरद से प्रजापतीकन : श्री हरि गर्दा भया
बाउँ पाउ देखि न बिरनी नाउँ गर्‍या फिकैन्या करा श्री हरि गर्दा भया रुद्रलाई अहिले रूप भया : तास प्राप्त दक्ष
प्रजापतिले ग्या प्राअस्सी बिरनीले सेगमै पैरै काल सीम सृष्ट गरी ब्रह्माले दक्षित तरह गर्दा भया : पैसे रहदाव
ला २ बीरनीगर्भ लीमरन रह्या मै नाइपसी भै पुरी जमीन एकोहि भन्ने हजार सूर्यको जस्तो तेज भया । बिहु

॥७॥

राम

॥७॥

हुन्छ छन्ः पाखंड मारमाः भदे भनिको हिंडे न श्रष्टि भिवी। ती संहार गर्ने मै हुं न त विष्णु वर्तमारा। तिनैं काल काला
छि पनी मै हुं फे. रि ज्योती स्वरूप भया का पर्इ ब्रह्मा पनी मै हुं भनी जान तिमी लाई मेरि संहार रूप ले रह्या
कि ज्योति भक्ति छः सोति मीला दि छुः मैले संहार गर्न छि थंदान भा शाभ नौ। तिमी ले कथा गर्नु भनी पैले कालः
को श्रष्टि गर भनीः फे. रि जर स्या आदि रोग को श्रष्टि गर तिनी हरु ला ई ग्न्या त्रा दे उर। तिमी लोई को हिंो
बादि नु सक्ने छै। रा के सबै को प्रलय पे भै सक्या पछिः तिमी ले स्व देहै छित भेरो ज्योति मा मी लिजाः
ला भनी तिमी लाई मत्यु लो भया छ भने छै। रा सत्या माभ त्दु जय भनी ती श्रीनाउ प्रसिध हो ला भनी कण तश्रोग
रादेषि नगै रि खजि गरा ई श्रष्ट महेस्वर लाई डिदा भई न ताहा प्रात ब्रह्मा विष्णु महेस्वर ले श्रष्ट पर भेस्व रि ला
ई साह्मा गदे उंचि गौरि ञ्चाक्ना स्थान भा जाद भया भनी कराछैं। हे कुमार ले ग्न्यग स्थला ई ग्न्या ग्न्या गर्दा भयाभा
फेरि अगस्त्य छि तौं गर्दछिन।। हे स्कन्द कुमार सो संसार क रा ब्रह्मा जौं लेक सो गरि श्रष्टि न्यौः सो मलाई आ
ग्या गर्नु हवस् भनी विश्नौं गर्दा माकु मा रग्या जा गर्दछिन।। हे ग्न्यग स्थल मध्य कैट न दैत्य कार गर्दा र बोले
उंई जलमा मी लौ करा दर्थौ। विभयो जसो छित काल मा तुसारा ले पानी जम्म दर्छ तसै भै रे छाः फे रि मातु
ले पर्वत भयोः हाद ले पठ र भयोः मेस्ले ले मेदिनी करा ब्रह्मा ले भव संसार श्रष्टि गर्‍यो भनी कन पै ले वतु ई स
भुवराश्री ह्मीगन्धा कन्र कन भन्यैः भुलोक १ भुवनलोक २ स्वर्ग लोक ३ माहलोक ४ जन लोक ५ तप

स॰था ॥६॥

ते मिले सो ब्रो कुरा गन्यौ देखेर रोमा संदेह रागर मेरा ग्रै स्वर्ग ले तिमी हरु लाई हाशि बनाई दिंछु रति नै मोर स
रि दे षि नी कल्ला कि सागि ले श्री हस्र गर्दछिन ।। तिमी हरु धर्ं दा मा नुप दै रा भनी कन न: श्री परमस्व रि ले र जो गुरा
देषि गाई गी हा शि ति निका ली करा ब्रह्मा कन दि दा भन्या केरि विष्नु करा ग्न्या ग्या गर्दा भईन: हे विष्नु तिमी लेषो
ब्रह्मां राद कोर ह्वांगर सवै करा पाल नगर छिन तिकती तिमी हौ भनी हाल्प गरा देषि माहा लक्ष्मि हांशि करा नी
का ली विष्नु लाई दिइन फेरि विष्नु लाई ग्या ज्ञा गर्दि भईन ।। हे विष्नु यो संसार मा पापा पा मा दैत्य हरु भयो रा क्षेस
हरु भयो राजा हरु उं न्मत्त भै वदा दुष दिई लोक: करा देव ताकन पिडी करा वास दिने छ: ते सवै ला मा तिमी
दस अौतार लीकन तिमा पी हरु को सं हार गर मेरा भक्त हरु करा रख्या गर: रति म्रो सं: सार मा ति म्रो वदा कि तिरह
ला सवै लो क हरु ले षनी ति श्री प्रजा गली फेरि मेरि योग माया जो छ सो पनी तिमी लाई दिन्छु मेरा योग माया
को प्रभाव ले तिमी लोक हरु करा मु ति शि गरा दैकिन मुशिका मा ली क पनी ती हो लाभ नी करा विष्नु लाई
आग्या गर्दै भईन ।। ताहा प्रांत: श्री माहा देव करा आग्या गर्दि भइन: हे माहेस्व रति मी संहार कर्ता भया भनी ति
मी ले संहार गर भनी ग्या ज्ञा गर्दा श्री माहा देव ले विंती गर्दा भया हे ईस्व रि: ब्रह्मा ले श्रीष्टि गर्न्या को: कसो गरि
मै ले संहार गर्नु: संसार मा मेरो वदा अप किर्ति होला फेरि सवै को हत्या मै ले कसो गरी भीक न: हे ईस्व रि यो काम
भवात होई सक्दै रा भनी विंति गर्दा श्री ईस्वरी ले ग्राग्या गर्दि भइन: हे महे स्व रस वात मा तिमी लाई दोष

रा॰प ॥६॥

स्तुति गर्दी भया : हे ईस्वरि आदिसक्ति तपाईले हामीलाई कृपा गर्नु हवस् तपाई के नकुंछ जगतका जगनी सवै करया आप्रसि
गर्नु हुंछ हे ईस्वरि त्रिगुनमई छ हे ईस्वरि प्रलयमा ईस्वराकै माया लय गर्यउ ते तेसै तपाई कि साहा प्रानमस्कार छ ॥ हे दे
वि सवैको आत्मा रूपि भया कि सवैको हिरदयमा वसि पाप पुन्यको साछि भकी हे ईस्वरि जननी राकारुम आकि ॥
स्राप्का मायाले जगत संसार करया धावया कि हे भगवति तीमीलाई हाम्रो नमस्कार छ हे ईस्वरि करुनामय स्तिनियाकि
भक्तमा थी ईश्वरी अनुग्रह गर्ने हे भक्तवत्सल छ लखेरसि तपाईले हामी हरूलाई कृपा गर्नु हवस् भनी इन्द्रले गप्र
कार ले अस्तुति गर्दा हे श्री ईस्वरि प्रसन्न भै आज्ञा गर्दि भई हे भक्त जय हरू तिमीले अस्तुति गर्न्याको देखि इन्द्र सं
तुष्टि भन्याको वर माग छौ माग भनी आज्ञा गर्दा तिनैं जना ले हात जोरि क्षिति गर्दी भया हे ईस्वरि हामि क्या
क्षिति गरूं तपाई सवैका भाग्य भनि कनु हुंछ हामीलाई जो चाहिन्ये हो सो कृपा गर्नु हवस् भनी विनति गर्दी श्री
देवि आज्ञा गर्दि छिन् ॥ हे ब्रह्मा विष्णु रुद्र तिमी हरूलाई : श्री लिखेको सहास्य कर्ता गरि दिन्यु हे ईस्वरि सुत नवी स्व
वर्तमान राति नै कालका बात कराजा ने पनी होला हे ईस्वरि मेरो आदि स्वरूप कन जो आको समर्थ पनी होला
हे ब्रह्मा विष्णु रुद्र भन्या तिमी हरूं जाउ रजगत को श्रीस्टि गर भनी आज्ञा गर्दी भई रा ॥ ताह ब्रह्मा श्री ब्रह्मा
ले विनति गर्दछिन ॥ हे ईस्वरि हामी कसो श्रीष्टि गरौं हाम्रो वला सर्व छ : तपाईको कृपाले श्रीष्टि को कर्ता भया त
र श्रीष्टि गर्नी को सामर्थ तपाई विना अरूको ताग त छैन भनी विनति गर्दी श्री देवि आज्ञा गर्दि छिं : हे ब्रह्मा

प्रस्नो ३ नैं हो कसोग नैं होभनी मन्मा ब्रित नाग हि रह्या: ताहा प्राप्त परमेस्वरहिको माया ले ब्रह्मा जस्योग्य्रह थेरै ब्रलोक राम
राहेवि ऊँ द्या भया तब श्री महादेव ले र श्री विस्नु ले भं ब्रु लागया हे र २ तिमी जस्यो ब्रलोता नाहं थोरै रेह
छ्भनी ब्रह्मा करा ऊँ दा ऊँ न लागया: ताहा प्राप्त फेरि जादा २ विस्नु जस्यो श्री माहादेव जस्यो थेरै रैस जगा मा
देष दा फेरि श्री ब्रह्मा ले ति ढुवै कनठ: ता गा हि वि। सिगर्व लागया हे र २ तिमी हरु जस्यो जहा हिला पैछै न
नत्री सेस्यो कुरा गर्दी गर्दै: फेरि परमेस्वरको दर्वी रमा ध्याई छ्रगेया रत्नाहां देषि हरुला ई देषदा श्री महादेव ले भा ॥५॥
ग्या गर्व भया: हे देवि हो तिमी हरु॥ को हौ यो दर्वी स्वरूप को होति मी टहर क्या का भ ले नाहा रस्वा को हो लो
॥५॥ हामी ऊँ ता हि देऊ भनी श्या जाग न्यारा ति देवि हरु अंधछ न॥ हे ब्रह्मा विस्नु रुद्र ग्यूव तिमी हरुगा सन मान प्रे
दर्व रिजो छन: सो ब्रह्म परमेस्वरहि ग्यादी हा गर्दी को हौ भनी जा रा तिमी ठहरुला ई पनी ऊँ नै ग्यादि हा ति लेला
शाप ठाको हो लो तम बिमा देखि ऊँ ग भनी करा बिमान: रोकी दिई न: ताहा प्राप्त तिनै जना विमान देखि
ऊँ तर भया र देवि हरुले श्री ग्यादिहा छि बिराजमान भया का जगा माथि ल्याई दिई न: कति परमेस्वरहि भनी राम
प्रस्नो लात कोटि सुर्य को तेज प्रकास मया गै श्र तुल तेज भया की नाना तर हका गहना पोसाक पहिन्या कि स
[illegible]ग्य्र मं त ग्या नं ऊ स्वरूप भया की सबै मा णी का गरा ले सेवा गर्या कि रत्न ले बनि त स भया को सिंहासन मा ॥५॥
॥५॥ बस्या कि ऐसि देवि करा देषि परमेस्वरहि को तेज कराहेर्नै न सकि सिर झुकाई हात जोडी तीनै जना ले स्तु

श्री स्वरथा। निपरमेस्वर

तप्रात: श्रटनोरा पेरा तेग्रा त्रागन्मा: हेदै तपेहो ग्रुरश्रेक नर क्या मागुं: तिमी ङुवैला ईमना फि: मेरोहात देषिमरन
नी ग्राग्या गन्मा रविभु ब्वो प्रह्लो नम नजुनी किराम धु कैतम ले मन्मा: हेवि छु तैले कंपत वर मागी ह: वे
प.री हामी तेवावा तेहा यो क्यागए: जलामपे. तस्माट ईवी नू जल नभंपा कुं धाडु मा: मार जन्माट: मोते म
धु कै टम डैसे ले. भन्मा माहि. गीतुवैं डैगे करा आग्रा काज मा टी: माड़ी भंपा भनी श्रीमतकैड क्रमा
ट. जेग्राल: मुनीजाई कहड भंपा स्वाहे कुधाहा मुनले सोनका: डी ग्रुहामी ट८००० हजाट मु गीहक लाइकें
हडा भंपा. स्वाही क्षधाहा गाहर पनी वण्णु: भपो ॥ ॥इती श्री माघ माहात्म्ये पेडा ट खंडे क्रमाटे ग्रुराम
तमप्या ड: मधु कै टम वधो नाम प्रथ मोध्याय ॥१॥ श्री स्क दे वाच ॥ डेम्रग जन्य मुनी पेरी
गोमीजाई ग्रु जौंज: ग्रुप्र भंपाकोधु छी: कोकाट: राए भंपाका प्लला क्रटा कन भुक: भनी पुनर्वाट ग्रु:
गस्खकरा आगमा गदी भपा ॥ हेम्र स भध्रु कतप दै तप ला मारि तक्या थाद्धि व्रता भपो वि क्षु भपो हु द्र भपो द्री
नैजना पेक जा ऊमा नाहि रद्गी कार्थी पा मेसा वेलामा ग्रा काइ वाट ए कऊ ता प्रखे निमान दे पि कन
व्रता लेआगना गदी भपा: हेर हेंरसो ग्रुरपं तरा ग्रा सो माले जु रु भपा का प्रुख विमान का टावा तभ्रा पोलै प्रव पे
सो नस्रे ऊमा डेगार भनी करा ति नैजना विमान्मा व छि टव लंगन लाग दामा तस्ला व लामा वदाषु लों
ग्रादि आई विमान्करण ऊघा ईलै जादे भ मो: ताहा प्रात व्रता वि क्षु रुज ईन हरु का मन्मा गा हि २ मैं प्रव न्याग

सम्या

हेर्याको देखि कराअष्ट्र। तिम्रो धर्म गर्याका परमेस्वरले हे दैत्य कराके हिवस्न नबोलदा भया ॥ हे प्यारा तिमा मछुकैत
मतके गर्दछ तब्रह्मा केरा संताप हिदछ तहरेहे पयुक्त ममा देखि महितजु धगर मनी ग्या ग्या गर्दा भया: हाहा
प्रांत श्री नारायणको प्रसो वचनसु नीकरा तीमछुकैतन दै लले अन्त तंत को. धगारि करा श्री भिक्षु माथी जुदै लाग्या
र दुर्नदैत्यले आतिकष्टले जुधगर्न लाग्या कस्ता जुधन सिंहको र सिंहको जु धर्म मा रै गरि करा मैले सहित धर्म गर्दा म
माके रिवा हुजु धगर्दा भया: के रिगदा जुधगर्दा भया येस्ता प्रकारले साठी हजार: ६०००० वर्ष सम्म जुध गर्दा मनी
तिमछुकैतमको पराक्रम हिन भयाको देखि श्री भिक्षुले मन्मा चिंता गर्दा भया ब्रह्म आमर्द. यो दैत्यको पराक्रम देखि
मेरा मनमा गास पनी भयो दैत्य करा कस्को प्रशादया भोरसे सो पराक्रम मनमो भनी कराकि बिचार गर्दा भया र आदि सक
तिनापेहरू लाई प्रसाद मिल्याको रहेछ भनी जानी करा श्री रमारा पैनले मन्मा श्री ज्ञादि सक्तिको ध्यारा गरि
बीतना गर्न भको ग्रव सेर असुर हित तहरल गर्न पस्को भनी किन दैत्य प्रती केहि आग्या गर्दा भया: हे मछुकैतम
तेरा पराक्रम देखि मग्र तिसी तुहन भं ग्रब तिमी हरू माग्नितवर प्रसाद मागम नी श्री भिक्षुले आज्ञा गर्दा भया र
तिमछुकैटम दैत्यले वदा अहंकारले बोल्न लाग्या: हे भिक्षु जे धमा तलाई हामिले ज़ितु तलाई वर दिने भया हो
मिसितवर माग भंदा भिक्षुले आग्या गर्दा भया: हे दैत्य हो मैले माग्याको देला सहि देवै न दिने भयाना माग भनी
आग्या गर्दा दैत्य हरू भंदछन ॥ हे भिक्षु तैले माग्याको हामी दिउंला माग भनी किरा दुवै दैत्य होइ ताल को वाग न्याता

राम

तिकापरंव्रक्तनिहारिभगवाकीहैहेविनिमीलाईकोविहैं॥नोमस्कारद्दुहैरीअःह्रिकाःकाररा भयाकैंपनीतिभिहै
छैरिजौगेपसरहहलेनदाजुक्तिपूर्वकिध्यानगारिमुध्यानलेपाईलालसवःपनीतपाईहौछैरिमाहव्रलकेको
र्हंगीपनीतिमैंहौःछैरिव्रलानिमुनजईनेहहलाईपनीगद्रप्रमाणाकैसारिरथाभीगनेलाउनेपनीतिमैं
हौछैरिभदातिस्यातिभयोअनेगलारुआप्रसानाहिहहलाईप्रकाशगनेपनीतिमैंहौछैरिवेहांतसारुालेकहु
कापरमेलवारिअःलिखुमारस्ताकोव्रलाज्ञानकराध्याकिगुराणमायासतिभवरिमासंसारिप्रानिहहलाई
घुमाउनेमाहांमायाराहिपनीतिमैंहौछैरिंप्रराणगाहिजानिमजोअक्कारंसलसहदराबिनीपनीतौहौछै
हिलहअतमईतिनएराकनप्रकारगनेपनीतिमी।छैरिनिर्गुणपनीतिमैंछैरिनिसहैयमस्याकोभे
पालेरहितमयाकैपनीतिमैंहौछैरिनीःलेमल्याकोगुविनाहिपनीतिमैंहौछैरिनिईजननीसकार
पनीतिमैंहौ॥हेहेविपेहितिमैंकराहामैंकसोगारिसुतिगनेसकुंहेपरमेसरिपापालामपकैमैंदे
ललेमकराभ्रतिगासहिमोःद्रवलोदुहसैहारगानीनिमीतिजगत्काररथा।मितकराभयाकाअःनारापे
राकनजगाईहिनुहवलमनीविंतिगदीअःहेविलेग्राणगहिंद्वि॥हेव्रलातिमैंलेमकागालमाने
पैहेनअःमाहबेछलाईमजगाईहिहूंमनीकरालेछनागकेलेकामालपेनभयाका॥अःनारापेरा
कनजागतीनागरहिंमईनरःअःनायपेरालेहेदीभया॥ताहाप्रातमपकैतभदैललेव्रलाकनदुवे

अ०का० ॥२॥

अब कहाँ ई मांग ही। माग मनी हुँवी लैग्रा।ागीहिन: ताहप्रातः तिम धुकैटमनाम है लै ले हातजोरि विनि तिगई हैन॥ हैरि
लीरि हामी दुवै लाहिक मैले त्रिलत: न मकोहृ जल माय नी हस्त्रे प्रारान जा गल धल माप नी हामि दुवै को प्रा
नु:नजाउ हृ मनी चिती गहीं भ्रट हुमि हि लै लौ मनी रिमी हृन लेमार: नमनु जाल जम परमे लरवि छुले प
नेतिमी हृन लाईमार हु नलक्रनमनीविरहि परमे सहिग्रतर ध्यानमहिन ॥१॥ ताहा प्राहतीम धु का
मइते हृन ले भ्रा देवि को ग्रहा दृपा ईकन भाति हर्ष मग्ना काछ दी के हिनात कनगन लागपा: हे हूँ कै तव
श्रब हामी लै पो जलमा पेलीनि जा हुमनी कन दुवै तना खेल दे जादा जा दा भ्रा: ब्रह्मा लोवि [illegible] ए: जमान
भग्ना का लहम्र दुल कमल कराइ दी पा क्या ई हेछ मनी स्नो कमल को दा तम्ना दु वै जना ले न छ दो भग्नोत
हाप्राहः माथी कमल मा बस्ने का भ्रा: ब्रह्मा जी करा दे पि कन ग्रलि तगार धगाहि भै नु लाग्या: हे प्रभु त
को होल उठ र॥ ग्रा हा व छु पाई दैनं भनी कन दु लै तिः है स्पे ले कमल हला ई दि ग्रा रवला कनु ग्रल तगाल
दुदा मग्ना भि भा रग भंनु लाग्या ग्र व रोपा पीछे म धुकै तमनाम दै ते ले भ्रा लार प गर्नु लाग्या ग्रब व लोग
हृ मनी कन ग्द्रा दि हा खि को आरा धना गहीं मग्ना ॥ हिप रमेस रि आ[illegible]द लागि तिमी कहिल हनु मने स्वै
देव ताहहृ को स्ना हा भनी केरा जमा जो हा जिन्दा हा वजो छः ते दि स्ना हा न भ्रै सव हुलो रह नु भग्ना कि पैरि पि
रगहहृ को स्वधा भने हा वं जो छ सो हि शब्द स्पले रला का पैरि लवै ब्रह्मा दि देषि न ज न पर्प को सब दारि

राम ॥२॥

नष्टेहोभनीषाउँछौज दैतलमा कहिलेपूर्व कैलेपाहि सगाइ: नारै दिलमा हेर्दा पनि तीनवर्षे जगाकहि तापाउँदा
मामन्माविश्वारगर्दैमको किन्ध्रुव हामीले पेलोवल नु ज्ञोगप हैन परमेश्वरका आत्मा धेना गर्ने होमनी कनहु
नै मधुकैतम हैसे लेवहाँ लिगाई जलमाडु विकशा परमेश्वरको भेतगाई पाञ्च हजार ५००० वर्ष लमेत
पल्ला गाई झी परमेश्वर ई प्रशाल भैकशोः आ पूरूप दृष्टीन हि हुनि कालि स्वप नको टि भो दुःखी प्रकाश
मणाउँ ते ञगाई ताम लिभ्रु माहाकालीको सहपकुन हरी हि हवः ताहा ज्ञात ति मधुकै ई मनाउँ गल्माको हैं लेलेप
लोस ईकोफलसु तिगर्ने लागदाः हेपर मेधुव ईजगत जननीतपा ईकलि हुत्र हुँद पल्ला भ शं माजी ग्रतीं दूभा
गर्नुहुँद छे ईश श्रोग्धा मामन्व पनीतपा ईड नु हुँदः श श्रोग्रत को हिपनी हैन तस्लाशरणले हामी हालि
ज्ञानी कसाकि पागर्नु हुवलदे ईनीं जननी शकारपनीतपा ईग्वा दि ग्रूनमशाका पनीतपा मी वे:
स्लातपा ईको स्तुतिगर्नु किस्लोमाम थसोला हदेषितपा ईको छपाले छो हैषि नाकावे रावरसलनै प्रानन्दां तैर
हलोका हुन्छ ईयरे जवा पुग्धाकाल ईलाहि पनीतपा ईबोग्धा श्र पमारस्ला को छन तपा ईसे कि भ्रा
धारशाखि कुनु भया कि छे ईश्वानीहरूकाहिर दुपे मावाशि पाप छु नका बाद्दिभया कौ छुपरमेश्वर ईतपा
ईले हामी हरूक तपानगर्नु हुंच समनी पिंती गर्दछौ हुन राति मधुकै तमको मगी लेग्र विपुसनभमा
कि छैनि ग्रूलो हला ईलोषलगर्दै के हिग्धा ञागर्दै म हर ईभशद होतिमी हरूको मगिले मश्रतिछ सिमपो

रामा

॥२॥

गर्नु मेको रत्ने हि ब्रतको प्रभावले श्री लेश छिवकरा पाई मेरो महराराहि लै आनंद पाउंदा भवे भो ॥ पेसा पर मेख
रको विथी छर्वक्ती ब्र छालेपुजाली कथा कहला अपना सुन ॥ नातल ले सम्लारहु विभैधन मा पनु पर्दे ॥
राणो कुरा जोमैले तिति ता ई कमला के सकुराका प्रातिःत ॥ मानी कन जल ले दूषगारि पर मे सरका हे कलरू पकन
छिन भर पर्नी रावी रिहिकन जोभ छिग लीन्र सू मनु पले हे ल ॥ लोक मारा जहल का भोगगारि परग ऋपर
मसरमा मीली जांछ पेस्या कातिसि देहमा नुप हैं न फेला श्री सस्या नी पर ॥ म अन रकोक भामती मीला ईकहे छु
फेकमी तमै करण सुन पैले ह्रगी को कथा समेत भड़ाका श्री ॥ छि का: कुरा सुरा: फोल ला रमा सवे जला मे भड़ाको
भी को जीपाजलु ल्याव रजे गलमा हि हल पनी के हिमी फेन ॥ श्री छिछु ले पनी भा पूजोग मापा छिरल फेन गारि
रक्षा को थी फे पैसे रहता घेरै काल विलो रश्री वूका लेमन्मा किभा रगाई भड़ा गव फेलीला र श्री छि गनु पम्यो
मनी करा गया कृ दुई तिरंदा हिनावा उ कान हेमीन का ने गुजी नी का ली जल मा पेकदो भफे रग्रा दू पर मे सल
रको धापा या गारि रहे दा भफा तसुवाबेला मा श्री ब्रलहो हेमिन फैकि फाका: काने गुजी हेमिन: माहा विर पयु गहम
मधु कैतव नाम गमा का डुले नता उंत्येतिभफे रते ही जल मा लिली वहा आ नै हकित रह देम फो: ताहा उ पुर्वती
डुवै है लै ले जल मा कसैला ई पनी नहे भी करा मन मा किभा रगाहें भफे अहो ग्रा सर्प: पे स्रो जहामा हामी हलु
का हा वाट ग्रांगुं का हा: हा मी ले व से हो भनी वाउ भोज है जल मा हामी हलका हा वात ग्रां मुं का हा: हा मौले

राम

॥२॥

रामा

२

कुराको विंध्यगिरि भयो : हे भगवान् : तपाईंको स्वरूप लेख्नं अत्र कथा सुनाउनु दि सबै मैले सुनी सकें : तेपनी : तपाईंको अ
मृतै तुल्य वानी केन सुन्नाको इछा लागी रहन्या को छ कसरी अमृत पेनु होला तजुन् : अमृतको पानी गर्नीले केहि
प्रीती मैले तृप्ति लें : सार सा जन्म तुम नु पर्दैन : तस्ता बात करा मला इच्छा जागन् हुनल भनी : भनी गई अगाभा
स्यागर्दछन् ॥ श्री स्कन्दौ वाच ॥ हे मुनी मोक्षा वहा श्री कृष्ण भया का : हे अगस्त्य ति मी लोन छि यो ब्रह्मा से हामर्यो सी : सार
को हित कानी मी तेरात प्राजन्म का मितनहा शुक्र भगाको फेला ॥ श्री स्वस्थानी परमेश्वरको कथा कता मतो मीलो
इस्तु नाउँ इदं ॥ कस्ता स्वस्थानी परमेश्वरनौ लातजुन् परमेश्वरको मायाले पो लीला रच्या हुन् सबै रचाको छदे
हि सृष्टि स्थिती प्रलय मै कुछ ॥ शिव श्रीमाया ले लीला रचन धारना को छन् : फेला परमेश्वरको कथा तिमी लाई भन्नु ना
उँ इदं ॥ कथा सुनाको प्रयोजन कस्ता हो भनौ लातजुन् ॥ जुन् : कथाको प्रभाव हले इहलोक : का कष्ट नमना को उ
त्पन्न लेवाहन्तो हि प्राप्त हुँछ ॥ जस्का मनाले परमेश्वरको उजागर गर्नो ॥ सो हि त्यो ही कामना करदा पुरा हुँछ
कसो गर्दा : कामना पुरी हुँछ : कसरी इच्छाको छम नो लारानुनः पर्व कर्म का लमा मैरोम हता हिः श्री पार्वती
देवी ले श्री महा देव कराउन् भन्या इनाका निर्मी तेव इला रोगा हुँ मान्न सकासत्यै जनु भयो नहुँ वहाना श्रा पे
नाह तपगहीं पर्न्यो श्री महादेव कन पाउँ छानि ॥ इच्छा को ये रिप इ तेसा वेला मा मे रान हता हि को पुष्य कन
दे छि श्री परमेश्वर निश्चुले अति कष्ट ना ले मेरा महता हि कर : श्री ॥ स्वस्थानी परमेश्वरको व्रत कहिल्या

श्रीगणेशाय नमो: श्रीसरःस्वति नमो: श्रीस्वस्थानी: परमेश्वयै: येनमो: यंब्रह्मा: वरुणेंद्र रु मरु तास्तुन्वंति दि: व्यै स्तवे: वेदै:
सांग पदक्रमो पनीषं दैर्गा: यंति सामगा ध्याना वस्थीत: तद्ग तेन मनसा: पश्यंति: यंयो गीनो यस्यान्त नवी दुस रासु रग:
णो: देवा य तस्मै नमो १ श्रीमत्: चंदन चर्चि: तोज्वालावपु: शुक्ला: म्बरा: मल्लीका: माला: लंकृत तनु राइन: प्रभो: वीनमत: मुक्ता
वली शोभीता सा: स: वेंदा न: वीयानं: पुस्तक धरा: रुद्र क्षमा लाधरा वागदेवी वर सांग छजे वसतमे: त्रैलोक्य माता वीरं मू २
मूकं करोति वाचा लं पंगुलं घयते गिरी रं मु: यत्कृपा तमहं वंदे परमानंद माधवं मू ३ नमो भगवते तस्मै कासा पा मीत: त
जसा यस्मा प्रसा दाव क्षपा मी: नारायण सा कथा मीमं ४ प्रथम श्री स्वस्थानी परमेश्वरी भवीवी की गई: स्त्रालीरमा
ॐकार २ जेवी स्या पना गई: गंगा जल ने स्नान: गराइ नु: ॐ नम: श्रीसदाशिवाय अगस्त्य उवाच: पैल्हे सब पुर्व कालमा अग
स्यमुनी श्वरजे: लोक: क नहीत: गर्न कानीमी भ: श्रीस्वस्था नीवर से धारी केगुज्या स्वरूप भया को कथा कल प्र
काश गर्ना नीमी त वडा भक्ती ले नम्र भैकन श्रीस्कन्द कुमार को प्रार्थना गई हुंछ: हे भगवन् तपाजी कन्ता हुनु हुं
छ भन्या लोक हरू क मी क्षा र्थ: गर्नाकन् वडा जोग्या हुनु भया को पत्ता तपाई लाई: मेरो नमस्कार छ: फेरी त
पाई कस्ता हुनु हुन्छ: भन्या भूत भवीष्या वर्त मान तीनैं काल को वार कराउंना को समर्थ भया का सबै लोक हरू को
तापरूपी समुद्र क रण: सहजै लेतानं: को समर्थ भया का मेरी करस्ता: तपा ईलाले जगतरी: सारका मालीक भया: श्री माहादे
वका: पुत्र करान् सारा का: येस्ता: तपाजी लाई कोती का टि नमस्कार छ भनी कन पैले भक्कुमार ला प्रार्थना गरि कोहि

ष्वस्था
१०५

विष्नुलाई मागील्याउ येती माहाडेवका आज्ञा सुनी हवस भनी भीछुक जालं घरका घर मागमी भ्या
माग तव सुन्डाले ज्ञाल बाट हेरिन र: अत्यंत राम्रो जोगी नाईं है पियो जोगी अती राम्रो रेहेछ ॥ ऐसो
राम्रो जोगी आज सम: मैले देष्या को छैन राजा हामेरा घरमा पनी कैते आया को छैन तस अर्थ: नयाँ जोगी लाई
भीक्षा डीनु पर्छ ॥ भनी भीक्षा ली: हे जोगी के माग ना कौं मन सुवा गरि: ॥ आयौ भन भनी सुन्डाले भंन्डा
के हि मागेसा आया को छु ॥ डिन्या भया माग छु न डिन्ये भया के मागुं येती जोगीले भंडा मैले डिनुहुन्ये क
राम संग भयेको जस: कै मा गे पनी डिं छु ॥ भनी वाबाग रिन ॥ तव भीक्षुकले अर्ह थोक होईन ति
मीले धुनी राष्याको लाई माग छु: त्यो येो टाडेउ भनी माग्या तव सुन्डाले मनमा: भंन्न लागीन ॥ अवक सोग
हं: यो जोगीले छल गरि बाबा वं धाई माग्यो: डिउ भन्या: कसो गरि डिउं राडिउ भन्या बाबा लेहां रें जे सुकै
भया पनी बाबा: लेहनु छैन ॥ भनी आफु: ले कोठामा धुनी राष्येको: भेष धारि विष्नुलाई बाहिर ल्या
ई जोगीला ई डिपठाईन ॥ येसो टरह संग विष्नुला साथ ली जोगी बाहिर निस्की: ताहां डेषी अंतग
ध्यान भै कैलास माजाई श्रीमाहाडेवला ई वृतांत कहे ॥ ताहां प्रात विष्नु बाहिर जाई: मन्मा चिंतना ग
री: अवक सोग हं: सुन्डाको सङ्गाउं न भनीं प्रायाको उसैले धुनाई वस्नु पन्यो महाडेवलेके भन्ये होला

राम
१०५

ई थोका भव स्ये कौ अघोर मुर्ति भयाका धारपाल डे पी डराई म्कि आयां भनीः वृन्दा छि उक्त रा गरिः
रहं डा वृन्दाले यो जालंधर होइन विष्णु जालंधर भै मलाई छलन माया को हो भनी चीन्हीः अब भैलेः कोहि
जु रुषी गर्नु पर्‍यो भनी ॥ हाइ भाउ कपक्षे गरि विष्णुः लाई हात मोलीः भं सालागीन ॥ हे स्वामी म केहि भं छु
तपाईमां नु होला की भंन्दा भे यथार्थ विष्णुले ज्ये भन्ये ता पनी मानु ला भंन्दा वाचा गराई तब वृन्दाले भन्यो
कहो ईस्ता मन न भाउ ज्याल ये हिं वसि रहंनु होला ॥ भनी विष्णुलाई कौ था मा धुनी भा पूष्प्र कै घर मी ग गे
वसि रहिन् ॥ भै ले आउला भनी गया का ता ॥ पाछ् ॥ डिन वित्यो र पनी आईन र ॥ तब विष्णुले चिंतना गर्नी
लाग्य अव कसो गरूंः ये सै वसि रहुं भन्ये कती डिन वसि रहुंः श्रट महादेवले के भन्नुः जाउ भने वा याले हा
रियो कसो जाउं भनी चिंतना गरि रहे ॥ का थी ला तसै वेला मा वी ष्णु गया का पेती का डिता भयो र
पनी अघ कः कै न ॥ भनी ध्यारा ह ष्लिले श्रट महा डेवले विचार गरि है र र ॥ पार्वति छे उ आज्ञा गरेः हे पार्व
ति वृन्दा लाई छल गर्ना गया का विष्णु लाई वृन्दाले छलीः ॥ को ठामा धुनी रा ष्या को र है छः भनी आफ्रा मा
याले ॥ १६ ॥ वर्षका उमेर भयाको अत्यंत रा म्रो भी छु कः श्रट ह्ली गरि आज्ञा भयो ॥ हे भी क्षुक तिमी
अंत भर जालंधर का घर मा गै भी क्ष्या मागी जालंधर की भली वृन्दाले को ठा मा धुनी रा ष्ये का

धर्मराछत्त गराई आउछु ॥ भनी विष्णुले भन्याका वचरा सुनी महादेवले राजहंसका रूप छाडि ॥ आफ्ना रूपमै ।
ञो थले आफ्ना राता राता गरि आज्ञा भयो हे विष्णु उसो भया म कैलास जांछु ॥ तिमी वृन्दा छेउ जाइ पतिव्रत
छ भेड्याई देमैछु उ आई त्यस पापी छत्त जालंधरलाई शाप्ता दिजि दै छोड्स्ये छैन भनी पार्वती माठि ञो ध
ले जुरुक्क भै विष्णुलाई विदा दी ॥ ताहां देवी अंतर्ध्यान भै कैलाशमा पार्वतीलु को रहेका ॥ थाउँमा गये महा
देव आया को पार्वतीले देवी पाउ धुवाई इंद्र गरि ॥ हे स्वामी भनी जालंधर आयाको वृतांत कहिन ॥ तव
महादेव आज्ञा गर्छिन ॥ हे पार्वती त्यस जालंधरलाई नमारी छाड्न्ये छैन ॥ विष्णु वृन्दाको सत डगाउंन गै
छन ॥ भाउन्ये विती कैजु धरा गी मा देला भनी ॥ भवानी संकर दुवैले कुराग गरि रहे ॥ हे अगस्त्य मुनी: ताहा
प्रांत विष्णु जालंधरको भेष भै अंतःपुरमा जांदा भये ॥ जालंधर रूप विष्णु आयाको देषी वृन्दाले आफ्ना ।
स्वामी जालंधर आया भनी थोकामा आरती पाउ धुवाई भोग लगाई को ठामा राषीन ॥ र वृन्दाले मंन लागीन
हे स्वामि तपाईले पार्वतीलाई छल गर्न ॥ जानु भयाको: कसो गरि आउनु भो पार्वतीले म [illegible]न्दाका रतिको टा
म्रि छन ॥ सो वृत्तांत कहुं: भेष धारि श्री विष्णु आता गई छन ॥ हे वृन्दा पार्वतीलाई छल गर्न शक्ति ये रहेन
छ कीन भन्ये पार्वतीका घर भीग जारा लाग्दा छोका मावस्येको द्वारपाल देषदैमा म मुर्छा भया र विमुखि हे

गरापठाउंनु भनी यांहां आई बसि तिमीलाई आराधना गरि कीहुं अब कसो गर्न्ये हो महादेव यांहां हुनु हुं
न जसो गर्न्ये होगर ।। येती जगत्‌माता पार्वती बगरालु नी त्येस जालंधरले ।। तपाईंलाई देषा गर्न भ
नी आया रुप भै छल गर्दा आया पछि ।। मगै त्ये स्त्रि अतौ छेडा को नी रुप येसत्पड गर्दै आउ छु श मे ह
राग नुं हो लाञ्चैले गैमा महादेव लाई षोजी यांहां पठाइदिं छु ।। भनी पार्वती छे देवि डा भैग हइमा सवार भै सा
रै वेग श्री गंगा न सरोवर तलाउ मा जाई महा: देव राजहंस का राजा भैमा सा सरोवर पो बरिमा अनेक भ्रमेक
हंस सित मिली जल छन्डा गरि बस्या का थी ये ।। तसै बेला मा वीष्णु सारै वेग संग आया को देषी हंस रुप भ्रा
माहादेव आज्ञा गर्छन ।। हे विष्णु पैस्तो बाडो भंग ले कि न म छु उं आयो तिमीलाई के दुःख पर्यो भनी कहना
ग्रीति महादेव ले भ्रा ग्या गरे को सुनी विष्णु गरुड़ देषी उत्रली सा षांग प्रनाम गरि ।। हेईश्वर तपाईं यांहां
आउनु भया पछि जालंधरले तपाईंका भेष धरि पार्वतीलाई छलना नी भीत्र कैलास माग पेछ्र्या पार्व
तीलाई देष्न्या वितीकै मु छौ ... छ र ।। पार्वतीले मलाई छल गर्न नी पापी हू जालंधरले महादेव को भेष
गरि आया को हो भनी थाहा पाइ तांहां रावसि क .. लेन देष्न्ये ठाउं मा लुकी मला इज कन्नु हुं डा मगे सवै वि
स्तार गर्जी आंहां: तपाई भये का ठाउं मा भ्रा या को हुं अब म गै त्स ह ।। जालंधर की अछौ वृन्दा को पनी ब्रत

खप्या
१०३

ईन् ॥ पार्वती छोकामा आयाको डेख्न्ये विती कै महाडेवका भेख गरि गयाको जालंधर मुर्छा भै भुमी:
मा गीर्‍यो ॥ तव जगतमाता पार्वतीले ध्यान द्रिष्टीले विचार गर्‍या जालंधरले छल गरि महाडेव रूप भै
मा पुःछउ आपाको धाल पाई: द्वारपाल छउ आग्या गरेन् ॥ हे नन्दी भृंङ्रिया हो को ही आयो भन्ये भी
ग पछा उनु: भनी कसैले राडे बस्याथा उ मा गेलुकी गो घ भै विस्नुको आरधना गरि: रहिन् पार्वती गो छ
भै आराधना गरेको अंतर्यामी भगवान् श्री विस्नुले थाहा पाई संबथ जग गडापड महात मालीगरुड
माथी सवार भै तत्काल वाहा भंडा दोवरखा डोगर्ई पार्वतिछउ पुगी आता गडी भन्ये: हे पार्वती मलाई
किन आरधना गर्‍यौ श्री विस्नुका वचन सुनि पार्वती आग्या गछन् ॥ हे वैकुंठनाथ महाडेव भन्ये
औंहां हुनु हुंन जलक्रीडा गर्दाभा न डारेवतला उ मा गै राजहंस भै आनंड मारहेनु भयाको छ: ये स्ता औ
रपारि: जालंधरले मलाई छल गर्‍या भनी ॥ महाडेवको रूप धारि आयो र मैले वालन पाई: श्री महाडे
व आउनु भो भनी हर्ष भैक मंडलुली गोडा धुवाउन भनी छोकामा जांडा मलाई: डेख्न्ये विती कै मु
र्छा भै भुमी मा गीरे को डेख्डा महाडेव भया मुर्छा: कुजप डैराया मलाई छल गर्नेको हि पापी हुन आया
को होला भनी ध्यान द्रिष्टीले विचार गरिहेर्डा जालंधर रहो भनी भिनी द्वारपाललाई यांहां कसैलाई भी

दा पार्वति विष्णुले: लेप्यको थाहा पाइ: मायाले अर्घि पौठि स्वामि: अछती गरि: आसन: गरि राख्याका बाघका छाला भीगवा टःनी कालीलौ लैजा भनी रावणलाई दिया: रावण अती खुसि भै महादेवलाई प्रनाम गरि महादेवले माया गरि बनायाकी स्वाछ्मीलाई काधमा वोकी लेका गया ॥ ताहां पछि: अब विष्णुले पार्वतीलाई लि: महादेव छेउ छन्याइ विष्णु वैकुंठ मा गया ॥ हे अगस्त्य मुनी: ताहां प्रांत: एक दिन महादेवले पार्वती संग इछा हा गरि मारा सरोवर तटः लाई मा राजहंस भै जलक्रीडा गरि षेल नलाग्याका थीया ॥ त्यसै: अंतर पुरि नाम राग रमाव स्याका जालंधर: थीया त्यस्की अरुणी वृंदा महा पतिव्रता थीइन दुई ग्रह्णी पुरुषका ठथा गरि: रहंदा जालंधर सारै: क्रिडि भयो ॥ तब वृंदा भंछि: हे स्वामी कीन हामनु मोभंदा है भछी ग्रहस्थी कलेहास्येको होइ रात तजास्ति राम्रि स्वाछ्नी भनकस्को होला भन्ये मन्मा लाग्दा हास्येको हो भंन्दा वृंदा: भंछिन ॥ हे स्वामी मके राम्री छु: महादेवका ग्रहणी पार्वती: देष्ये: कस्ते: गरौला भन्दा जालंधर भंछन ॥ हे अगस्ती ऐ कुरा साच्चै हो: त्येसो भया पार्वतिलाई छल गर्नु जो छु भनी वृंदा ॥ छेडु भनी: मायाले महादेवका स्वरूप भै कैलाश पर्वतमा जाडो भयो ॥ महादेव रूप: जालंधर आयाका देषि पार्वतीलाई पता इ माहादेव आया भनी हातमा सुराका कमंडलु ली जोडा धुइक्न ठोकामा आ

स्वस्थ ॥१०२॥

डरि लंका:को राजा रावण भन्ये को म हुं भनीले माहादेवको तपस्या गर्दा प्रसि भै देन का ग्रछौ पार्वती मल
इडि पठा ये ऊनै पार्वती दि:हुंन दियौ की लंका जा राजा आया को हुं भन्यो पे ती रावणा का बच न सुनी मोह
नी रूप भं छ न ॥ हे रावण तिम्या पार्वति हुनु: रती मीला दि ला जा लागे श्राकि महादेव का माया ले वनाया
कि स्वा स्त्री ती ली ज सता माह:श्विर राजा ले वो कीही प्रे को अन:ले ड्या भन्ये के भन्न ला:ति ता पार्वति ही
दिन्न:तिमी ला महादेव ले छ:का ये छन्न:पार्वती मागी लैजा ना का त म्रा दि छा भन्ये पार्वति व ह्या था उ
इमे त टिमी ला दिम भनं दु छु:सुरा महादेव ले आज्ञा न गरि राष्य का बाघ का छाला भीग सा वी पार्वति
लु का दि रा षे का छन्न ॥ सो ही मागेर लै जा उ भनी ग्रन्ये क तर ह्लं ग मोहनि रूप ले क्रु राग डि रावणा ॥ राम ॥
ले पत्या दि पार्वती ला दि ताहिं छाडी आफु क:किं:कैलाश पर्वत मा गयो:तव वी स्नु ले श्र:पार्वती ला दि वै ॥ १०२ ॥
कुंभ मा लगी अन्ये का तर ह सं गुजा गरि राष्ये ॥ ताहां प्रा त:महादेव वे हता भै रहे का थी या:तस्सैमा
रावणा पे ताहां गो वं नी गरे:हे ईश्वर तिमी ले म लाई छ ली पार्वती भनी मा या ले स्वा स्त्री प्रो तीवना
दि मला इडि ये छौ रमैले था हा पार्इ वा ता मा फली आयां डि न्या भया टिमी ले प्रासन गरि राष्या का वा
घ का छा ला भीग की:पार्वति:देऊ भती रावणा का वच न सुनी महादेव ले ध्यान ह्लीले विचार गरि हेर

पिगो करी मा आई: अथ महादेव का मर रा मा इंद्रव्रत: गटि: नाथी गाई वजा दित स्या गटि: जो थ्या ए सै
गटि डि॰ इं अग्रा ईड सैन गटि नाची गा ई: जो थ्यो पेसै गटि: के हि काल बित्या पछि ॥ पेक डिन म
हादेव लै ज्ञे प भां ग पितुर ष्या ई भवे ह्मा मै रहे कावे लामा राव रा आई इंद्रवत ग टि: नावी मे डगा
वे जो गाउ नला गड़ा: अथ भोला नाथ प्रसंन भे: हे राव रा के म[illegible] छ स माग भनी आश म फेररा
वराल के मागौ: तपाई का कृपा लेसवे थोक म संग छ: पेती राव रा: का जय राभु नी पेक थोक रा
मागी सुष पाइ डेन: लौमा ग भनी अगया भयो: तव राव रा का मन मा अव मैल के मागु ॥ छ तिल
धे राले जुस [illegible] को महादेव का: काम मा॰ [illegible] को पार्वती मागौ: भनी: अथ महादेव छे: ऊ बिंती गरे
हे ई स्वरूप थोक: को हेम लाई या हि: डेरा पे: ती पार्वती मलाई: वकुल नु हे ल ह ॥ भनी बिंती गडी
लो: लैजा भनी पार्वती लाई पा राकराले जगत माता पार्वती लाई दिठ मा ली को उ हा डेव छे उ विडा
मै गयो ॥ पेष वर लवे: बैकुंठ नाठ विष्णु ले बाल पा सा रस न र्प हु रा लाज्या भनी तः काल वा प्र
मंडा मा डै श्रायी आऋ मा याले छोपी मोहनी तल गै अ झगडो भया: हे महा प्र ह पति मी को है का हं
वा न [illegible] पेयो वो वेप को ल्या या को स्वामी के हुंन ॥ को या वो के ल्या यो भनी सोच्या राव राले हेकु

जस्या
॥१००॥

भनी देवताहरूले जाहां तैं षोजी हिंड्रा कहि पनी पाउन सकेनर ॥ हारमानी फर्कि आउंदा वाग्मती
का कीनारामा तपस्या गरि वसिरहेकी पार्वतीलाई देषी देवताहरूले प्रनाम गरि ष्तुती गरी ला
ग्य: हे जगतमाता श्री पार्वती: श्री महादेव नहुनाले शंसार शुन्ये भया जस्तै भयो तस अर्थ हामी मा
थी करुना राषी महादेव कता जानु भयो: वतारी दिनु हवस् भनि: फेरि तपाईं पनी कोरा येस्ता ठाउंमा
येकलै वसिरहनु भयो सवै वृतांत आग्या गर: भनी देवताहरूले भन्येको सुनी पार्वती आज्ञा गर्छि
न् ॥ हे देवता हो महादेव जाहां आउंनु भया को हुनाले उनैको आराधना गरि: तपस्या गरि वस्याकी हुं स्व
लेष्मांतक वराको नैरत्य: पको नामा थलो टला उंछ: तहिं महादेव मृग रूप भै वराहरु डा गरि वस्येका
छन् ॥ कस्तो मृग भन्ये सुन का जस्तो वरी ३ आंषा १ सिंग भयाको मृगका फौज मा सबै भंडा थुलो मृ
ग भै वस्येका छन् ॥ तीमीहरू: उंहि जाई हेर तव श्री महादेवको दर्शन पाउला यो पार्वतीको आज्ञा सुनी
देवताहरू: ताहा गैहे डीक हिपाईरा सकेनर: व्रह्मा वीष्णु ईंड तिन: जनाले प्रत्ये क २ अस्तुती गरि: षोज
रालाग्य ॥ येस्तै वेलामा लाषौं मृगका फौज देषि योर: लाषौं फौज वरिपरि राषी वीचमा प्रत्यंट राष्ट्रा
३ आंषा ॥ १ ॥ सिंग मुवरी जस्तो वरी भयाका सवै भंडा थुलो मृग डेष्ये वडो मोमा येना राम पे

शम ॥
॥१००॥

डीअन्मैं गरत भया डास डासि असंख्या संपती डाईंजो डी अष्ट रुद्रजीलाई दिडा भया ॥ ॥ ताहां प्रातः श्री
रुद्रजीले पनी वाना सुरलाई ड सहि डिलामा डीषीग मैं अनीहरूः इंद्र प्रभृती छः पंन्न क्रोती जे देवर्षि ह
रुलाई सगमा लीवडा आनंदसित द्वारिकामा जाःडा भया त्येस बेलाको सोभा म क्या वर्णन गरूंः सारा नवा सिप्रा
नीहरूःका मन्मा बहुत अश्चार्य हतुगया भनी स्कंदकुमारले अगस्त्य मुनीलाई कहंडा भया स्यहि कथा सु
तले सौनकाडी अथासी हजार ऋषीहरूःलाई कहदा भयाः सो हि कथा याहा पनी वर्णनः भयो ॥ ॥ इ
ती श्री स्कान्ध महात्म्ये केडारखंडे कुमार अगस्त्य संवाडे अष्टर स्वस्थानी परमेस्वरी कथायां सप्तड
सोध्या सो ॥ १७ ॥ ताहां प्रातः हे अगस्त्य मनीः एकडि साफेरि शिवजीलाई वन विहार गर्नीको मन रासु
वाहुडा मृगरूप भैकसेले थाहा नपाउन्या गरिः स्वले पर्मानंदक वराउँ मृगमृगीनी संग भुली परम आ
नन्द लेरहे ॥ ॥ माहाडेवलाई न डेवी पार्वतिले अनेकः ठाउँमा गैषोजी नःकहि पाउँरा न सकी हारमानी
ई महाडेवले अघि पनी मलाई येसै गरिः दुःख दिये अब फेरि का हाजानु भो भनी ध्यान दृष्टीले वि
चार गरि हेरिनर ॥ मृगरूप भैवन विहार गरिरहेको थाहा पाईनर पार्वती पनी वागमती का की
नारामा आई महाकष्टले तपस्या गरि वसि रहिन् ॥ तव माहांडेव पार्वतिः दुवैलाईः नडेषि ब्रह्मा वीस्नु प्र

स्रस्या पीडी अंगुः जलः लाईः तैले वर डराउनु भयो वानासुर जो छः ऐस्को थारह हात की रावी डी अंगुः जलाई

॥९८॥ तैले वर डराउनु भयो तस्को रक्षा मैले गर्नु पर्छः ऐस्वानासुरः लै अभीमान गरी तपाई सितजुध

मा न आउडाः तपाईको आज्ञा भ उसा र ऐस्जुर्पलाई डंदगः त्याका मात्र हुः ऐस्को बाजुया प्रल्हादलाई मै

ले पूर्व कालमा अप्र भयेडिया का हुनाले ऐस्का वश करा मैले मार्नु हुंदैन थ्योः अव तपाईको आज्ञा ले र

प्रल्हादका वंस हुनाले ऐस लाई मैले वरदानी या भनीः श्री कृष्ण जी ~~लेअप्रासागेर्दा श्री~~ कृष्ण जीका

आज्ञा सुनी श्री महादेव प्रसन्न भै श्री कृष्ण जी संग विदा भै कैलाश जाउ भया हे गस्त्य भी कुमार

आ लाग छन॥ ॥ ताहा प्रांतः वानासुर ले श्री कृष्ण जी लाई राज मंडिल मा लगी सुवर्ण का सिं

हासन मा बसाई पाउ धोई हस्ती घर घोडा घर गरि षोडसो उपचार ले पूजा गरि नाना टरह ले अ राम॥

स्तुती गन्या रः श्री कृष्ण जी वाज वानासुर लाई राज मंडिल मा वसाई डिआ॥ ॥ ताहां प्रांत॥ वाना ॥९९॥

सुरः ले अनीरुद्ध लाईः नीकाली स्नान गराई अप्रने गलुगं धले परा गरिः नाना तरहको गहना पो

साक पहिराईः उषा ला ई पनी नानामनी मानीकुजडाई गहना पोसाक पहिराई कन्याविधी पूर्व

क वानासुर ले अनीरुद्ध कन आप्रः छोरीः उषाका वीवाह गरि डिया रतती घोडा रथ ईला

ध्या रां वरुरा माग्या तव वानासुरलजीत भैः सिवजीसंग विंतीः गन्याः हे त्रैलोक्यनाथ मैले प्राप्त अ
भीमानको इंद्र पाउंः अव शिवायेतपा जीनी नाः भेटा प्रारा अरुको हीवथा उनसक्दैनः हे प्रभु मेरा
सरा लिवकस नहपस्ट भनी विंटी गर्दा वानासुरको डीनवथशालु नि श्री महाडेवजीवाट विया र
गरि नक्स ज्ञामपार भस्मका डुबको नाशजन्मै नभाका सिवजीवाटः वानासुरः लाई संगमा लीवे इअ
स्तुती गर्दैः श्री कृष्ण जीसीट जाडाभ्यारवानासुरला ई उस्का शरण मारा पिडी आसवः श्री महाडेवले
अनेगसुस्तुटी गरि आज्ञा गर्दा भया श्री कृष्ण पेवा नासुरवडा मुर्ष हुन्ते म्राः महिमा करा नजांन्या पेला
मुर्षको अपराढक्न छेमा गरिः पेस्को उंध्या रण त्रै जोग्य छः भ्याराभन्या पेवानासुरट पाईकालस्फ
प्रल्हादका वंसमा पैडा भयाकाडु नालेपे सवा नासुरलाई तपाईले रक्षा गर्नु जोग्य छ भनी श्री सिव
जीवाटः आज्ञा गर्दाः श्री शिवजीका आज्ञा सुनीः श्री कृष्ण जाटा सिश्री महाडेव प्रतिः पेस्तो वचन वो
ल्दा भयाः हे त्रैलोक्ये नाठः तपाईंको र मेरो भेड छैः जस्ले गर्ला त्यो मत्र प्यअव स्पेरार्क पर्छः तपाईंकी
प्रजा जप ध्या राजस्ले गर्ला त्यो प्रानी पेसः लोकमा वडा नाम पमानी भैपरलो कमा मेरा वैकुंड पाउ
वीपाउंला तस्कारराः तपाईंको भस्तीगन्र्यै भयाका पेवानासुरः जो छः पेस्का यारह टवाकी रा

स्वस्ता
नीकृस्न
चरि
॥६८॥

श्रीकृस्न का अगाडी पत्तोवाण करा बोल्दा भया हे कृस्न तन नागपास मसीत वरावर ऊँ अग
न्यास्त्रः पती ज्याल भैकै गुञ्ञा पराक्रम गडे वाणा को भी पुन अव मेरा सहस्र भुजा को घुट का म
करा हेरी हाल्न तेरा पेड्वेसी हुन्का मास्त भै ॥ भैलोगफला गुञ्ञा भात ॥ पत भया काछैलो
तीनी हन वडा भ्याकामु गरभरी वडा को थगरी हजार हातलो पेकें पत्न वाराघाई वाहा भ
घोर दरला गडे संग्राम गर्दामयार पेड्वेसी काफोज भागी जत्तो मेघले पानी का भुड
गी रार्उ छर तत्तैतर हल्ले वाराासु रसोंघर वाराको थर्बा गर्न नागपार अतेनत
गर्जना गरी आफ्ना पराक्रमें श्रीकृस्न जी का अगाडी देखाउँदा भया ॥ श्रीकृस्न जीबाण
वाणासुर को ठुलो अभीमान करा देखी मुड् ले चक्र नाम्कै नवलेंडा भया हेडुसं चक्रः
भैलो ः तेसै वाणासुर को सहस्र हात करा जत्तो हुन काहांगा वदचर लेजत्तो गरी ना
लः छर तत्तै गरी हजार हातवा को राखी भन्द हात सबै का छेडे भरी भागपाव वलेंडा मुड
सें चक्र तेप नी हुवस भनी श्रीकृस्न जीका आफ्ना कुमार वाणासुर कोहजार हा
त कराण घोर भरमोंकाती प्रीथीवी भागी राख्या ः र वाणासुर का सरीर ः देवी हल्लको

राम ॥
॥ ६८ ॥

स्मला
नियुवे
को।६—

आफ्नुवनोवस्तगरिवक्स्याकोडेपीग्रत्यंतभ्रमिभैहातजोरिविंतीगर्‍याहेकृपासिंधुग्राजडेषि
र ओह मर गाउ धोती भाडी बक्सी पोतस्थी: तीमोर हीड्न्याको भक्त ठकुरा केही उराको होइरा कोत
नकफ ● तोफ मडीन्याछै नहे भक्ता वन्मेत भयेले कत्ता चीयो भन्या: वडा मूर्ष येप्र माराग का कोले
लाइ: केही नमान्या: अंधकार: नेथाक्या काके हीथीतो नभयाका: पेलामूर्ष: पीय्रा: तपाई काफ्र
पाले मेरा अंधकार केनास भैगयो हैडीकड पाल जन्म मउब्य लेहरुको: रमेरो: सवाड भयाको ऊ
ए कन मूलला अथवा पाठ गर्नी: त्मलग्रा रीकज्ब: रले आफ्ने मउ ध गर्‍याको भया तयको भा
ई तोलजब रले छाडीजान्या छर: जसले तपाली केस्मर: एग गर्नी तेल्ष नुव को जमा ऊहप
भनी बीन्ती गरी श्री कृष्ण जीसीत वीडा भै मीवजीका: हजुर्मा: योधू तांस्त ऊरा: सुना पार मेला
गाथ प्रसंग भै वीषमज्वर लाई आफू मीत लीनगर्ई भया त्यो डीवेसंग वीजोर पनी भी:
कृष्णजोसीत लीनड्डा भया ज्वारले आफ्ना २ मन्त्रों न माने नोन भया पछि हि पेन्ड
गसीहरु लेचैनवां: धाइ: फेरी उठी आफ्ना २ स्थ मा वठी वडा भया भनी कुमार लो मम
न्नलाई कहुडा भया ताहा प्राप्त हे अगाल्त मुनी पैले भाउमाका नानासुर फेरी फर्का

स्वस्था
नीयुमल

स्वस्था

॥ ६७ ॥

स्यवर्तमारातौनैकालकोबाटकनजांउछन॥ऐसाप्रभुकास्मरनागरिछुद्रविषयेमाभुलन्याजो
प्रानीहुंछः।त्यस्ताप्रानीःजोछनरकमटडिवीषपीजाउँमागहो॥हेस्वामिमुढमअज्ञानीकोअपराधक
नक्षमागरिकृपादृष्टीओझरामारापौरध्यागरिविवकसनुजोग्यछः।हेप्रभुःभनीअनेकस्तुतिगरि
अच्युतकायररामापरिविंतीगर्डीअच्युतजीबोटबीषमज्वरःकोअत्यंतअधीनतासिटडा
शावथनमुनीवैकुंठनाथाटआज्ञागर्डीभयाः।हेविष्णजोर॥अबमेराडारराशामाआउनालेत्यसराप्रा
नबश्योत्यसराअपराधमैलेक्षमागर्‍योतरआजदेषीनःमेराभक्तहरुःकरातैलेदुखनडीःऐसःतेरा
अस्तुतीलेमसंतुष्टभआंत्यरातोरलाईसहजुज्ञावकन्याअंतःप्रानीकोहोलाभजनस्तालादिपनीऐ
होतकलीषद्डैतुलकन्यातधंत्येरहलाछनःत्वरावरावरकोपराक्रमगौलोकमादुलेवडो
छःभनीजोरकोबहुटतारिक्रगरिआज्ञागर्डीभयाः।हेविष्णज्वरऐसाजोप्रानीहरुःमाथीतैले
रागन्यासतेरापराक्रमभकनमहजारपंडगारिंडीधुरऐकरपंराडलेभेकभेकजिवातमाजाउ
पेस्याबरजंगलमापसुपंछिभयाकीतपटंगमनुष्यदृत्याडीसवैमाजथाजोग्यप्रिटतैलेजाने
नेकामगर्न्यासः।भनीज्वरलाईअनेगबंडगाटिवकसडाभयारजोरलेपनीअच्युतजीबाट

राम ॥

॥ ६७ ॥

का प्रानीहरूलाई रक्षा गर्न्या ईन्का सो भाव छन्॥ तस्य अर्थः हेवीपमत्स्वरबाऊगै श्रीकृष्ण
कापाउमा पर्ई जार श्रीकृष्णका जोरडे बिन्त मुरद्ध होलास्त त्येस्तः जो रक्न नसिव ज्ञिउने श्री
कृष्णले रिव्न्या भाग सांप्य होला अ त्वकसैको त्वस्त्रि इति तस्वरक्न नहताउ नाको सामर्थ छै नम
नीग्प्रा ज्ञागड़ी बिष्ण जोरले भोला नाथका आज्ञा लैताहांवा तडौटिगे श्रीकृष्णजीका चरणा
माआफ्रा इरराबी ग्रत्वंटप ले व्याकुल भै बिंती गर्डी भया॥ हे कृपा सिंधुपतीः टपोवन मेरा अ
पराध क्षमा गरितपाईको ज्वरडे बिन्तः मेरा प्राणबवाईवक्र मन्तु हवस्तः हे प्रभु टपाईको ग्राडि
ग्रंतका हिजांडैनः हे भगवं न्तः तपाईको नाइपनौ कैले हुंडैन तपाई कस्ता भन्याव्र स्ता डौगन्याका स्प
तोस्कोटि देवताका पति ईस्वर भयाका हेः श्रीकृष्णजी तपाईले आफ्रा भक्तलाई रक्षा गर्नी नीमीत पृ
र्थवीका भार हर्नीनीमी तस्य ग्रा ग्रवतार धान्याका येस्ता टपाईका चरणा मराकोटि २ नमस्कार छ
हे भक्तवत्सः टिम्राचरणाको स्मरना जो प्रानीग डैनि त्येस्को जन्म धीक्कार होवे थे ग्रामालाई दुष्पड़ियाको
मागहे जस्त प्रानीले टिम्राचरणाको ग्राराधना गछन्॥ पंचामृतले पुजा गर्छिन्छः त्येस्ता प्रानीबडा भाग्य
मानीकहलाई अत्यंत सम्भेमुख्रहुं छः हे डिगाड प़ाल तपाईको स्मरणा गर्नाले जोगी हरूपनी मुट भाबि

॥ स्वस्या
॥ ६६ ॥

फौजलाईडेषदाभयार ॥ श्रीकृष्णले अप्रमत जोधगारि विष्णुज्वरलाई हेरि आक्रा सारंगधनुष
माटाडोव्वछाई वारंवार धनुषको टंकार गारि शिवज्वरलाई तिषार वारा लेवेड नगई भयार
जार लेपनी श्रीकृष्णका वाराले अप्रमंत पिडा पाई आक्रा हाट मारलाका षराणीकन वारंवार कु
कुडे श्रीकृष्णजीकन प्रहार गई भया त्यो षराणी मा अग्निको ज्वाला लाउँगरिः श्रीकृष्णजीकन पोल
डा भयार श्रीकृष्ण करापनी ज्वरले निमलोत गारि पिडा डिन लाग्यो र श्रीकृष्णजी ले पनी आ
क्रामटि रेड़ षिन सितांगजोरलाई प्रकट गडुभयार शीतांगज्वरको र विष्णुजोर षुलो जुध हुन गया
तव शितांगजौरले विष्णुजोरलाई डवाउडै लैग्यो र सितांगजोरकौ तोरला ई सहन राझावि वी षम
जोर ॥ ताहाबाट भागी शिवजीका शरण गयार ये स्तो व बरावोल्न लाग्या हे प्रभुः तपाईका आज्ञाले
मः श्रीकृष्णका फौजमा गयाको हुँः श्रीकृष्णका ज्वरले मकन बहुट पीडा गन्याका छन ॥ हे नाथ म
करामे स ज्वरः डेषीन्न व बाउ उ हव स भनी विंती गर्दा शिवजी बाट तेसः ज्वरलाई शरण राली डो
भये राखाना स्तुरका गप्र भी मान गिराउ नानि भींत ज्वरलाई ये स्तो हुकुम वक्समडो भयाकीः हे ज
र उँहीः श्रीकृष्णको शरणमा जाउँर तला ई र क्षा गन्या ॥ छ ॥ श्रीकृष्णजी ले आक्राश र रामा पन्या

राम ॥
॥ ६६ ॥

रक्षा, छौ शक्तिपनी येस्तो टरह: सित लडन्न सक्न्या अर्को को भया मेरा साम्न्ये पडा हुराकस्का मा
नर्थ ठेला भनी बलदेवजी कनक हुतम धाउंदा भया र ज्य रलेय नी बलदेवजीला ईवा रंवार पराः
नी छरि प्रहार गरि म्य थुलेनु धगर्दी भयार पछि जब रक्षा वगव छनग पोर बलदेवजी का हात
पाउंगली असमर्थ भै तब रलेनिस: लोत: भै ताहां वातथलमल: गरि: श्री कृष्णजी वेस्याका ठाउंमा जाई हा
हाकाल शब्द गरि: हे कृष्ण मेरा प्राण राख बाउ भनी श्री कृष्णजीका अगाडि भ्रा ई बलदेवजी गीडी भ
यारु प्रवेत भै रक्षा हेप्रगस्म भनी कुमार श्राशाग छिन ॥ ॥ताहांप्रांत श्रीकृष्णले प्राक्रा फोज
तो रहे ई भयार बलदेवजी प्र भति प्रतु म न: आडि गन्याका महारथी हरू: भया ज्या वत फोज हरू
हास्ति घोडा स्मेत जब रलेनिस लोत भै पर्थीवी मा लडि रक्षाका श्राप्रुओ ठग्रा पेले तो कौ वां: ना
र श्रीकृष्ण प्रती पेस्तो वचन राकन वोल्दा भयाका श्रीकृष्ण पेस्त ज्वर रूपि ग्राग्रिले हाम्रा हरू
पे जलरा ला ग्या का छन ॥ पेस्त वेला माती मी डे वी नञ्प्र त्त्कस लेर क्षा गलाँ टे प्रभु टाला ई पेस्
जोर डेवीर क्षा गरति मी ले रक्षा गा। रति मी लेरक्षा नगन्या हामी जती भयाका आसुवांसिह
हः जो छ: पेस्त ज्वर हमि झा मुडमा डुबी मेर्नला ग्यो भनी विन्तपती गरि रन भुमीमा स्तुति रक्षाका॥

स्वस्था या ॥ सो जोरले सिवजीलाई दंडवत गरि ॥ ताहवाट श्रीकृष्णजीका फौज माथी जाईला ग्याक
॥ ६५ ॥ स्तोजोर भनौला त कालो स्वरूप टिन सिर तिन ॥ पाउ टिं नरोग छः ॥ हात भस्माका अस्त्रं त भयँक
रस्वरूप भयाका हाटलेष ॥ रानी छ्वरि वारंवार हास्ले भस्माको जपडुवं सिलाई भैल्यै भस्मग छिन ॥ कि
न्या जस्तो गरि वारं वार जीभ्राले ग्राफ्रु ओष्ठंलाई च्याटि आपाभौ मिलि श्रीकृष्णजीका फौज माथी डौर
रालाग्या त्यो विष्मजोरलाई देषी हाटि ध्यो डाप्र भन्त तीत्रस रराभुमिमा रह्याका जमडुवी सिहत ॥ जमावत
सवै प्रवेत भै थाउका थाउँ मा लोतडा भयार ॥ जभाई माग पारं वा रगाडी छ्डा केहि सामर्थ रा भै प्रवे
त भै त्यस रराभुमी मास्तुत: डाभया से स्तोबे मत कार विष्मजोरले गन्याको देषि महा बिरवलदेव
जीले ग्राफ्रा हलउ थाई विषमजोर माथी जाई अत्यंत क्रोध गरि वरा भारि जुध गर्डा भया राम ॥
कैले वलदेवजीले जोरलाई दवाया ऐ गन्यौ कैले जोरले वलदेवजीलाई दवाया ऐ देषीन्या: तै स्तै ॥ ६ ॥
तरह सिट: जोरको र वलभड़को धुलो जुध हुराग पौर वलभड़जी ॥ ले पनी तिषा र वाराधनु
षमाजो रिव डावेगले जोर माथी प्रहार गर्डा भया रवी ष्मजोरलाई केहि सां न्यगन्या ऐ गर्डा
भया र विषमजोरले पनी वलदेवजीलाई विहुत टारि फ्लाउई भया धं डेवीरती नीवडा पराक्रमी

पेतैरिट ले वानासुरः श्रीकृष्ण प्रती अनेक वाण छाडि भयाकी त्यस वाणले वानासुरका हात
के पाव समे ५०० धनुषलाई काटि तुक्रा २ गरि पृथ्वीमा गिराइदिया रः फेरि चारवान
ले रथका चार घोडा कन माडी भयाः एक वाणले सारथीका सिर गिरादिया र वाणले रथ
कन चुरा गर्दै भया ऐक वाण वानासुरका हृदयमा लागी रथदेखी मूर्छा भया र वाना
सुरले श्रीकृष्णजीका सामुंन्ने टिकन सकिन ताहाबाट भाग्दा भया र वानासुरले भाग्याको
देखी वैकुंठनाथले पनी रथ धपाइ पछि २ लगाडैं भया र त्यो खबर वानासुरकी आमा को
टराक्ष भंन्याले जानें पुगलाई बचाउँना नीमीत निर्वस्त्र गरि तेस रन भुमीमा आई नि
र्लज्या भै नाच्न लाग्या त्यो देषीः श्रीकृष्णजी प्रभु तेजमुखं फिले। निर्वस्त्र भयाकी स्त्रीलाई हे
र्नु छैन भनी सबैले मुहुडा फिराया तसै औसर पाई वानासुरले सहमी जै ऐक अक्षौहिनी फौ
ज जंमा गरिः श्रीकृष्णजीसित जोडिण आया श्रीकृष्णजीनाट पनी त्यस फौजलाई छिन्न
भरमा कटन गरिदिया र वानासुरः ताहाबाट भागी शिवजीका शरणमा गया तव शिवजी
ले वानासुर अत्यंत डराई व्याकुल भैं आफ्ना शरणमा पर्याको देषी भीषम जोरःलाई छोडि भ

ष्वेस्वा

॥६४॥

जीलेपनीपाथवारानीकालीपीनाकुधनुषमाजोरिकृष्णजीकापेजमाथीछोड्याभयात्यो
वाराजैजेडुवंसिहतकुनवहुतगासहुनःलाग्यारलाक्षिपटिःलेपनीयेकवाराशीवजीकाहद
येमाप्रहारगन्यात्यावारालेडीजीलादिलाग्यावाराकाभोतःलेःभोलानाथकोदिःप्रालस्युंत्ये
सभैमुषदेषिहांई२जारिःरहड्याभया॥ताहप्रांत॥स्वामीकार्तिकःकोरप्रत्युमनकोवडोभपे
रडलगिजोहुनगयोरप्रत्युम्नलेरिनुवारालेमजुरलाइहान्योरत्योमजुर॥त्योद्दरानुमीछाडी
ग्याकाडमाउंडिगयोरभाकाशवाटकार्तिकःकुमाररलेवडोमाटिजुछगन्योरादीजीकादि
छावानासुरकागर्भतोडनामाथीयोरःहेस्रगसुमेरापनीःत्येसरसासंग्रामःमाकेहिवलोमये
रा॥ताहांप्रांतवलदेवजीकारुकुंभाउंभेंगीकोधुलोजुधहुरागयोरवलदेवजीलेयेकवारोले
कुंभाउंभंगीकोघिन्नोताकिवडोवेगसितःत्योवारालादिछोडीभयोरत्येसवानगेकुंभाउं
भंगीकासिरमाकातीरनमुमीमागीरायातसैगारिडांम्यलेपनीवानासुरकाभंगीकुंभक
र्णकोडीरकाटिगीरायात्योदेवीवानासुरलेशांत्वकोसोटलडनछोडी॥श्रीकृष्णकासामुं
स्यःप्राईवडाभारिजुधगडीहजारहाटःलेयेकैफेरावारावोदीजसोमेघलेवुडवलीउंछनें

॥राम॥

॥६४॥

स्त्रीं पड्व शांती ह[illegible] ब्रह्मनी नाना स्तोत्र पठन लागिन् अत्यंत गामले जुरुन भै दुवै हरि शंकरको
अस्तुति गरी लाग्या त्यो देखी वैकुंठनाथले र श्री लोकेनाथले देवताहरूको गाढ देखी दुवैले त्यो
अस्त्रलाई भामी लोकन भुस्उनानी मीस्त अहंकामी न्य जुठ गर्दा भया केलेसिवजिका वानक
रा। सिवजीका टजुहुं छः सो हरि टले अन्त्यो न्य जुध गरि रहंडा भया: ताहा प्रांतः सिवजीले ब्रह्मास्त्र
प्रयोग: गर्दा: श्री कृष्णजीले पनी ब्रह्मास्त्रको सांम्य गऱ्या: जब भोलानाथले अंधकार प्रकत
गर्दा भया: कृष्णजीले पनी त्यो अंधकारको नास गऱ्या त्यो देखी श्री [illegible]हादेवजीले वायुव्यास्त्र छो
ड्या: वैकुंठनाथले पनी पर्वतास्त्र छाडि वायुव्यास्त्रलाई सांम्य गऱ्या: तव कैलाशपतीले अ
ग्नीवाण छोड्दा भया: त्यो देखि श्री कृष्णवाट जवसी ई त्यो अग्नीका समन गऱ्या: तव श्री कृष्ण
जीवाट पनी वानासुरका फौजमा अग्नीवाण प्रहार गऱ्या त्यो वाणले दैत्य झोनाहरूका डाहि: जुंगा स्मे
त पोली मीर कुंडारा गरादिया त्यो देखी सीवजीले पनी ग्राक्रमहि माडेपाई जतःलव ली ई त्यो अग्नि
करानी भा दिडिया: तव श्री कृष्णजीवाट ग्रालस्य वारा छोडि सगुका सेनालाई जस्तो थेती गन्याट
ह लेबेत करा तुक्रा २ गरि काटदछन्॥ त्यसै गरि दैत्य कन काटडा भया: त्यो॥ डसा देखी शीव

स्वस्था
॥ ६३ ॥

पुत्र आसद्देख्म भंन्या ।सितपुत्र धयान्या: फेरि कुंभक रानिाउँ गन्या का मैगी मीतझां भलेजु ध गन्या ये
स्तारि टलें सबै सुरा वि र हन्: अग्राफ्रा २ जोडी सेंग जोरि थुलोजु छ गर्डी भया: कुबैत रफ्र अनेक वाजा
बनाउँरा लाग्या उबै पछि ना झनाहरू पुध का उँतसवग अन्येगझ गाली आरैतिर फैजले अनेक
ल: लाबा धी तयार भैरहा त्यस वेला ररा सैग्रा मला ई हे नी नी मी तब्रलाडी गन्या का तेतीस कोटि
देवताले ओफ्रा २ बिमारा माब सित्यस जुठको सामाठेरी लाग्या: ताहां प्रांत ।शिवजीले जगत कन प्रल
येगर्न्ये बेलामा जुन अस्त्रले सबै प्रानी जपाबत स्या बर:जंग मांडी टहरूकन भ स्मगर्छ न:जस्कोना
उँ संहारा छा भनी भं छ न त्यहि अस्त्रली अग्राफ्रा पीनाक धनुषमा जोरी अत्यंत रिसाई जगत्कन ॥ राम ॥
भस्म गरी तयार भया त्यो देखि: अट्टहास जीले पनी अत्यंत क्रोध गरि: जगत्कन राख्नैलाय्या लग ॥ ६३ ॥
छन: कि भन्या जस्तो गरि सुड झांबगरू कन लीबारं वार घुमाई शिवजीलाई हेरि: उबैले अस्त्र
छोड्नाको तयार भया त्यो देखि ब्रह्मादी गन्याका देव ताहांन: ज्याबत पृथ्वीबी माजीव जंटि हल्ल
सबैले मन माग हो २ भै सोअग्रन्येठ मा भनी घटा काल शब्द हुनला ज्या त्यो देखी ब्रह्मादि भटि त्योटि
स्कोंती देवता हरू भै शिवजीका रारार स्मरण नी कनपुष्प वर्षि गरि अनेक अस्तुति गर्न लागीनन ये

न्या का राडी मा सवार भया का विष भांग धतुरा सा ई नेगक्र न लालग न्या का भुत प्रेट पिशाथ
प्रथ मगन लाई सी गमालिया का डेरा. श्री महादेव जी कैला सदे पीन आका प्रथ मगराला
ईन या उडे गा उडे गा डे ईआनंद पुर्वक ते सहरन भुमि माग्रा उ तम पार: श्री सिव जीला ईदेषि
वाना सुर प्रशंसा भै सा सांग प्र मगन्या रहा दजो डि विती गर्ज भया: हे भगवन: गीलो की ना
थ ये सम हा संकल ईविन: तपा ई वी नाग्रह: कले मेरा ह क्षा ग ईन: मला ई भै ले थुलो ग्रा पतप
न्या को छ: ये सग्रा पत ईविन मला ई उ धा रगारिव कू ल त हव स: हे प्रभु हजु की प्रताप का सा
मुन्ये जपे डुवं सिहल: अव मला ईक्या गरीमक: लो भनी वाना सुर: ले श्री कृष्ण जी सी तमनी पठा सा अ
वाति ग्रार लेराये क २ वीर सींग यक २ को थम जुध गा न भ नी भंडा. श्री कृष्ण जी वाट पानि हुं छअ
नी येक: को सामुन्ये पेकप डा भै धुः धा जुछ क राग ड़ी भया काल २ लेक स सित जुध गन्यो भ.
न्या हे ग स: श्री महादेव को र: श्री कृष्ण को जुध भया: फेरि वाना सुर को र शातकी को जुध हु
डा भया फेरि स्वामी कार्तिक को प्रदुमन: को संग्राम हुन गया: फेरि वलदेव जी को र वाना
सुर को मंत्री कुंभाउ भंन्या शंग जुध प्रारंभ गन्या वाना सुर को पुग स्फे द कोर: श्री कृष्ण जी का

ख स्या
॥ ९२ ॥

तिमीहरू सबै सुखी रहउः लाई साठलि करा श्री कृष्ण बलदेव संग जुध गरी जोउ भनि प
छि बाट आउला भनी आज्ञा डिया र बानासुरका मंगीटहरूः लेबाहुक्षोहिनि दैत्यका फौजलाई सीग मालि
वडो धुमधामसंग गडेशका बाहिर आई आफ्ना रशास्त्र लि जम दुवंसि हरूका मनभरनमा मडा भया
वानासुरले पनि श्री सिवजी को पुजा गरीः जुधमा आया तब वानासुरले वडा उग्र थी तामीत आ
क्रः पुजा ध्या रागन्माको दैषित गडिस्वरः श्री महादेव बाट मन्मा विचार गर्दै भया अब ये स्नुषि
बानासुरका अभीमानः श्री कृष्णजि बाट गिराउनु मये छः भनीः श्री भोलानाथ बहुत प्रसं
न हुंडा भया र आज्ञा गर्छनः ये सब बानासुर मुर्ष भयाता पनि येस्का अहंकार छुटाई ये
स्ना ई उधार गनु पर्छः भनी श्री महादेव जी मैं ना सहे षि नः निस्कडा भयाः कस्ताः श्री महादेव
भनौला तः हे अग्र स्य जटाले मकुट बाध्याका गंगा जिक रा सिर मा धारना गन्माका चद्रकला
ले अप्रत्यंत सोभा ये मा रा भयाका फटिक जस्ता झे तो वरी भयाका निलकंठ कोटि सुर्जे का ते
ज ले जुक्त भयाका शेष नागका जनै करा पहिर्‍याका अलंट सो रूप भयाका हात मा त्रीसुल डंवरु
ली या का बघैंवर षु छना ले अत्यंत शोभा पायाका सर्वा गवि भुतः ले रागन्याका मुंड मुंडमाला पहि

॥ राम ॥
९२

जालै आज्ञा दिया र राजाका आज्ञा पाई सबैले जुद्धका उत्सव गर्न लाग्या ॥ श्रीकृष्णजीबाट पनि आ
ज्ञा पा जद्यु बलदेवजी सीत एस्तो बचन बोल्या भया: हे दाजु बलदेवजि तपाईले सबै पौजलाई
संगमा लिथा डोस्रा उन्याका मगर्ज होला आज्ञा दिया म नत्ता श्रै लैजादाहुं भनी ॥ श्रीकृष्णजीबाट बि
ती गर्दा बलदेवजीबाट पनी हुंछ ॥ भनी आज्ञा दिया र: श्रीकृष्णजी र प्रद्युम्न हरू: उमाथी सवार भै ताह
बाट सो नित्तपुरमा जादा भया ॥ ताहां प्रांत: बलदेवजीले पनी बाहु अक्षौनि फौजलाई संग मालि
वडो उत्सव गरी: ताहाबाट जादा भया: हे [illegible]सम त्यैल वेला को सो भाम तिमीलाई: क्या वर्णन
गर्न अत्यंत सो भाडेषि पो बलदेवजीले पनि बानासुरका थाउं २ का किला फोडी सब नगर उजा
डै लुटडै शोनीत्तपुरमा प्रवेस गर्दा भया ॥ श्रीकृष्णर प्रद्युमन पनी ताहि आई प्रज्यार फुलो
हल: ला हुन लाग्या त्यो देषी बानासुरका प्रजाहरू: अत्यंत भयले आकुल भै राजासित बिंती गर्दा
भया हे महा राजा श्रीकृष्ण बलदेवले तपाईको नगर किल्ला ई त्यादि सबै बिगाडै लुटडै पु
लो सेनालाई सा थलीं सो नीत्तपुरमा आई पुग्या र आरै तिर घेरा दि दिया अब हामिलाई
क्या आज्ञा हुंछ ॥ भनी बिंती गर्दा बानासुरले आफ्ना सेनापटि हरू सबैलाई डाकि आज्ञा दिया

हिजान्याको भया हामीलाई कै छिडिनु हवस् प्रद्युम्न। डिलाई बिन्न॥ अनिरुद्धको पलगसम्मेत आकाशबाट उ
ठाई लग्यथ्यो उ। हिन्न॥ डेपिचार मैना भयेर पनि उस्को पत्ता कोहि ल्याउदैनन् सैकार सालेहाः
मीसवै उदास भै रह्याका छुं भनीः श्रीकृष्णजिबाट आज्ञा गर्दा नारद बिंति गर्छन्॥ हे श्रीकृष्ण टिमि
ले राजान्याका बाट पो संसारमा क्या होला सवै प्रानि हरुःका अंतर्ज्यामि तिमी छौ तर आफ्ना भ
क्तको महिमा बढाउना निमीत्त मसित सोधी बक्स्याका भाग हो मैले जान्याका बाट बकन म
बिंति गर्छु सुनु हवस्॥ अनिरुद्ध सोनित्यपुरमा छन्॥ वाहाजाई बानासुरको कंन्या सित भोग गरि
रह्यार बानासुरले अनिरुद्धलाई नागपासले बाधी राष्याका छन्॥ बिनाजुधले अनिरुद्धलाई
छोड्न्या छैनन्॥ अब जसो गर्नु पर्छ उसो गर्नु हवस्ः भनि नारदजिले अनीरुद्धका हाल सबै सुनाई ताः
हाबाट नारदजी आज्ञा भया॥ ॥ताहां प्रांत॥ श्रीकृष्णजी वलदेजी लाई संगमा लि राजा उग्रसे
नाका सभामा जाडा भया र नारदजी बाट कहन्याका हाल सबै राजाहँजुरमा जाहेर गर्न्यार राजाले प
नि आफ्ना फौजलाई हुकुम डिडा भया। तिमी हरु ऐले जाई सोनित्यपुरमा बानासुरका सैन्य हरु
करासंहार गरि बानासुर लाई पनि धलो डंडडि अनिरुद्धलाई साठमा ल्याउन्या काम गर भनी रा

ताकी हिरा पाईना लै प्रद्युमन प्रभृति यदुवंसि हरू: सबै का मन्मा उदास भै श्रीकृष्ण बलदेव जिले
विराजमान: भया काहु माजा है प्राप्त भ्या अनिरुद्ध का बाट चलाईन लाग्या जुं दिन: देखि पलंग
स्पेत अनिरुद्ध ला है हरि लग्या है। दिन देखि आज तक अनिरुद्ध का पता को हि पाई है नन भनि
प्रद्युमन आदि सकल तिन यदुवंसि हरू का मन्मा उदास भै श्रीकृष्ण बलभद्र का सामु सबै ले अपस प्रग
स्या का दे। पि श्रीकृष्ण सब बात अनिरुद्ध का हाल सबै जानि बक्स स्या का छन तापनि राजा स्या ऊं गरि सबै
का सरह माल आंसु प्रली अपसो बगर्न लाग्दा भया श्रीकृष्ण जि स्पेत: सभा मा: बस्छेस हरू: सबै उदा
सि रहे हैं अनिरुद्ध का विरह मा दुविव्याकुल भैरहा को थी। पोर सबै को मन्मा का हाल कर्या जिनि श्रीकृष्ण
जि बात नारद जिले ई पाड गरि बकस्पोर ऊनका है छ जु सार नारद जि तुरंत: सभा मा आई पु
ग्या नारद जि ला है देखी श्रीकृष्ण प्रभृति यदुवंसि हरू: सबै ले नारद जि ला ई दंडवत प्रनाम गरि सन्मा
न पूर्वक आसन मा बसाया तब नारद मुनि ले प्रद्युमन आदि सबै यदुवंसि हरू उदास भैरह्या को देखि
सोधन्या भन्या आज तिमी हरू सबै उदास भया का छौ क्या निमीत्त ले हो भनि नारद जि बात सोधन्या श्री
कृष्ण जि वा हात जोडि बिंति गर्दा भया हे मुनि नाथ तिमी वारी तर्फ घुम्दछौ अनिरुद्ध को हाल के

स्वख्या ताहांप्रांत अनिरुद्धले नारदजिलाई समरुडा भयारतो हि वषतमा नारदजि: ताहांथ्याई अनिरुद्धलाई आज्ञा
॥६०॥ गर्दा भया: हे वाबु तको हि कुराको चिंता नागर: श्रीकृष्णजि वलभद्रजी: ज्येदुवंसि स्मेत आहा आर्दि: तलाई
सेवंधन डेषि छोडाईलैजान्या छन्॥ भनि अनिरुद्धलाई भलो साडि वानासुरका हागनारदजिले आज्ञा
स्या: हे राजन् उजस्सलाई तिमीले कईत: गरि: राष्याका छौ ति श्रीकृष्णजिका नाति अनिरुद्ध हुंन्: ज्येदु
वंसिका प्रताप तिमीले जान्याकै छौ ति श्रीकल्याराका निमीं तम भंछु: मस अनिरुद्धलाई छोड्याका
भगन्या तिम्रो वडिया हुन्याछ: भनि नारदजिले आज्ञा गर्दा वानासुरले अप्रत्यंत अभीमान गरि भंडाभ
याहमुनिनाथ सवैलाई भजांइ छु: तपाईका आशिर्वादले तिनिका वल पराक्रम पानि म हेरि हालुं भ
निका नासुरले अहंकार लै वोल्यार: नारदजि केहि उंगा नाई: ताहा वाट जाडा भया भनि कुमारले अग ॥राम॥
स्त मुनिलाई कहंदा भया सोहि कथा सुतले सैनकाडि अठासि हजार मुनिहरू:लाई कहंदा भया ॥६०॥
सोहि कथा आहापनि वर्णन भयो॥ ॥ इति श्री माघमाहात्मे कुमार अगस्त संवादे श्री स्वख्या
निपरमे स्थर्मि कथाप्रसंग सोलोध्यायो॥ १६ ॥ स्कंद उवाच॥ ताहा प्रांत कुमार आज्ञा गर्छ: हे अग
स्त मुनि अनिरुद्धको वेपता भयाका वार महिना: नागि पावो मैहिना माला श्यो रपनि अनिरुद्धका प

कासाथ मलाई पनि मान्या वेस हुन्या छ: यस्तो दुख मा मैले आफ्ना स्वामिलाई छोडनु मनासिब होइन भनि ताहाडेपि ईठि राजस भामाजाई अनिरुद्ध संग वासि भईन ॥ त्यो समम वार वानासुरःले सुनि आफ्ना छगडास्कंडलाई आज्ञा गन्या ॥ हे प्रगल्पराव हिहिनि उषालाई पाहावात लैजार पनी राषि छोडवाहिर आउनु नइ भनि वानासुरले भंडास्कंडले उषा सित जाई वडा गओ पले भंडा भया ॥ तैले लोकलाज छोडि आफ्ना माता पिताको ईजत लिई स भैले मा नै थी यै तर केलागछ पापका डरःले मके हिगर्ने सक्किन भंडा उषा भंछिन ॥ हे माई तलाई जो ईछा छ स्व मरा ज्या ग छौ गर: तर मैले: ॥ श्री पार्वतिवाट ज्युनेरूप मालाई वकस्या कि थीइन: सो हि प्रत्प मैले पाउं इनःलाई छोडि अब्र मर्ज मैले गन्या संसार मा मलाई पुलोक लंक लाग्या छ: विधाताले जुन्नः प्र रूपले पिडि पाति नै मेरा पति हुन्न: ॥ उन्का जो गति हुंछ: सो गति मेरा हुंछ: भनि उषाले भंडास्कंडले उषालाई वलै सित पुरामा ई भोग महल मा लगि वध गरि डि पारथाउ २ बौकि राषि उषालाई वाहिर आउनु नाइनु: भनि वाकि डारहदःलाई आराई आफु गया अनिरुद्धलाई पनि ताहा वाट: अव से ग घर मा लगि: कैद: गरि राष्या तब उषा कि विर ॥ हले अनिरुद्ध वडा दुख पाउछन ॥ अनिरुद्ध:का विरहले व्याकुल भै उ सि राडेपि उषाले पानि पिना सुतः नाई ल्याडि कैहि रा गरि: दुष सागर मा डुबि रहिन

आपतः केहि भयेन् जस्तो वर्षा कालमा मेघले पानि वर्सायै लोकःकन आनंद दिंछः तसै अनिरुद्ध
लाई केहिः कुराको तकलिफ भयेन । सितल भै गया त्यो कुरा कसले जानेनः अनिरुद्धलाई नागपास
ले वाध्यो भनि वाणासुरप्रभृति सवै दैत्यहरु प्रहांन भै रहला र त्यो षवर उषाले पायी । चित्ररेषासित बो
लिइ भइनः हे सखि मैले वावजुयो कारहो मेरा प्राणनाथलाई मेरा निमित्त येस्तो दुःख पऱ्या पछि
मैले सुष गरि वाचना भंदाः मर्नु निको छः भनि उषाले अत्यंत विलाप गरिन तालागि नर चित्ररेषाले
उषालाई धीर्ज दिवोलन लागिनः हे राजकन्या तिमी धंदा नमान त आपतिलाई कोहिः केहि
गर्नु सक्तैनन् मैलेः श्रीकृष्णजि र वलभद्रजिले यदुवंशिहरुलाई संग मालि सेनिन्जुर मा आदि प्रश्ने छन्
तिनःले कसैलाई वाकि राषन्या छैनन् सव असुरहरुलाई मारि अनिरुद्धसमेत तिमीलाई द्वारिका लैजान्या
छन् ईन्का यहि हि तवलि आयाको छः जाहासुं डरि अगिलाई हे ष्याता ताहावात अनेक तरहसितः त्योसुं
डरिःलाई नलगीदोदैनः पैले श्रीकृष्णजि वात पनि कुंडिनपुरवाट झिसुपाल भया जरासंध भयाये
सावडा २ राजाहरुकन जितिन रुक्मनिलाई हरिल्याथ्यां भनि चित्ररेषाले भंदा उषा भंछिन ॥ हे सखि आफ्ना
प्राणनाथलाई नागपाशले वध्याईः मैले सुषसित षानु पिनु सुतनु कैदि छा छैन वानासुरले मेरा प्राणनाथ

गर्नी भनि अग्निरुद्रले अनेक प्रकारसित ईशवजिको भक्ति गर्दी अग्निरुद्रका स्तुतिले संतुष्ट भै जाडि
डाक्रिलाई संग मा लि अग्निरुद्रलाई इशादि आज्ञा गर्दी भया। हे बाबु अग्निरुद्र तव ज्ञानि रहेछन मे
राव बरालाई तैले उता गरि यनुस्टः पोनागपाल मा पारि भुलोउप पार्दै स्टः तर सेस नाग बा लदेषि नि
सकनाको सामर्थ्य तलाई थ्यो पोता पनि मेरा आज्ञा को पालना गरि स्टः हे भगत दंतः तदेषि संतुष्ट भ
आजो ई थ्या छः भव स्मशान भनि सिवजिबात आज्ञा गर्दी भयार अग्निरुद्रले भयानि सकरलाईः सा ह्लाग
प्रना मगरि चिंता गर्दी भया हप्र भुमलाई अलवरः बाहि देरा तपाजीको भक्ति लडा मेराहि ई पेसा स
थ्यो रभै रहो स्टः सेस नागपाल देषिकोः ताप मलाई छुताई वक्ष सुहु वस्ल भनि चिंता गर्दी इशजि आ
ज्ञा गर्दीनः हे अग्निरुद्र पोजुपि बाना सुरले अत्यंत अभो माया गर्नाले सेसका अभी मान पंडन गरा उ
नानि तति मोलाईः कारनि तुल्या पाको माग हटि मीं ले षंदा नमारा भ्रष्टदिन स्वाजिबाट सेस कुल पको
अभी मारागि राई तलाई लैजान्छे छंनः अग्निले पोनागपाल मापन्याऐ गरि तैले बैप्या का नागपाल सरा
हरूपाले पोनागपालले तलाई केहि दुष हुन्याछैन भनि आज्ञा गरिः सिवजि अंग ध्यान रा भया भनः भ
निजुमारःले आज्ञा गन्या ॥ ॥ ताहा प्रांत सिवजिका हरूपाले अग्निरुद्रलाई पोनागपाल देषिं नका

केकि अनिरुद्धलाई त्यो नागपासले बाधीऽप्राक्रम भामा लैजादा मन पार हे बालष ऽप्रबते राष्रारानलिछु
तेरा साथे कोहि भपाऽप्राक्रम क्षानि मैतछु कारि नैकाम गर: भनि बाना सुरले भंडा अनिरुद्धले मन मावि
चार गर्छन: मेरा बलले येस नागपासलाई फ्रू ई बाहिर निक इजस अंलातर सिवजिका ऽप्रमान गन्याछै
होला येस: तिमीत मलाई दुष: भयातापनि केहि सडै हुछैन तत स्कारा: श्र सडाइको आशा फुटागर्नु जोग्य छै
रा: उनै सिव जिले जो गर्नु ईछा गन्याका छन् सो ऽप्रवस्य हुन्येछ भनि ऽअनिरुद्धले शिवजिका प्राथना गर्डाभ
या: क्या भंछन् भन्या हे नाथ विस्व संसारलाई प्रकाश गन्यौ भन्याका हे प्रभु तिमीले भक्त नडासजानिर ॥
क्षा गरी वक्स नु हवस: तिमी कस्ता भन्ने ऽप्राक्रमा मायाले जगत्क रावनाई: स्पहि मायालाई साथले अनेक
रागरि भक्त हरूकन सिक्षा गारि वक्स नु हुंछ: यस्ता भक्तवछललाई मेरो नमस्कार छ: हे विसेस्वर
सवका आधार भयाका तिम्रो क्षपा ईविना यो संसारमा कसैका केहि बल ईनै तम्राक्षपाले ब्रस्माजि
ले पनि श्रष्टि गर्छन विस्नुले पनि पालना गर्छन: फेरि महारुद्र भैसंहार गरि आफै: भजि गन्छन लये गरि
कसैको आश्रये रागरि: जोति स्वरूपले रहन्या येस्ता ब्रह्म स्वरूपलाई मेरा कोटि २ नमस्कार छ: हे जगनाथ
यो तपाईको नागपासले भक्तराग्र पंत पिडा गरी लाग्याका छन: येस: बेला तिमी विना अरु कस्ले रक्षा

निश्चमैतडर॰ले वडि दुलाग होमरि अनिरुद्धसित षिति गर्ई भन्छन्: हे प्राणनाथ मेरा पिताले देषला
दि॰लं मा॰ति मीलाई पक्रनआयाको छन्: अवति॰का: हातडेषिति मीलेक सोगर्दि व्यथ नुहेला भनि
उषाका आकुल भैन रालागीन्छ: तव अनिरुद्धले उषालाई भन्याई मं डाभया: हे प्राणप्यारि न डरा तेराडे पाडे
षता मोडै तैका कै जलाई मार्छु: हे रभनि जव अनिरुद्धले [illegible]त्रपति सेक डा सेश्रठ हातका पठरम
गाया तव उसै छरामा १०८ हातका सिला: लाई अनिरुद्धका हातमा गया अनिरुद्धले त्यो सिला हात
मा लि वाहिर आई वानासुरलाई ओ थलेलका रि हपका उडा भया वानासुरले पनि सुरविरहरुलाई साठ
मालि अनिरुद्धमाथी जाईला ग्यार आफु माथी सलहरुका फौज आया जै दैत्यका फौज आईला ग्याको
देषि महापराक्रमि भयाका अनिरुद्ध टिसाई दैत्यका फौजमा जाई जुध गर्दा भया दैत्यका सेनाहरु
ले पनि वानासुरका आज्ञाले आक्रा २ मस्तलि अनिरुद्धकन प्रहार गर्‍या तव अनिरुद्ध पनि अत्यन्त को
ध भै दैत्यहरु करा त्यहि सिला माडी भयारत्या शिलाको चौतले धेरै दैत्यहरु मरी गयाको हिषाई ताभै
ते सैल[illegible]डि रह्याका किरह्याका दैत्यहरु आफ्ना प्राण बचाई भंनलाग्या त्या डेषि वानासुरले अनिरुद्धलाई
मनः लेव हुतध्या उडा भया वा बात विरः तव डा पराक्रमि रहे छ म भन्दा शिजि वातवकस्याका नागपास

रुप लेबौल्याको सब्द सुनि छः कोही काहा बात ग्र्यास्या काहु न त्यो हा भिजां है नै भनि विंती गर्दा बाना सु
रले ओध गर्हिः उषा का मलम्ला गयारः त्या डेष्या भन्या येक द्रत पस्या मरंश को अति सुंदर उषाले पलंगमा सु
ति रह्या को तेस्का रुप डेषि डै मावा नासुर प्र इंन भै भं डाभ याये स द्रत मर्ड उषा सित विवाह गर्न जोग्य र
हेछः भनि ममा विवा रगन्या तर येस्कु रा मालज्या हुंछः भनि ताहा बाट बाना सुर ले केहि न भनि पक्के डा भ
यार ग्र्याप्या मैत्री हतःलाई भं डा भ याकि ग्रैले मेरा शत्रु सुस्या का छन सुत्या काला ई माजु जोग्य छैन अ
बति मी हरुःले सो घर घेर्या का मग र मेरा शत्रु माग ह रा यको बरिः जब त्यो द्रत पस्तु त्या का उ थी पात वि तग
लति व मलाई पव र डि तु भनि ग्र्या ज्ञा डि वाना सुर ग्र्याफ्ना स भा मा ग्र्या ई उषा का घर घेर्नी नि मीत थ्ये
रै वि रह ह लाप ठा यार ति मी हरुःले आ ई उषा का मंडिल त्वा रै ति रवा त घे रा ड रह्या तब ग्र्या नि रुः उजागा
भै उषा सं ग बौपत्त षेल राग्या त्यो डेषि बौ कि डार हई ज्ञा ई विंती गन्या महाराज हजु को शत्रु उठि उषा सित
बौपत्त षेल राग्या का छः भनि विंती गन्या र बाना सुर ले हात मा तरवा र लि उषा को गमल मा जाई भं डा भ
सा हे बो र राज मंडि ल्या येका तमा गै वहम्याः तको हो सः बा डो नि हकि मेरा सा मु न्ये आः तला ई म थुलो डं डि डिं छु
भ तेरा प्राण लिबा ई घरः जांनाको ई घा रा गरः भनि बाना सुर ले ओध भै भं डा उषा ले बाना सु की सो रहुः

ऐक्ष रानामा भी गगई अनिरुड सित्त विहार गरि: सुखपुर्वक रहँदा भई त्यो देषि: ताहा रतनै चौकिडार हरु
लेग्राछ स्मा ऐस्तो कुरा कन गन्या कि हेर: ग्राज क्या कारण रहेछ राजकंन्या ऐतिका दिनमा बाहिर ग्रा
ईनन्: ऐक क्षरापनि विलंब रागारिछे. रि. भीगै गर्दैन भन्न: डाग्रुरु: चौकिडार भंछन्: मैले पनि राजकं
न्याका पोषि माको हि पुरुषका ग्रवाज सुंडछु: यौ पत: पेल्याका ऐरपनि परख रहुनिं छ भनि भं पैकले भं
न्या कि ऐो कुरो साचो हो भन्या राजालाई कहनु पर्छ: कहेन भन्या हामिलाई वानासुरले डंड गर्ला भन्या। र पे
रि भकें भंछन्: हे भाई हो राजकंन्या कि चुगी हामिले कसो गर्न: चुपचाप सित तके हि थाहा नपाऊँ ग
रि वा मिर हु: साचो रहेछ: भन्या ग्रापै: प्रकाश हुन्या छ: भनि सबलै मतो गरि रहं. डा वानासुर पनि ग्रने
कमि रहुरु: लाई साथमा लि तहल्दै: ताहा ग्राइपुग्या र: श्री महादेव: वा टडि प्याका ध्वजा ताहा देषि ऐ
न र: चौकिडार हरु सित सो ध्यडा भर चौकिडार हरु विंती गर्छन्: हे माहाराज ध्ये दै डिन भयो त्यो ध्य
जा ग्रापै पनि सितु गार र गयो भनि विंती गर्डा ई। जिका आज्ञाला ईस मरीवानासुर खडु तहां देहभै भं
त्ला ग्या ग्राव पो ध्यज पश्याले मैले जान्यो: कि मे राशत्रु उत्पंःत भया छ भनि वानासुरले भन्याको व
करा सुनि चौकिडार: हरुले हात जोडि विंति गन्या: महा राज राज कंन्याका महलमा क्या जानि को हुन्छ

प्रामा तिमी सित विहार गरि रह्याको थी येकछले मलाई गाहाल्या ईन् मजांडि राहेथ्या रि अव तिमीले वज्रा
षाका विनाका सब्दले मेरा निद्र छल न गया टहेडी तिमीलाई डेष्यो भनि दुई जनाले क्रुरा गर्दागर्दै रात वित्यो र
अरु सुर्य उड्ये भयो र उषाले अनिरुद्धलाई कहि न डेषिन्या थाउमा लुकाई राषिन्ः ये स्तै तरह सित डिन
प्रति उषाले आफ्ना पतिको सेवा गरि आरांड पूर्वक सुष भोगी रहिन्ः तस डिन प्रति उषाले आफ्ना प[illegible]तिको
सेवा गरि आनंद पूर्वक सुष भोग गः गरि टहंडि म ईन्ः येक डिरा उषाले आफ्ना प्याराप्या टिसंग चौपट षे
लि रहिन्ः त्यसै वेला माउषाकि महःतारि वानावतिले आफ्नि छोरिलाई भेट गर्नी निमित्त उघरमा जाडि म
ईन्ः र उषाले अत्यंत सुंडर पुरुषसंग चौपट षेलि रह्या कि डेषिन्ः अन्या नगारि अत्यंत आरांड गरिः जस्तो
श्याम रंगका डलमा विजुलि सोभा डिं छन् तस्तै श्याम सुंडरः पुर्तिम याका अनिरुद्धमा पुरीवंड जस्तोलो
भालेजु रुप भयाकि उषाकि स्सी भा डेषि वाणावति प्रहांन भैताटी वाट फिरिन र आफ्नि घर गईन् उषा
लेआफ्ना आमा आयाकिः केहि थाहा पाईन न र षेलेमा भुलि रहिन्ः येसै रहंडा वस्ता वार मैना वित्यो र
येक डिरा अनिरुद्ध आफ्ना पलंगमा सयेरा गारिः रह्याको डेषि उषाले मन्मा विना रगारिन्ः सवाहिर नजा
नाले सबै लोकले संका गर्न्या नः भनि विवार गरि आफ्ना महलको ढोका षोलिः निस्कडि मईन्ः फेरि ये

हि:न: तब अनिरुद्धले उषाका हात समाई आक्का पलंग माल्याई नाना प्रेमकी बात करा सुनाई उषा काल
ज्याला ई छु: ता सारदु ई जनाले गं॥ ध्यर्व विवाह गरि श्रा॥ प्रा मनोरथ पूर्ण गर्डा भ सातव अनिरुद्ध हा
सि उषा सित भन्दा भया: हे प्राणप्यारि तिमीले मला ई कसो गरि देष्यो काहा देष्यौ र मला ई जाहा मज्हाई क्या न ल्या
यौ भंडा उषा विंति गर्छिं न: हे नाथ मैले तिमीलो ई स्वप्नमा देषि अत्यंत मोह भै गओं र चित्र रेषा नाउँ भ
याको मेरा १ सेष सषि थीं। पिन: अर्को गुण का: के हि थेगा ना थी ये राति नै सषिले मेरा मन्का हाल
जानि: तपाई ल्याई कसो गरि जा ल्याया यौ: भनि सो घडा उषाले तेस्कुराको उत्ता के हि गाडि क न लग्याले से
क: को नाम गरि पडा भै रहि न: तब अनिरुद्धले उषाका हात समाई आक्का पलंग माल्याई नाना प्रेमका बात क
रा सुनाई उषा का लज्याला ई छुता सार: दु ई जनाले गंधर्व विवाह गरि: आक्का मनोरथ पूर्ण गर्डा न सातव अ
निरुद्ध हासि उषा सित भंन्दा भया हे प्राणप्यारि तिमीले मला ई कसो गरि: देष्यो र मला ई जाहा मगा यौ भं
डा उषा विंति गर्छिं न: हे नाथ मैले तिमीला ई स्वप्नमा देषि अत्यंत मोह भै गओं र चित्र रेषा नाउँ भयाकि मेरा १
सेष सषि थी। पिन अर्को गुण का: के हि थेगा नाठि ये राति नै सषिले मेरा मन्का हाल जा जानि तपाई ई कसो:
भाहाल्या ई डियाम जांडि न भनि उषा ले विंति गर्न्या र श्री अनिरुद्ध आज्ञा गर्छन्: हे प्राणप्यारि आज मैले पनि स्व

स्वष्या
॥ ८५ ॥

रिक्न्यारि उन्का पाउमा गिन्या त. तब चित्ररेषाले राजकैन्या वारंवार आफ्ना पाउमा गिऱ्याको देषि भन्नुला
गिन्: हे राजकन्या येस्ता बात मा तिमी सँडे हन मारा संसारमा परोपकार बराबर॰ पुन्य केहि छैन: अब तस्मा:
प्राणनाथलाई: जगाई आफ्ना ईछ्यापुरी गर भनि चित्ररेषा आफ्ना घर गईन्: ताहा उप्रांत उषाले कैयै दु
रमान्या जैगरि लज्याले जुक्त भै आफ्ना मनमा विभार गडि भईन्॰ अब ईन कसो गरि: जगाई आफ्ना मनो
रथ पुरी गरन् भनि मधुर २ स्वरले विनावजाई श्री अनिरुद्धका मुख हेरि प्रेमले मग्न भै रहिन्: जब उ
षाले विनामा अनेक राग बजाईन् तब स्वरका आवाजले अनिरुद्ध: उला छिनिद्रा [illegible] षुलन गया रषा रैति
रहेडी न याग्राफु: लाई पलंग स्मेत उठाई अन्त: जगामा ल्याई राषाका देषि मनमा आश्चर्य मा नि
भंन्नुलागिन् मलाई पलंग स्मेत उठाई आहा कसले ल्यायो पैले मेरा बाबाजु प्रद्युम्नलाई मागवाले
पन्नासँ स्वंरासुरले हरि: लग्यो भंन्या कुरा सुन्थ्या आज वाहि दशा मेरा हुन लाग्यो भनि श्री अनिरुद्धले मनमा
विभार गरि: रस्ता उषाले॰ आफ्ना प्राणनाथका मुंडुम पलाई हेरि॰ आफ्ना आषाला ई आरां डिडि रहिन्
तब॰ श्री अनिरुद्धले स्मस्त सुंडरि: लाई देषि आज्ञा गऱ्या हे प्यारि तिमी को हौ मलाई कसो गरि: ताहा
ल्यायौ भनि सोधदा उषाले [illegible] तेस्कुराको उ[illegible]गा केहि साडि कलज्याले सेकको नाम गरि बडा भैर

राम ॥
॥ ८५ ॥

चि चित्ररेषाले इंड वाट प्रनाम गरि: श्री प्राक्रम न्का अग्र भी प्राये: ल वै कहि न्त र नारदजि वात चित्ररेषा-
लाई येकलि का ई श्री प्राता गन्या: हे चित्ररेषा तैले ये क्षें गला ई ज पि साथ का भेष लि द्वारिका मा प्र-
वेस गर: सुदर्शन चक्रले तलाई रोक्ने छैन भनि चित्ररेषालाई मैग सिकाई नारदजि जादा भया
ताहां पछि तब चित्ररेषाले वैष्नव का भेष लिन्या हे मैगक न जप ई द्वारिका मा प्रवेश गन्या सुदर्शन
चक्रले वैष्नव हुन् भनि तिन:लाई रोकेनन् तब चित्ररेषाले अनिरुद्धलाई मोहित २ ग-
र्या जाहा अनिरुद्ध सुत्याका थ्या ताहां जांजि अनिरुद्ध सुति रहेका पलंग स्मेत उठाई ताहा-
वाट ई इ येक क्षण मा उषाका महल मा पुग्न्याई उषालाई भेट लागिन: हे राजकन्या। तिम्रा प्यारा
प्यारालाई मैले ल्याई दिञां ग्रव ई नि सित। तिमी विहा गर भनि अनिरुद्धका पलंग स्मेत उषाका
साम्न्ये राषि दिया तव उषाले येस्तो सल डषि चित्ररेषाको पाउ परि: हात जोडि भं उ लागीन् हे
चित्ररेषा तिमी धन्य छौ। तिमीले मेरा प्यारालाई छिन भरमा ल्याई श्री कृष्ण प्रति ज्ञान पुन्या मो अ-
वजन्म भर तिम्रा गुन मा विर्सन्या छैनति म्रा गुनका वडला मेरा जन्म भरा तिम्रा डासि भै पाउ भ
न्यात पा निति म्रा रिरावा हम छुटन्या छैन भनि उषाले अनेक प्रकार ले। चित्ररेषालाई ता।

येस्तोउपाड़ेगर्जेपड़ीकिजुन्दउपाडीलेरोस्टप्रत्यपलंगमेरामेतहुंछ्यपस्तोउपाड़ेगमकराप्रारा
काडानडेउईन्लाईमेलेपाईभनेईन्काविरहलेमेराप्राणाईन्याद्वैतभनिउपालेबिगरेषाकोपा
ईपारिग्प्रनेगतईसिभंडिभईन:तनबिरेषाभंछ्न:हेप्राराप्यारिग्प्रवप़लप्रतबमेराहाटनाटउम
कनलकन्याछैनपोप्रतबअटस्रस्रजिकानातिभनिस:डुउन्कानाउप्पारिकाप्रिमाईवस्तछ
न:ताहालुडहंनबजलेरक्षागन्याकाहुनालेकोहिदेवताभयादैलभयाराक्षसभयामनुष्यभया
विनाअटस्रस्रजिकोहुकमलेस्पेलप्र[illegible]रिमाकोहिजानपाउंदैराभनिबिगरेषालेभंडासेस्तोव
चनलुनिउपालेमन्माउडासभैभंजलागिन:हेसबिसस्टप्पारिकाप्रिमाजानपेस्तोकथीनम
प़ाकसोगणीमेरेप्राणनाथफनल्याउछैभनिउपाव्याकुलभैहनलागिन:तवबिगरेषाभंछि
न:हेप्यारितिमीथंडानमाननतिम्रोनिमित्तमउपायमहं:लाभनिश्याक्रान्तपपारिबिलकातपालताहा
वाटउडडैपारिका:कोनजिकमाप्रगिहेडीमुडइांनबजचारैतिरघुमाईस्पेलप्रारिकोटक्षागरिरहा
कोडेबिबिगरेषालेमन्माविसनागरि:तहिपडाभैरहात्यसवेलोमापरमेश्वरकाईछ्लेनारडजिता
हाआविगरेषालिझोघडाभयाहे:बिगरेषाजाहाक्याकामलेभायौभनेश्राझांगडीनारजिलोईडे

प्यारिअप्रवतिमीऐलवाटकाकेहिविंतनागरतिप्रा।वितचोरलाईःजाहावातंकुछ ताहावातल्याईप्रा
मनोरथमपु-चाउलाधंडारामानऐलपप्री।बिमाजतिकुंडरप्रुतपछुन।तिनीहनःसवैकातसवि
रलो।बिमडिंछुःतिनाग्राप्रा।वितवोरलाईवि।हिल्यौरमलाईकहै।तिनःलाईःल्याईतप्रामनोथप्रु
रोमिगहंःलाभा।नि।विगरेषालेभा।निनरेःउषाप्रइांनभैभंनुला।गिनःहेसा।बितिमीलेग्रललकुरगा
मैभेराप्रारणःपातिलाईमाविकुलातिमी।विगनारलेःलोबिमलाईडेषाउभंडाविगलेपालेगरोल
सारडलाईनमस्कारणारिःतमा।विरले पराप्राईभगन्याःपैलेडेवताभयाःगंधर्वभयाडे
मभयाः।किन्नरवभया ई।निहदकोमुर्तिले।बिडेषायाठल्मोउपालेग्राक्राप्रारापया।ईक
नदेषेननःतव।भिगरेपालेःश्रटहरुसकाटप्रपुमनकोमु।र्तिले।बिडेषायीनरईउपालेसौमुर्ति
कराडे।बिलजित भै।निहुरिनला।गिनरा।विगरेपालेगभंनुलागीनःहेसा।बिमेरा।वितंबीरहि
कावंलमाहोलाभा।निउपालेभंडाविगरेपालेग्रुप्रा।नेदडूकामु।र्तिले।बिराजकंचालाईडे
पाईनःरुप्रा।नेदषकामुर्तिमुर्तिडेषिउपाप्रेमलेप्रवैतःभैगयाप्राषावाटप्राकुपसाईविगरे
पा।सितभा।तिनःहेःसा।बिलप्रा।निग्राईमेरा।वितलाईहारिलैजान्याप्रतपईनैकुनःहेप्यारिअप्रव

स्वस्था ॥८२॥

सौकुन्त प्रत्यक्ष सित तिमीले कुरा गऱ्यौ स्वराश्री फुलस्वा गरि मलाई किहो भनी विगरे षाले भंडाउ

षाले ऐस्तो प्रम पूर्वकः का बात कसा सुनि पलग बात उ गड्डि भईन विग्रे रे षासित ग्रा ईल:

ज्याले जु रुम भै भनुलागिन्: हे मिग्र तिमी मेरा वडा प्रेमका साथी हुनाले म भं छु: हे प्यारि ग्रा

जकारा गि माऐक प्रत्यष स्या मव रीक मलपगज स्वानेग अग्निसुं डुर मुर्ति म षाका मेरा पलं

गमा आई मलाई प्रेम प्रत्यक्षका वात गरि कन मेरा मन्लाई हरि लिषौर मैले पनि लज्याली ईला

ग गरि प्रत्यष मलाई ग्रुंक माल गर्लः भनि हात केः ला उँडा निड्रा फुलन गयार कैरि त्यो प्रत्यष मै

ले देषेनौः तर हे सषि तेसः मुर्ति मेरा हिर्दै पेमाव [illegible] प्याका छः न्तै स्मो हन मुर्तिलाई से कछैन पः

नि वि र्सनुस किन मैले कैलास मा: श्री महादेव जि सित विवाप र ड थे तेस वेला मा जगत माता श्री

पार्वति वाट आज्ञा गारि वक्स्याकि थी ईनः हे उषा तलाई पति स्वर हुन आई मिल्या छः तेहि प्रत्यष:

लाई तैले षोजि लि पास भनि मलाई आज्ञा वक्स्या कि हुनः अव तेहिः प्रत्यष मैले स्वप्न पड्डीरा

पा जु: हे प्यारि अव मैले: स्यसः प्रत्यषका हा षोजि पाउँला: हे षि यो मेरा मेन मनका दुरव कस्लाई कहु भ

नि ग्रा षावाट आसु षसाई अति व्याकुल: भन र उषा को ऐस्ती ड सा देषि विग रे षा भं छि नः हे

राम ॥
॥८३॥

लाईति द्वापरे नः पहरदिं नत्र छदा पति उषा ले आंक्रू षोपि वाटनि कूस्दिं भ येन रसषि हद श्राप स्मा कुरागन्या कि
ग्राज क्या का रसा रहे छु राजकंन्या अज सैम्य उथे नन्द भनी मन्मा वित्त ना गरि उषा का षव रग नी नि भी त्तसि
इा महल मा गै हे डा राजकंन्या री ईरसा कि देषि न रसषि हद ले अनेक तरह संग वु छाजी न उषा वि रहछु पि सागर
मा दुव्या कि हु ना ले कसै ले वु ज्या तप नी वुऊ नः तव षि गरेषा ना उ गन्या कि सषि ले उषा का ये स्तो हाल सु नि
राजकंन्या वस्या कि थाउ मा गै हे डा उषा पलंग मा सुति री ईरसा कि डे पी न रषि गरेषा भं छि नः हे प्यारि ग्रा जति
मीला ईक्या दुष भयो र ये स्ता विला पग छै ये स्को भे ड मला ईक हो त्य स्को उषा ये हा मि ग हि ला क्या रा यं डा सं
इछो मला ई ति म्रा डया ले ये स्तो ला म र्प छ कि ओ ध्ये भुवन्मा ज्ञा ईक सै लेग नु राम क्या को काम मलं ग नै स कुं ला
क्या न भनै ला तः हे प्यारि व्रज्ञा ज्ञि बाट मै ले वर डा रा पा षा का हु ना ले सारडा डे विको ठौ ब्र हम क्षित हं हं छि नः त
स्का रसा ले व्रज्ञा डि गन्या का सवै डे व ता हद कन मै ले वस पा नु सक दष्छु हे राजकंन्या मे रास गुरा ग्राज तं क
ति मी ला ई थाहा डि या कि ची ये नौ आ जति मी ला ई ये स्तो दुरव पनी ले मा ग मै ले प्रक्र हाल कहि सुना सा
कि हु: हे प्यारि भव ति म्रा मन्को दुष मला ई सु ना उ यो रात कु न ति मी ले क सो गरि का त्यौ म सि त क
प ट न रा षि सा थो भ न ति म्रा ग्रा सा म प्रन्या उ ला हे प्या रि ये स्तो व्या कुल ति मी ला ईक से ग रा

स्वस्था
॥८२॥

अंग २ मा अशोक रत्न जडाउ गहंना लायाका नाना रत्न ले जडाउ गन्याका मकुट पहिन्याका अंग २ मा अ
नेक रत्न जडाउ गहना लायाका गलामा अत्यंत सुंदर मोतिका माला पहिन्याका: दिव्य मुर्तिकि न धाम्याका
माहां सुंदर मुर्ति भयाका पुरुष आई षडा भया को देषि उषाले लाज मानि कुडि रह्या: तव त्यो पुरुषले
अनेक रस रंगका वात गरि उषालाई प्रेमपुर्वक अंकमाल गरि आफ्ना काषमा लिया तव उषाले पनि
त्यो मोहन मुर्तिलाई आफ्ना पलंगमा वसाई प्रेमले अनेक वात गर्दै त्यो पुरुषलाई अंकमाल गरि स
भनि हात फैलाई अंकमाल गर्नु लाग्दा अंकमाल गर्नु न पाउंदा निद्रा देषि विउंझोर मैन्या इछा मेने मार
हां रउषाले उठि नाना तरहका सोक गर्नु लागिन् ध्यान भन्या: हे प्राणप्यारि मैले मलाई येस्तो प्यारो गरि
अशोक वात चित गरि मेरा मन्ःलाई हरि तपाईले लुक्याका षानु भयेछः हे प्रभु म येस्ति दासिनिलाई छ
पाराटिड ईन डि नु हवस भनि अनेक अनेक तरहसित विलाप गरि मनमा चिंतना गरिन्: म वडो अभागिनि
र हांछु निद्रा देषि न विउंझ्याको भया मेरा प्राणपति संग विछुड हुन्या थी येन निस्ठुर कलले मेरा प्राणलाई
हरि इठि मागन्या हा छाडि दिनु भयेछ अव यो चित्त चोटलाई काहा पाउं भनि विरहका सागरमा डु
विस्या म सुंदर मुर्तिलाई सम्झि आफ्ना पलंगमा पटिर लाते मै मोहनि मुर्तिका विरहले केटि उषा:

राम
॥८२॥

हृदयं डानमानः तलाई पति भैले डिआ ॥ हे पुत्री योरै डिन्मा तेरा सपनामा केहि पुरुष आई तलाई सिंगार गर्म्यो छन् ॥ त्येही पुरुष पलाई षोजिली स्याका मगर भनी पार्वति बाट आज्ञा गरि उषालाई बिदा डिइन्ः उषाले श्रीः पार्वतिका चरणमा साष्टांग प्रनाम गरि आफ्ना सहेलि स्मेत भै राजमेडिलमा आईन् ॥ खानासुरले आफ्ना पुत्रिका जवानि अवस्था डेषि रत्न जडाउ भन्याका अत्यंत मनोहर सुवर्णका घर बनाई हजारौ सषिहरु स्मेत त्यसै घरमा राष्यार ऐक डिरा उषाले सोरसिंगार गरि आफ्ना माता पिताको ड्ढी नगरी भन्नि गर्दिन् ॥ हजार सषिहरु संग मालि भने गर्छि डाग डै आयाको उषालाई डेषि खानासुरले मन्मा चिंतना गर्या अब योछोरिलाई बिबाहको जोग्य भईन् ॥ अब कोहि पुरुष ऐकांतः ऐस्का हात जावलः भनि थाउँ २ मा पहराः राषि डि पारव हुत हु स्यारि साठ उषालाई राष्या तब उषाले पतिका इछाले ॥ श्री पार्वतिका पुजा गरि बडै ऐ स्तोत्र गरि मईयौं इन् ॥ कि मेरा पति सीग आडो भेतटवलः भनि पार्वतिको प्रार्थना गडैथीन् ॥ ऐक डिनमाः उषाले आफ्ना सेज्मा सयन गरि रहंडामाः क्या डेषां भन्या ऐक पुरुषका उमेर स्याम सुंदर मुर्ति भयाका कमलका पत्र जस्ता नेत्र भयाका पितांबर वं आका नाना रत्नले जडाउ गर्याकाः मुकुट पहिर्याका

स्याहेगि लोक्हि ना भयो बालषलाई डामिजानि विद्या डारा गरि बक्सनु होला भनि बिंति गर्डी ॥ अथ
महाडेवः बाट उ ष्पाला ईंति स्पा पराउन भया ॥ अथ महाडेव जिका रू पाले छै हिडि राम मा सं पुरी लि:
प्ताजानि ऐक्डिन ॥ अथ पार्वतिका हजुरमा बिनावजाई उ ष्पाले अनेक तरह सित सीगीत गानग
र्डिं भईन्र उ ष्पाले गानगन्मा का स्तुति: अथ शिव जि बहुत प्रशंन भै पार्वति सित ऐसो वचन कहनबो
लडा भया: हे पार्वतिजु नका मडेलाई भै लेजला स्या थ्यां अव उनका मदे ले ॥ अथ रूरू का पुग भैज:
मलि या भनि पार्वतिलाई सीग मा लि जल क्रुडा गरि: रहदा भ या जल क्रुदा गरि सकि पार्वति
लाई सि ॥ सजि बाट आफ्नु बा हुलिले उत्त भर गहना कप दा पहिराई सो रषिंगारगरि बक्सदा
भयार जगतमाता ॥ अथ पार्वतिले बिनावजाई सिवजिलाई मधुरर स्वर ले सुनाउरा लाग्डी भईन्
र अथ सिवजि प्रशंन्न भै पार्वतिलाई अंक माल गरि बडा प्रेमले आफ्ना काषमा लिडा भया त्यो दे
षि उ ष्पाले मन्मा चिंता ना गरिन्न ॥ मेरापनि पुत्र ष भया: ऐसै तरह सीग विहाग र्नै थी ऐ भनि म
न्मा अपसो षगरि रहिन्र त्यो वृतांत जगत माता पार्वति बाट जानिक प्यार: हे उ ष्पा भनि आशी
गर्डि भईन्न ॥ तलाई पति सित को विहार को इछा लागे छ अब अलि कडिन मा तपति पाउलि

गनआसागर्व ऐस्का मन::॥ मा मेडपि अग्रतः को हि विरो सं:सारमा छैन भनि थुलो अहंकार भयेछ भ
निकै हि: हास्या गरि वानप्रति येस्तो आज्ञा गर्दी भया: हे वाणा वडा मुर्ख भयाका तलाई थुलो अ
भी मान भयेछ: यैले नहर: वरास्मरा हजार भुजाको अभीमान अब अलि दिन्मा हराउन्या छन
श्री कृष्ण वात अवतार लि तेरा मन्का जुध दिन्या छन ॥ यैले ताम राक्षपाले गैलोक्य मात वराव
रका पराक्रमी को हि पनि छैनन ॥ भनि सिवजीवाट आज्ञा गर्दा वानासुर प्रशन्न भै: हे महाप्रभु: श्री
कृष्ण जी को अवतार भयाको मैले कसो गरि: जानुं भनि विंति गर्दा: श्री महादेवबाट येक ध्वजा दि
वाराप्रति आज्ञा गर्दी भया ॥ हे वाणा यो ध्वजा तेरा मंदिमा षडा गरि: राषजुन मा यो ध्वजा आफै षसि
भाषि तुझार होला तब तैले जानु मेरा शत्रु उत्पन्न भो भनि भोलानाथ वाट आज्ञा गर्दी वानासुर
प्रशंन भै सिवजि लाई प्रनाम गरि त्यो ध्वजा लि आफ्ना मंदिमा षडा गरि दिया तब: वाणाको सि
वानासुर ले अत्यंत षुसि भै व्राह्मण रा भी छुक ॥ हरलाई धेरै द्रव्य ल्याई दान गरि दिया रत्यस्कं
न्याको नाउं: उषा भनि राषि दिया: जब त्यो कंन्या सात वर्षकि भई न ॥ तब: वाणाले उस्का साथि हतन
मेत कैलासमा! श्री भवानि संकर लाई दंडवत प्रनाम गरि वानासुर ले सिवजिका हजुरमा विंती ग

सहस्रा

॥ ८० ॥

मलाई सांभ्यगराउ विना जुध ले पराक्रम पनिथी कार होसे हजार बाहु को पनिथी कार छः भाति थाई २ मा
आफ्ना जोरिक्ष हि छः क्रिञनी खोजि हि ई ध्या श्री सदाशिव बाट: तपस्या ईश्वर प्रसाद मिल्या को कुनाले जु:
ध मा बानासुर को सामुं कोहि पड़ा हुन सकैरा थ्यो: वाहा देषि बानासुर ले मन्मा विचार गर्या कि म सित
जुध गर्नु लायेक न यो पृथ्वी मा कोहि भये न विना जुध ले यो हजार भुजा त मलाई भारियो क्या जे माग
छः अब कैलास मा जाई श्रीशिवजि सित शगुको प्रानलि रापथ्यो: भनि: ताहा बाट कैलाश मा षिव जि का व
रन मा साष्टांग प्रनाम गरि हात जोरि बिंती गर्या: हे माहाप्रभु तिनै लोकमा थुलो पराक्रमि मैले कोहि देषे
नै सबै म देषि माग्छन्: त्यो देषि दिसा २ का भार बोकि रहन्या दिग्गज सित जुध गर्नु गये: तेस हाति
ले पनि मेरा पराक्रम देषि हार मानि भाग्या: तब मैले बड़ा २ पाहार कन मुरकि ले हानि बुरी गरि दि
ये: हे प्रभु तस अर्थ विना जुध ले मेरा सहस्र बाहु का भारि बोक्या जै माग हुन गये: हे भगवन
अब मा सित बराबर जुध मा सन्मुख भैलर नु सक्न्या कोहि सगुभ या मलाई आज्ञा गरि बक्सनु
हवस भनि बानासुर ले बिंती गर्दा: श्री सिवजि बाट विचार गरि: हेर्या कि: यो बानासुर बड़ा हि
न बुधी भया का रेह छ! येसः लाई ता मैले परम भक्त जानि वरदान दिये थ्ये सू मुर्ष ले मै सित जुध

राम ॥

॥ ८० ॥

डिन डेभि प्रसंसा हुं न भयाः पैले मजा ई ग्रं म्यर गरिः वक्क लनु होसः भनि तिनै लौकः का राज्ये डि को हि डेवता
लेभक्क शाज्ञित नः नकोसः भनि सिवजि का वर शामा सा हुनः गयाणा भग डि विंती गरिः हात जोडिः र हाः तब
जग डि स्वरः श्री महाडेवः वात वानासुर ला ई हजार हात डि ग्याज्ञा गई भयाः हे वानासुर तेरा ई घा पुरी हो
सः मैले तला ई डिआं अब लुभ पुर्वक्क तिनै लौकः को राज्य गर्नु जा तलाई मे राक्क पाले को हि डेवता डुस्य टा
डेलक्क मैले जितन सक्न्या छैनः या भनि वर डान डिः श्री महाडेव ग्रंतर ध्यान भया॥ ॥ताहा प्रांत सिव
जिवाट वर प्रसाड पाई वानासुरले आफ्ना राज्य मं डिलमा गया ई सुभ पुर्वक्क राज्य गरि वस्ता भयाः हे अ
गस्ल मुनि भनिः कुमार ग्या गया [illegible] छैन॥ ताहां प्रांतः वानासुरःले ग्या क्का पराग्न मले तिनै लौकः लाई जिति
निष्कंतक्क सित राज्य गरिः श्री सिवजिको विधी पुर्वक्क नित्य ग्यनेक उपचारः ले पुजा गरिः रहंडा भयाः
सिवजिका क्रुपा ले वानासुरका ला मुनै को हि गर्नु सक्क डैनः घो वानासुरको र आगनीका निमित्तः हे
मुनेम ला ई ग्याज्ञा वक्स्या को हुनाले यस्को शागर स्मेत मैले रक्षा गर्स्यौं तबः वानासुरले क सैसित जुध
गर्नः नपाउनाले ग्या क्का जोडि कहि न हुनाले थुलो२ पर्वत उखालि अर्को पर्वतमा ठानि थुरी२ गरि हिंड्या
यस्तो पनि वानासुरका चित थेका नामा ग्या ये सार अब को संग जुध गरि पो मेरा हजार वाहु को पराक्र

वुधी भया का: हे स्कंदकुमार॥ श्रीसिवजिका परम भक्त भया का बानासुरको अभीमान॥ श्रीमहाविष्णु बाट
खंड्रा गराउनलाया भनि आज्ञा गडी भयो थ्यो त्यो कुरा वृतांत मलाई आज्ञा गर्नु हवस॥ भनि अगस्त्यलेविंती
गडी कुमारले आज्ञा गडी भया॥ स्कंदौवाच॥ हे अगस्त्य पैले ब्रह्माजिका: कल्पमा कस्यप ऋषिले जन्म पाया
तिन॥ उ ऋषिले हिरण्यकस्यप बडा बिर उत्पन्न भया उन्देषिन॥ उन्का पुत्र बडा ज्ञानि भै प्रल्हाद उत्पन्न भया
प्रल्हाद देषिन॥ वैलोमरा भयातिन्का पुत्र बडा धर्मात्मा बलि उत्पन्न भया॥ जस्को कीर्ति आज तक पृथ्वी
विमा फैल्याका छन॥ तिनै राजा बलिका सेकडौ पुत्र जन्म्या उस्मा बानासुर सबै भंदा जेष्ठा हुन॥ बल प
राक्रमले ठुलो भया का बडा धर्मात्मा॥ श्रीसिवजिका परम भक्त भया का जस्ले॥ श्रीसिवजिका पुजा ग
नीले अद्यापि बानालिंग भनी लोकमा प्रसिध छ॥ हे मुने तेस्ता बानासुरले सोनितपुरमा बसि सेवक भएर
हि नित्य॥ श्रीमहादेवको पुजा गरि बडा कष्ट गरि: श्रीमहादेवको तपस्या गरिरह्या: [illegible]कदिरा बानासुर
ले: श्रीमहारुद्रका अगाडि मृदंग बजाईना बडा भयार नाना उत्सव गरि गाउनलाग्या त्यो देषि भोला
नाथ प्रसन्न भै पार्वति समेत भै बानासुरलाई दर्शन दि: आज्ञा गडी भया॥ हे पुत्र तेरा भक्ति देषि म सन्तुष्ट
भयुं जो इछा छ सो वर माग भनि सिवजिबाट आज्ञा गडी भयापर बानासुर बिंती गर्छिन॥ हे महाप्रभु जुन

लेऽ एकै मुर्ति हुंछः एकैले येक मुर्तिलेव हृत मुर्ति भै जोगमायालाई साथ लि ब्रह्मनेकर्म पा गर्छन् ॥ फेरि शिवै
ब्रह्मा कुमालि नगरि [illegible] आनंद जो तिसुपले रहं छन् ॥ हे महामुनेः ऐसा नगडि सुरलाई कोटि २ नमस्का
रछः परमेश्वर श्रष्ट महादेव जि बातः कसैको अभीमान राष ईशा सवैको अभीमान लाई छेदन गरिः
वक्त सनु हुंछ ॥ हे मुनि इछः प्रजापतिले ब्रह्मत अभीमा नगरिः श्रष्ट शिवजिलाई निंदा गर्न्याका हुनाले
ड क्षेको ब्रह्म भीमान छेदन गर्न्याका निमित्तः श्रष्ट बिष्णुले ब्रह्मा क्रा सुड सीस जलाई व्यर्थ गरि शिव डो
हि ड क्षेको नास गरि पछि वीट शिवजिका शरनमा परि ड क्षेकाः अभीमान खंड गरि डिडा भया हे मु
नेत स्त्रै ॥ श्रष्ट महारुद्र बात पनि ब्रह्मा क्रा वड़ा भक्त भयाका बाना सुरः लै ब्र भीमा नगर्न्या र श्रष्ट विष्णु वा
त उन्का अभीमान खंडन गरां डिडा भं पोसैः सास्मा परमेश्वरले कसैको अभीमान [illegible] राष नु ईदैन स
बैप्रानिह्नको अभीमान राख्छता ईब्रह्मा क्रा सरनमा परि परमेश्वर देषि मा संसारमा अह्नको हि छैन प
रमेश्वर कस्ता हुन् भन्या पेस्तो दष्य ज्ञा नडि पछि बात आ क्रा सरन मन्याको भक्तलाई संसार देषि न्को
मुलो डुष छुटाई करा उ न्यार गरि बक्त सनु हुंछ ॥ हे मुनि पेस्ता कतना मुर्तिः श्रष्ट महारुद्रका बेराभा
कोति २ नमस्कार छः भनि कुमारले आज्ञा गर्डी ब्रह्म गह्न स्थिति गर्छन् ॥ अगस्त्य उवाच ॥ हे माहा मतेः भलो

स्वस्था
॥७८॥

अंगहरुलेबाटै प्रसुमन ॥ द्वारिकाप्रवेस नाम अ: १ स्वस्थानिपरमेश्वरस्ले कथापंचदसोध्यायो ॥
॥१५॥ स्कंद उवाच ॥ हे अगस्त मुनि कामदेवले जन्म पायाको विस्तारपुर्वक तिमीलाई कहिसक्यें अब
कुंन ॥ कुरा सुनाको इछा छ भन भनि कुमारले आज्ञा गर्दा अगस्त विंती गर्छन ॥ हे स्कंद कुमार तपाई
का: कृपाले कामदेवले जन्म लियाको वृतांत कुरा सुनि सक्यां अब पुर्व ध्यायमा बिरभद्रको र: श्री: म
हाविष्णुको युध हुदा: श्री विष्णुको सुदर्शनचक्र फलाई विरभद्रले व्यर्थ गरायो भनि आज्ञा गर्नु
भयो जो ग्यका ॥ कुरा सुनि मलाई बहुत आस्चर्य लाग्यो क्या रा भंनु होला तः श्री महाविष्णुका सुद
र्सन्चक्र भया: श्री महादेवका महा शस्त्र भया इनिहरुको हिकालमा पनि व्यर्थ हुनु पर्दैन थ्यो
क्या कारनले सो अस्त्र व्यर्थ हुन गयो मलाई से सकुराको बहुत संदेह लाग्याको छ ॥ हे प्रभु से सकुरा
कोसंदेह छुटाई यथार्थ मलाई आज्ञा गरि बक्स नु होला भनि बिंती गर्दा कुमार आज्ञा गर्छन: हे
मुनिमाका बडा श्रेष्ठ भयाका ॥ हे अगस्त तिमीले अप्रसल कुरा भन्यौ तेस्को: कारन तिमीलाई कहं
छु चित लाई सुन जगदिस्वर: श्री महादेवको महिमा अपार छ कैलेकैले छलो भनाई श्री हरि गर्छन
कैले विष्णु भै सबै प्राणि हरु:लाई पालना गर्छन ॥ कैले महेस्वररुपले सँहार गर्छन ॥ कैले तिन मुर्ति

राम ॥
॥७८॥

षि: पुत्रि हुनु गयात्यो ऋषिन्‌ कुमारिले रति देवि लाई पनि ग्रा क्रा का खेमालि बहुतै प्यारो गर्दि भई न्‌:
त्यस्‌ बेला मा कस्तो सो भाइ षि ले भन्या: हे भगस्त्यमंड मार: श्री० हु र्यमुर्ति भान भै प्रिथ्वी वि मा आई
र कै जगामा बस्दा भो कि भन्या ज स्तोइ षि या: क्या न भ ने हे मुनि: भ ध्यान का लै [illegible] ओ श्री० हु जर्मज स्ति द
कुमारि लाई: ऋषि ड्रो भई न्‌ सर द काल मा भंड मा ऐ रति को सो भा ड षि डि भ ई न्‌ र: म मै ले त्यो सो भा ड
षि ब हुत ग्रानंद पा ई डा भ या ॥ श्री० कृष्ण ले पनि भा क्रा पु प्रत्यु मन्‌: र बो सा टिला ई दै षि भत्यंत प्रसि
द्ध डा भ या र प्रत्यु मन्‌ ले पनि ग्नु क्रा माता पिता का चरन मा पर्दि: सा ष्टां गप्र नाम ग न्या ग्रन २ ग्रा क्रा
डाज्यु भा ई लाई पनि ज था जो ग्य भेत गर्दि परम आनंद लि त र हं डा भ या र: श्री० कृष्ण जि बाट प [illegible] नि ग्र
ने करता डि ह न्‌: त्या ई प्रत्यु मन्‌ का हात डे षिन्‌ बा ल स्ता भी धुक रूप लाई दारा डि न ला या त्यो डे षि ब्र ह्रि का बा
षि प्रानि हुन्‌: ले भन्या हे र २ न कुमारि बडा भा ग्य मा नि रह्या का छन्‌ ॥ ह टा या का पुग पनि पड म सुंदरि भ
स्ति स्मे त भै ग्रा क्रा घर ग्या या भनि सा रा न गर मा प्या उ ३ २ मा मै गला चार हुनु ग यो र: श्री० कृष्ण जि ले पनि
नि हु भ ल ग्न मा प्रत्यु मन्‌ को र: रति देवि को बि वा ह ग र्गा ई पर म भानं ड सित स्ता भया भनि कुमार: ले ग्र
गस्त मुनि लाई कह द डा भया स हि क था या हा पनि ब र्ना नं त भ यो ॥ ॥ इति श्री माघ माहात्म्ये भाषा मार:

निप्रद्युम्नः सित रुक्मनिले सोद्धि भइन् ॥ हे बालख काहा तिम्रो जन्म भुमि तिम्रो नाउ क्या हो: तिम्रा मा
तापिताको नाउ क्या हो क्या कामले आहा ल्ल्याएको हो भनि सोद्धि भइन् ॥ रषै स्तो कुरा गर्दा गर्दै रुक्मनि जिला
ई पुगका प्रेमले स्तन देषि इंत धारा वहि वा ओं अंग फर्किइ भन्: तव रुक्मनिलाई दृढ विस्वास हुन
गयाक्कि यो पुग मेरै हुन् ॥ भनि थांन्द्रि भइन्: रत्यहि वषतमा बल्देवजि: श्रीकृष्ण बंड ताहि ग्याई पुग्या
रषे सो समत कार देष्यार अंतरःजामि: श्रीकृष्ण बात प्रद्युम्न का हाल सब जैजान्याका हुन्: तापनि सब
वैका स रहमाल गिनु पलागदा भयात्पै सै बेलामा ब्रह्मलोक बाट नारदजि ताहा आई प्रद्युम्न का हाल स
बै रुक्मनिलाई क्हडा भयाहे रुक्मनि यो बाल पति म्रा पुग हुन्: भनि क्हडा भया र नारदजि का ग्या ज्ञाले
रुक्मनि दौरि ग प्रद्युम्नःलाई उठाई ग्या प्सी काखमा लिइन् ॥ प्रद्युम्न का सिर: सुंगि ग्या क्रावाकु लिवा
त प्रद्युम्न ॥ कामुख ईत्या डिस वैसरिर सुस सुम्या उडि भई न्: जस्तो गाई ले आफ्ना व चाकन जिभ्राले स
रवां ग मात दुछुन् ॥ तसैत रहले: हे ग्र गस्त तेल्ल बेलामा रुक्मनिलाई हर्षका कुध ये का ना भयेरा सारा नः
गरवाषि हनुपनि हस्या का प्रद्युम्न ले जहा सुंदरि अ स्त्रि स्मेत भै बार वर्ष का उमेर मा ग्याई भिल्या कोडे

रिका मा जाडा भयाः हे अगस्त्य त्यस् बेला मा कस्तो इषी थ्यो भ्रुन्याका लो नाड् ल्मा बिजुलि भभक्याउँ, स्या मवती
प्रद्युम्नः आफु रीव ड्ः जस्ति र तिलेव डा सेमा डषि थ्योः ताहा श्रांत रुक्मनि का दर्बार मा पुगी दुवै बिमानः
देषि उँग डा भयाः श्रीकृष्ण स्त्रकाराणि हरूले देषित: त्सकाले उठि सबैले हेरि भंन लाग्या श्रीकृष्णज्युबा ट
कोटि महासुंदरी अलिल्पा उनु भयेछः भनि तस्काले उ सबैले हेरि भंन लाग्या श्रीकृष्णबात कोटि
महासुंदरि अलिल्पा उनु भयेछ भनिमा रैतिर बात हे डि भईन रु श्रीकृष्णका पुग भनि भेलेजा
येन्नः श्रीकृष्ण हो भनि थान्या को ईन्नः ॥ तब प्रद्युम्नःले सबै अलि हरूलं ग लो धडा भ या भेरा बा बुआ
माका हांवि लज मान भको छः भनि सो धडा सबै अलि हरूले ग्रवंभः भान्या र प्रद्युम्नःला ई हेर्डा भई न ॥ श्री
वतःका भिन्ह छाति मा देषि येन रः श्रीकृष्ण र हे न छः भनि जान्या र रुक्मनि ले आफ्ना सषि हरू सित आज्ञा
गाई भईन ॥ हे सषि हो यंने रह्या छन् ॥ श्री अलिका भाग्य जुनः अलिले ये स्तो पुगलाई जन्मा यात्यो ः लि
पनि सुंन्दर मा या वाल र वजस्तै महासुंदरि हो लिनः मेरा पुग पनि येस्तै सुंदर थ्यो येरि मे स्वरका सु पाले
मेरा बालख बनका र आ याको होकि भन्या जस्तो लाग्छः मेरा पुगको पनि येहि अवस्था न हु पर्डछ अ

ख्या

॥ ७६ ॥

रासुरको सिरछेदन गरि पृथ्वीविमा गिरायात्यो देखि संवरासुरका सेनाहरु आफ्ना २ प्राण बचाई जगत
गहेटि भाग्यार त्यो देखि इन्द्र प्रभृति देवताहरुले प्रद्युम्नलाई वडो तारिफ गरि आकाशबाट पुष्प
वृष्टि गर्दाभया संवरासुरका डरले पनि लाडि भुमक मै कोहि ऋषि वृन्दराहरु गर्दै सबदेवैनै थ्यो सं
वरासुर मर्नाले यलाइकिक मै हुरा गयेर ऋषि मुनि वृन्दहरुले जये २ शब्द गरि प्रद्युम्नलाई तारि
फ गर्दाभया ॥ यो संवरासुरमा श्रीकृष्ण समान पराक्रमि त्रैलोकमा पनि हुन दुर्लभ थियो यो अव उन्का
पुत्र प्रद्युम्न पनि थुलो पराक्रमि रहेछ क्या वात: बारव र्षका उमेर पनि: ऐसो महावलि यो संवरा
सुरलाई मारि: सब ऋषि ब्राह्मणहरुलाई संतुष्टि पा अवतिमा कमाले: हे विर प्रद्युम्न हामि सु
ख पुर्वक परमेश्वरको भजन गरि पाअंति म्बा जये २ होस भनि आशिर्वाद दि ऋषिहरु परम आनं
दले आफ्ना तप स्या गरि: रहंदा भया: तत्काल तप्रद्युम्नले: सारा पृथ्वीविमा आफ्ना किर्ति फैलाई
संवरासुर आडि वडा २ दुष्ट दानवहरुलाई मारि त्यस नगरमा प्याम सुंदरका छा आफ्रि राई
डि पाको देखि रति देविले आफ्ना वृध भव छलालाई त्याग: गरि माहा सुंदरी वारवर्षका उमेर भै ॥ कामदे
व सित आइ विंती गर्या: हे प्रभु प्रवल शत्रुका कुटि ताई भनि दुई अस्ता प्र दष्ले विमान्मा वसि छा

राम ॥

७६ ॥

विवैमा कासिद्दियासंम्वरासुरले आफ्ना हान्या सबै प्रद्युम्न:ले व्यर्थ गर्‍याको देषी अत्यंत क्रोध गरि प्रद्युम्न:का छाति मा मुस्ति प्रहार गर्‍या तब प्रद्युम्न लाई छिन भर केहि होस भयेन रथ पी विमागि सीम या प्रद्युम्न लाई मुर्छा भयाको देषि संवरासुरले अत्यंत गर्जमान गरि भन्न लाग्या अब मेरा सत्रु को प्राण लिन्छु भनि बडा शब्द गरि: हासुलाग्या त्यो सब्द ले प्रद्युम्न:लाई मुर्छा पर्‍यो र: हेर्द भयो र संवरासुरले आफ्न:लाई मुर्छा गर्‍याको देषि अत्यंत क्रोध गरि प्रद्युम्न:ले बडा वेग सित दैत्यका छाति मा मुक्कि ले हान्या र त्यो चोट सहनु न सक्कि संवरासुर ताहि मुर्छा भया र संवरासुरले मुर्छा पायाको देषि प्रद्युम्न ले धनु को टंकार गरि दैत्यहरू लाई तिषा तिषा बाणा ले वेधन गर्‍या प्रद्युम्न का बाण का चोट सहन:न सक्कि आफ्ना २ प्राण को रक्षा गरि: जाहा ताहा भागन लाग्या जस्तो सिंहका डर ले मृग हरू भाग्छन् ॥ तसै प्रद्युम्न का साम्ने को हि टिकन सक्या नन् ॥ ताहाप्रांत संवरासुरलाई मुर्छा देषिनवि उस्सार सबै जगा मा हेर्द आफ्ना तिरका सेना हरू प्रद्युम्न का साम्ने ऐक पनि टिकन:न सकि जगतग भाग्या: को देषि संवरासुरले प्रद्युम्न:लाई अत्यंत क्रोध ले अगालो हालि आकास मा उडाइलग्या र दुवै को धुलो जुध आकास मा हुगे भो: हैगह्ल ताहाप्रांत प्रद्युम्न:ले अत्यंत रिसाई हात मा तरवार लि संम्ब

तलाई यो क्याडु मितिला गेछ्न र: मलाई ये ल्तोउर्व भनभोल छ भनि सँवरासुरले भंडा प्रघुमन उगर्डिंछ
न ॥ हे पापातमा सँवरासुर मलाई तैलै भि स्राको छै नल प्रघुमन भन्याका मै हुं तैलै मलाई समुद्रमा
फ्याकि मेरा प्राण लिनत पार भयाका होईन क्या: तर श्री महादेव का कृपाले मव च्याको हुं आज मेरा
प्राण लिराा भनि मआहा आ याको हु: हे दुष्ट बुधी भयाका सँवरासुर तैले आफ्नाकाल आफै घर मा पा
लिस्र औले मेरा फग भनि थान्द ऽ छुस्र: तेरा पुग म होईनौ हे पापात्मा म बे गकाल हुं अब अप्रा फ्ना प्रा
शाव भा उने उपा य गर भनि प्रघुमन ले अग्रा ज्ञा गर्दा सँवरासुर ले मन्मा जिप्या तगरि ओध्ध लेला
ल २ ग्प्रारवा गरि आफ्ना सेना समेत भै प्रद्युमन:लाई घेन्यार सँवरासुर:ले गडा हात्मालि प्रद्युम्नलाई भंडा भ
या ॥ हे बालख अब त्यरा प्राणको न बा उडार स्रा छ्न ॥ मेहेरि हालु तेरा प्राण नलि अब म छ्या: मै छैन भनि प्र:
घुमन:लाई आफ्ना गडा प्रहार गन्या प्रद्युमनले पनि आफ्ना गडा प्रहार गरि सँवरासुरका गडा बिचैमा तुआ
तुआर गरि भुमि: मा खसाल्या त्यो देखि सँवरासुरले अग्र त्यंत ओध भै अग्र ग्नि बान छाडि धुलो गर्जना गन्या
त्यो अग्नि बाण जै प्रघुमन ॥ लाई दग २ गर्ने लाग्या र प्रघुमन:ले पनि जलबाण छाडि त्यो अग्निको सांम्य ग
राया त्यो देखि सँवरासुर ले तिपार बाण छोडि प्रघुमन लाई बध गन्या प्रघुमन ले पनि आफ्ना बाण छाडि

कुरला ई आदि आपणे मातापिताला ई आनंद दिंदु हाला दिजि काहन पाले मेलेतपा ई काउ तिन पा ई [illegible]
र भेअंत पानी को माता पिता माहा रानि हकु माने अरत तदु बि तहु न भया कि हो लि नः जहोगा ई लेवा
दि लैगाबि छु र पाई हा लुप कै ले पानि हं दे सात ल्लै तपा ई जि तबि छु र हु नाले महा रानि हकु मानि अ
नंत दुःख पाउ नु भ मो कि हो लिन ॥ लव रा लु र भने मा या छट मा पार गया को छः हे प्रभु अवतपा ई ला
ई जु ध का वि द्या मसि का उ छु भ नि लंपराँ जुधर ति दे वि ले का मडे वला ई पठा डि भ ई न रवा हु वर्ष
को उ मेर मा: मा या वटि वात संभ री जुधा वि द्या जा नि: लंभव राकुर लेवस्या का ठाउ मा प्रभु भले पै:
ले जाड़े भया रसी मा लुर ले प्रभु मन ला ई डे वि अग्रा का भगी हन ला ई भन्या हे मंगि हो या वाल पला
ई मेले प्रग भाव नाले पाल्या का हं भनि डेपा या र प्रभु मन ले अनंत गोपगादि लंबरा लुरला ई
आग्या गई भया ॥ हे पापा मा: लंबरा लुर तें ले मला ई प्रग भाव न राप मते रा लगु का मडेव हु:
अवमसि तजु ध गनी कि न तयार हो उ मेरा परा जम हे [illegible] र भनि लंबरा लुरं ला ई लका टि प्रभु
मन ले आज्ञा गई लंबरा लुर: ले हा सि अग्रा का भगी हल:लो ई भन्या हे र २ यो वाल पला ई पाल्या को
ता पवि ला ई उत पुत्रा ई पाल्या उे भ पे छः यो अको प्रभु मन का हा वा त उत्पन्न भ ये छः ॥ हे वा पु

हादेवः वात हेर तिट ग्रैष्णु ले नरोव द्वापर का अंत्य मा ॥ श्री विष्णु ले श्री कृष्ण अवतार लिन छन ॥ तिन
का पुग प्रद्युमन्नः नाउँ गरि तेरा पति ले जन्म लिन्या छन ॥ संम्बरासुर ग्राडि गन्याका वडार दुष्ट दान
वहन्तः लाई मारि तलाई हारि का लैजा छन ॥ औले त जाई संबरासुर का भाँछा भै रहो भनिः श्री
महादेवः वाट आज्ञा गरि वक्स्यार गाहा आई बस्या कि हुं: श्री महादेव का स्रापाले आज तपाई
को इ हीरापाग्नु तपाई को जन्मकाः हाल बृतांत नारद जि वाट पाहा ग्राई कि हंडा भया ॥ श्री कृ
ष्ण का रानि रुक्मनि वाट जन्म पायाको रेह छ तपाई ले जन्म लि याको अठार ॥१८॥ दिनं संम्ब
रासु ले मोहि हा मुड माक्ने किडि पोरहा मुड का माछा ले तपाई लाई निलि राख्याको रेह छ ॥ हे
प्रभु उनै जगदिस्वर श्री माहादेव का दुआले माछा ओहाँ आई ग्यार पेट चिरि हेडी माछा का पे
ट मा तपाई लै वास गर्नु भयाका रेह छः ताहि मैले तपाई का दर्शन पाया कि हुं भनि सबै वृतां
त भन्या पतिः कामदेव लाई रति देवि ले कहदि भई र्न रति का वचन सुनि ति कामदेव लाई ग्या
क्रा पैले का सब रूप का ज्ञान प्रकाश भयोरः रति संग आनंद गरि बस्दा भयोः ताहा प्रांत रति देवि
ले कामदेव सित बिंती गर्दी भईन ॥ हे प्रभु प्रब म्बोपाया त माता पाईका सग्र भयाका दांम्यरा

मन्मा आनंद गरि बस्दि भइछन् ॥ जब: कामदेव पाच वर्षको उमेर भयो तब रतिले उतंम उतंम गहनाः कं
पडा ल्याई कामदेवलाई पहिराइ दिइछन् ॥ रम त्यंत पछि तिले पालना गरि राख्या प्रद्युमनले पनि रति
लाई आमा भनि डाकंदथ्यो ॥ रतिका मनमा पेल्लो आउथ्यो मेरा पति कामदेवलाई न भिनि आ
मा र भनि डाकंद छन् ॥ भनि हासि प्रद्युमनःलाई पुन जभावनाले ख्याटो गरि आफ्ना पतिको वं
ड्मुप हेरि आनंद भया ॥ ताहा प्रांत पेकडिताले म्यरालुलें प्रद्युमनलाई देख्यार अत्यंत सुंदर
कमलपगलसमान नयन भ्या मसुंदर मुर्ति करादेखि सौम्यरालुर मोहित भै गयार मायावतिलाई
आज्ञा गर्‍या: हे मायावति यो बालकलाई राम्रो तरह सित पालन्या कामन गर भनि आग्रह गरि संबरा
सुर आफ्ना स्थानमा गया ॥ मा यावतिले पनि कामदेवको बहुत ख्याहार संभार गरि पति पुर्व
क पालिन भ्या तब दश वर्षका: कामदेव भया तब रतिले सोह्र सिंगार गरि कामदेवः का प्रद्युम
न का सौमुंये आई कटाक्षले हेरिन् प्रद्युमन आज्ञा गर्छन् ॥ हे माता तिमीले यो अनर्थ क्याग
र्‍याको हो आफ्ना पुत्र कन पति भावना क्या गछौ भनि सो ध्याः रतिदेवि हासि भंन्न लागिन् ॥ हे बा
ल तिमि येस्ता कुरा क्यान गर्दछौ पुर्व काल मा तपाई जगदिश्वर श्री महादेव: बाट भस्म गरि अ
नलाई विकटा ज भ पोर मैले अष्ट महानंद जकाम रता मा पाटि अनंत विलाप गरि जगदिश्वर श्री म

कृष्णका रानि रुक्मनिः॥ भाग भै देषिन पैदा भयाका हुन ॥ सो बालष पलाइ सम्बरासुरले जन्म
भ्याका अठार १८ दिनमा रुक्मनि का घर बात चोरि ल्याइ समुद्र मा फेकि दि यो र समुद्र का
माछाले निलीराष्याको थियो: श्री महादेव बातः दलाई वरप्रसाद मिल्याका हुनाले माछाका
पेत मा रह्याका हुदि पनि त्यरा स्वामी का प्राण गयेनन: हे मायावति अब सो बाल नार वर्ष का उमेरमा सैवरासु
रलाई मारि तलाई द्वारिका पुरिः लै जान्या छन ॥ भनि वृतांत कहि नारद जि ब्रह्मलोक मा जांदा भया: ता:
हाप्रांत: नारद जि का मुख देषिन आफ्ना पति कामदेव का जन्म भयाको वृतांत कुरा सुनि मन मा अत्यंत
आनंद गरि प्रिती पुर्वक बालष स्पलेर ह्याका: कामदेव को पालना गरि रहंदि भइन ॥ श्री सगशिवका
कृपाले कामदेव पनि शुक्ल पक्ष का चंद्रमा जै दिरात्र प्रति बढदा भया त्यो देषि रतिले मनमा आफ्ना पतिसं
ग मिलनाको आशा राषि श्री महारुद्रलाई बारंबार नमस्कार गरि भंछिन ॥ हे प्रभु श्री महारुद्र तपा
ईका कृपाले आज मेरा स्वामि कामदेव संग भेट गरि अक्षसत्र भो तपाईलाई कोटि २ नमस्कार छ हे
जुगनासे कृत मा ईकिस्ता भने दुष्ट संहार गरि: साधुलाई रक्षा गर्ने भयाका: हे ईश्वर तपाईला
ईसाष्टांग दंडवत छ ॥ हे करुनामुर्ति आज मेरा स्वामिको दर्शन पाआ मेरा जन्म साफलले भो भनि

लिराषन्या माछालाई: जाल मा फसाई लग्या संम्बरासुरलाई चढाउन लग्या संबरासुरले पनित्य्रा
फ्ना भांछा छन: लाई गाछि: कन सो माछा पठाई राष भनि भांछे हरू: लाई दिया सार भांछे हरू ले त्यो
माछा लगी। पेत चिरि दा अत्यंत मनोहर स्याम सुंदर प्रभ पग जस्तो नेत्र भया का सो स्तो बालष
लाई भांछे हरू ले देषि दिई भई न रंग्रा फ्ना मालिक भया कि मायावति छे उजा ई त्यो बाल षलाई
दे षा उंदि भई न: **हे मा**यावति सो बाल ष पति भी ले पाली राष भनि मायावतिलाई दिईन र माया
वतिले त्यो बाल ष अत्यंत सुंदर: देषि भांछे हरू चित लोभि भई न: **सो बा**ल षपति भी हरू ले का हा
पाये का स्का पुग रहया छन॥ सो बाल ष लाई जन्मा उन्या मा हिमा पनि थंने रहया छन॥ हे र **२** सो:
बाल ष क्या राम्रो रहे॥ छ भनि पुसि भै बाल ष लाई का पलि पेला उंदि भ ईन॥ भांछे हरू ले हे
मायावति सो बालष माछा का पेत बाट निकाल्या को हो भनी। सब: वृतांत कहिन र मायावतिले
पनि खुसि भै त्यो बाल ष का: हित गरी पाली राषिन॥ ताहा प्रांत: हे अंग स्त पेक डि न: नारद जि माया
वति का घर मा जाई का म देव ले जन्म पाई या कृ लित ता याका वृतांत सु नाया हे मायावति सोबा
लष तेरा स्वामि का म देव हुन॥ **पुर्व** काल मा जन गरी स्व र: अपि महा देव: बाट जई ब ढ स्या को भै ले अ

हरसुवर्णले वनाएका थाउ र माअग्र सकरत्नले जडाउ गर्‍याको द्वार द्वारमा: मोतिका झलर लगाई
रंगविरंगको धजा पताकाले अत्यंत सोभा भयाको वाहुजो जरा विस्तार भयाको श्रीसुर्दका
प्रकाश झै अत्यंत: तेजले जुक्त भयाकि ऐस्ती द्वारिकापुरिमा संवरासुरले प्रवेश गरि थाउर का
सोभा हेरि: जाहा रुक्मनिका खोपि थी ऐवा हाजाई सम्बरासुरले हजारै स्त्रिहरूका विचवाट प्र
द्युमनलाई उठाल ग्यार समुद्रका माझमा फ्याकि अब मेरा शत्रु मऱ्यो भनि मनमा आनंद गरि सुष
पुर्वक राज्य गरि वस्या ताहा प्रांत: रुक्मनिले प्रद्युमनलाई सुताइ राष्याको ठाउमा हेर्दी वाल
कला ईन देषदा मनमा चिंतना गरि: नाहाता वोत्रि हिन्याक्र हिपाउ रु लकेनर रुक्मनिले अ
त्यंत विलाप गरि रुन लागिन्: जस्तो गाईले वाछि सित नि छुर हुडल्यो गाई हे सुष पाउँ दै
नंत सै रुक्मनिलाई त्यस वेलामा सुष पाउँदि भऐरा भनि कुमारले अग्रागदा भया ताहा प्रांत दे
वकादमपाले जलमा फ्याकि माका प्रद्युमनलाई माछाले निलि राष्याको थीयो: श्री शिवजिका दमपा
ले माछाका पेतमा रहला हुडि पनि प्रारा जाडो भऐन सुषै सित तिन वर्ष संम्म माछाका पेतमा काम
देवले वास गर्‍या भया: ऐक दिन तसै शम्बुरमा: माझि हरूं: ग्याई जाल हाडो भऔर प्रद्युमनलाई नि

ष्यासुरको राज्य मजांडा भयापछि संख्यासुरले नारद ऋषि आयाको देषि सभामा बस्नेहरू संख्यासुरले
ऊत उठि नारद ऋषि लाई दं: डवत गरि बडा आदर पुर्वक गरि ल्याई उत्तम आसन मा बसाली पाउ धोइ
पषारले पुजा गरि संख्यासुरले हात जोरि विन्ती गर्दा भया: हे मुनीनाथ आज हरको ले भाग गरि
न पाको उच्छी मरा मन्मा बहुत आनंद भक्या कामले सवारि न को हो सो वृतांत भक्न आज्ञा ग
र्नु हवस: भनी विंती गर्दा नारद मुनि आज्ञा गछन: हे दैत्य राज संख्यासुर तिम्रा कामले म आ पा
हां आयाको हो ईन्द्र कल्याणका निमीत्त म आयाका हु तरा हाम्रा कामडे वले हारिका मा: श्रष्ट
म्न का पुत्र प्रद्युम्न ना ईगरि यकाकुल मा जन्म भै सक्यो अब त्यो बाल ष बारवर्ष का उमेर मा तला
ई मार्न्या छन: अब आफ्ना प्राणाघ ना उम्य का मगर्नु आयाका हु अब जो गर्नु पर्छ सो गर भनि ना
रद ऋषि ब्रह्म लोक जाडा भया: ताहा पछि नारद ऋषि गया पछि संख्यासुरले मन्मा विचार गर्‍या मनला
ग्या: अब सो बालक प्रद्युम्न: लाई मऔ लेगै शत्रु जन्मादेखि दिई नपल्यो सत्रु उमा पै क्या पछि: सो बालक
मर्न्या छन: ताहा पछि मेरा मन्का गाल हर्नैन सब पुर्वक राज्य गरंछु: ला भनि मन्मा विचार गरि संख्या
सुरले बालक पुक्का रूपलि हारि का पुरी मा जाड भया हे प्रगहल कसा हारि का मनो लात अत्यंत ता मनो

स्वस्या
॥ ७१ ॥

तत्र वसुदेव देवकि राजा उग्रसेन समेत सारा यदुवंसि हरुका मनमा ॥ आनंद हुन गयो र नाना मंग
ल गरि सारा रा ॥ गर वासि ब्राह्मण भी क्षुद्र दलिद्र हरुलाई अन्न वस्त्र मणि मानिकले परिपु
र्ण गरि दान गरि दिंदा भया अरु पनि येसै धन लुटाया र सवै राग रवासि हरुले अत्यंत खुसि भै
अनेक आसिर्वाद दिंदा आफ्ना २ स्थानमा गया: हे अग्रगण्य: ताहा प्रांत राजा उग्रसेन ले ज्योति
स लाई दाकन पठाई जन्मलग्न का विचार गर्नु लाग्या र ज्योतिसि हरुले पनि ज्योतिक शास्त्र मा
विचार गरि राजा उग्रसेन का हजुर मी विंती गर्छ्या हे महाराज हाम्रा विचार मा त: यो बालक रूप गु
ण बुधी पराक्रम ले श्रीकृष्ण समान हुन्या छन् तर केहि दिन सेम यो बालक जन्मा वास गरि आ
फ्ना शत्रु भयाका पापात्मा सम्बरासुर आदि नदा २ दैत्य हरु कन मारि आफ्ना मापिता हरु सँग लि
आनंद दिन्या छन् ॥ हे महाराज यस बालक को नाउ प्रसुमन भनि स्वर्ग मध्ये पाताल तिनै लो
क मा प्रख्यात हुन्या छ: भनि प्रद्युम्न नाउ राखिदिया र विधी पुर्वक न्वारान गरि दिया: ताहा प्रा
त ब्राह्मण हरु लाई नाना पदार्थ भोजन गरि: अनेक रत्न मानि मानिक ले दछिना दिया र ब्रा:
ह्मण हरु खुसि भै आफ्ना २ घर गइन्: ताहा प्रांत: हे अगस्त्य परमेस्वर का इश्रान सार नाद लोमै

राम ॥
७१ ॥

वक्तो क्या नाउँ थी ओ क्या क्या गरि ग कामदेवले गन्या सो वृत्तांत सुनाको ईछा लागि रस्ता कोछ
स्व मक्त नग्न्या ग्या गर्नु हुन्छः भनी विंती गर्दा कुमार आज्ञा गर्छन् ॥ स्कंदौवाच ॥ हे मुनि श्री
महादेवः नाट कामदेवलाई भस्म गरि सक्या पछि रतिलाई आज्ञा गर्नु भोः हे रती अैलेः
विलाप नगर द्वापर का अंत्य मा तेरा स्वामि कामदेवले श्रीकृष्ण का पुत्र प्रद्युम्न ना
म गरि सँबरासुर आदि गन्या का बदा पापात्मा असुर हरुः कन्मारि तलाई लैजान्या छन्
धैं दान माराः अैले तजाई सँम्बरासुर को भांछा भै बस्नु जा भनी ॥ श्री महादेव बाट आज्ञा गरि बक्सः
स्योरः रतीले मन्मा आनंद गरिः श्री महादेव का वरदाः मासासां गव्र नाम गरिः श्री महारुद्र का आ
ग्याले सँबरासुर का घर मा जाई स्वस्त्री का रूप लि भै छिं ॥ भै रतिले ताहि बसि भईन ॥ हे ब्र
ह्मन् सै रहव स्तदा धेरै काल बित्योरः ताहा प्रांतः द्वापरः जुग का अंत्य मा श्री महादेव आज्ञा जैसी का
मदेवलेः श्रीकृष्ण का पुत्र भै जन्म लि याक स्ता तवलकाः कामदेव भनी नातः हे प्रगल्भः श्रीकृष्ण
सम्मारात्प जबु थी वल पराक्रम मलेजु सं भयाको स्या मसुं दर अत्यंत मनोहर रूप धान्या का जसका
त्पज देखा श्रीसुर्यलाई पनि लवाउँ त्यंत हुन्या जा हात्पजा सि भै तकुमानि वात पैदा हुनस्या

स्वस्था

॥ ७० ॥

स्तसीवादे स्कुराजुरःव ध्यनाम ॥ श्रीस्वस्थानि परमेश्वरीकै व्रतमातृकदसौध्यायो ॥ १४ ॥
अगस्तमुनि बिंती गर्छन् ॥ हे स्कंद कुमार तपाईंका कृपाले ब्रादि इशिः श्री गुरुका
लि बात प्रगत भै श्रीनारायनलाई कुरासु स्देखिन्यो आपतःताहिं वक्तस्याको कुराष्टु ता
तस्तु निसक्यै ॥ अब कोहि कु ॥ रा सुनाको ईछा छः सपागरि आज्ञा गर्नु होला भनि बिंती ग
र्दी कुमार आज्ञा गर्दछन् ॥ हे अगस्त तिमीःलाई जुनःकुरा सुनाको ईछा छः सो भन भनी
कुमारले आज्ञा गर्दा अगस्त बिंती गर्छन् ॥ हे स्कंद जि श्रीमहादेवःनात कामदेवला भस्मः
गर्या प्रातरति देबिले सा हुँ बिलाप गरिः श्रीमहादेवका भर रामा परि बिंती गर्दा श्रीमहादेव
नाथ हे रति अब्रे लेते रास्वामि कामदेवलाई मैले भस्म गरिसक्यो त्रेताजुगमा का अंत्यमा पृ
थ्वीको भार हर्नानिमित श्रीनारायणले श्रीकृष्ण अवतार धार्ने छन्ः त्यस बेला मा त्य
रा स्वामि कामदेवले श्रीकृष्णका पुत्र भै जन्म लिनेछः ताहा प्रातःत्यरा पुरुष संग भेट हु
न्याछः भै लेन टो भनी पुत्र ईपठाउनु भो भनि तपाईले आज्ञा गर्नु भयो सो बृतांत सकन
आज्ञा गर्नु होला कामदेवले कसो तरह संग जन्म पायो रति संग कसो गरि भेट भो श्रीकृष्ण
को सार हजार रानि थी सोतिन्मा कुन रानिबाट कामदेवको पैदा भो उस बेला मा कामदे

राम ॥

॥ ७० ॥

लेखर नाउ गरि ताहि बस्या भेया श्री महारुद्र लेवा सगन्याको हुनाले त्यो दोलागिर पर्वत अत
ल हुराग रया ऐक दिन सुरासुर दैत्य आई त्यो दोलागिर पर्वत पै ल्हैजै उचाल न लाग्दा सो प
र्वतलाई चिलाउ ता सकेन र सुरासुर दैत्यले मन्मा विचार गन्या सब्यै सो पर्वतलाई मैले हजार यो
जन सम्म [illegible] ली देउ भन्या पनि सकेन्या आज त मैले बला उ ता पनि सक्ने भयेन भनि माथी
आई हेर्नै ग्या पोर श्री महारुद्र ले [illegible]हि भै: श्री माहा विष्णुले विराजमान भयाको देषि अत्यंत क्रो
ध गरि: श्री महाविष्णु माथी जाई लाग्या ते स वेलामा: श्री माहाविष्णुको र दैत्यका अघो
र जुध हुरालाग्यो त्यस जुधमा सुरासुर दैत्यलाई विष्णुले हताउँ न: न सकि: श्री गुह्यका
लिलाई समजदा भया विष्णुले ग्राऊ: लाई सज्याको देषि: श्री गुह्यकालिले विष्णुका सरि
र देषि निस्कि सुरासुर दैत्यलाई मारि आऊ लाई वाहि यंताकालि भनी नाउँ गरि विरा
जमान भैन: श्री [illegible]कालीको महि:मा अपार छ भनि कुमारले अगस्त्य मुनिलाई आ:
ज्ञा गन्या सोहि कथा सुसुतले सौनकादि अथासि हजार मुनिलाई कँदाभ सोहि क
था साहा पानि वरनैं त[illegible] पो ॥ ॥ इती श्री मालमाहातमे केदार खंडे कुमार अगा

स्वस्था

॥ ६८

गऱ्या श्री महागुप्तकालि अंतरध्याण भईन्ः ताहाउप्रांत विष्णुले श्री महारुद्रको आराधना ग
रि गंगाका तिरमा शिवलिंग बनाई पुजा गरि जप ध्याण गरि रह्या श्री विष्णुले आराधना
गऱ्याको देषि श्री महारुद्र प्रतक्षः भै दर्शन दियाक्ली श्री महारुद्र भनौला तपृतिक ऊ
स्तोतिर्मैल स्वरुप भयाका निर्लेराठ भयाका अत्यंत शांत स्वरुप भयाका जोगेश्वरहरुले
ध्यान गरि सदा सर्वदा हृदयमा राखिने भयाका ऐसा स्वरुप श्री महाविष्णुलाई दर्शन दित्यो
देषि श्री महाविष्णु अंजलि बाध्दी श्री महादेवलाई साष्टांग प्रणाम गऱ्या तब श्री सदाशिवले ।
आज्ञा गऱ्या हे श्री महाविष्णु तिमीले मलाई ध्यान आराधना गऱ्यौ मैले क्या गर्नु पऱ्यो सो भन इ
ति श्री महारुद्रका वचन सुनि श्री महाविष्णुले हे प्रभु श्री महारुद्र पापिष्ठ सुरासुर दैत्यले मेरा ।
स्या नदोला गिरि पर्वत उलताई भ्रष्ट गर्न लाग्यो अब म क्या गर्ने हो भनि तिमी सित आज्ञाको
हुं अब जसो गर्नु पर्छ उसो गर्नु हवस भनि विंति गर्दा श्री महारुद्र आज्ञा गर्छन् श्री महाविष्णु ति ॥राम॥
मि न डराउ त्येसो भया म पनि तिम्रो ध्याणमा बसि देउला छिद भनि श्ले प्रांत कुबन देषि श्री महा ॥६८॥
रुद्र श्री महाविष्णुको साथ लागि दोलागिर पर्वत माजादा भया हे अगस्त भनि कुमारले आज्ञा गर्दा ।
ताहां उप्रांत श्री महादेवले दोलागिरि पर्वत माजाई स्वर्ग मध्ये पाताल सम्म को सरिबराई कि

नि तिमी हौ हे हरि जो तिले रक्षा क्षिपनी तिमी हौ हे हरि विदम्ब रूपले रक्षा क्षिपनी तिमी हौ हे हरि मंगल
रूपले रक्षा क्षिपनि तिमी हौ हे हरि ज्ञानस्वरूपले रक्षा क्षिपनि तिमी हौ क्रोध रूपले रक्षा क्षिप
नि तिमी हौ लोभ मोह रूपले रक्षा क्षिपनि तिमी हौ हे हरि माया रूपले रक्षा क्षिपनी तिमी हौ हे हरि
काल स्वरूपले रक्षा क्षिपनी तिमी हौ ॥ हे भगवति: तिमि देवि अनन्तको हि पनि छौ नमस्कार राति
मिला दृक्रोति २ नमस्कार छ हे देवि तिमी भक्ति सदा मेरा हृदै पैमा स्थीर भैर होस हे जननि
पापि विघ्नसुरासुर नाम दैत्यले मेरा स्थान भ्रष्ट गर्यौ ला भो अब त्यो दैत्यलाई तिमीले मारि
देउ हे ईश्वरि भनि विष्णुले अत्यंत दुःषित भै हात जोरि विंती गर्नुलाग्या तब विष्णुका वचन सु
नि श्रीगुह्यकालि: ले आज्ञा गर्या: हे विष्णु तिमि नडराउ त्यो पापि विघ्नसुरासुर दैत्यलाई म मा
रिदिउला तिमिले चंदा मांतुप दैराग्य अब तिमि जाउ र श्रीमहारुद्रलाई सो वृत्तान्त कुरा कहौ
श्रीमहारुद्र पनि तिमि श्री माठ माजै स्यो कैलास गिरि पर्वतमा किला गरि दिन्या छन् श्रावै किला
रूपले रहन्या छन् श्रीमहारुद्रले किला भै रक्षा पछि त्यो पापि विघ्नसुरासुर दैत्यले केहि त्यो पर्वत
लाई बलाउन सक्न्या छैन येस्का रराले श्रीमहारुद्रलाई श्रा पुरा लाथै लेजाउ भनि आज्ञा गर्या
र विष्णुले हवस: भनि श्रीगुह्यकालि लाई दसाहस्तांग प्रनाम गरि श्रीमहारुद्र वस्याका थाउँ मा

तपस्या गर्‍या भन्या ॥ हे अगस्त्य मुनिः ताहां प्रांत विष्णुले ध्येरै काल संम्म बदा कष्ट गरि तपस्या गर्‍याको देखि
श्रीगुह्यकाली संतुष्ट भै प्रतक्ष भैग्या प्राह्रूप दर्शाता दिन कस्ता स्वरूप भनौंला त शृष्टि स्थीती सं
हारका कर्ता भन्याकि कोटि श्री सुर्यका तेज भन्याकि अनंत सांत स्वरूप भन्याकि श्रीगुह्यकालिले
श्रीनारायणलाई आज्ञा गर्दी भन्याः हे विष्णु तिम्रा भाव भक्तिले संतोष आलौं तिमिलाई ज्या इछा छ
सो वर माग भनि आज्ञा गर्‍या र विष्णुले आदिशक्तिको अस्तुति गर्‍या हे जरा नि जगत्का माता भन्याका
तिमिलाई कोटि २ नमस्कार छ कल्याणि तिमी कन्या दुष्टलाई संहार गरि साधु सज्जनको रक्षा गर्न्यैं ऐ॥
स्ती तिमीलाई २ नमस्कार छः हे सिवे हित भिं कस्ता भने आदि हैबिन उप्रं त्य समस्त एकर तले रह्याकि से
क्ति अनादि सक्तिलाई कोटि २ नमस्कार छः फेरि तिमी कस्ता भने शृष्टि स्थीति प्रलयैका मुख्य कार
ण भन्याकिः फेरि जाग्रत्स्वप्न सुषुप्ति तिनै कालको साक्षिः भन्याकि साक्षात् चैतन्य स्वरूप लेरह्याकि
ऐस्ती विश्वेश्वरि तपीलाई कोटि २ नमस्कार छ फेरि सबैका आधार भन्याकि पनि तिमी हौ सबैको
आत्मा पनि तिमी हौ फेरि मन बमराले कहि न सक्ने पराशक्ति पनि तिमी हौ फेरि व्यापक स्वरूप
लेरह्याकि पनि तिमी हौ फेरि सुक्ष्मरूप लेरह्याकि पनि तिमी हौ फेरि जोतिरूप लेरह्याकि प

लाउमा विलिरलोका अत्यंत मनोरस्थ्या रा सा जु वै कुराठ हो क्ति भन्याजस्तो ऐसो पवि ग स्थान मा श्रीनाराऐ
रालेरहदाव स्या ये रै काल वित्योर एक दिन दैत्य मा काव दा अ ध म भया का सुरसुर नामा दैत्य त्यो दोलागिर
परवत को सो भा देषि अत्यंत षुसि भै त्यो दोलागिरि मा आई श्रीनारा ऐ न ला ई अत्यंत गाढा दिनला ग्या क्याग
स्या भन्या पैले श्रीनारा ऐ राले विराजमान भै या का थ्या उमा ग्या ई भं तुला ग्या हे विस्नु तैले राहा वस्नु पाउ दैन ऐ
जगा छा दि दे उ छा दि दि ऐ रा भन्येत ला ई ऐ दोलागि र पर्वत ले थी श्रि मा रि दि न्या छु त स्का र रा ऐ जगा छा दि
जा भ नि बार बार श्रीनारा ऐ न ला ई सता उ न ला ग्या ऐक दिन पा पात्मा सुरासुर दैत्य ले दोलागिर पर्वत को
सो भा देषि अत्यंत षु सि भै त्यो दोलागिरमा आई श्रीनारा ऐ न ला ई अत्यंत गा ढा दि न ला ग्या क्या गन्या भन्या
पैले श्रीनारा ऐ राले विराजमान भया का थ्या उ मा ग्या ई भं तु ला ग्या हे विस्नु तैले राहा वस्नु पाउ दैन ऐ जगा छा
दि देउ छा दि दि ऐरा भन्येत ला ई ऐ दोलागि रपर्वत ले थी श्रि मा रि दि न्या छु तस्का र रा ऐ नगा छा दि ना भनि बारं
बार श्रीनारा ऐ न ला ई सता उ न ला ग्या ऐक दि पा पात्मा सुरासुर दैत्य ले दोलागिरि पर्वत उं भा लि पल टाउ न ला
ग्या त्यो देषि श्रीनाराऐ न लै अत्यंत गा र मा नि दोलागि र पर्वत ला ई छो दि भन्या ग्या कुल गा रि अ व क स्का र न
मा जा उ भनी ताह देषि श्लेष्मांतक वन मा ग्या ई आ दि हा रि श्रीगुह्यकालि को आराधना गारि ऐ क बिक्षगारि

अस्था.

॥ ६७ ॥

राक्षसो भयाहो सभस्म मलाई आज्ञा गर्नु हवस भनि बिन्ती गर्दा कुमार आज्ञा गर्छन् ॥ हे अगस्त: आदिशक्ति
श्री गुह्यकालिको महिमा गर्नु मेरो सामर्थ छैन कस्तो ॥ श्री गुह्यकालि भनौ लात स्वतंग भयाकि आ
क्राव समा ब्रह्मा विष्णु महेश्वर ईत्यादि देवता दैत्य दानव मनुष्य जति जिवात्मा छन् ॥ सिवैलाई आक्रा
न समाराख्न्ये भयाकि फेरि आफैले सृष्टि गर्छन् ॥ आफैः ले संहार गर्छन्: फेरि सबै प्राणि हरूका
हिर्दयेमा न सिबै तंन्ये गराउने भयाकि येस्ति श्री गुह्यकालिको वर्णन गर्नु कस्को सामर्थ छ ॥ हे अग
स्त्य तै पनि तिमीले सोधी हाल्यौ संक्षेपले म तिमीलाई बताउँला एक चित्त गरि: सुन ॥ नेपाल नाउँ गन्या
को पुर्व भागमा दोलागिरि: नाउँ गन्याका वपाउँनो भयाका पर्वत पट्टि जो तैस पर्वतमा श्रीनारायणेराले
वास गन्याको श्रीपौत्योपर्वत कस्ता छन्: भनौ लात अत्यंत दर्ल भयाका थाउँ २ मा नाना विग विविग
का वृक्ष हरूले पुर्ण भयाका नाना नाम्नु गंधका फुल: ले भरि पुर्ण भयाका थाउँ २ अनेक फल हरू फुलि र
ह्याका फेरि भित्र विचिग का तलाउ भयाथ्यो धारा भयाका दृनि हरूले अत्यंत सोभायेमान भयाका येस्तो दो
लागिरि पर्वतमा श्रीनारायणेराले वास गन्याको श्री पोनगिरमा मराति नाउँ गन्याका गं गावस्ताकि
थी ईनः तेस्थाउँमा सिंह भयो व्याघ्र भयो मृगहरू भयो ईनः हरूले शोभित भयाका फेरि कस्ता पर्वत भ
नौ लात हे अगस्त्य नाना तरहका पंक्षि हरूले पुलासोरले बोल[illegible]ने भयाका राजहंस जोर जोर मिलित

राम ॥

६७

ताका गर्भ देषि जन्म नु पदै रा अग्रस्त मब्या क हुं ॥ हे ब्रह्मा विष्णु ईद्र अव मजां घु त्यो मे रो अं गज गाज गा
माल गिरथा पनागर भनि ॥ आज्ञा गरि श्री महादेव अंतरध्यान भया भनि स्कंद कुमारले अगस्त्य मुनि
लाई कहदा भया ॥ सो हि कथा सुतले सौनकादि अठ्यासि हजार मुनि हरूःलाई कहदा भया सो हि क
था त्या हाप नी वर्नत भया ॥ ॥ इति श्री माघ माहात्म्ये केदार खण्डे स्कंद कुमार अगस्त्य संवादे अ
गस्त्या निपरमेश्वर अं कृष्यागमो दशो ध्यायो ॥१३ ॥ अगस्त्यो वाच ॥ हे स्कंद कुमार तपाई को कृपा
ले श्री महादेवले म्रगरूप मै अन्यगरूप मै अनेक लिःलागहिः ऐष्मां तकवन मा विराजमान भया
को ऊरा स्तुति सकंधा अरब पुर्वी ध्या दमा श्री महादेवलै ब्रह्मा विष्णु ईद्र लाई श्री गुलकालि प्रतप्त भैल
वैलाई दर्हीनादि भस्म जनलाई उच्चारण गर्ने छन ॥ भनि आज्ञा गन्या को धरि पो श्री गुलकालि लाई कि ऐ
हिरण्य पीक ओ ईद्र रीरादि तु भ गोष्ठो क स्कांदु स्वे ह रि दिई नः स्रोत मस्तवृतां तमल ई आज्ञा गर्नु हुन
न भनि बिंति गर्दा कुमार आज्ञा गर्छन ॥ स्कंदो वाच ॥ हे अगस्त्य मुनि पैले कालमा ॥ श्री नारायणले श्री गु
लकालिको वदा कष्ट गरि तप त्यो गर्दा उनै नारायणलाई दर्शन दि दै दै षिन को आपत्ता हिदि सभ
ईन ॥ हे अगस्त्य मुनि कुमारःले आज्ञा गन्या रतव अगस्त्य मुनि बिंति गर्छन ॥ हे भगवन स्कंद जि त्यो ऋ

हे श्री माहाविष्णु पीतामैले सामांन्य प्रश्न वतायाको मागछुं ॥ श्री पशुपतेश्वरको भक्ति गर्नीले प्रति
फ॥ल पाउँछः भनी संख्या गर्नु म सकतिन हजार मुख भयाको सेषनागले अहोरात्र नतिक हनुस
कछ् ततिफल पाईछः भनिजान ॥ हे विष्णु कस्लो पशुपति भनौला तस्का क्षात्रः ज्योतिस्वरूप भयाका सा
नु अग्निको पाहार रैः जाज्वल्यमान भयाका ऐस्ता स्थानःलाई कैलासको सोभाले जुक्त भःयाका ऐ
स्तो पुन्यस्थान छः भनीजान फेरि ऐ स्थानमा सबै देवताहरूले सेवा गर्नै भयाका श्री गुह्येश्वरिले स
हित गौरी शिव सक्ति स्वरूपले प्रसन्नानंदले विराजमान गर्याका भक्तजनलाई उध्यार गर्नीलाई
श्लेष्मांतक वनमा विराजमान गर्न्याका ऐस्तो जगामा मपनि त्यलिक दिन ऐहि वस्छुं ॥ हे ब्रह्मा वि
ष्णु इंद्रादिक दिनमाः म आफै चैतन्य भई तिमिहरूःलाई दर्शन दिम कैलास पर्वतमा जाउँलाः हे वि
ष्णु जब श्री मेरो भक्ति गर्ली जब श्री श्री पशुपतिको महात्म्य सुनःला जब श्री वाग्मतिको महात्मा सुन
लाः फेरि ब्रह्मसरस्वतिको संगमको महात्म्य सुनःला जब श्री श्लेष्मांतक वनको माहात्म्य सुनःला भ
यवा जब श्री कहला जब श्री कहुला ग्रंथ वा जल्लेः लेखि पोस्तकमा गर्धमी राखिछौ दला ग्रंथ वा ति श्रीर
मेरसंवाद भयाकी महा पवित्र कुरा जब श्री सुनःला त्पस प्राणिलें कैलासवास होला फेरि तस्लाई मा

वारले पुजा गरि: श्री वाग्मति का जल वष्टाइ संतुष्ट गर्ली तेस्लाइ पशुको जोनि मा वास गर्नु पर्दैन फे
रि मेरा भतिमा तत्पर भै महा भाग्य मानी होला: हे श्री महाविष्णु जस्ले यो वाग्मति मा तिन: रात बार दिन
येकचित गरि स्नान संध्या तर्पन: गरि: मेरो रुद्र मंत्र ले जप गरि: जोतिरुप: श्री पशुपति को दर्शन गर्ली
तेस प्राणिले कल्पकल्पांत सम्म इंद्र भै अंत्य कालमा मुक्ति पैलिन होला: हे श्री महाविष्णु जस्ले जोति
रुप॥ श्री पशुपति को एकचित गरि पुजा भाव गर्ली जइए गर्ली तेस प्राणिलाइ पुन्य को संख्या म गर्नु
सक्दैन फेरि यो वाग्मति को र ब्रह्मसरस्वति को संगमले बीच पर्व मा स्नान गरि श्राद्ध इष्ट देवता को
भोग जू पिदेवत पिन ऋषि तर्पन इत्यादि श्राद्ध नित्य कर्म सकि पवित्र भै: श्री पशुपतिस्वर को ज
प ध्यान गरि वाग्मति ब्रह्मसरस्वति को संगमहल का जल: ल्याइ मलाइ अस्नान गराउला फेरि श्री देवं
दरस्नान दराकुं: कुम अर्घ॥ पाद्य अक्षता नाना सुगंध फूल को माला धुप दिप नैवेद्य इत्यादि पंचामृत
राषि जस:ले मेरो पुजा गर्ली तिस्मनुष्यलाइ पुण्य कति छ भनौ तात वाजपेय नाउ गर्न्याको जज्ञ सय
पल गर्न्याको: फेरि अस्वमेध जज्ञ हजार पल गर्न्याको: फेरि हजार कंन्यादान गर्न्याको भन्दा फेरि को
ति गौदान गर्न्याको: फेरि पुलो पर्व मा कोति २ तिर्थ मा स्नान गर्न्याको फल मेरा भक्त ले पाउँछन

स्वस्था
६५ ।।

होला केरि दारुणासुर आदि दैत्यले श्रोवाग्मतिले ठुनि श्रो न्येपाल मण्डल: लाई तलाउ गरि राख्न्या छन् त्यो तलाई मा
णासुर का: कंन्या प्रभावतिले हजार सखि हरु लाई साथ लि त्यो तलाउमा खेलन्या छन् ।। हे महाविष्णु तव ति
मिले: श्रीकृष्ण अवतार लि त्यो दानासुरक छवासुर:लाई मारि दिनु होला तब त्यो वाग्मति लाई छोडि दिनु होला
प्रभावति तपाईंका पुत्र प्रघुमन: ले हरि: ल्याउन्या छन् ।। हे महाविष्णु कलिमा अत्यंत अघोर वदादर लाग
द्वापर गर्थै भयाका वद्द अध्यम र राजा हरु उत्पन्न हुंन्या छ: पथ्वी विलेप नि त्यो भार वोकन सकन्या छैन पथ्वी
विले: यो भार वोकन रासक्ति तपाईंको सरन गया ई रहन्या छंन ।। ते सवेलामा पथ्वी विको भार हर्ना निमित्त: तपाईंले
श्रीकृष्ण अवतार लिव द्वापामा राजा हरु कोर: राक्षे सहरु: जरासंध भया शिशुपाल भया दंतवक्र भया वज्र
नाभ तृनावर्त अघासुर: वकासुर: कंस: पुतना प्रलंव कवीराद मुष्टिक ।। क धेनुकासुर कंसासुर भयाङ्कु ।। जौं धना
द्विवदा पापामा राजा हरु: लाई मारि भुमिका भार हरि साधु सरन कोर क्षा गन्या छौ ।। हे महाविष्णु अव मेरा श्री
गर्भै सै भन्याका थाउँमा लगी स्थापना गरि देउ त्यो मेरा अंगलाई देवता भयापनु ष्पभया जल जल ले से
व नी त्ये स्लाई मनो वाछा पुरा गरु: लाहे माहाविष्णु अव अली दिन मा गर्भै श्रोवाग्म तिमा वसुं लामन आ
श्रीविष्णव तिमी हरु लै श्रो व्रह्मांराद कोर श्रा गर: श्रो मेरो मत्या रुप माहारु:द्र को जस्लै सेवा गर्ला श्रोद सौ उप

राम ।।
६५ ।।

गर्दभ सापुरीका रमगत रूप ॥ श्री महादेवले ब्रह्मा विष्णु इन्द्र तिनै जनालाई ॥ हेरि आज्ञा गर्दभ्याः हे ब्रह्मा वि
ष्णु इन्द्र तिमी हरूलाई मः भविष्य कुरा कहुंला १ कचित गरि सुण हे विष्णु अलिक दिनमा आहि वाजमतिमा
मृगको रूप लेर हुंला तब म आफैः मैतं मभै मेरो जोति स्वरूप तिमी हरूलाई दर्शन दिउंला मेरा आदि शक्ति श्री
गुह्येश्वरिको पनि दर्शन पाउन्या छैन ॥ हे विष्णु कस्ता गुह्येश्वरि भन्या सब पुरी प्राणि हरूका हृदियेमा लक्षा
न स्वरूपले रहन्याका आदि ब्रह्म शक्ति भन्याकि येस्ती आदि शक्ति गुह्यकालिको दर्शन तिमी हरूले पाउन्या ॥
छैधं दान मारा जुनः परमेश्वरिको पुजा भक्ति भावले संसारह चिस मुद्रा ई सहजै ले तरिजां छन् येस्ती
ईश्वरिः लाई तिमी हरूले दर्शन पाउन्या छैन ज भे गुह्यकालिको सेवा गर्नी पुजाः जप ध्यान गर्नी तपस्या पुरु
षलाईः इह लोकमा भुक्ति भै स्वर्ग गरि परलोकमा मोक्ष प्राप्ति होला येस्मा संदेह छैनः हे महाविष्णुः श्री गु
ह्यकालिको दर्शन पाई कलिजुग ॥ को प्राणि हरूः सर्वै पाप देखि मुक्त भै कैलास पदविमा पुग्न्या छन्
अब का हात कुकावरीन तगनः हे ब्रह्मा विष्णु इन्द्र अब मजां छु मन हुन्याला तिमी दुवैले सो ब्रह्मा नारदको र
क्षा गर सो तिः श्री महादेवले आज्ञा गर्न्याः फेरि ॥ श्री महाविष्णुलाई आज्ञा गर्न्या हे महाविष्णु कलिजुगमा
प छिनः सो ब्रह्मा नारदका भुलीभार हुन्या छः क्याराभन्या सो पृथ्वी विमा अन्ये कदै से दाराव हन् उत्पति

स्कना
॥ ६५ ॥

मैरा द्वेखहरूका संहार गरि भस्म हरूको रक्षा गर्ली हे ब्रह्मा: ज्यस्ले गोकर्णेस्वरको भक्ति गर्ली तेस्ता दृ
कैले पनि दु:ख हुन्या छैन इहलोकमा पुलो सुख भोग गरि परग कैलासवास होली गोकर्णेस्वरको महि
मा पुली भक्तिजांनु प्रेति ब्रह्मालाई आज्ञा गरि फेरि इंद्रलाई आज्ञा गर्दी भयाः हे इंद्र त्यो तिमी सितरला को मे
रो लिंग दुःको तु अमरावतिमा लगि स्थापना गर त्यो अंगलाई तिमि आदि गरि तेतिस्कोटि देवताले पुजा
गरि राख्याहरू मेरा लिंगका प्रभावले तिमी हरूलाई बहुत आनंद होला हे इंद्र तिमी सित रावणले जुध्य ग
रि त्यो मेरा लिंग लग्नु तिलजि दछिण समुद्रमा स्थापना गर्नेछन् ॥ तेस्थाउँको दछिण गोकर्ण भन्नि नाउँ प्र
ख्यात होला ति दछिण गोकर्णेस्वरको ज्यसले सेवा गर्ली अथवा प्रातकालमा नाउँ लेला: तेस्मा तिस लाई अ
ह्रफलाकमा बास गराउँला दछिण गोकर्णेस्वरको महिमा कह मेरै पनि सामर्थ छैन अन्यको को क्या सा
मर्थ होला ॥ हे इंद्र भन्नि इंद्रलाई आज्ञा गरि: फेरि ॥ अथ महाविष्णु लाई आज्ञा गर्‍या हे महाविष्णु त्यो तिमी सि
तरला को मेरो लिंग पातालमा भोगवति नाउँ गन्याको नदिको तिरमा स्थापना गर त्यो अंगको नाउँ ॥
अंगस्वर भनी प्रख्यात होला त्यो थाउँमा बलिराजा भया वासुकि नाग भयाइं तिन हरूले पुलो तपस्या
गर्ली मईसं तुष्ट गराउँला र तिनहरूलाई पुलो भै स्वर्ग मैं मदि न्या छु ॥ हे विष्णु भन्नि अथ महादेवले आज्ञा

राम ॥
६५ ॥

सागर्छन ॥ हे ब्रंह्मा: विष्णु ईश्व्र तिमी हरु देषि म वहुत खुसि भनुं क्यारण भन्या मंजस्तो कोअंगला ई भ्या मनुसक्
न्या तिमी हरु ध्यन्ने रह्ला छौ अव तिमी हरु नंदराउँन दुःहत्या तिमी हरु: ता ई लाग्न्या छैन त्पो तप्रा हातमा रह्ला क्या
मेरो छिंद्रु लेति नै लोक का प्राप्ति कनउ धार गर्मा छन् ॥ ऐस्मा कति संदेह न गर: तिमि हरु ले जो मेरो अस्तुग
न्यौ जौ तत्रि गगर्‍यौ सो वहा पवित्र कुरा करा जह्ले सितलाई कन सुन्‍: ला अथवा दिनको येक फेरा पाठ्य गली
अथवा पोलसन्द ले खिपर्मी राषी छोदला त्येल प्राप्ति को सवै पाप देषि मुस्क: भै ईहुग सुख भोग: गरि पर गमे
र लोकमा वा स्गली ऐस्मा संदेह छैन अव तिमी हरु सितरह्ला को मेरो अंगला ई जगा जगामा थापना गर
र हे ब्रंह्मा पैले तिमी सितरह्ला को श्रि गवा रमति को रवंद्र नागा कुजेर भागा नदिको संग म्यालगी छ्वाप
ना गर त्यो मेरो: अंगगो कर्तो सव रभनी तिनै लोकमा प्रष्यांत होला तिनै गोकर्तो सव रक्तास्थ्या नमा रावटा
भयो कुंभ करी सार मरौ ईन्दलै पुलो तपस्या गर्ली तेस वेला मा तिमी ले त्यो: रावन न कुंभकरीलाई वर
प्रलाद दि तिनै लोक लाई जिति कुवरमी पुरि: लंका: को राज्येग लीस थै देवता हरु: गाषि हरु लाई अत्यंत दुष
देला त्यो दुख देवता हरु को देखि ऽ।ऽत्ता जुग स्मा दस रथ राजा का पुत्र क हला ई ॥ अर्थ मोहा विष्णु ले जौति
रलि रामचंद्र भनाई जनका पुत्री सितालाई विवाह गर्ली तिनै सिंतालाई कारनि तुल्याई रावन दिल

।। स्वस्था ।।
।।६२।।

कृआ है कृपा गरि: रहन्या भया का ऐसा पसुपति लाई कोटि २ नमस्कार छ्यु पैरि: ज्योति स्वरूप ले रह्या का आदि अंत
राभ साका सर्वै जगा माव रौवर: रह्या का कैले ना सन दुन्या रस्तो अविनाशि लाई हाम्रो कोटि २ नमस्कार छ्यु पै
रि तपाईं कस्ता भया निरंजन निराकार साक्षात ब्रह्म स्वरूप ले रह्या का जो ग्रेप स्वरहद ले ज्योग ध्या रा ले पनी तपा
ईं न्यये सो अव्यक्त स्वरूप लाईं कोटि २ नमस्कार छ्यु पैरि जिवात्मा भन्या का पनी तपाईं परमात्मा पनि तपाईं चै
तन्य वस्तु पनी तपाईं ज्ञान रूप: पनी तपाईं सांत मुर्ति पनी पाईं औध मुर्ति पनि तपाईं सुंदर मुर्ति पनि तपा
ईं देवता का देता पनी तपाईं ग्र्ना पका ना थपनि तपाईं अनंत मुर्ति पनि तपाईं मलुका मृत्यु पनि तपाईं काल
का कालपनि तपाईं अप्रशांत मुर्ति पनी तपाईं ।। हे ईस्वर हामि देखि प्रशन्न हौ तपाईं का वरन मा हाम्रो कोटि २ नमस्का
र छ्यु ।। हे विसेस्वर अब हामी हरु भावनं भक्ति ले संतोष भै तिमी ले वर देउ भनि ना नातरछ ले विंती गन्या र तब
श्री महारुद्र ले: श्री ब्रह्मा विष्णु ईंद्र ले भस्तुति गन्या को सुनि अप्रत्यंत मुसि भै आफ्नू स्वरूप को दर्शन दिदा भया
र अप्रा ज्ञा गन्या: हे ब्रह्मा विष्णु ईंद्र तिमी हरु देखि मसं तुष्ट भया अब तिमी हरु: लाई अप्रक्षप वर म दिंछु लौ मागम
नि अप्रा ज्ञा गर्दा ब्रह्मा ले विंती गन्या: हे ईस्वर अप्रब क्या वर मागुं तपाईं को भक्ति सदा सर्वदा हामि तिनै जना को हृदि
मे मा ब्री रज रि प्रशंन्न भया रुः पैरि हामी हरु का अपराध क्षमा गर्नु हवस: भनि विंती गर्दा ।। श्री ह्रादासिव आ

।।राम।।
।।६२।।

टिजाद्र भया: जब तिन रुद्र मृगका राजी कम्या आई पुग्या तब: श्री महाविष्णुले दें। हेत्रै तिन रुद्र मृगका सिंगमा स
मात्या त्यो देखि ब्रह्मा ॥ इंद्र दुवै दौडि तिन रुद्र मृगका सिंङ्: मा समाई लगि माले, ताई भनी ब्रा कालमा लेग
या त्यो रुद्र मृगका सिंग तिन टुक्रा भै भाच्यो र: श्री महारुद्र अंतरध्यान भै गया भनी स्कंदकुमारले अ
गस्त्य मुनीलाई आज्ञा गर्‍या ॥ ताहांप्रांत: श्री ब्रह्मा विष्णु इंद्रले: श्री महारुद्रको सिंङ्: एक २ टुक्रा हातमा ।
लिअत्यंत दुरा इ भंन लाग्या हेर २ हामि नाहकमा रुद्र हत्याका पापि भयौं अब क्या गर्न्या हो उपकार
गर्दा पैल्हो हत्या आई लाग्यो अब कस्न गर्नु भनी माहा ध्यंन्या गरि रह्या तब ॥ श्री महाविष्णुले आज्ञा गर्‍या
हे ब्रह्मा इंद्र तिमी हरु ध्यंदा रा मान ॥ श्री माहारुद्र कस्ता हुनः भनौ लात अत्यंत दूर पापु भ रद देखिना टिखु
सिहुन्म स्वभाव भया का पैल्हो भक्तवत्सल छः भनी तिमी हरु: कलो जां दैनै कलो भन्या अग्निले पोल
दा अग्निमा सल क्या ताहांप्रांत त्यो अग्निको ताप अग्निले झिकदछन र ॥ मनुष्य हरु: आनंद पाउ दछन्
तस्तै रुद्र हत्या हपि आग्निलाई उ नै रुद्रले झि क्या मा ग हामिलाई आनंद होला अब हामिले पैल्हो वह्मे:
होइन ॥ श्री महारुद्रको अस्तुति हं: भनी तिनै जनाले: श्री महा रुद्रका अस्तुति गर्‍या ॥ ॥ ओ तिनद माहादेव
नमस्ते भक्तवत्सलै ॥ आदि नाथं महेशानं राम स्तेश्वर नागतं: ॥ ॥ हे ईश्वर पशुपतिः तपाई कस्ता भन्या स
बै प्रानि लाई थै तंन्य गराई आत्मा स्वरुप लेर हा का दे रि अन्त्रमा पाले आफैं: लाई ध्याक्नि मृगका रुप लि पसु का

स्वस्था तिनन्जगले त्रुशित भयाका अंगपनि लेईता माग हुँछ सबै मृगका माजामा बस्याका हुँछ तिनलाई रु
॥६२॥ द्र मृग भनि जाँनु अब तिमी हरु: जाउ रति रुद्र मृगलाई देवलोक्याई लैसमाईस्न गमाले जाउ रति
रुद्र मृगको चैतन्य होला। हे ब्रह्मा विष्णु इंद्र तिमी हरु लै अस्तुति गरिक्न राति रुद्र मृगले थाहा पाउ
लाई नन्: तस्कार रता तिमी हरुले बलातकारैले सङ्ग माले जाउँ मनी आज्ञा गरि: श्री पार्वति देवि:
अंतरध्यान भैन् ॥ ॥ ताहा प्रांत: ब्रह्मा विष्णु इंद्र तिनै जनाले श्री महादेवलाई खोजि रहि ॥ श्लेष्मा
हिंडाउन लाकिन: श्लेष्मातक वनको नैरित्य कोनामा उग्र ई हेन्या ताहा किरातेस्वर शिवलिंगको
द्रहा तपासार ब्रह्मा विष्णु इंद्र तिनै जनाले राटेस्वर: श्री महादेवको दर्शन गरि रलातेल बेलामा
सबैसी मृगका कोनमा ग्राख विचमा बसि रुद्र मृग आयाको देखि तिनै जनाले तिन रुद्र मृगलाई सा॥
ष्टांग प्रणाम गरि स्तुति गर्दै तिनै जनाले रुद्र मृगका अगाडि गयाका तब: श्री ब्रह्मा विष्णु इंद्रलाई देखि
ति मृग हरु ताहा देखि उफ्रि२ भागी गया त्यो देखि ब्रह्माले आज्ञा गर्न्या: हे भगवन् विष्णु हे इंद्र हरु हा
सिलाई देखि२ श्री महारुद्र भागि२ हिंड्याको पेला इ स्वरुप तिमायाका वसमा परि: चैतन्य भैगयाग्र हुग्रा ॥राम॥
त्रिलाई मायाले वसपार्या भनी क्या भास्त छ: अब ईसो होईरा हाभि ति नजनाले तिनै तिरषे हि: लाउँरति ॥६२॥
रुद्र मृगलाई समाउँ भनी तिनै जनाले मतो गरि: तिनै जना त्यो वराको ज्यरमा कुं कि तिमृगहरुले न देखन्याग

नैसीः हे देवि तपाईंलाई कोटि २ नमस्कार छ॥ हे कल्याणि तिम्रो महिमा कसैँ जांदछ सूक्ष्म २ मा अत्यंत सूक्ष्म पनि तिमि हौ स्थूल माकाल दा स्थूल विलक्षण: पनि तिमी आद्या पनि तिमीः महाकालि पनि तिमी भगवति पनी तिमी तारा पनी तिमी त्रिपुरा पनी तिमीः श्यामा पनी तिमी अह्लमा अक्का पनि तिमी दुर्गा पनि तिमीः ऐसी तिमीलाई कोटि २ नमस्कार छः हे ईश्वरि भक्ति तिनै जनाले नानातर ईश्व स्तुति गरदा जगत्माताः श्री पार्वति देविले अत्यंत भृसि मैः ब्रह्मा विष्णु इंद्र तिनै जनालाई आज्ञा गर्‍या॥ हे ब्रह्मादि तिमि हरूको भाव भक्तिले म संतोष भया अब तिमी हरूलाई वर दारा लैहँः भनि आज्ञा गर्दा ब्रह्मा विष्णु इंद्र तिनै जनाले विंती गर्‍या॥ हे जननि अब अटल पद दान हामिलाई आहि देला इदे तिम्रा भक्ति मा हामि हरूका हृद प्रेमा सस्थीर रहन्नः हे ईश्वरी अब श्री महारुद्रले -१ कैलास पर्वत मा गैहं लार को रछाग नी हवन भनि विंती गर्दाः श्री पार्वति देवि आज्ञा गर्छिन्॥ हे ब्रह्मा जि ते लो भक्ता जो हा देखिन मांई ले परमांत कबन को नै अत्यन्त को नामः श्री महादेव ले मग का न्पलि ल पेक्ष्छै सग का मा जमाव लिप हुको कृष्णा गरि आफ्ना मा पाले अग्रा पैलाई ध्या किः मपर मे प्रसन्न छु भन्या कैहि लेवर सापाई पसुस्तितान प भोग गरिः वस्याका छन्ः हे ब्रह्मादि ति रुद्र मणि कलस छन्॥ अ नैलात भुवनी का जलो कांति भ ताकी

स्वस्था
।।६१।।

जानुहोला भनी: श्री महाविष्णु छ: उग्रा ज्ञा गर्दा ।। श्री ब्रह्मा जिले पनी हवस: भनुं छु भनी ।। श्री पार्वति व
स्याका थाउँ माज्ञा दि: श्री ब्रह्माजीले ऐस्तो ववराकन बोलदा भया ।। हे देवि तिमी को हौ क्या कारणले ऐ
स्तो अघोर: जंगलमा वस्या कि देव कंन्या हो कि दैत्ये कंन्या हो कि ग्प्रठ वा गंधर्व कंन्या हो ।। मेरा मन्माता
जगत्माता ।। श्री पार्वति: देवि हुन: कि भंन्या जस्तो लागछ: हे देवि तिमीले सत्यले भला ईक हौ इति ब्रह्माको
ववरा सुनि: श्री पार्वति देवि: आज्ञा गर्छिन ।। हे सुर: ऐस्त ब्रह्माजी म देव कंन्या दैत्य कंन्या गंधर्व कंन्या
को हिं: होइनौ म पार्वति हुं क्या कारणले आहा ग्र्या पाको हो भनौ ला त जगदिश्वर ।। श्री महादेवले ग्र्या क्ला
भादाछौ दि मगको रुप लि: स्रोले षमांतक वन्मा रेव लिग्र्या क्या मा पाले आ फैलाई यो कि भावे तंन्ये मै पसुलि
त सुप ओ ग: गरि: रहाको देखि म पाहा आपाको हुं भनि पार्वतिले आज्ञा गन्याको सुनि ।। श्री ब्रह्मा ब्रह्मा
जिले आरवाको ईसाले: श्री महाविष्णुलाई: इंद्रलाई दाकि: इति नैजनाले ।। श्री पार्वतिको अस्तुति गर्दा भ
या ।। हे जननि: श्री पार्वति माईका चरणमा हामि ति नैजनाको: कोटि कोटि नमस्कार छ तपाई कति भन
पूर्ण: ब्रह्माका ज्ञानि भया कि सबै प्राणिहरुको आत्मा रुप लेर ला कि वैतन्ये रुप लेर ला कि ।। हे माता तपाईला
ई कोटि २ नमस्कार छ ।। फेरि सबै: लाई श्री स्तुति गरि: २ हन्या पनि तपाई हुन फेरि संहार गर्न्या पनि तिमी

।।राम।।
।।६१।।

शिवलिंग वनाइ पुजा गरि: रह्याछि मांनुलुर्भी स्वस्थाउँ: अत्यंत: तेजलेयुक्त रुप भया कि त्यो को तेज देखंन्या होकि दैत्य कन्या हो गंधर्व वा काम देव को भली रति देवि हो कि होइन स्वर्ग का अप्सरामा का श्रेष्ठ उर्वसि घो हो कि रंभा तिलोत्तमा पो हो कि मैले ताकेहि जांनु सकिन: हे ई जनु जगन्माता पार्वति देवि आई पल्याका हुन् कि: हे भगवान्: मेरीजे: विजु माता जगन्माता श्री पार्वति नै हुन्: क्या न भन्या जाहा: श्री महादेव छन्: ताहा श्री पार्वति पनि हुंछिन् ॥ श्री महादेवको र: श्री पार्वतिको कैलेपनि भीग रहंदैरा एकै जगामा: वास गर्छन् ॥ नंदि भृंग्दि लोने हामिला इस्कस्नाको श्री पो: श्री महादेव: म्लेछमां तकु वस्या जानु भयाँको छ भनि करा हामिलाई स्तुनायाको पनि हो जगत्माता ॥ श्री पार्वति गांभया: ए स्त्री अघोरद[illegible] ग्दोवन्मा एक्लै तिर्थ योग रिवक्षु कस्को स्पर्श होला तिव ह्रीं श्रूव स्व पार्वति नै हुंन् ॥ हे श्री नारायण अव तपाई देवराज इंद्र दुवैले जगत्माता पार्वति छै: उ जाइ: श्री महारुद्रको वाती सोधनु होला भनी ब्रह्मा ले भन्या ॥ तव श्री महाविष्णु: आज्ञा गर्छन् ॥ हे ब्रह्मा यो करा हामिवात होइसक्दैन भन्ने हामि दुवै तरुना अव स्राहुं हामिदेषि त्यो कंन्या लम्माउन्य छन् ॥ अथवा ठ्यागन्याउँ: मान्यां छन्: तस्को रता तपाई: ता वृध्य पनि छ: श्राजेरा पनी हुन् ॥ श्री महारुद्रको वाती पनि येथार्थ कहन्या छन् ॥ तपाई

सवार भै ब्रह्मा देवता हरु अघि पछि लगाई नाना वाजा वजाई अप ॥ सरा हरुले नाची गन्धर्वले गाई पुष्प
वृष्ट गर्दै धुलो उत्सव गरि कैलाश प्रवेश गरन्ये प्रथम गरास्थेत भै शिव ईश्वरी स्वरूप भैपरमानन्द
ले रहे सकल देवताले ॥ महादेवछौ उविदा भै आफ्ना आफ्ना आश्रम मा गै आफ्ना आफ्ना काम गरि परम आ
नन्दले रहे ॥ येती स्वर्गका कुरा कहें स्तौ ॥ हे अगस्त्य मुनि अब पाताल का कुरा कहन्छु ॥ तिमी येक
चीत भै सुन ॥ अस्वस्थामा ऋषि पार्वती का आज्ञाले सप्त पाताल का मूल रसातल पाताल मा कृष्ण
क सा पाताल भन्या सूर्य का तेज जस्तो ज्वल्पमारमले तेज भै याको नाना रत्नले जडाई शरिवँ
नागाको सुवर्णी का पुरि मा असंख्या सर्पपति भयाको शेषनाग अनंतनाग वासुकी नाग तछकनाग क
र्कोतकनाग पद्मनाग संषपाल नाग कुलीकनाग वरुणा नागले वस्येका नागीनी हरू पनी हिरा मो
तिमनीक ॥ इत्यादि गहना नाना वस्त्र अलंकार पहिरि उवांहि उरामी भै रहे ॥ कारुस्ता पुरिमाड गौसे
षनागका घरमा जाई ॥ हे सेषनाग पार्वती का आज्ञाले श्री स्वस्थानी परमेश्वरिको व्रत गराई जो दुषि
छन् ॥ जो डरिउछन्ः त्येस्करा उथ्यारगरी आफ्नां को हितु पीछन ॥ कीभन्ये रुती अस्वस्थामा ऋषि
ले भन्येको वचवरा सुनी ॥ सेषनागले हें अस्वस्थामा ऋषीः यांहा उस्ता को हि छैन ॥ त्येस वनका वीचमा सं

ईको य़ोवस्था भय़ो ॥ हे स्वामी तपाई विना य़ो प्राण कसो गरि: राखुला तपाई जाहां गय़ौ म पनी आउ छु भनी केस फिजाई विष्णुको मुष हेरि भंन लागीन ॥ हे पापीष्ठ विष्णु तिमीले छल गरि मेरा प्रतीव्रता धर्म नाश गराई दिडा मेरा स्वामीको य़ो अवस्था भय़ो अब तिमीलाई सराप दिंछु जार हुनु परोस ॥१ घास हुनु परोस ॥२॥ कल्पवृक्ष भै रहनु परोस ॥३॥ ढुंगा भै रहनु परोस ॥४॥ इति ॥४॥ चार थोक तिमीलाई सराप दिआं भनि विष्णुलाई सराप दि जालंधर संगै सति गै वृन्दाले पनी प्राण छाडिन ॥ हे अगस्त्य मुनी पतीव्रताले सराप गरेको हुनाले त्यो सराप वैकुंठ नाथ विष्णुलाई लागी: जार हुनु परोस भन्येमा तुलसि भै रहनु पऱ्यो घास: भै रहनु परोस: भनेको हुनाले कुश भै रहनु पऱ्यो ॥ कल्पवृक्ष भै रहनु परोस ॥ भन्येको हुनाले पिपलको रूप भै रहं पऱ्यो ढुंगा भै रहनु पऱ्यो स भनी सराप गरेको हुनाले सालीग्राम: भै रहनु पऱ्यो ॥ ऐसै अर्थले तुलसि कुश ॥ पिपल सालीग्राम नारायेनै हुन ॥ भनी सकलले मनामान ॥ गरि पुजा गरेको हो ॥ हे अगस्त्य मुनि पतीव्रता धर्म भनेको वडो ठुलो धर्म हो ॥ ताहां प्रांत वैकुंठनाथले सराप पाई महादेव छेउ जाई सब वृतांत कहे ॥ अब वृन्दाको सराप मोक्ष गरीजां छु भनि महादेव छेउ विदा भै तुलसि कुश पिपल सालीग्राम भै रहे विष्णु गया पछि ॥ महादेव पन भ माथी

अधीपती भयाका मनाराखेरा ॥ जसला लाई पाप्या पछि किन फिर्णी गर्छौस ॥ वृन्दा तप्रती टमान्हिन सब
न्या भुली थेमा सम थारपा उली सर प्रतीत होला भनी नानातरह संग विस्नुले वृन्दा कन बुझाउन लाग्ये
का पीया ॥ हे अगस्त्य मुनी टिमी ये कवी तभै सुरा वाहां अष्ट महादेव ॥ ले विस्नुलाई विडाडी ॥ जालं
धरसंग जुध गर्दा गये महादेवको र जालंधरको अघोर संग्राम भयो वृन्दाको प्रतीव्रता विस्नुले
हरि गके: को हुनाले वल हिन भै महादेव सित जुध गरी न सक्की जालंधर आकास मा गैमा या जुध
गर्दा लाग्यो ॥ तव महादेव पनी आफ्ना ग्राका समागै जुध गरे जुध गर्दा गर्दा जालंधरका वल हिन हुदै
गया को देखि महादेव को भव ता वृन्दाको सत्य विस्नुले: डगाई सके छन ॥ अंन्या थाहा पाई आफ्ना हात
मार हसे को त्रीसुल ली टि नै आपा वात आगा ज्वालानि काली महा क्रोध भै त्रीसुलले जालंधरका छाटि
मा रोप्ये ॥ महादेव का त्रीसुल का वेडनाले जालंधर मरि अंतकरका पोक:का वीचमा धुलो भवाजैंग
रिव हलगायो जालंधर पसे को अवाज वृन्दा ले सुनी केको अवाज आयो भनी ॥ हेरी जांदा आफ्ना स्वा
मी जालंधरको देहपन्या को पा छारि न आया को देखी अनेक तरह संग विलाप गर्दा लागी न ॥ हे स्वा
मि ये स्ता अवस्ता मा नये के ले छाडी तपाईं का हा जानु भो पापी हरि विस्नुले छल कपट गर्दा तपा

गरि क्रा जालंधरलाई कसैले ॥ मार्न सक्दैनन् तस अथी तिमीले विष्णुका मायाले छोपी जालंधरका भेष भै अंतपुर मा गै छल गरि वृन्दाको पतिव्रता धर्म पुरमा गै जालंधर मा छु ॥ भनी आज्ञा हुदा विष्णुले हवस भनी: ॥ महादेव छेउ विदा भै जालंधरका भेष ली बाया हातले त्रिसुल समाई दाहिना हातले डमरु बजाई विष्णुका मायाले छोपी जालंधरका घरमा पुग्येप भेष धारि जालंधरला ॥ पा[illegible]वृन्दाले देखी हत्त पताई आई पाउ धुवाई कोठामा लगी आसनमा बसाली वृन्दा विंती गर्न लागिन ॥ हे स्वामी महादेव संग जुध गरी जानु: भयाको कसो गरि आउनु भो भनी सोधीन ॥ जालंधर रूप विष्णु आज्ञा गर्छन ॥ हे प्रिये महादेव संग जुध गर्दा थकाई लाग्यो र ठकाई माहुं भनी फर्कि आयाको छु भोक लागि रहेका छ खाने कुरोले भनी आज्ञा गरे ॥ तब वृन्दाले अनेक तरह संग चौरासि व्यंजन ॥ तयार गरि भोरजन गराया ॥ रात परे पछि: वृन्दा सित अनेक तरहका कुरा गरि वृन्दाको पतिव्रता धर्म नष्ट गरिडिया रात बित्ये पछि ॥ जालंधर रूप छाडि: आफ्नु स्वरूप ४ हात संख चक्र गदा पद्म लिंइ ठडिया तब वृन्दा क्रोध भै हे पापि दुष्ट विष्णु तिमीले कपट छल गरि मेरो पतिव्रता धर्म नष्ट गरिदियौ भंडा विष्णु श्राप्पा गर्छिन ॥ हे वृन्दा जालंधरलाई महादेवलौहि जै मारि सक्के भवतैले स्वामी वैकुंठका

॥ त्वस्था
॥ १०७ ॥

वस्:भनी अन्येक वाजा वजाइ षि हनाड सोरले गर्जिकन कैलाश डेषि आ:सा वातामा दुवै तरफका सेना
भेटि अघोर जुध भयो देवताहरुं कलकोल गरि कराई अधि घसरि प्रत्येक अने२ सस्त्र अस्त्र प्रहार ग
रे व्रह्माले तमोगुण प्रहार गरे देवताहरुले प्रहार गरेको **व्रह्मा**ले प्रयोग: गरेको शस्त्र अस्त्र ले जालंधर
कन काहि गरी सक्केन र ॥ यस्का पेका तीर लागन गयो यस्तो आ द्रूर ले प्रहार गरेको शस्त्र अस्त्रले के
हि गर्न: न सक्ये को डेषि **व्रह्मा**डी देवताहरु डिकडारी भै आफ्ना सस्त्र अस्त्र छाडिकी चुपलागी रहे ॥ त
व वैकुंठनाथ विष्णु महाक्रोध भै पाञ्चजन्ये संष वजाईको मोडाकि गदा घुमाई प्रहार गर्न जा
रिलाग्ये प्रहार गर्न्यो: त्यो गदाले पनी जालंधरलाई छुई छ येन फेरि **इंद्र** क्रोध भै वज्र हातमा
ली प्रहार गरे वज्रले पनि केहि गरी सकेन ॥ **जालं**धरले नेतेरि:यो यजम राजतिको पनी रा मानी
चुपलागी रसो आफ्ना २ शस्त्र अस्त्र वरावर देवताहरुं छाडः दैथी याकेहि सिप नचल्दा वैकुंठनाथ ना
राये राले अव येस्तारितले भयेन भनी महादेव छेउ जाई विंती गरे ॥ हे ईस्वर जालंधरलाई मारी हा
मीले सक्के नौ वी तपाईले **डे श्री** अर्का:को सामर्थ छैन तसर्थ तपाईले जानु पर्यो ॥ **येती** वीष्नुका वच
रा सुनी महादेव आज्ञा गर्छन ॥ **हे वि**ष्नु जालंधरकी अस्त्री वृन्डा पतिव्रता छ: त्येस पतिव्रताको धर्मले

॥ राम ॥
॥ १०७ ॥

लेन्डा तेसो भया पार्वतीलाई छल गरि घाडन्ये छै राखेरि जां छु: भनी जालंधर आहि जाउं भनी ॥ निस्कीडा: श्री महादेवले पठायाका नारद गइजि पनी: ताहां जगपा र जालंधर संग भेट भयो र खुन्डाले: हे जालंधर काहां जाराला गेयो भनी सोध्या जालंधरले भी छ्या मागन जां छु: ॥ भनी भन्ये तव नारद ग्रहषी भन्न छन् ॥ हे जालंधर तिमीले किन तेस्लो अनी ब्याकुरा गन्यौ टिमी जानला गेपको मैले थाहा पाञां पार्वतीलाई छल गर्री भनी जान लागेका हौ: वाहा तिमी संग जुध गर्न ब्रह्मावीष्णु प्रभृति सकल देवता आउं न तयार भै ॥ मलाई खबर घुन्या उंन पठायाको हो तिमी अंत जाना पछि नलाग: आफ्ना जोवाहिन्ये सरजाम तयार गर भंडा जालंधरले तेसो भया फर्क छु ॥ भनी फर्कि आफ्ना घर गै आफ्ना भन्ती छ उं नारद आदि भन्येको सबै कुरा वृतांत कहिं ॥ अब म लडाइं गरी जां छु: घरमा सं भार गर: भनी लेन्डा छु उं विडा भै हात मागी सुल लौं आफ्ना शकल सेना जंमा गरि देवता संग जुध गर्न भनि कैलास पर्वत: टर्फ गया नारदले जालंधरलाई खबर डी फर्कि महादेव छेउ प्रगी डंडवत् गरि जालंधर संग भयाका कुरा वृतांत कहे ॥ येती नारदका वचन सुनि ब्रह्मावी प्रभृती सकल देवतालाई जुध गर्न जाउं भनी वीडा डी या: येती: श्री महादेवका आज्ञा सुनि सकल देवताहरुले ह

भयो तव सकल देवतालें त्यस भनी जान तयार रैया ॥ तव महादेवले नारदक राख्याकी ॥ हे नारद तिमी जालंधर संग: गै तिमी संग जुध गर्न देवताहरु आउला तयार रहौ भनी भन: एती महादेवका आज्ञा सुनी नारद ऋषिले हवस भनी जालंधरका घर जाडा भया ॥ हे अगस्त्य मुनी जालंधर कैलाशवाट फर्कि आफ्ना घर गया ॥ वृन्दाले आफ्ना स्वामी जालंधर आयाका देषी गोडा धुवाई भीत्र लगी भन्न लागीन ॥ हे स्वामि पार्वतीलाई छल गर्नु जानु भयाको कसो भयो भंडा जालंधर भंछन ॥ हे प्रीये त्यो कुरा कहंछु सुन मयां हा वात कैलास पर्वतमा गै महादेवका भेष गरि जाडा पार्वतीले देषीन र सुनका कमंदलु ली भै एगोडा धुन ठोकामा गया रंतर ॥ मैले देष्या राम्री: मा त्ये स पार्वती देखि अरु ह्यो पृथ्वीमा हुनु दुर्लभछ पार्वतीको मुष देष्ये विती कै मलाई हो सभ्येन मुर्छा भै भुईमा गीरेको थीयां पछि ब्येक्षा भै ओठि हेर्दा पार्वती कटा गर्छिन ॥ केहि ठाहा पाई नर फर्कि आयां ॥ येती जालंधरका वचन सुनी वृन्दा विंती गर्छिन ॥ हे स्वामी तपाई जानु भया पछि: विष्णुले तपाईका भेष भै मलाई छल गर्दा भनी आयाको थीयो मैले चिन्हि विष्णुलाई कोठामा थुनी थेरै दिन ॥ सैम राख्या कि थीयां पछि: अती राम्रो अपूर्व नया जोगी आई माग्दा विष्णुलाई दियठायां: येती वृन्दाका वचन: सुनि जालंधर अतंत क्रोध भै हे

भनी गरुड मासवार भै कैलाश पर्वतमा जांदा भया ॥ विष्णु गरुड चढि जांदा गरुडका सवदले पा
र्वती देवी मुर्छा भै र हेका: जालंधर मुर्छा वाट विमुक्त भै: को सवद भनी: हे देवी विष्णु लाई देखि म
न्मा भंन लाग्या विष्णुले कैलाश कोथ वीगारि दिउंदा रहेछन ॥ पार्वती लाई छल नसक्दि न्या र हेन छ:
अब यांहां नवसुं घर जाउं भनी जालंधर आफ्ना घर गया ॥ हे जगस्त्य मुनी विष्णु: श्री भवानी शंकर
छेउ पुगी प्रनाम गरि: ऐका तीरम्र लगै भैव सि रहे: विष्णु लाई महादेवले देषि: आज्ञा भयो ॥ हे विष्णु
वृन्दा लाई छल नगर्या को येती का दिन संम के गरि रह्यौ वृन्दा को सत्य इन्गा उन सक्यौ की शक्ते नौ ष्ठोत
महादेवका आज्ञा सुनी वीष्णु चंती भ छिन ॥ हे ईश्वर तपाईका आज्ञाले वृन्दा लाई छल न जादा वृन्दाले
छलैमा साफ कर्ने [illegible] ल ॥ ऐहि क्तोथा माव सि रहंनु: भनी: म लाई थाबा गरा दि वृन्दानी छीन ॥ वृन्दा
आर्उली: भनी: [illegible] तीका दिन विभीषण सोवावाले हारेको हुनाले आउने: न सक्ति सेसेव [illegible] कोथो
यांपछि: [illegible] जो [illegible] को साथ [illegible] लगाई छाडी: दिया त्याइको दर्शन गर्दा आया छती वीष्णुका वचन सुनि
महादेवले [illegible] लो वृन्दाव्रत भती पोटे ठाक्को ती देवता [illegible] गंधर्व किं दवन देखि [illegible] गण भूतप्रे
त सबै ते जमा गरि आज्ञा भयो ॥ हे देव ताहा पृथ्वीमा जालंधरलाई तिमी हरु सैमालि भ्याउ भनी आज्ञा

स्व स्था
॥१०१॥

महादेवप्रसंन्न भै स्वरुप उड्डीनः दिया ॥ तव देवताहरूः प्रसिन्न भै स्तवं गर्न लागे ॥ तव श्रीमहादेव आ
ज्ञा गर्छन् ॥ हे देवताहो तिमीहरूःका अस्तुति देषी मसंतोख भयां वर्दान माग इती महादेव का आज्ञा भया
सुनी ब्रह्मा विष्णु इंद्रले हे ईस्वर तपाईका जप ध्यान हामी हरूले कैले न भुलौं: सदा सर्वदा हाम्रा हृद
येमा रहोस्: इती देवताहरूःले भन्याको सुनी महादेवले तथास्तु भनी वर्दान दिया ॥ फेरि देवताहरूः
ले हे ईस्वर तपाईका शिरःका हारा पृथ्वीमे होतिन्तु ज्ञात तुल्या याको हाम्रो अपराध क्षमा गरियेक्ष
मस्तु स्वामी भनी बिंती गरे: तव महादेव आज्ञा गर्छन् ॥ त्यो मेरा शिर तु अग्र गंगा भयाको तिमी हरू
लाई: कौ हे अप [illegible] ध लाग्दैन संदेह रागर ईंद्रका: हात को ईंद्रलोकमा ब्रह्माका हात को सत्यंम
राडलन्ये पाल मध्ये गोकर्णमा विष्णुका हाडको पाताल मा लगी स्थापना गर्नु भनी आज्ञा हुदा ब्र
ह्मा इंद्र विष्णु भै महादेवका प्रनाम गरि सो मापिः कती न लोकमा स्थापना गरिर आफ्ना आफ्ना
लोक मा जाये: देवताहरू गया पछि: महादेवले पार्वती छैउ जाई भवंती लाई काख मा ली: ताहा देखिः
अंतर्ध्यान भै कैलाश पर्वत मा जाई नंदि भृंगि देव तुल्य पछी जोगी भेष तपेषि साथ प्रमथ गणस्मे
त भै परमा आ सांइ: लेर हे ॥ हे अगस्त्य मुनीः तहां प्रांत: नैगर तु: को रालंका डे पीड सग्रिव राव शानि

॥राम॥
॥१०१॥

काकस्तो भन्या स्वर्गमा तारागणका बिचमा पूर्णीथस्ता जासो भाडेषिं छत्तसै मगन्हका बिचमा स
ड्मगवस्ला सो भाडेखी पो पेस्ता मगः गता छैवा हरि ३ जनाले डेपी वाहां गै विंती गरेः हे ईश्वर
धेरै दिनः भयो कैलाशमा सुन्ने छः हे करुनामये हामी ब्रह्मा विष्णु इन्द्र तिनः जना माथी कि हुना रा
खि डशीन दिन हजुरका भन्नीः प्रत्येक २ प्रस्तुति गरिः मगन्हप अष्टमहादेव छः उजाये ॥ एस्ता दरह
संग भाषा काः देवता हरुः लाई देषी हःड्मग उष्कि उत्किकरा भाग्य को देखि विष्णुआ ज्ञा गर्छिन ॥ हे
ब्रह्मा हेरंड अस्तुति गरि महादेव लाई ध्येतंन्ये हु नै भयेरा अवहामी ती नै जनाले छै गडी समाई भंडाली
भनी ॥ २ ॥ जना ॥ ३ ॥ तिरव सिघेरा डी हः ड्मग का सिंगका फेड मा विष्णु ले समा पफेः हिः वे तु मुप
ब्रह्माले माऊः मा समा ये फेः टि देवता का राजा इन्द्रले ॥ सिंगका तुपा नाम मा उन्ये विती कै मगन अंत
राभ यो सिंगमा ॥ ३ ॥ जनाका हालत तहतै मा पन्यो तिनः जना वलले समाया को हुना ले सिं ३ तु
ज्ञा भैति नजाणो का हात मा ॥ १ ॥ १ ॥ तुज्ञा पन्यो येस्तो भयाको देखि हामी हरुः लेसा रै अपराध
गन्यो भन वर्ष भयो प्रवकसो गरः भनी तिनै जना तहि वसि हे ईश्वर यो अपराध हामीलाई
क्षेमा राख्नु होलाः हे विषमजी र भनीः प्रत्येक २ अस्तुती गरे ॥ ब्रह्मा विष्णु इन्द्र ले प्रस्तुति गर्दा

खेवडुनागरस्तथडुनागकूपाडुतनागधार्तराषडुनाग॥कोघरछेउँनक्याअस्त्रीहरूःडुषमाछनःताकंजा
ईसुध्याउँभन्येमेषनागलेभन्येपछि॥अखेस्यामाऋषिलेनागीहरूछउँजाराभनीगया॥ईषकुँड
नागकिअस्त्रीरत्नावतीकूपाडुतनागकिअस्त्रिपडुमवतीधार्तराषडुनागकिस्त्रीमगावतीएतीस्त्रि
पुरुषअन्योन्येप्रितीलेरहंदाउषपापारघरमावस्तुतस॥किन्नरहलमैजांरववुडुरत्ननवुडुकूपाडुतधार्तरा
षडुनागहरूपईसगपानागीनीहरू॥ऋषिहुंडापनीमलासत्पवाडिथीयानागहरूपईसगपापछि
नागीनीहरूःलेअबकेगरूंकताजाउँभनीबारेबाटिलेमतोगरिघरछाडिवनमावसिडुषगरिःरहे॥बा
ह्रवर्षवित्योरपनीनागलेनागीकोषबरगर्नसकेनर॥नागीनीलेनागकोखबरगगर्नसकेन
अखेस्यामाऋषीलेतेस्ताडुषकासमुडुमाडुवीरहेकानागीनिहरूःलाईषोजीहाक्पाईंगया
नागीनीहरूःलेसुन्यारःकोहाक्पाईंःभनीगुप्ताडेषिनिस्कीहेरेअवैस्यामाऋषीलाईदेषिभं
छन्॥हेअखेस्यामाऋषीआजहाम्राघरमाकेकामलेआउनुभयोभनीसुध्याप्राअखेस्यामाऋ
षीभंछन्॥हेनागीहोपार्वकाआशाले॥अखेस्यानीपरमेस्वरिकाव्रतगराईं॥उडुषिछन्जो
डरिडुछन्जस्कासंतानछैनजस्कापुरुषछैनजेस्काअस्त्रीछैन॥तीनलाईंउधारगर्नभनीआएं

ख्यख्या
॥११०॥

ऐतीअख्यस्यामालेमध्येकावचरासुनीनाजीनीहरूंःलेमनआआनंडगटि॥हेजदपेखरहामीडपिम
नीछे॥डटिडपनीछौपापीपनीछौ॥संतापनिछेरापुरूपदानिछेनत्पोव्रतगराउभनीनागहरूम्रु
हलभैपईसगपाकाकुराभाकूहरूलेउपपापाकाकुराव्हतांतकलाआइरगरीश्रीतनमावसा
लीन॥ऐतीनागोनीहरूंःलेकहेकाकुसुनीभ्रखस्यामागदपीमेंछन॥हेनागिनीहोऐकवीतभैसुन
सत्पेत्रिजुगमाहिमालपैपर्वतकीपुत्रीपार्वतीलेश्रीमहादेवस्वामीपाउनानीमीतगरेकोश्रीख
स्यांपरमेस्वरिकाव्रतविधीमकहंछु॥पोषसुकलपखमांकाडिनडेषिगोडाकानंकातीअक्षा
रागटिसुचीभैऐकभरसरहिहएकवीतगटिभेरापूलनाकामनासिधहवस॥भनीमहिनाडिन
स्नवतिसमध्याराकालमाश्रीमहादेवकोपुजागरनुपुर्नवंडताइवतीवधाउनुमाघसुकृसपु
र्णिमाकाडिनअक्षोत्रसपैरोतीअक्षोतरआदेअक्ष्वेताअक्षोतरसपैवेलीपुष्पअक्षोगजापैजग
नीसुगन्ध्रक्षोतरसपैपानअक्षोतरसपैकुडकासुपारिअक्षोतरसपैनानाजातकापूलसग
रास्मेतनानाउपचारतपारगरीआसिकामाउकारलेषिगंगाजललेअस्ताराजराउनुश्रीमंडर
कतवंडनसिंडरपूलपाहिराउनु॥धुपाईपनैवेडवछमेतीवधाउनुश्री॥खस्यानीपर

॥ राम ॥
॥ ११० ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥अगस्त्य उवाच॥ ॥हे स्कंद जी तपाईको कृपाले महलीहेबिन स्वर्गका बातक
न सब सुनि सकंनु अब श्री पार्वती देवीले लोकका हीत गर्ना निमीतीले मस्वर स्वामा गनषि लाई र: सप्त
ऋषिलाई डाकी श्री श्री स्वस्थानी परमेस्वरीको धर्मव्रत कनसि आगरि पठाउन्न: भनी आज्ञा गर्नु भया
का तामलाई आज्ञा गर्नु हवा सबै जो ऋषिहरु छन् सन्: लेकस्कलाई परमेस्वरीको धर्मव्रत कासि
आगम्या: कुन कुन प्रानीहरु: कस्ता तरहले उध्धार भया सो वीस्तारपुर्वक मलाई: आज्ञा गर्नु हवस भ
नी अगस्त्यले बिंती गर्दा श्री स्कंद कुमार आज्ञा गर्छन् ॥स्कंद उवाच॥ ॥हे मुनि माका बडा श्रेष्ठ भया
को हे अगस्त्य जि तिमीले जुन बात: कन प्रस्न गर्या भयौ सो बात: कन विस्तारपुर्वक तिमीलाई कहं
छु एकाचित भै सुन पैले सप्त पातालका कुरा तिमीलाई कहंछु ॥हे अगस्त्य मेरा महतारि: श्री पार्वती देवि
ले श्री श्री श्री स्वस्थानि परमेस्वरिको व्रत कथा निश्चागरि अप्र स्वस्था मा ऋषि ले सप्त पाताल: अतुले
रसातल: मा पुग्याक सो पाताल भनौ लात: हे अगस्त्य पृथ्वीका जस्तो राज्यले भान तेज भयाका नाना
रत्नले जगमगाउं गरि बनाई राख्याको सुवर्णका पुरि मा अप्र संख्या स्थापित भयाको ॥अत्यं स मनोहर भ
याको स्थान मा ॥सेड़ा नाग भ अप्रतं त नाग भ पावा सुकि नाग भया: तक्षेक भया: ॥कर्कोत

ग भया ॥ पद्म नाग भया ॥ शंष पाल भया ॥ कुलीक भया ई आठ नाग: मुख्ये भनी जान्नु ॥ तीवतनको राज्य भ
याको पाताल पुरिमा: नागि हरू पनी अत्यंत रुप्यवता पहिरिई राम्रा ति मानीक इत्यादि: रत्नले वनायाको गहना
लाई कराउन्या हि उ राम्री वडा सुंदरी भैं गार गर्न्यै भयाकी देषि रिकास नागिनी हरू: भनौला त सुर्वराका जस्तो का
ंती भयाका वेहरा भयाकी कमलका पत्रु वरावरको नेग भयाकि मै आनन्द पुर्वक हसाईलो मुख गरि आ
पुपति छि रहंन भयाकि येस्ती नागी नि लाई देषि अश्वस्थामा अषिले सम्मा न विचार गन्याये जगमाताजु
की हरि हरको हि पति रहिछ ॥ अब साहा वस्न्येको म छैन भला ई त श्री पार्वति देवीले ऋषि हरि: हर जो पति होला ति
निलाई उधार गर्नी तिमीरु साहा पठाउनु भयाको हो येस्मा पाताल पुरिमा त ॥ ऋषि हरि हरको हि रेह न छ: अ
वस्था प्रा आश्रमा जाई भनि मनमा चिंता उठ्या भयात स्तावेलामा ॥ शेष नागले अश्वस्थामा अषि जो
याको देषि ऋत प्राप्त आश्रम देषि उ श्री अश्वस्थामा अषिलाई दंडवत: प्रनाम गर्न्या कस्ता शेष जी भनौं ॥ राम ॥
लाख हजार फनाले युक्त भयाको एक फनामाये क: ब्रह्मांडक न थाम्याका पनि भैं स्वरुका अत्यंत भ
रु भयाका ॥ ऐसा शेष जीलें दंडवत: प्रनाम गरि हस्ता घरपाद्यार्ध गरि आश्राद्धा घर: भीगडाकी लग्या
रुपा विगश्रानंद मावसाली षोड्सोउपचारले अश्वस्थामा अषिको पुजा गरि: विंती गर्न्या: हे

कहि पाउँनु सक्के नर ॥ शिव भक्त ब्राह्मणलाई कंल्ला ॥ हामि ले ता कहिं पनि ब्राह्मण पाउँनु सक्के न भनि
आफ्ना चाकर हरुः लै भंन्या शिव भक्त ब्राह्मण आपै जाई जा हात ताछो ड्डि हिन्पा आफुले भन्या जस्तो
ब्रांह्मण पाये न र फर्कि आउँदा गंगाका तिरमा पुगी स्नान गर्नी लाग्याका ब्राह्मणलाईः हे हमनी गंगाको ति
रमा जाईः हेन्या वा हा पनि को हि पा येरा रमन ले हारि कन घर आउँया ॥ श्री महादेवलाई देष्यार कसो भने दे
षिन ॥ कुप्रोकानः नु सुंन्ये देरो कै लोग्न्या रवा भै को आषि जो रिं पाको दारानि स्क्या को ॥ कपालको केश पा
क्या कोः का लो मुख ॥ देषना मा पनि अस्तित दरला ग्डो नाष देषिन ॥ सिंगान बुह्लाको मुख वात लाल बु
ह्लाको शरिर भन्या तिन ष्या ठमा वां गो अतिनरा म्रोः सत रि वर्ष का उमेर भयाका ॥ येस्तो शिब समी ब्रांह्म
णभै गंगाका तिरमा वसि शंध्या गर्न लाग्याको देषि ॥ शिव भक्त ब्राह्मणले हेरिर ह्ला त्यो देषि सिशर्मा ब्रा
नले वादै संध्या तर्पण सकि शिव भक्त ब्राह्मण छेउ भंनु लाग्या ॥ हे महां पुरुष तिमी को हौ कहां बाट आ
यौ कहां तिमी हमलाई हेरिर ह्लौ सोच तां हमलाई भन ये ॥ सिसिवशर्माले भन्या को वचन सुनि ॥ शिव
भक्त ब्राह्मण भंछन ॥ हे ब्राह्मण म भक्त पोकले आयाको होई म ब्राह्मण हुं मेरा घरमा येउ इति कंन्या
छन ॥ सो कंन्या दान दिनु भनि ब्राह्मण राखेको जो हो छु कहिं पाउँनु रा सकि घर आन भनि आफां तिमीलाई

॥

देखि हेरि रसाँ तिमीको हौः इति सिव भक्त ब्राह्मणले भन्याको सुनि शिवसर्मा भंछन् ॥ हे सिव भक्त ब्राह्मणराम पनि ब्राह्मण न हुं सोर वर्षको उमेर देखि कसैले कंन्यादान दिया कंन्यादारा लिउ भनि हिंड्याको छु ॥ मलाई कंन्या दिन्ये कोहि भयेनन् ॥ आज मेरा भाग्यले तिमीलाई भेटाभां ईस्वरका कृपाले डुबैको ः काम पुग्यो ॥ हे पिता म देखिर आगरी तपाईको पुत्री मलाई कृपा गर्नुहवस्ः मारा ब्राह्मणरा भैसको उमेर भयो र पनि मेरा विवाह भयाको छैन ॥ अब तिमीले कृपा गन्या ॥ कंन्यादान पाउला येति सिव शर्मा ब्राह्मणले भन्याको वचन सुनि ॥ सिव भक्त ब्राह्मण भंछन् हे सिवसर्मा ब्राह्मण तेस उमेरका तिमीलाई ॥ बालष मेरि पुत्री कसवगाँरि दिउ विशोब तिमी त्यस्ता कुप्रोलाई कामदेवको स्त्री रति समानका मेरा पुत्री तिमीलाई जोग्य छैन ॥ येस्तो कुरा न गरः शिवसर्मा भंछन् ॥ हे पिता त्येस्तो कुरा न गर त्यो कुराले शंसार कसो गरि चल्ला ॥ कसैको पुरुष राम्रो स्त्रि नराम्रो हुंछ ॥ कसैको पुरुष नराम्रो हुंछ कसैको स्त्री पुरुष दुवै राम्रो हुंछ ॥ कसैको स्त्री पुरुष दुवै नराम्रो पनि हुंछ ॥ कसैको संतान हुंदैन कसैको संतान पनि छ ॥ शंपतिले पनि पुरा भयाका हुंछ ॥ कसैको ठेरै दुःख भै दारिद्र भै संपति रा भयाका पनि हुंछ दैवले कसैलाई विरोध गर्दैन ॥ कोहिलाई धनले पनि जनले पनि पुरा गरि दिंछन् ॥ कसैलाई भन्ये दिन

॥ राम ॥

भगवन्ः अब स्वस्थ्या नाजी साहा क्याथा मले तपाईं स्त्राउ ३ भयाको हो सो बतांतम क आज्ञा गर्नु हव
स भनी शेष नागले बिंती गर्‍या अब स्वस्थ्या मा अषि आज्ञा गर्छन्ः हे शेषजी मसांहि अब त्सं का मलेः आया
को हर्नेक्षः पार्वति देवी का आज्ञा ले मसांह्रा आयाको हुं क्याराम नै योसंन्सार मा नाजो उषि दरिः इ प्राणि हरू
हो लातिन्क नउधार गर्दिया उ भनी कराम लाई आठ ३ त्य स्यानि पाने स्वर को धर्मव्रत का सिक्षा गर्छि या
आयाका हुं साठां भने सबै मस्वर्ग्य ले जुरू भयाको नाग नागिनि हरूः ला ईदे विमः कर्क जला इतिपार भयाका
थी जुं तिमीले बालपायाको भया दुषि दरिः इ हरूः का हा २ छ मला ई देषाउँ ३ भनी अब स्वस्थ्या मा षिषि ले आ
ज्ञा गर्दा शेष नाग बिंती गर्छन् ॥ हे प्रभु निस्वर साहा तदुषि दरिः इ को हिप पनी छैन तेसव न्का न जिन्ः माः संखबु
रीना गरः तेबुरी नागः कृपा इत नाग ध्यात राष्ट्र नागः को घर छ उ न्का रो ही हरूः इ बेपाउ छ नः ई हाजा ई सु
ध्याउँ न हे हवस भनी शेष नाग ले भन्यार अब स्वस्थ्या मा अषिले शेष नाग छ उ षिडा मै नागिनि हरूः छ उ गर्द न ता
हांप्रा न संख बुर नाग को पत नि हि राव ति रत बुर नाग को पति र ता वाति कृपा इत ना[illegible] को पत नि पद मा वति
ध्यात राष्ट्र नाग को पत्नि मगा वतिः ई नाग नागिनि जो छ पैलै अन्यो न्य पति नर स्त्री को थी सो पछिः माहा दुष पायो
र घर मा वक्सु रा सकी भ्रष्टः भै शेष बुरीः रतिनेरा कृपाइ न ध्यात राष्ट्रः ई नाग बारै जे ना पर दे मग पाः ना

ख्या ॥११३॥

गिनिहरू वडा कष्टःले दुख पाइ रहेकि थीइन्॥ दुख पाया हुदि पनि महा सत्यवादि थीइन्॥ नागिनीहरूःले आ
फ्ना स्वामिहरू परदेस गया पछिः अब हामिले क्या गर्नै हो भनी वारवतिले मतो गरि घर छाडि वन्मा पसि वडा दुख
गरिः रह्या वार वर्ष वित्यो र पनि नागले षवर्गर्गा सकेनन् र ति नागिनिहरूः वडा दुख सहिकन वसि रह्याको
थीइन्ः तेस्ता जगामा अवस्थामा ऋषि जाइ हाकपाई भया ऋषिले हाकपार्याको शब्द ति नागिनिहरूःले सु
नि धाई आफ्ना घर देषि निस्की हेर्‍या अवस्थामा ऋषिलाई देषि अत्यंत लाज मानि शिर झुकाइ हात जोडिः वारै
वति नागिनिहरूःले विंति गरिन्ः हे ऋषिस्वर आज कताबाट हामीहरूः एस्ता दरिद्रलाई कृपा गरि दर्सन दिंदा
भयो धन्य रह्याछु अव हामिहरूःले तपाओको दर्सन पाऔंः अव हाम्रो जन्म सफलःले भयो॥ हे भगवन्
अव हाम्रा घर जाउं हिंडनुहवस भनी भित्र डाकि लग्या र वडा प्रेमले ऋषिको आदर गरि आसनमा वसाया श्र
दापुर्वक पूजा गरिः विंती गर्या हे मुनिस्वर क्या कामले याहां आउनु भयाको हो कृपा गरि हामिहरूःलाई आज्ञा ॥राम॥
गर्नुहवस भनी विंती गर्दा ति नागिनिहलाई देषि अत्यंत करुनाले जुक्त भयाको अवस्थामा ऋषिले आज्ञा
गर्दा भया॥ हे नागिनि होः पार्वतिको आज्ञाले म याहां आयाको हुं केनु भनौला त जो दुखि दरिद्र होला॥ जस्को
पु।त्र छैन॥ एस्ता प्रानिहरूःलाई उधार गर्नाका निमित्त मलाई पठाउनु भयाको हो परापूर्व कालमा पार्वति

स्व.ख्या
॥११८॥

हि छै न अलि पेर विस्तार गर ॥ भनि अग्र श्वेताकेलाई रलाअग्र श्वेताकेलाई सकि भी कृपा लै उ भनी भी कृपा दिन भनि
जा घात्यो भी क्षामलि तादिन्ये भसा त्येरा बावाको पुजा गर्नु लाई केला साकोंभ ष्टेटा देनदिया तलाई श्रापदिंछु भ
नि भी क्षुकले भन्या र मैले भन्या लि छुस भन्ये सो भी क्षाले न लिन्ये भया जाउ मेरा बावाको पुजा लाई राख्याको अक्षे
ता ॥ ताडिंन भनी मैले भंन्डा भी क्षुक रिसाई मलाई श्रापदियो ॥ हे पापिनि मता इः ष तिवे र संन्च य दा गराई राषि
स्र: औ लै तै ले येस्तो वचन गरि सः तमात वर षकि उमेरमा मन्तरि वर षको वध्यसित त्येरा विवाह हवस ॥ ते
राष्वाले अतिकष्ट गरि सिधी वी नासेकलाई रिजाई तुल्या साको संध्यतिको नाम हवस ॥ त्येरा बावा भ हता
रि वा दै मत्युक हवस ॥ भनी दन्य हः ले श्रापदि भी क्षुक निस्की गयो भनी रोईकं शिव भस्म ब्राह्मणरा लाई क
ला ॥ तं सिवर्स ब्राह्मणरासति नाम ब्राह्मणिले भन्या ॥ हे पुत्री त्यो भी क्षुक श्री महादेव हो क्यातेसले श्रापदि
यो रहा मिलाई क्या होला ॥ हे पुत्री न द रात लाई हामिछौः भनी बुज्हाई राष्या ॥ ताहं [illegible] त ॥ गोमा ब्राह्मणि छ
वर्ष पुगी सात वर्षकी भइनर ॥ शिव भस्म ब्राह्मणराले भाप्ना स्त्री सति नाम ब्राह्मणि लाई भन्या ॥ हे स्त्रि
प्रव पुगी लाई विवाह गरौं वेला भयो अब सत्लंः ब्राह्मणराबो जेन्न पठाउं भनि आज्ञा दिया ब्राह्मणिले ह
वस भनी व्याउं ठाउंमा अस्सल ॥ ब्राह्मणराको जन्न पठाया ॥ श्री महाईवले श्रापदियाका हुनाले ब्राह्मणरा

॥ राम ॥

षतिवैर परष्पा ईक्न भैले श्री क्षा दीरा आईस्: त्यो श्री क्षाम लिं ना दिस्या भया तेरा बाबु को पुजा गर्ना लाई राष्या के
अघि तादे ॥ येति श्री महादेव लेग्या ग्या गस्या पछि: गोमा ब्राह्मनिले भन्या ॥ लिन्या भया: सो श्री क्ष्याले उ न लिन्या भ
या उ बिश्नु ता दिस्या छैन भनीन् ॥ येति गोमा ब्राह्मनिले भन्या पछि: श्री क्षुक रुप: श्री महांदेव कोर्ष गरि भन्नु लाग्या
हे पापिष्ठ ब्राह्मनि तैले अहंकार ले मलाई श्री क्षा दिएनस् ॥ तलाई श्राप दिंछु सुन: तसात वर्ष को हुदा: झागी वर्ष
को बुधा सित बिवाह हवस् ॥ फेरि त्ये रावावा महतारि ले महा कष्ट गरि सिधीो गरो झालाई प्रुष्ठि गरि: तु ल्स्या पा
को सेम पतिको पतिनाम हवस्: फेरि तलाई पति नानातर छको दुख हवस् ॥ फेरि तलाई बिबाह गर सक्या: उप्रांत: से बा
वा महतारि: बा देम: तुक हवोस्: एति बार थो क तलाई: श्राप दिंजां भनि दश्‌ मह ले भना सा ॥ ताहां प्रांत ॥ श्री क्षा नलि
बाहिर आई: बहि अंतरध्यान भै कैलास पर्वत गया ॥ गोमा ब्राह्मनिले श्री छुक रूप श्री महादेव को श्राप पाई चित्त
लेग्या कुल भै राई रहिन् ॥ ताहां प्रांत: गंगा स्नान गरी गया काशि न भ स ब्रा ल रा झति नाम ब्राह्मनि ले गंगा स्नान गरि श्री
हरिहर को पुजा गरि सुबर्नादि नाना द्रव्य दान गरि घर आउंदा गोमा ब्राह्मनि रोई रह्या को देषि ॥ हे पुत्री क्या न रोई स्: तला
ई क्या दुख भयो: भनी सुध्या सार गोमा ब्राह्मनि भंछिन् ॥ हे पिता माता ति श्री हल्स् स्नान गर्न भनि गंगा मा गयौ ॥ मअ
झे ताके लाई श्री न् ॥ त्ये सा वेला मा येक श्री क्षु क प्राई श्री क्ष्या मागे भैले ॥ हे श्री क्षुक अैले भो क्षा दिन आउं त्ये को

स्वस्था
॥११८॥

ले संपति पाया पछि नित्ये गंगा मा ग्प्रसा गारि हरिहर पुजो गरि सुवर्नी ॥ दिनानाँ द्वेड़ा नगछि रह्या उँछन ॥ तेसले
त्यस्व गर्दा ग्प्रम राव लि कम्म दमा न भयो ॥ हे जुगांतकः ग्र रुपानि विर्तीं ग छु हुं जु हद्वस शिव भक्त ब्राह्मणरा सति झाति
ब्राह्मणि ले संपती पाया पछि संतान भये सारथ्ये ह्रिगनेस को सेवा गर्न्या ॥ गन्ने सले संपुर्णा लेछन ले संजुरस पाकि
माहा तेज वंत परम सुंदरी पैसित पुत्री वरदान दिया ॥ हे कृस्ना भये मेरोर कृपा गर तिमीले र स्नान गन्या: अवः ग्प्रम राव
ति देषिन ॥ म प्रति कृछः सेति ईद्र ले भन्याको वचन सुनि ॥ श्री महांदेव आज्ञा गर्दा: ईद्र ले हवस भनी वीडा भै ॥ श्री महादेव
लाई साष्टां गप्रनाम गरि ॥ अमरावति गया: ईद्र गयापछि श्री महांदेव ले ईंद्रकोर कृपा गर्नी नीमीत्यः जटाको म
कुट गाईभी सुक्ल पक्ष भैवा ईहात माघी सुक्ल नी दाहिना हातले दस्यवत हित भस्म लेपन गरि शिवशर्म ब्रा
ह्मणका घरैभी कृपा गर्या ॥ गोमा ब्राह्मणी आफ्ना बाबाको पुजा लाईः अक्षेताके लाई भीन ॥ छैरै वैरप
छिः मेरा बाबा महतारि गंगा स्नान गर्नु गयाका छन ॥ म भने पुजा लाई अक्षेता के लाई रस्लाको छु: भैले भी कृपा
दिन्येको हि पर्नीं छै तये कन ॥ वसि रहौ भनी जोगी लाई प्रपा दिराख्या ग्प्र क्षेताके लाई सकि भी क्षाली भी छुक तप
श्री महादेव छैठ आईः हे भी सुक घर्मा को हि थी येरा म भन्ये ग्प्रेछु ताके लाई रसला भली कविलं म भयो ॥ ड्वन
मान भी कृपाले ई भनी न्हर ॥ येति गोमा ब्राह्मणिले भन्या पछि भी सुक तपः श्री महादेव ले आज्ञा गन्या: हे ब्राह्मणी

॥राम॥

राज राक्य राजालाई आनन्द भयो थ्यो ॥ त्यस्ले त्यो बालष उत्पति हुदा ॥ शिव भट ब्राह्मणसति ब्राह्मणीलाई आनन्द
भयो आफ्नु मर्जी दाले ब्राह्मणहरूःलाई दाक्षि विथी पुत्रवक सित नुवारन गराया ब्राह्मणहरूःले ॥ हे शिव भत ब्रा
ह्मण गाईका गोबर देषि उत्पति भयाको हुनाले ॥ यस बालषको नाउँ गोमा भंनु भनी गोमैजु भनी नाउँ राख्या
भाग्यवंति छ यं पुगी लोकले मान्या छन् ॥ भन्या ईति ब्राह्मणहरूःले भन्या पछि ॥ शिव भत ब्राह्मणले सर्ब पुर्व कद
छि नाडी भोजँ नगराया र ॥ ब्राह्मण आफ्ना २ आसन माग मा ॥ ताहां पौंस ॥ गोमैजु ब्राह्मनि शुक्लपछका चंद्रमा
जै दिनादिनै बढ्दिन र ॥ पाव वर्षको भईन र ॥ एक दिन शिव भट ब्राह्मणले गोमैजु ब्राह्मनिलाई भन्या ॥ हे पुत्री हामि
अस्नान गरि आउँ र तैले पुजा गर्नलाई अछता केलाई राख्यास भनी अह्राईर ॥ दवै अस्त्री पुरुष गंगामा अस्नान ग
रि हरि हर पुजा गरि सुवर्नादि नाना देवैश्वरा गर्न लाग्या ॥ यस्ता तरहले नित्ये गंगामा अस्नान गरि ॥ हरि हर पुजा ग
रि सुवर्नादी नाना द्रव्य दान ग ॥ इ श्रम रावति कम पमान भयोः तव इंद्रादि त्यतिस्कोटि देवता समेत भै कैलास पर्व
तमा जाई माहादेव छेउं गयार विंती गऱ्याः हे जगदिश्वर श्री महादेव मक्षे मराउलका दछिन भागमाः ब्रह्मपुरि नाउँ
गऱ्याको नगर छः ताहा शिव भत नाउँ गऱ्याको ब्राह्मण छ ॥ त्येसिकि सती नाउँ गऱ्याकी ब्राह्मनि छ ती दुवै स्त्रिपुरुषले
तस्त्रा पुग गरोसको सेवा गऱ्याः गस्ये इसं तोष भै असंख्याउं संपति दिया ॥ त्यो शिव भत ब्राह्मणसति ब्राह्मनि

दृपीकिमर्ग गरि: ऊवैष्णी पुत्रअघरागपा र ॥ त्यो गोवर्द्धको परा माराषि माथी वातको पहिले छोपी दीया ॥ गा
दृंग्रंतरध्याराम दृन ॥ चारदिन भयो र माथी वालु छोप्या का: को वराछिं कीदी या त्य लगो वरदे पीकं न्या ऊत
पती भैर लाकी देपीन्द ॥ कृ स्तीकंन्या भन्या मध्याराकाल कामु र्यैका त्येज: जस्ता तेज भया की पर मपग जस्ता
न्येग भयाकी गरुडका जस्ता केस भया कि मध्य हातिका सुड जस्ता हात पाउ भया कि ॥ पुरी वंङ मा जस्ता मुप
भयाकी ॥ लदि मीका जस्ता कं स्वर भया कि सा विगीका जस्ता पेत ला भया कि ॥ रक्ती पर: सुंदरी कंन्या लाई दे
षीसीभ ॥ भतव्रालेरासतिव्रालनि छुसि भै कोप राडेषी ऊिकी नी दारा गरि पाल्या ॥ त्यस वालष लाई ऊः ड भयेन
र: फेरि मंगलवारकाविहाउ रापषत ॥ सिध्यीवीनायेक: का थानमा जाई पुजा गन्या: गरोस प्र ङ छ: भै ॥ हे सिव भ
तव्रालरा: सतीव्रालनि क्या भंन्ई क्षा छ लो भरा भन्या र: सिव भ टव्रा लरा भंन्छु ॥ हे विनायेक तिमीले कृपा गर्नी
ले सं पतिपत्नि भयो: संतारापनि भयो ॥ त्योवा लष लाई ऊड भयेन ॥ रहि विंती गरी आऔ: येति सिव भतव्रा ल:
रा ले भन्या पछि ॥ सिध्यीवीनायेकले त्येसै वालष लाई ऊडडि मा जाउ भन्या: ॥ सिव भतव्रा लरा सति व्रालनिले
हव्लस भनी ॥ सिध्यीवीनायेक: लाई प्रनाम गरि: श्प्रा फ्रा घर गया सिध्यी गरोस अंग ध्यान भया ॥ ताहां प्रांत ॥ शटिव्र
लनिले आ फ्रु नाग प्रस्त नमि वि हेरि नर: ऊड आ या रत्ये सवालष लाई: ऊड या नाडि व छाडिन ॥ जस्ते: सिता ऊत पति हु

॥ राम ॥

ध्यौ गरो सति मीले कृपा गर्नी ले मला ईसंपती अपोः संता नछैन ॥ त्यौ संपती कोर षाको गरि ईंला संतानव
रारा ईउः भनि लिती त्यामी भट ब्रालेराले भः काववन सुनिः सिध्यौ गरो लक्ष्म्रा ग्याग ईरः ॥ हे सिवभ
त ब्रालेरा ग्राज का ग्राठ डिन मंगलवार काबी हर्ठ दापषः एसै गी सोहंग्रा ईमे रा पुजा गन्यालः त्ये सवे
लामा पेक गाई आरिः तेरा मुषमा हेरि रहन्दरः ॥ तैलेपनी गाईको मुष हेरि पुजा गन्यालः ईहंपछिः गाईले गोव
न्याउन ॥ त्यो गोवर भैमा पर्न नपाई हात माथ्यापी घरले जा को पर मारा बी माथी वाट कोप रैले छो पिछि पा
लःरः वारडी न भपा पछिः हे न्याल त्येस गोवईपी कं न्याउत पती भैर हला ॥ पुगनम्या तला ई हुन्या छैन क्यान भ
न्या पुर्व जन्म मा तैले राष्या को छैन ॥ पैल ३ सिध्यौ गरो मले ग्राग्पा गन्या पछि सिव भत ब्रालेनि डुबौ छाैं पुरुले ह
वलः भनी मन मा ग्राहं गरि साष्पा गप्र नाम गरिः घरा फिन्या सिध्यौ गरो अंतर ध्यान भयाः ग्राठ डीन भपा
रमंगलवार वि हाउ डोपषतमा पुजा का सामा ग्रिली सिव भत ब्रालेन डुबै ग्रछी पुरुषसि ॥ सी ध्यौवी नाये
कः का थान नाग या ॥ सिध्यौवी नायेकः का दुता गरि लामामा ः गाई ग्राई ॥ हेरि रहिन्द ॥ त्यो डेबि सि भत ब्रा
लेराले सिध्यौवी नायेक ॥ को पुजा गरि साकिः गाई को मुरव हेरिः पुजा गरि प्रनाम गन्याः तव गाईले गोव
न्याईन्द ॥ सीब भट ब्रालेराले त्यो गोवर भईमा पर्न नपाई ः वा ईलत माठा पीली को सिध्यौवी नायेकला

रवारीराभयो रमाथीनातद्घ्यका: बोपरा ऊकिडीपार: लुं नकाडु भै रमाकोडे बीत्येस दिरा डेपीसि
व भटब्राह्मन रामतिब्राह्मनि लाई: प्रसंघ्य संपतीभा ई: सुपी भ पाड सघर ध्रुाडि मी द्या पागी पाम्या: सि
व भत ब्राह्मनले संपती पाया पछि: ए कडी न ग्राफ्रि शि सती ब्राह्मनि छिउँ भन्यो ॥ हे स्त्री पुर्व जन्म माडा ने
गरे नर: ऐस जन्म माड लीड भन्नुं र ॥ श्र्टलिषी वीना पेक: का कृपाले संपति भयो: ए स जन्म माडा रा ने ग
न्याग प्र की जन्ममा डरि जहोला ये स अर्थले डाराथ मंगरो भनी डुवै स्त्री प्रुरुष लेनि त्येसं गामा जाई: प्र ह[illegible] न
गरि हरि हर पुजा गरि: सुर्व नाडि नाना इवै डारा गरि घर आउँ थ्या: दान धर्म गर्नाले सिव भट ब्राह्मनको संप
ती वढै गयो ॥ त्योडपी सीव भतब्राह्मन रा ले: ब्राह्मी स्त्री सती ब्राह्मनी छिउँ भन्यो ॥ हे प्रिय हाम्रा संतान छैन्छ
वृध्य प्रवस्था भयो संपति भाग भै क्या गर्नु छ: कस्ले र ख्या गरि डेला संतान नतुन्या उंनानी मीत्येले फेरि सिद्धि
गनेसको सेवा गरौ ऐति सिव भतब्राह्मनले भन्या काव बनस्तु नी सति ब्राह्मनि ले: लौ भनी नर ॥ आठ आ
थाडिन मंगलवार का बीहांडुंडा पपरड ऐ स्त्री प्रुरुष ले सिधी गनेसको सेवा गरीला ग्या तिले स्येवा गन्याको डे
पी सी प्ली गरो ड्रा: सीतोष भै ॥ हे सिव भट ब्राह्मन राते ले स्येवा गन्याको डेपी म संतोष भमां जुन्का मना गरि
मेरा स्येवा गरि सवर डान लेउ भन्या ॥ ऐती गनेसले ग्रा ग्या गन्या पछि ॥ सिव भत ब्राह्मन रा ले ग्रंजलि वाधी [illegible]

॥ राम ॥

गप्रनामगा ग्रिप्रंज लिवा थी: हेपर मेखे रग्रस्थोक वरा नक्यामा गुप्र वंजनमनाक मापाको नकुनाले ० मडत
मना: हाग्रा घर मासंदाति हैन ग्राउभैडुपदाउछै उमं पातितुल्या उनाका ईक्ष्पालेत ग्रा सेवागछै उसंप ति
ईहाग्रा उपछुता ईईउ भनिविंती गम्यो ॥ पेति सिव भतव्रा सेराले भवापाछै: सिधी विनापेक ले भया पाछै:
सिधी विनापेक लेसिव भतव्रले रालाईग्रा जका आठ ईनमा: मंगलवार का विहांई डो पष मङ्ग का मैमा
हांग्रा ईमेरा पुजा गम्या सर ॥ उसवे लामा: मेरा मुष्पां जी: ज्मा ईपलास: त्पो तेरा घर मा लगी को परा मारा षिमा
थी वात को परै ले छो पिई पार: बार ई रापाछै: माथी वात छो प्याको: को पुरा मिक उरलोडु नहो ई रहला तव
संपति पार्ईग्रु हिहोला स: तमो ई संपति हवस्ट भनिवर्गा राडी आं ग्रवति राघर जा उ भन्या र: पेति सिधी ग
रोमले ग्राग्पा गन्या को सु नि सिव भतव्रा ले निसति व्रा निले भमा ग्रा नरगा ई सिधी गरोमलाई ग्रा
मगा ईघर ईक्न्या सिधी गरो झा स्रंत ध्यान भया: ग्रा वा ईन भपो र मंगलवार का विहा उ डो पष: प्रु
जा का लामा ग्रिली सिव भतव्रा ले रा सति ग्रा ले नि डुवै जना हिा पुज सिधी वीनापेक: का थान मा गपा
सिधी वीनापेक: का ग्रुगा ई वात पेक ल ड: डे सिन सिव भतव्रा ले रा सति व्रा ले नि ले मरा का मै ड
जागी ईसिधी वीनापेक: का ग्रा गपाले त्पो ल डु लागि को प्रा मा त्पी माथी वात कोप रै ले छे पीडी पा

स्वछा

॥११५॥

छन्‌ ॥ हे अगस्त मुनि: येति पातालका कुरा कहिन्‌ ॥ अब म भूमंडलका कुरा कहंछु ॥ म छेमं
राईको ड छिन भाग मा बुझ्लो पुरि ॥ नाउँगन्याको नगर छ: ताहा ब्राह्मन राहन: असंष्या संपति पाईवे
ड पुरानाडि नाना सरुप्या सर्ग अप्राप्त कर्म: मारह्लाकाथी पाते सै नगरमा शिव भक्त नाउँगन्या
को ब्राह्मन महा गारि पवल्याकाथी यो गारि प भण्या हुडि पनि शिव भक्त ब्राह्मनरालाई लो भनो हथ्यौ
येन अप्राप्त कर्म छाडि दैराथ्यो कुरा गर्दै राथ्यो ॥ त्ये वेला ब्रह्मस्त्री साति नाउँगन्या कि ब्राह्मनि थीई
न: अशिष्ट कुलक्षण बहुते मिल्याकाथी या: घरमा संपति न हुदा ध्येरै दुष पाया र ॥ येक दिन शिव भ
त ब्राह्मन अप्राप्त ब्राह्मनि छउँ भन्यो: हे स्त्री हाम्रा संपति छैन: ध्येरै दुष पाउँ छौं: अब संपति तुल्या
उन लाई: श्री सिद्धी गन्ये सक्काले वागरो र ॥ येति अप्राप्त निसि सति ब्राह्मनि निश्चित कुरा गा: उ वैग्र ह्रीलपु
हृषले आठ अप्राहिडि रामा: मंगलवारका विहाउँ डोपछ: महां कष्ट गरि अ धापुर्वक पुजा गरि: सेवा गरीला
ग्या येसो गर्द्रा: दस अप्रा ठुवर्ष वित्यो र सिद्धी विना येकले: ति अप्राप्त पले अप्राति कष्ट गरि: त्यो वा गन्याको
सिप्रड छ: भै अप्राप्त प्रतिडि सिन: ई हे शिव भक्त ब्राह्मन ले: तै तो स्येवा गन्याको डोपि भनं तो प भनौं: त्ये राज्या दिद्धा
छ स्वबरहरा ले उँ भनि भन्या ॥ येती गरो मले अप्राप्त गन्याको सुनि शिव भट ब्राह्मन रा ले गने लेला ई सा हत्ता

॥ राम ॥

तै मसंतोष भयावर्दुरा लैसम्मसे खे को आज्ञा ॥ तुम्हे नागिनि हृद:ले हे ईस्वर उठ नाहवस ॥ हा आ नाग
हृद:बाट ईआ गुरु भनि माग्या ईस्वरि:ले तठास्तु: भनि वरं नदिया ॥ अंतर ध्यान भई त तव नागिनि हृदले
परमेस्वर गौं तर ध्यानु भया पछि: मना अत्यंत आनंद गरि: प्रसाद ठि:कन लागिन ॥ तेस्ता वेला मा श्री श्री
खस्यानिपरमेस्वको प्रभव ले नागहद: आदि पुग्या रंगिनी हृद: प्राप्त स्वामि नागहद: आफ्ना अगाडि आदि पु
ग्याको देषि अत्यंत तछुसि भै धन्य २ श्री खस्यानिपरमेस्वरि भनिम नले वारं २ मासां गङ्वत गरि: नागहद
लाई आदर गरि: भोग डाकि:ल मार वरि आसन मा वसालि श्री २ खस्यानिपर:मेस्वरीको प्रसन्न अर्घ्य
रोति: आठ पान ॥ ग्राठक्र ॥ तुलसु पारि ॥ ग्राठकं ड पुष्प: आथ जगा दिसुत स्गु रासमेत: ग्रा फ्रू पुत: पलाई
सोपी प्रनाम गन्या: अब खस्या माग भषि लाई श्रद्धा पूर्वक: इछि नाहि भो जोगीरि विद्दाईप ठाया ॥ ता हं
प्रांते ॥ श्री खस्यानिपरमेस्वरको कृपाले आफ्ना २ स्वामि कराया पा ईवडा आनंद सि तर ला भनी श्री
स्कन्द कुमार ले प्रगस्य मुनि लाई कहला: सो कथा व तांत सुत ले सौनकादि हृद: अथ पासि हजार गषि
लाई कहंदा भया: सो हि व तांत आहा प नि कहा ॥ ॥ इति श्री माधमाला तम्ये के स्र रवंरा के कुमार अप्र था
स्ये स स्वाद श्री २ खस्यानिपरमेस्वर [illegible] जै कथा नाम प्रथमो ध्याय ॥ १ ॥ कुमार आग्या ग

।। स्वस्था
११४

आठ अक्षेता ।। आठ कौंड पुष्प ।। आठ कुतुका सुपारि ।। आठ थपान ।। आठ जग्नी सुग सगुन समेत ।। आ-
फ्ना पुरुषलाई दिनु ।। पुरुष न भया छोरालाई दिनु: छोरा पनि राम पामि गछोरालाई दिनु ।। भी गछोरो प-
नि नभया जुन्का मना गरि: आफुले व्रत गन्याको छ: सोक्ता मनापुरी ह वस्त भनी गंगामा बहाई दिनु सबै तोरि
आफुले फलाहार गर्नु: इति गन्यापछि: तिमीहरू: को उप अवस्थ नाश होला: येस्मा कति संदेह: गर्नु पर्दैन भ-
नि अब स्वस्थानीमा ऋषिका वचन रा सुनि नागिनिहरू ।। अत्यंत प्रसन्नै भै अगस्ति ऋषिका अगाडि बिंती गर्छिन् ।। हे अग-
षिस्वर हामि अस्त्री जातिलाई: ते स्तो ज्ञान कहा होला तपा दैवैले रव्रत गराई नाजु होला भनी भौजे नगराई आ-
फ्ना घर माव सा लि राख्या ।। ताहाप्रांत पैष सु ।। ल्के का पुरोमाका दिन भयो र विधी पुर्वक व्रत आरंभ गन्या ।।
मैन्हा दिन भयो र माघ सुक्ल: का पुर्णो भयो तेस दिन संपुर्ण सामागरि: तयार गरि: श्री स्वस्थानि प्र-
मेस्वरको पुजा गरि: सक्यापछि ।। अब स्वस्थानी मा ऋषिले: हे नागिनि हो अब म घडि: ध्यान जप स्तोत्र गर
भन्यार ।। नागिनिहरू: ले श्री स्वस्थानि परमेस्वरको ध्यान गन्या भघडि अंजलि बाधी ।। हे ईस्वर हामि
पापिनिका पुजाले संतोष है २ सडुषका समुंद्र देषि पार गरीदेउ भनि अघडि पोतेस्ता वेलामा पुर्व
दिसा देषि हजार सुर्यका जस्ता तेज भै श्री २ स्वस्थानि परमेस्वर प्रगट भै हे नागिनन: अब म आ भन्छि

।। राम ।।

लेश्री महादेव पुजः षपाउँ नात्रि भिक्षित गर्‍याका श्री श्री स्वस्थानी परमेस्वरका धर्म व्रतः मतिती हरुः लाईं कहं
छु सुरा २ कथित भै सुन भनी श्री स्वस्थानी मा ऋषिले भन्या पछिः नागिनि हरुः लेमना आनंद गरिः हे ऋषि
श्वर हामि दुषि पनि छुंः दरिद्र पनि छुं॥ पापि नि छुं संतान पनि छैन॥ दुःष पनि छैनः त्यो व्रतको विधान
हामिलाईं आज्ञा गर्नु हवस्ः भनी बिंती गर्दा ऋषि आज्ञा गर्छन॥ हे नागिनि हो पैलेः पौष सुक्ल पुर्णीमा का
दिन गोठाका नंकाटि स्नान गरि सुचि भै एकचित्त गरिः मेरा पःला नाका मसिधी हवस भनी मैनाईं स
स्व मध्यान काल मा श्री महादेवका पुजा गरिः पुराणिक्रे माला ईबतिब ठाउँनुः माघ सुक्ल का पुर्णीमा का
दिन अक्षतो तग सपदे रोति॥ अक्षतो तर सपेः अ डोता॥ अक्षतो तग सपे जा तर २ का फुःल॥ अक्षतो तर सपे कुन्दपु
ष्प॥ अक्षतो तर सपे जगानि सुग॥ लगानु स्पेत नाना उपचार तयार गरिः आसिका माः ७ कारले विस्था
पना गर्नु गंगा जलले स्नान गराउनु श्री स्वराड रगत चंदन ले पन गर्नु सिंधुर फुल केसरिः कस्तुरि ईला
दिपछाउनु धुपाडि नैवेद्य वस्त्र भेटि चढाउनुः श्री स्वस्थानि परमेस्वरकौः षोडसोपचारले पुजा गर्नुः ज
प स्तोत्र इत्यादि विधी पुर्वकः लेध्या न गरिः प्रार्थना गर्नु॥ स्तुति गरि सक्या पछिः अर्घ लि श्री स्वस्थानि
परमेस्वरलाई मन इछ्या रा गरि अर्घ दिनु॥ उहा पछि षसाइ जिर्कनुः अक्षतो तग सपे मा॥ अष्ट रोति १

स्कस्था
॥१२१॥

कादिपाउं न सकि नरघर फर्कि जाउं भनी आपा को हुं ॥ तिमी को हो भनी मैले सोध्यार ऐस्ले पनी म ब्राह्मन
हुं मोर वर्ष का उमेर देषि कसै लेरिसा कंन्या दाराछि न भनी हि सा का: मलाई कंन्या दिन्या को हि भसे नन्
आज मेरा भाग्य ले तिमी लाई भेतांआं ॥ तिम्री पुत्री मलाई कंन्यादा न देउ भन्यो ॥ मैले हे सिव शर्मा ब्राह्मन तास्ले
स उमेर रका तिमी लाई बालक मेरा पुत्री कसो गरि दिउं ॥ विसेष तिमी त्येस्ता कुप्रो लाई कामदेव का सीर
तीजस्ती मेरी पुत्री भजो ग्ये तेस्ता कुरा न गर भन्यां ॥ तेस्ले पनी त्येस्ता कुरा न गर्नु हवस् ॥ त्यो कंन्या न दिया
हत्या गरि मर्छुला भनी संगला गौ भ्रा से ॥ पोता अनर्थ भसो अब ब्रह्म हत्या तिउंकी: गोमा कंन्या डान दि: र
ति सिव भरु ब्राह्मन ताले भन्या को बुब नस्नुनि शती नाम ब्राह्मनि भं छ न ॥ हे स्वामी तेस्ता कुरा न गर त्यो क
स्तो भन्या कुप्रो कन न सुन्या ॥ देरो कैलो आरवा भया का ॥ आफि भै जोरि सा का: दारानि स्क्या को: कपाल को
केस पाक्या को: कालो मुख भसा की [illegible] का सु जेस्ता हात पाव भया की ला भिम का जस्तो कं स्वर भया
की सा बे ग्गी का जस्तो पेतला भया का ॥ ऐसि मेरि: पुत्री । येस्तो कुप्रो व घलाई कसो दिउं । अति भकी की कंन्या
दिये न भनी हत्या गरि मलाई त्यो हत्या हामी लाई लाग्ला भन्या ॥ ऐक आफुले अपकिर्ति नग नुकसा ब्रितति मी
लाई त्येस्कुरा को तिमी लाई लं देहला ग्या त्यो हत्या गरि मरोस् । त्यो पाप मेरा कपाल: मा धा मी लीउंला तेस्का पु

॥राम॥

को ऐक छ्याक पतिषा न पाउँदैन ॥ आफ्ना र पराल ष दक्षादि न मास वैले बल नु पर्दछ ॥ हे पिता ए स्कारन मेरा पराल वद् मात पाओ लाई भेटांओं मेरा जन्म सफल्यै ग्राउँ भऐ ॥ हे पिता अब त्यो कन्या मलाई क्रृपा गर त्यो कन्या मलाई दिऐन भन्ये मैले तिम्रो ग्प्रणादि हत्यादि प्राणत्याग: गर्दला ॥ सिवशर्मा ब्रांह्मणले ऐसता कु रागन्या को सुनि ॥ सिव भक्त ब्रांह्मणले अव: ब्रह्म हत्या लिउँ कि: कन्या ऐसलाई दिउँ ॥ कन्या न दिऐ ॥ पो ऋप हत्या गरि मर्न्याछ ॥ ब्रांह्मण भै ब्रह्म हत्या कसो गरि लऊं ॥ तैस्का कर्म मा त्ये सैले ष्या को रहेछ न: मैले क्या गर्नु ॥ उ स्त्री न मा श्रा मगारि जान्या भी ह्रु कश्रा महांदेव रह्ना छन् ॥ उन्का श्राप ले घनगर्ला: ईइले पानि सक्कै नन्द ॥ रावनले पनि सक्या न थ्या ॥ मज स्ता ले कसो गरी हा कुंला ए स्तो विचार गरि चित आकुल भै: सिव शर्मा लाई लिघ र ग्रा साम्पति नाम ब्रांह्मण ॥ शिवशर्मा ब्रांह्मण सपै भेत भै आफ्ना पुत्र आमा को देषि ॥ हे स्वामि त्यो को हो किन दादिल्या सु भनी सोधीन्छ ॥ सिव भक्त रहं छन् ॥ हे स्त्रि त्यो शिवशर्मा ब्रांह्मण हो: गौमा कैन्या दान दिन: भनी ब्राह्मण गाषो जी हि ढ्राका हि पाउँन शक्ति नर घर आउँ भनी आउँदा गंगा का तिमा सन्ध्या गन्याको रहेछ ॥ मगन्ना को देषि संध्या गरि सक्कि भंछे ॥ त्यो आउन्ये को है का हा वाद आयो भनी सोध्योर ॥ मैले मब्राह्मणाहुं मेरे घमा एक: कन्या दान दिन लाई ब्राह्मण षोजी हि ईछु

रकी माद्दराउन्ये हो इनः लेस्लाई हजार वर्ष [illegible] लागे पनी दिने छैन ॥ पृथ्वीमा को हि अनः ब्राह्मण सरी छै नन्ः किःते
सर्वथ ब्राह्मणलाई खोजि ल्याउ ॥ सति नाम ब्राह्मणिले आफ्ना पुत्र शिव भक्त ब्राह्मणरा खित ॥ येस्तो कुरा गर्‍याको सुनि
सिवशर्मा ब्राह्मण रागं छन् ॥ हे माता सति ब्राह्मणि ॥ संसारमाः भुठा पनि छन् ॥ ज्ञानि पनि छन् ॥ पालख पनि छन्ः
राम्रा पनि छन्ः नराम्रा पनि छन् ॥ कसैका छोरा छोरि छन् नन् ॥ कसैका छोरा छोरि धेरै छन्ः कोहि सुनः मका
आकुअंन्धा हिजपाका पनि छन्ः कसैका पुत्र पाका पनि छन् ॥ कसैका स्त्री छन् । कसै पुत्र पर्छैनन् ॥ कसै
छैरे स्त्रि पनि हुंछन् ॥ कसैका धन पनि धेरै हुंछ ॥ कोहि गरिब छन्ः कुमालका बहुत जैकि दै र खाका । यो इं
सारमा ये कहिं न सबैले वध पनि हुन्छ प्रइ छ । ये कदिरा आफिरमा मर्नु पनि पर्छ । हे माता ये सब अ र्थले त्यो
ग्या मलाई देउ नदि सति भी दुईला इआ पदि प्राणत्याग ः गर्छेला भनी प्रार्थना पुत्र ब्राह्मण राड मापुन्याई मर्नु तस्सार
भया ॥ येस्तो देखि शिव भक्त ब्राह्मण राद राई कन ॥ हे सिवशर्मा ब्राह्मण राध्यौ र्जगर २ त्ये सो न गर ॥ मेरा पुत्र सिति भि
लाई अब स्पाहिं छ ॥ प्राणत्याग ः गर भनी भुझा सा गो दा थो इ दि मा थी डा कोल्ते गी आ मन भाव सा लिराख्या ॥ ता
हां प्रांत ॥ शिव भक्त ब्राह्मण राले आफ्ना छि शति नाम ब्राह्मणि लाई भुझाया ॥ हे स्त्रि ई स्वीन श्रा ड्डी आन्या भी छुक श्रे
महादेव रस्मा छन्त ॥ अब तेहि स्को ठीडेबता हाम्रा प छो गै । आसा पनि त्यो श्रा पलं घ ना गर्डे स्याछैन ॥ देवले पा

स्वख्या
॥१२२॥

६
रिल्या पोख्या लाग्छः अब येसैलाई गोमा कंन्या दान दिंछु॥ तिमीले हत्पा नगरः अब कंन्या दानलाई चाहिन्या सरजाम
तयार गरः इति शिव भक्त ब्रांह्मणले भन्याको वचन सुनिः शति ब्रांह्मणीले नाना विष्यांत गर्न लाग्या॥ कहां क
हां वा दश्या सर्ष भैछ् छाको बालखको विवाह भयाको हेर्नु पन्यो नि विवेकि विधाताले मेरा पुत्रीका लिलाटमा
कस्तो लेखिदिया छन्॥ उवारान गर्दा ब्रांह्मणले ये बालख भाग्य मानी हुन्या छन्॥ संपुर्णलोकहरुःले न्या
छन्। भन्याको जोटिकमा रहा हेर्न्या ब्राह्मण पनि फुठा रह्या छन्॥ हामीले नगर्न्ये कि र्तिता के हिगन्याको थी येरा
क्या पापले येस्तो भयोः मेरा पुत्रीलाई आपदि जान्या अरू महादेव रह्या छन्। येस बालखले क्या जांन्द थ्यो र
आपदि या छन्॥ भनी सारै रुदन कराउन लाग्यो रः सिव भक्त ब्रांह्मणले हे स्त्री नरो अब दैवले जस्तो गर्ली शिव
शर्मी ब्राह्मणलाई खान पिन। अस्तुलाई ठाउ पताई दे भन्यो र इति आफ्ना पुत्र हप शिव भक्त ब्राह्मणले भन्या
मर्छिः सति नाम ब्राह्मणीले नाना उपबार तया र गरि खानपि न दिईन्॥ खानपिन सकि सुत्नलाई ठाउँ पटाई ॥राम॥
दिईन् र। शिवसर्मी ब्रांह्मण सुत्न गया॥ ताहां प्रांत॥ सति ब्रांह्मणीले आफ्ना पुत्री गोमालाई दाकि भंनु लागीन्ः हे
पुत्री त्येरा विवाह हुन लाग्याः तेस बध ब्राह्मणतालाई कंन्या दान दिन पर्यो क्या लाग छ॥ उस दिनमा भीक्षुक
रूप भै माग्न आउने श्री महादेव रहेछन् न्याको आपलाई लाग्यो॥ हामीलाई दोष न देः तपनि सुर्ता न गर। ये राक

र्मा तैसैले ष्याको रहेछः ॥ कर्मले गराञाको नगर्नु कस्को सामर्थ छः हे पुत्री भनि आखावात आसु षशा
तिवदा प्रितीलेका रव माली रुन लागीन ॥ त्यो देषि गोमा अंदिन्नुः हे माता तिमीला ई क्या दारवछ ॥ मेरा कर्म मा
येसैले व्याको रसाछन । फेरि: श्री माहादेव दियाका श्राप भं थागर्नु को सकला ॥ मैले अहंकार गरि भी:
शुक तप श्री महादेवलाई: अनादर गर्यां तेहि फल पाञौं ॥ जस्मा तुष्पले भी क्षमा मागु आफ्नाका भी शुक
लाई: भी क्षमा नदिलि मुरव गरि पठाउला तेस: लाई येस्तो पर्ला: जस्तै येले भी छुकलाई भी क्षमा दिसं तो पग
रि पचाउला त्यो इहलोक परलोक पाउला ॥ हे माता तिमी हरले संदेह नगर: भ्रष्ठ भया पनी: काना भया पति
पोरंग भया पनि ॥ दरिद्र भया पनि । रोगी भया पनि । कुष्ट भया पनि: पापि भया पनि ॥ मेरा दैवले पारिल्या पो:
हेर । रामचंद्र जस्ता प्रभुलाई । दैव लाग्यार वनवास जानु पर्यो ॥ फेरि हरिश्चन्द्र राजा जस्ता त्रिभुवनका महाराजलाई दैव
लाग्यार: रावणले हरी लग्यो ॥ फेरि श्री महादेवलाई दैव लाग्यार कालकूट विषक राठ मा ॥ राषि नीलकंठ भै
रहनु पर्यो ॥ फेरि ब्रह्मा जिलाई दैव लाग्यार आफ्ना सिर काटि दिनु पर्यो ॥ फेरि जुधिष्ठि स्यो समान धर्मात्मा राजा
को छः तिनलाई दैव लाग्यार राज्य देषि भ्रष्ट भै ॥ वनवास जानु पर्यो: फेरि द्रुपतिलाई दैव लाग्यार दुर्जोध
राको सभामा: निर्वस्त्र गरि लज्या गरि: [illegible] पर्या ॥ फेरि वली राजा जस्ता दानिको छ: तिनलाई दैव लाग्यार: पा

॥ स्[illegible]ा
॥ १२३ ॥

तालमा वस्नु पर्‍यो। फेरि श्री हृदछन् जस्को माया जांन्ये अरु को छतिन्॥ लाई दैवलाग्यार आफै पुण्यां जिआ क्रा
गुल्या जि॰ प्रति हज्ला दिवाना दुरले आध्याको छपन्न कोटि ज्ये दुर्वांसि नाम भयाको हेर्नु पर्‍यो॥ फेरि तेति स्को
ति देवताको राजा इन्द्रलाई देवलाग्यार॥ अमरावति छाडि भाग्नु पर्‍यो। हेमाता दैवलंघना गर्नु कस्को सामर्थ
छ पूर्वजन्ममा आफूले गरि आयाको कर्मको भोग: गर्नै पर्छ। दृष्टांत हेर: जस्तै घडालीक लै छै जेल भयाका
समुद्रमा गयापनि जलैदा भरौ मागि आउँछन्॥ तस्तैल लात माले प्याको माग हुंछ॥ संदेह नगर: हेमाता ति मैले
दिराको पाठमा। मछ सि: शितजाउला: भनी गोमाले भंन्दा सति नाम ब्राह्मणिको पुत्रि भै: हे पणोत व्यम्ये हुन्छा छ
द एस्तावाल पभव स्तामापनि तलाई येस्तो ज्ञानक स्लेसिक्का या भनी रात भरउ इभांमा दोरि ९ स्लोकराग
रिस्ता॥ भोलिबेरि शिव भक्त ब्राह्मणराले नाउँ डाकन पठाइ खिवकामी ब्राह्मणका कपाल पोरि हात छताकानं
का दुन्नु लाग्या फेरि: मन्नु पर्‍याको खान लाउन दिया॥ शिव सर्मी ब्राह्मणरा पनि मन्नु पर्‍याको खान लाउन पाउ
दा हिस्त प्रहस्त। औरा प्रोतन नाजस्तो भयाको देखि सिव भक्त ब्राह्मणराले जोतिक लाई डाकी कंन्यादानको लग्न
हेराया॥ ताहां प्राप्त। ज्योतिकहरूले हेरि सुभलग्न पहरा इदिया॥ त्यो देखि सती नाम ब्राह्मणि ज्याज्या बाहिन्या
सराजा भत स्या रंगी नाना मंगल गागागरि आफ्नु मर्जी दलेगोमा ब्राह्मणिलाई हिरा मोति मानीक इत्यादि ना
नावस्त्रा भर्तका दपीहेरि: शिव सर्मी ब्राह्मणलाई: कंन्यादान दिया॥ गोमा ब्राह्मणिले हातमा फूलको माला ली शिव स

॥ राम ॥

सो ब्रांह्मणकौ गौंगला मालाई दिइ प्रनाम गरीन् ॥ कंन्या दान दिइसकि सिवशर्मा ब्रांह्मणले ब्रांह्मणलाई श्रध्यापू
र्वक दक्षिना दि भोजन गराई आफ्ना घर गया ॥ गोमा ब्रांह्मणीले पनि शिवशर्मा ब्रांह्मणाला ईश्वरप्रितीले से
वा गरीहि: रह्या भनी कुमारले अगस्त्य मुनिलाई कहदा भया ॥ सोहि कथा सुतले सौनकादि अठ्यासि हजार ऋषिहरूला
ई कहदा भया ॥ सोहि कथा वृतांत माह्यापनि विस्तार भयो ॥ ॥ इति श्री माघमाहात्म्ये केदारखंडे कुमा
र अगस्त्यसंवादे गोमावकंन्यादाननाम श्री खख्यातिपर मेखख्यीक पाद्वितीयोध्यायो ॥ २ ॥ ताहां प्रां
त ॥ ऐस्तारह ले रहदा दश आठ वर्ष वित्यार ॥ एक दिन शिवशर्मा ब्रांह्मणले आफ्ना लाई हिस्तपुष्ट भयाको देखि
घर समझि ॥ अब माहा वासिक्या गर्नु पर जाउं भनि ये सो विचार गरीहि: शिवशर्मा ब्रांह्मणरा शतिनाम ब्रांह्मणीले शि
घ्रै उजाई: हे पिता माता तिमी हरूले कृपा गर्नाले कंन्यादान पायां भनौ हाव स्याका पनि छै रैवर्ष भयो घर
मा विचार गर्याको हि छैनन् ॥ आज्ञा दिया घर जादा हुं ॥ ऐसे ति शिवशर्मीले भन्याको सुनि शिवशर्मा ब्रांह्मणराभ
छन् ॥ हे जुवाई सो पनि तमै घर: हो हाम्रा पोको छ: हाम्रि पनि तमै हो ॥ यो संपति पनि तमै हो जाछु भनि न भन
तवासि वशर्मी भंछन् ॥ हे पिता तेस्तो आज्ञा नगर ॥ एकचै: राजाराग दैउं रवन्न घरको विवार गरीहि: वाटै आउं
ला: मेरा पनि को छ । वावा पनि तिमी ॥ माहतारि पनि तिमी । ईस्त मित्र पनि तिमी हितपनि तिमी ॥ तिमीला

स्व.स्था

॥ १२४ ॥

इछ्याद्दिमकता जाला ॥ ऐति शिव भक्तब्रांह्मणराको र शिव सर्मा ब्राह्मणराको कुरा भयाका ॥ गोमा ब्रांह्मणिले स्तुति
सिव शर्मा ब्रारा छिउ भनीन ॥ हे स्वामि जान्याका मन गर । तिमी जान्या भन्याम मलाई पनि लैजाउ ॥ विनमा जाला
दिन्या छैन ॥ तिमीबीना कसो गरि रहुंला । ऐति गोमा ब्राह्मणिले भन्याको वचन सुनि ॥ शिव सर्मा ब्राह्मणरा भंछ-
न । हे स्त्री तेरा बाल अवस्था छ ॥ म संग जारा म रैन सः क्यान भन्या हम्रा घर अतितारा छः पर्वत व धन्ज प्र-
छ वनमा वास गर्नु पर्छ । वन्मा नानाजंतुको भय पनि हुंछः त आफ्ना सो पना वस्था कि सुषि भै कैले पनि घर देषि
रानी स्वस्थानी की ॥ सित ताप भोक देखी दुष पाउलिस वा पछिः मेरा वृध्द अवस्था छ । कसैले वाटामा दंगा ग-
रि तलाई हरि लैजानन ॥ ऐस अर्थले तं जाहिबसः म घर जाई पवर भजी वा टो आउंला दुई मैनामा आई हुं-
ला दुई मैना भन्याको दुई दिन हो ॥ इति शिव सर्मा ब्रांह्मणराले भन्या पछि ॥ गोमा ब्रांह्मणिले भंछन । हे स्वा-
मि दुई मैना भंछौ तिमीः म भै दुई घडि पनी वचनु सक्तिन ॥ कैरि सित ताप भोक देखि दुष पाउलिस भन्यौः
तौ मीले दुरवपाला म पनी दुषपाउंला तिमीले सुरवपाला म पनि सुष पाउंला ज्या गति त्रो सो गति मेरो ह
स्तै भया हुदि पनि तिमीलाई छाडी म आंहां वस्तीरा मलाई छाडि गया हत्या गरि मरंला ॥ गोमा ब्रांह्मणिले ऐस्तो
कुरा गन्याको सुनि । शिव सर्मा ब्रांह्मणराले: हे स्त्री उसो भया तेरा वावा महतारि छेउ विदा मागी आउ भन्या

॥ राम ॥

॥ १२४ ॥

र्ःगोमा ब्राह्मणशीलले लौ भनी शिवभक्त ब्राह्मणका हातिनाम ब्रा[illegible] गरिरहेछु ऊ जान्दैः हे पितामाता मपनि जांछु भ
नीन् । तब शिवभक्त ब्राह्मणका सतिनाम ब्राह्मणीले ॥ हे पुत्री गोमाः जांछु भनीरा भंनःक्यान भन्या हाम्रा
वृथ्य [illegible] स्ता भयो छोरा भन्या पनि छोडि भन्या पनी तयो ऊ तिछस ॥ तैले त्यसो भंनु लाग्या हाम्रो संगा टको
गली । पानी पनीको खान देला तन भया पछि ॥ बंड मानन भयाको रागी ऊ ऐः अध्या देभ या जल्लो जसैरा
म बंनु लाई क्षितानहुँदार झारथ राजाको प्रारागपेथ्यो तस्तै तन भयाहा ब्रोप्राण हंन्या छैन ॥ तस अ
र्थले हामीउ जैउनाको सेवा गरि ॥ संपतीको झभार गरि वस ॥ त्यो राम्रु रुप लाजान देऊ ॥ ऊ पनि ऊ ई
मैनामा आई जांछ भन्या ॥ येति बाबाम हतारि ले भन्या पछि । गोमा ब्राह्मणीले फेरि भनीन ॥ हे पिता मा
ताः स्त्रीजातिको संपुर्ण तिर्थ व्रत ध्य म आफ्ना पुरुष हो ॥ संम्पुर्ण स्त्रि तिः पुरान तिमीले हेरे को छः स्त्रि
जाति भै आफ्ना पुरुष पवक नदिः झाले हेन्या देरो हुंछ । ए स अर्थले मलाई न छेकनु हवस ॥ विसेख मेरा
पुरुषः पवधभयाको मरा गया देखि बाबा तामाको संभार गलीं फेरि संसार माबथ्याको छो टिक स्ले आफ्ना प
तीरा ष्याको छ ॥ हे पिता त्यसको ररा हामि जांई कन बाटो फकि आउला ॥ येति गोमा ब्राह्मणीले भन्या पछिः शि
व भक्त ब्राह्मणका सतिनाम ब्राह्मणीले ॥ हे छोरी ऊँ सो भया हामि क्या भनुं जा भनी आख्वादे पिआसु खसालीना

स्वस्था
॥ १२५ ॥

नावरत्न अलंकार ल्याई पहिराई नाना द्रव्यसमेत दि विदा गऱ्या ॥ तव गोमा ब्राह्मणि र शिवसर्मा ब्राह्मण दुवै डो
लिमा वहि गया ॥ शिवभक्त ब्राह्मण सती नाम ब्राह्मणीले घोको बाहिरसंम्म पुऱ्याउन आया ॥ डोल्याहरूलाई वा
टामा राम्रोसं भारसरि लग्यासः भनी अह्राया ॥ फेरि छोरि जवाईलाई हामीलाई नविर्स्यौ वाटो आउ भन्या ॥
गोमा ब्राह्मणिको संगिनिहरूले पनी त्यसै भन्या । येती आज्ञा बावा महतारिःले भन्याको वचन सुनी ॥ गोमा ब्रा
ह्मणि डोलीदेखी वर्लि साष्टांग प्रनाम गरिः आफ्ना संगिनीहरूःलाई वस हैः भनी सवैछेउ विदा भै फेरि डोलीमा
चढि ॥ ताहां देषि गया ॥ ॥ इति श्री माघमाहात्मे केदारखंडे कुमार अगस्त्य संवादे गोमा ब्राह्मणि शिव
सर्मा ब्राह्मण गृहेः प्रस्थानो नाम श्री लक्ष्यातिपरमे स्व पैंकथा त्रितियो ध्यायो ॥ ३ ॥ ताहां प्रांत ॥ शिवश
र्मा ब्राह्मणि ताहां देषि गयापछि ॥ शिवभक्त ब्राह्मण सती नाम ब्राह्मणिले आखाले देषिंज्याल संम हेहिःरह्या ॥
देषिनरह्यापछि तव मावधीहेल्यार ॥ देखियेनर हरूलै मा वसि नाना विलाप गर्न लाग्या दैवकाईछालेह ॥ राम ॥
वेकाहंगाभावि फेर ॥ दुवैलोग्न तव तपदेषि षसि प्राण त्याग गऱ्या ॥ तव श्री महादेवका दुत आई विमान
मारावि कैलासपर्वतमा लग्या ॥ तिःसीवभक्त ब्राह्मण दुवै स्त्रीपुरुषले दिव्यदेह पाई कैलास प्रवतमा रह्या ॥
॥ ताहां प्रांत ॥ शिवशर्मा ब्राह्मण र गोमा ब्राह्मणि ताहां देषि जाई धुलोवन्मा पुग्या ॥ त्यो गोमा ब्राह्मणिले डोलेहरू

छैं ई भनीन्। य़ेस वन्को नाउ क्या हो॥ येस पर्वतको नाउ क्या हो॥ स्यो पुलो पात भंय़ाका वृक्षको नाउ क्या
हो: तेस फलका नाउ क्या तेस तप मा बस्याका पंछिको नाउ क्या हो। तेस जंतुको नाउ क्या हो: भनी सुध्याउं दैंग
ईन्॥ डोल्याहरूः लेपनि: य़ेस वन्को नाउ य़ो हो। तेस परवत्को नाउ य़ो हो॥ तेस वृक्षको नाउ य़ो हो॥ तेस पूल
को नाउ य़ो हो॥ तेस पंछिका नाउ य़ो हो भंदै कहंदै लग्या॥ एस्तै गरि जादा षेरै ता ठा गय़ापछिः पो षटि भ
य़ाका थुलो मा छ गुडा संध्याकाल भय़ो र तस वन्मा वास वस्या। सवै लेषा न पिउं रा गरिः कन सुत्या सा ठै निं आ
आय़ो र॥ स्येस श्री सरमा श्री महादेवको श्रापले बोर आर्दः गोमाश्रा लशिका बाबा महताहिः ले दिय़ाका द्रव्य
र भाग माला य़ाका गहना समेतः बोटि लग्यो॥ भोलीवेर नि दा ले वि उझि र॥ संम दृष्टि ड्येः भाष्रा आंग माला य़ा
का गहना समेत बोटिः य़ाको देषिः मध्ये का रः रुला छुं॥ भनी मन्मा विष्यांत गरिः सा ठै हुनेकराउं न लागिंन्॥
व डोल्ये हरू भंछन्॥ हे गोमाश्री लशि नरोउ विख्यात नगर॥ थाकी कन आय़ाका हुनाले था हपाय़ेन हामि
भागिर सा छुंः अव तम्रा बाबा महताहिः छु उ क्या भं नजाउ ला भंन्या॥ गोमाश्री लशि ले हे भारवा हो ति मो
य़े तैवाट फिर॥ मक्याति मी हरूः ला रवो नदिउंः मेरा बाबा महताहिः छुउ य़ो खबर जन्याउ भनीः एति गोमाश्रा
लशि ले भन्याका बचन सुनि॥ संताप नगर भनी बुझ्उ रे शिव स॥ माश्रां लशि गोश्रा लशि डवैला दिख नाम गरि

स्वस्वा

॥ १२६ ॥

विदा भै आफ्ना घरः जां भनी गया ॥ दोल्याहरुः गया पछिः सिव शर्मा ब्राह्मण र गोमा ब्राह्मणि पनि वनका फल फूल
खोई ताहां देषि गया ॥ फुलाप्रवत माथि पुगी गोमा ब्राह्मणीले सिव शर्मा ब्राह्मणसा छेउ भनीन् ॥ हे स्वामी मलाई अ
ति भोक लाग्यो ॥ तृखा पनी लाग्यो आसामर्थ भैआं पाक सो गर्नुः भनी वातैमा अलपग गरि वसिन र । गोमा ब्राह्म
णी गर्भीनी भयाकी थीईन् । सिव शर्मा ब्राह्मणलाई अतिकरुना भयो रः प्राप्रिति गोमा ब्राह्मणीलाई काष
मा लिई हे स्त्री याहां फल फुल केहि मिल्दैन ॥ लाज अन्न पनि छैन् । ऐस्ता पर्वत मा वसिक्या खान दिउंः आहां देखि
अली परः जाऊं र फल फुल पनी मील्ला जल पनी मील्ला जाउं भनी जाई ॥ हामा समाति सुस्त सुस्त हिंडाईले
गया ॥ गोमा ब्राह्मणीले पनी आखा वात आसु षसाली न सक्ना हुदि पनी सुष सुस्त गईन् ॥ प्रवतः को फेदिमा
पुग्या पछिः सिव शर्मा ब्राह्मणले फल फुल तिपी खान दियो । हे स्त्रि भव हाम्रा घरः आई पुग्यो आछिजा भनी ठाउ
थाउं मा वस्न दिई वंद जोतिगारका वाहिर छुन्नायो ॥ ताहां परले वनायाको घरःमे ऊंताऊं तपति गरिः राष्याको हु
भनी देखाया ॥ गोमा ब्राह्मणिले घर भीग जाई हेर्दा माकुराको जाल रक सिंगर भागी देषिन्ः तव फुला वन मा हप
र्थल्याऊंः लोतिः यो घर देषि आफ्ना वावाका घर सम्झि वहुत अधीर्य भै रुन लागीन् ॥ फेरि मैराक मीले ए स्तै पा
रिल्या यो अव राई क्या गरुं भनी धीर्य भैः वाली माकुराको जाल मील का दिन्ः घर माउस्या भयाको खाई सिव

॥ राम ॥

शर्मा ब्राह्मणको सेवा गर्दि रह्या ॥ ताहां प्रातः ऐक दिन सिवशर्मा ब्राह्मणले गोमा ब्राह्मणि छैउ भनीन ॥ हे स्त्रि
त गर्भिनी भईस ॥ हाम्रा घरमा संपति छैनः आउन्या पनि कहिं बात छैन ॥ गर्भ धारन कर्म क्याले गरंला सुत्याहि
भयामा क्या पर्व गरंला ऐस अर्थ म परदेश जाईकन कसै छैउ केहि मागी ल्याउला तैले आफ्नु जिउको र घरको
संभार गर भनीनर ॥ इति सिवशर्माले भन्याको वचन सुनि गोमा ब्राह्मणिले भनीन ॥ हे स्वामी मलाई ऐस्ता
धाउमा एकलै छाडिकन ता जान मन गर्छौ मा स्त्रि जातिले क्या गरंला ॥ क्या खाई रहुंला अन्नको देला विदेश प्र
ति मी त्थ अवहस्ता भयाको कसो गरि पठाउ ॥ आहां जजमान छैउ जाईन्या दिन्याको मागी संव ऐगन्याका मग
रः ऐति गोमाले भन्या पछि ॥ सिवशर्माले गोमा ब्राह्मणिलाई भन्याः हे स्त्री हामी गरिब भया पनि ब्राह्मणका
कर्म गर्दिः हुंदैन ॥ ऐक मैनामा आईपुग्लाः वाहांस मलाई पानाका दुख भया वं ड्रजोति नगरमा जजमान छ
नः जजमानाहरुका घरमा भीक्षा मागी ल्याउं भनी भुस पोरः गोमा ब्राह्मणिले लौ भनीनर ॥ तब सिवशर्मा ब्रा
ह्मणले भीक्षा माग न जाउं भनी आफ्नु स्त्रि गोमा ब्राह्मणि छैउ विदा मागी घर देखि निस्क्याः ऐक दिनको बाटो जाई
गंगाका तिरमा गर्ग ऋषिका आश्रममा पुग्या ॥ ताहां वृढ अवस्था भयाका ब्राह्मणा दुर्भिक्ष पिडत भवस्याका जीया गंगा
मा स्नान गरि वृध ब्राह्मणा छैउ जाई मेरो नित्य पुजा गर्नुला दिऊः ल देउ भनी मागन्या गर्ग ऋषिका आश्रममा धेरै फूल
ला भयाको थीयो ॥ ऐति सिवशर्माले भन्या पछि वृध ब्राह्मणाले आफैंः तस खवन थीति पोलेर्ठ भन्या र ॥ तिमीको हे

का हावात आसौ भनी सध्यो ॥ सिवसर्मा ब्राह्मणले चंद्रजोति नगरका शिवसर्मा ब्राह्मणका नाउँ गन्याको हुं भनी क
लार हरख वृद्धि फुलति पीन लाग्यो : ते सभै सरमा देवका दुई खाले हषका हांगा भाबी सोर्ह खेदेखि यसि प्राण त्याग
गरि श्री महादेवको रुप धरि कैलास पर्वतमा गया ॥ श्री महादेव आयाको देखी पार्वतिले सुनका : कमंडलु
ले पाउँ धोई भीत्र ग्याकी लगिन् ॥ तब पार्वतिले हासि : श्री महादेवलाई बिन्ति गरि भंनु लागिन् ॥ हे ईश्वर ए
लोग न्याहत्न पापी हुदा रहेछ राम्री छोडेको सापछि सबै थोक बिर्सि गर रहेछन् ॥ तिमीले राम्री खाछ्नि पाई
म लाई बिर्सि रहेका थी मो अब : न लकलले ॥ त्याहि ते सको जो भन छ ज्याल सुख भोग गरि गर्भिनि तुल्या
ई त्यसता दुख पा पाटि आयौ अब त्यो बकुरालाई को त्यान दैबाक्या गरि जिबिका गर्ला : त्यो धंन्दा ति मीला ई छै
नक्या भनी पार्वतिले भन्या पछि ॥ श्री महादेवले हासि कन : हे पार्वति सेव कू मंन्दा मापा पप नी गर्नु पर्छ : ध में
पनि गर्नु पर्छ ॥ गोमा ब्राह्मणी अब सुषि हुंछे ॥ यसो हुन गर : भनी पार्वतिलाई आज्ञा गरि सु भनी दुवै आनंदसित
रहा ॥ ताहां प्रांत : भीक्षा माग्न भनि गयाका सिवशर्मा ब्राह्मण धेरै दिन भयो र पनि फिरे नन् ॥ गोमा ब्राह्म
णिले नाना दुख गरि : चंद्रजोति नगरमा जान्छिन् ज मारा हल्लिट भीक्षा मागी ल्याई गर्व दानकर्म गरिन् ॥ द
श मासः सम्पुर्ण भयो र ॥ सम्पुर्ण राजलक्ष्मीनले संजुक्त भयाका लाभ ला भावा हु भ साका अत्यंत : ते जिलो

॥ राम ॥

थुलो पराक्रमले जुक्त भयाका: अत्यंत सुंदरि छ तिन्ह: लक्षणले संजुक्त भयाकी गोमा ब्राह्मणिका गर्भ देखि बालक पैदा भया ॥ त्यो देखि गोमा ब्राह्मणीले चंद्रजोति नगरमा जादै ब्राह्मणहरु:लाई डाकि ल्याई ब्राह्मनका मर्यादाले न्वारान गराईन्दर ॥ ब्राह्मणहरुले जोतिकसास्त्रमा हेरि नवराज भनि नाउँ राख्या ॥ हे मा ब्राह्मणि ॥ सो बालख संपूर्ण राजलक्षणले संजुक्त भयाको छ ॥ राजा पनि होई जाला । तिमीलाई सुखसंतोष देला । निश्चये मान भन्यार ॥ इति ब्राह्मणहरु:ले बिदाली आफ्ना २ घर गया भनी स्कंदकुमारले अगस्त्य मुनिलाई कहंदा भया ॥ येहि कथा बिस्तारपूर्वक जांहां पनि श्रांत भयो ॥ ॥ इति श्र[illegible] माघमाहात्मे केदारखंडे कुमार अगस्त्य संवादे नवराज: उजन्मता नाम प्र[illegible] सर्व कथा [illegible] चतुर्थो ध्यायो ॥ ४ ॥ ताहां प्रांत ॥ त्यो बालखलाई गोमा ब्राह्मणीले अर्काको धागो काटि ध्यान कुटि ॥ जांतो पिनी अन्नेग प्रकारले दुख गरि पाली राखिन ॥ त्यो नवराज पनी सुरूप[illegible]का चंद्रमा जैं: दिनै बढि थुलो भया खेल्न जांदा पनि संगीहरुले केहि भन्या पनि सहि रहंद छन्न ॥ कसै सित झंगडा गर्दैनथ्यो संगिहरु:का संशर्गमा खेलि घर आउंथ्यो ॥ आमाले ज्यात्वा नदियाको पाई नुपलागि रहंथ्यो ॥ गोमा ब्राह्मणीले आफ्ना छोरा नवराजका ॥ एस्ता सोभाव: वस्याको देखि बहुत खुसि भैजन: जमानहरु: छेउँ जाई । हे जंजमान हो मेरा छोरा नवराज संगिहरु:सित खेली घर आउंछ

बखा

॥१२८॥

खा न दे पनि मंदैण क्या न दिया पनि मंदैन ॥ सोमीथो छ पनि मंदैः सो न मिठो पनि मंदैन ॥ दिया षांछ न दिया
चुप लागी रहंछ ॥ उहा पछि मे राउ सब पनि छैन । धर्मीलं पति पनि छैन ॥ तिमी जजमानका कृपाले त्रिउति उग
रिः पेक छ क खो दे त्रिविका गरि खा दै रहला को छुं ॥ अव ते स्का पराके मैं व्रत वंधन क्याले गरि दिउ भनीन्द र
रति गोमा ब्राह्मणीले भन्याको वचन सुनि ॥ जजमान हरूंले आफ्ना २ श्रधाले ज्यासक्याको दिया ॥ गोमा ब्रांल
णिले संपूर्ण सामा गरिः तयार गरि दिन वराजको वुडाक मंगा रिदिया ॥ फेरि व्रत वंधन पनि गरिः दिया तव गोमा
ब्राह्मणीले नवराज लाई अमल पंडिता सित वदि प्रानादि सवै शास्त्र पराउन लगाइन ॥ तव नवराज ब्राह्मन
ले सवै सास्त्र जानी ॥ जजमान हरूका काज काम गरिः जजमान लाई दे खि जजमान हरूं खुसि भै ॥ गोमा ब्रांलणि
छिउ जाई ॥ हे गोमा ब्राह्मणी नवराज ब्राह्मणको विवाह गर्न्या वषत भयो ॥ वतना प्रकार अग्नि स्वामी ब्राह्मणका पु
गी वंश्रावति नाउ गर्न्या कि ब्रांलणि विवाह गरि देउ ॥ सामाग्रि तयार गर ॥ इति जजमान हरूंले भन्याको वचन
न सुनि ॥ गोमा ब्रांलणि भंछिन ॥ हे जजमान हो मेरा पुत्र को भाजैन पनि छैन धर्मीलं पति पनी छैन ॥ ते ल्हःलाई कं
न्या पत्नि कोइ लाक सो गरि विवाह गरि देउ ॥ जजमान हरू भंछन । हे गोमा ब्रांलणि ज्या वाहि याको ॥ हामी दिंछु
क्या क्या चाहिं छ भन भंन्या ॥ यति जजमान हरूंले भंन्या ॥ गोमा ब्रांलणिले हे जजमान हो ॥ हामि गरि पमाथीत

॥ राम ॥

ब्रोतेस्तो ऽयाधर्मश्या देषि विवाहःनाईं वाहिनेसा माग्नि जजमानहरुलाई कहिन्न ॥ जजमानहरुःले पनि ज्या ज्या
गोमा ब्राह्मणीले भन्या सो स्वतपार गरिदिया ॥ सुदिन्मा ब्राह्मणका मजीडाले नवराज ब्राह्मणलाई वतनापुरका
अग्नि स्वामीको पुगी वंन्नावतिनाउँ गन्या कि ब्राह्मणीति नैजनाले आभयाको स्वार्ई मिलीं जुलिरह्ला ॥ ताहां प्रांत्र॥
येक दिन नवराज ब्राह्मणरा वाहिर षेलन जाँदा तेस्का संगिहरुले हे ब्राह्मणतलाईं ग्प्राज्ञ सं न्व हामी नवराज भंव्यौं
भव तेसो होईंन त विनाबाबुको छोराहोस भनी नाउँ राष्या ॥ तेरा बाबुको नाउँ क्याहो कस्को छुग होस हामीलाई
कहै भन्यार ॥ नवराज ब्राह्मणले आफ्ना संगिहरुले येस्तो कुरा गन्याको सुनिकेहि उँतर दिन नसक्कि गोमा ब्रा
ह्मणीछे उँआईं । हे माता भनि आफ्ना संगिहरुले भन्याको कुरा सबबताँतक ह्ला ॥ मकस्को छुग हुं मेरा पिताको हुंन्न
काहां छ भनि सोध्यापार ॥ गोमा ब्राह्मणीले आत्वा देषि आ[illegible] । हे पुग ओ विवसमी भनीनाउँ तेरा बाबुका
नाउँ हुन्न ॥ तगर्भमा छँदा भी श्रामा गु भनीपर देसगयाका । आज संम्य आईपुगेनन ॥ वाब्ले हिक्का मलेव
स्याका छन्न ॥ बाच्दैछैनन्न कि भनी ॥ येति गोमा ब्राह्मणीले भन्या पछि नवराज ब्राह्मणसा भंछन्न ॥ हे माता
उँसो भया आज्ञा देउ । काहा वस्याका छन्न ॥ क्याका मलेव स्याका छन्न ॥ मजाई विचार गरि आउँला । गोमा
ब्राह्मणीमं छिन्न ॥ हे पुग तेरा गुरवहेरि त्पराबा वालाई विर्सि राष्या थ्यो अव तैले पनि छादिगया मक

स्वस्था
॥ १२९ ॥

स्का अध्यारमा रहुंला भन्दछि तगर्‍या पछि तेरा स्त्रि बंध्या बति पनी बन्ध्या छैन॥ येस् अर्थ लै जो छु न भन। एतिगो
मा ग्रा लिशिले भन्याका बचन सुनीन बराज भन्दि मं न॥ हे माता: पुत्रस्य परमो धर्म पितृउधारसंभो नहि
पितृउधारन: कुर्वंति क्षमं व मुवेमिवच्छते॥ सोयांति नरके घोरः पावबं न्नाकमेदिनिछ्यो। ताको पुलोध
र्म क्या हो भन्या पितृउधारग र्नु जो छोराले पितृउधारन गर्दि सुष भोग पाछ्छ मागला गला: त्यो जाहाल ब
वंद्र लुथ्प रहंछु॥ ताहा सं स्व: बंडो अघोर दुःलीग्छ्: रौरव नाउँ गन्याको नरक मा तेस् मनुष्य ले बास गर्दि
पुलो दुःख पाउँला जसले आफ्ना पितृको उधार गर्छ॥ तसले ईहलोक मा सुख भोग: गरि परग स्वर्ग वास भै पर
मआनन्द मा रहुंला॥ हे माता तत्कारराले मलाई जान दे उठः रोकने काम न गर्‍केहि रलाको भया मैले साथ मा लि
आउँला भन्याको भया निश्चय गरि का जरूर गरि आउँला॥ हे माता मगर्भ माछदा पर्देश गया का मेरा
पोउ मेर भयो रपनी आर्द पुत्र न भन्यो की। अथ मा जो पाको छ कि॥ ये स्को विचार गरि येन भन्ये हामि भन्या प
छि पुलो भव स्ता मा पर्न्या छ॥ मैले जन्म लियाको पति व्रत धर्म हो। तस्काररा हे माता मलाई विदा दि नुजो यस छुः उ
ईमैना के स्त दुष पाता पनिः तस्ओ सेवा गर्ने त श्री वुहारि छ॥ मजांछु भंन्या नवराज का बचन सुनि गोमा ब्राल
शिला ईखित रुसे रमा आफ्ना का स्वमाली आफ्ना पुत्र का सिरमा सुगीक न हे पुगत ष्वंन्य परलाछस्:॥ तेरा बच

॥ राम ॥

ठाडे दिव मेरा मन संतोष भयो ॥ जा तेरा कल्यान हवोस्ः तेरा बाबाको षबर ज्याडो पाप हवस्ः तेईं ब्रह्मा विष्नु रु
द्रईन ले रक्षा गर्नन् ॥ फेरिः तेतिस्कोटि देवताले रक्षा गर्नन् ॥ फेरि अष्ट दिग्पालले नि तेरो रक्षा गर्नन्
भनि सिरमा क्षत राखि आशिका दिईन् ॥ नवराज ब्राह्मणले पनि आफ्ना महतारिको आसिक थापि साष्टांग दं
डवत गरि आफ्ना स्त्रिलाई भन्नाउने कुरा भन्नाई बाबुको खबर गर्न भनी परदेस गयो ॥ सिवसर्मा नाउँ गर्‍याका
वृध ब्राह्मणलाई कहिं देख्यौकी भनी सबैसित सोधी सबै पर्व खोजि हिंड्दा तेसो गर्दाः जादा जादा गंमाका
तिरमा दि ऋषिका आश्रम मा पुग्या ॥ ताहा वृध ब्राह्मण दुवै ऋषिपुत्रसलाई तिमी हरु को हौ आंहां क्या का
मले वसिरह्या को हौ भनी सोध्या र वृध ब्राह्मणले ॥ हे बालख हो म ब्राह्मण हुं वृध अवस्था भयो र ये
स गंगामा प्राण त्यागः गर्हुंला भनी आंहां घर तुल्याई वस्याका छौ भनी कहला रत ॥ कोहौ त्व आंहां क्या काम
ले आईहरु भनी सोध्यो ॥ नवराज ब्राह्मण भंछन् ॥ म पनि नवराज ब्राह्मण हुं म गर्भ मा छदा गर्भ्या नक
र्म गर्‍या भनी भीक्षा माग्न भनी परदेस गयाका मेरा पिता सिव शर्मा ब्राह्मण अज सम्म फिरेनन् ॥ इः सवरग
नगया आंति मीले देखेथ्यौकि भनी ॥ इती नवराज ब्राह्मणले भन्यापछि वृध ब्राह्मणले भंछन् ॥ हे नवराज ब्रा
ह्मण सर्व दान कर्म गर्ता भनी भीक्षा माग्न भनी बंद्र जोतिनगरका सिवसर्मा नाउं गर्‍याका वृध ब्राह्मण नला

स्वख्या
॥ १२० ॥

दिहाभि ले देष्या थ्यौ याहां आई गंगा मा स्नान गरि आफ्ना नित्यै कृ जाला ई: तेस रुख मा बसि कुल तिपन गराको
लष्मका हां गा भावि पोर रुख देषि खसि भन्या ॥ हाद रला कै हो लात जाई हेर ॥ इति वच ब्रांमणाले भन्याको
वचन सुनि नवराज ब्रांमणाले त्यो रुष मुनि हेर्न गया ॥ आफ्ना पिता को हाद देष्या र । हे पिता मेरा नि मीत्य
भीक्षा मागन आयाका ति मीले मेरा मुख न देषि पेस्ता वंन मा आई प्रांण त्याग गर्‍यौ ॥ पोउरा म हत्यारि छ
उ जाई म कसो गरि कहूं ला ॥ मेरा मन हत्यारि ले सोक गर्दा मक स्व गरि: वुझाउला भनि । नानातरह ले सोक ग
रि हिद्द रि धीर्ज गरि: हाडलवै वातु ले गरि गंगा मा लगि सस्कार गरि ब्रांमणाका मर्जी दाले दशक्रि याग
रि: अब कता जाउँ पर्मी संपति छैन ॥ विसेष पोरव वर कहि महता टिको सोक हे र्ज छ: येस अर्थ ले हुन्या
भया राजा को सेवा गरि कै हि द्रव्य लि जाउँ भनी सहर्मी वसि राजा को सेवा गर्ना लागया भनी सनत्कंद कुमारले
अगस्त्य मुनी लाई कहंदा भया ॥ सोहि कथा सुतले सौनकादि अथा सिहजी गण बिहरत लाई कहंदा भया ॥ राम ॥
सहि कथा विस्तार पुरुषक आंहा पनि वर्नंत भयो ॥ ॥ इति श्री माघ माहात्मे केदारखंडे यादृ कुमा
स्त अगस्त्य संवादे नवराज परदेस गमनो नाम श्री स्वख्यानीय परमेस्वर कथा पंचमो ध्यायो ॥ ५ ॥
॥ ताहां प्रांत ॥ नवराज ब्रांमण आफ्ना बाबु को षवर गर्न गया पछि ॥ नवराज का स्त्रि चंद्रावतिआं लगि

लें आफ्ना सासु गोमा ब्राह्मणि सित छुट्टै जनीन् ॥ हे माता मः मा इति नगर्याको छ रै वर्ष भयो आं हां पानला
ई भिं नभे छै नः लाई नलाई वस्त्र छैन ॥ अकीसित माग मागि कति दिन निर्वाह गर्नुहुंला भन्द ग्रथले आलि
क दिन मः मा इति वसि आउंला तिमीले ग्राम्ह्रा जिपैको रघटको बहुतलं भा रयाउली तघा छि रा ग्राम्ह्रा या पछि म
लाई दाकन नपठाउनु होला मगया पाछि तपाईको पेकैपेट पालन नताम्रा जिलो होला भन्याः म जांछुः भनि
गोमा ब्राह्मणि लाई साष्टांग प्रनाम गरिः मा इति गईन् ॥ चंन्द्रावति गया पछिः गोमा ब्राह्मणि ले आफुःलाई दुख
पन्याको देखि भी ष्णु कन्दप श्रृंट महादेव ले आपदिया को सम्झि वडा दुखित भैमन्न लागिन् ॥ सात वर्ष
कि हुंदा सत्तरि वर्षका बुढ्या सित विवाह भयो: उ पति भी क्षामाग्न भनी गयो वो हाट पति मा इति जाउंम
नी गईन् ॥ म ऐस्ता अवस्था मा पन्यो मथीकाः रः रला छु ॥ उसीन् मलाई आपदि जान्या भी ष्णु कः श्रृंट महादे
वै रला छन् । हे जगादिश्वर मैले जानि नन्यो ग्रपराध क्षे मागर ॥ हे इश्वर सरः ति मीलाको तिरन मक्का
रछुः हे ईश्वर कि मलाई रक्षा गर कि मेरो प्राण लेउः भनिः ए त्रा तरहले विंती गर्दा आखा देखि आंसु पसा
दुखि ला प गर्दा गईमुर्छा पाई अवेत भै रहिन् ॥ केहि वेरपछा भै ईभं नलागिन् ॥ हे ईश्वर ति मी कस्ता भ
न्या जाहा २ दुखिले तिम्रा पर्थना गरि तिम्रो सरण मा पन्या भ रू हरूको दुखहर्नु समर्थ भयाकाः हे ईश्वर

मभनाठःसे ऊ तिलाई माहितिमीलाई क्या पाऊँछन् ॥ भनि एकलै वकुला ऐँकराई हिँदन लागिन् । कोकराकै
लासमा पार्वतिले वाल पार्दैन् ॥ र श्री माहादेवका आनंदसमयमा विंत्ति गर्नलागिन् ॥ हे स्वामि हे [illegible]
मा ब्राह्मणीको दुष: त्योपनि तिम्रि रगहो: तेसो गर्ने पो गएछैन मलाई अतिकहना भयो: हे दयासागर तस्को
मकेहि उपकागर्नं कि तिमीले आज्ञादिया: श्री स्वस्थानिको व्रत गराउ दुखको समुद्र: देषि पार होलिन्: ए
ति पार्वतिले भन्याका वचन सुनी ॥ श्री महादेवले तसै गर भनि आज्ञा गर्न्या ॥ तब पार्वतिले सप्तऋषि
लाई डाकि ॥ हे ऋषि हो तिमीहरूले मृत्युमंडलमा जाई चंद्रजोति नगरमा गोमाब्राह्मणि अति दुखि
छ तेसलाई: श्री स्वस्थानि परमेस्वरिको व्रत गराई आउ व्रतका प्रभावले गोमाब्राह्मणिको दुषको समुं
द्र देषि पार: होलिन् भनि अज्ञा दिइन् ॥ सम्पुर्णी व्रतको विधी कहिन् ॥ एति श्री पार्वतिको वचन सुनि सप्त
ऋषिहरूले हवस्: भनी श्री पार्वतिका आज्ञाले: गोमाब्राह्मणीलाई: श्री स्वस्थानि परमेस्वरीको व्रत गराउँ भ ॥ राम ॥
नि मृत्युमंडलमा गया ॥ चंद्रजोति नगरमा पुगी सहरबाहिरका गोठाला केटाकेटि छ: उ भन्या चंद्रजोतिनग
रमा दुखि कोछ: भनि सोध्या ॥ एति सप्तऋषिका कुरा सुनि गोठालाहरूले: हे ऋषि हो यो चंद्रजोति नगर
बाऊँलो दुषि कोहि छैन सबै सुखि नै छन् ॥ सहरबाहिर येऊः ति गोमाब्राह्मणी बड़ा दुखि छन् ॥ वाहज्ञा

ईस्तु ध्याई हेर भनि घर देमाई पठा पास प्र ऋषि हरुःले गोमा ब्राह्मणिका घरमा आई हाक पाल्या । गोमा ब्रा
ह्मणिले सुनि हाक पाल्यी को हो भनि हेर्दिन ॥ सप्र ऋषि लाई देखि प्रनाम गरि आदर गरिः घरमा राकि लै
गया र पिढामा राकी लैगया र पिढामा वसाया तव विंति गर्न्या ॥ हे ऋषिस्वर पञ्चे तपाई हरु म हस्ति पा
पिनी का घरमा आई दर्शन दिनु भयो तिमीले मेरा घरमा आउदा मलाई आश्चर्य भयो क्या कामले आउँनु भ
यो सो वृतांत मलाई आज्ञा गर्नु हवस् ॥ भनि गोमा ब्राह्मणिले विंती गर्न्या ॥ तेव सप्र ऋषि हरुले गोमा
ब्राह्मणि त अति दुषि हुनाले ॥ श्री स्वस्थानि परमेस्वरको ब्रत गराउँन आज्ञं: एक चित भै सुन सत्ये जुग
मा हिमालये प्रवत्का पुत्री पार्वतिले श्री महादेव स्वामी पाउँना निमीत गर्न्याका ब्रत पौष सुक्ल का पूर्णी
माका दिन देषि ब्रत आरंम्भ गर्नं ॥ गोडा का नंका ति स्ना नगरि सुधि भै येक चित गरि मैना दिन संमः म
ध्यान काल मा श्री महादेव का पूजा गरिः माघ सुक्ल का पूर्णीमाका दिन अस्तोग सये रोटिः अष्टोतर स
ये वेलि पत्र ॥ अस्तोग सये जगनि सुगः अष्टोतर शये पान ॥ अस्तोतर सये कुतुका सुपारि ॥ अष्टोत
र सये जात २ का फूल नाना उपचार गरिः आर्सिकामा ३ मर लेषि गंगाजलले स्नान गराउँनुः श्री पं
चांड र गऊ वंन्ह न षिंनु र पाहि राउँनु ॥ धुप दिप नैवेद्य मेवा मिस्तांग कस्तुरि वस्त्र भेटि बढाउँनु श्री

स्वस्था
॥१३२॥

स्वस्थानीपरमेस्वरिको पुजा गर्नु कथा सुंन्नु ॥ अहःलाई सुनाउंनु सुंन्याको हित भया ग्र्यापैःले कहंनु आपैले
सुंनुः कहावित श्राफ्राव ह्रान ॥ वर्षीवैताःधनुलाई सुनाउँनुः व्राह्लपाहिजुनु कामनाले व्रत गर्न्याको छ
मेरा फल नाकामना सिद्धि हवल भनिः श्री स्वस्थानि परमेस्वरिलाई अर्घदिनु ॥ ध्यान जप स्तोत्र गर्नु । श्रीः
स्वस्थानी प्रमेस्वरकह्ला भन्या ॥ हेगोमाब्रोलेशिाः सुवरादि प्राःभापांगीनेगांकमलालना । सिंहासन
मासिनं सर्वालंकार भुषितां १ निलोत्पलेभयावामेः दक्षिनेवरगन्नु भाःस्वर्गवर्मधरावोर्धवामदक्षि
रापेत्रमान २ चतुर्भुजां तु मांत गपुज येतवषकेपनः येव ध्यात्या महादेवी स्वस्थानी जगदिस्व
रिम ३ पितवर्णा सुवर्न वाहिपनी दिव्य भयाकी नाना अलंकारलायाकी कमलका फुल जहिउआ
लमुरव भयाकि तिनआंखा भयाकि ॥ सिंहासन मावस्याकी ॥ नानाअलंकारःलायाकि । स्वर्गवर्मनि
लोत्पल लियाकी ॥ बारहातभयाकीः ताहीमेरोपनी पुजा गर्नु भनीः श्री महादेवले पनि आज्ञागर्या
कोछ ॥ एस्ता जगदिस्वर श्री स्वस्थानी परमेस्वरि मनले ध्यान गरि स्तोत्र गर्नु ॥ नमस्तुते जगत्माता
स्वस्थानी सर्वमंगलाः तव प्रसाददेवेसा व्रतपुर्नमभप्रो ॥ हे जगत्माताः श्री स्वस्थानी परमेस्वरि स
वैलोकंलाई मंगल गराउंन्याः तम्रा प्रसादले मेरा व्रत पुर्न भयो भनी प्रसाद जिकउ ॥ उनै अस्तोत्र लपेरो

॥राम॥

तिमा भाठ रोति भा थभ कृता: गुरु ठवेलि छथ्य ॥ आठ जात्रि लुग ॥ भाथ पान भाठ कुतु कालु पादि लगु
ता क्नैत आफ्नु पुरुष पला दि सोपत्र ॥ पुढ़ खेन भसा ढेराला ई खेपतु: ढेरा पनि नभसा मिग ढेरालाई मे
पत्र मिग ढेरा पनि ताभसा: मेरा फूल नाका मनासिठि छ एबल भनि गंगा मा बहाउँछ ॥ मै पेटोटि मा पूले
फूलो हार सगर्नु ॥ रागी आग्रत भैरहे ब: तेति गन्या पद्धि: श्री स्वस्थानि परमेस्वरिको व्रतका प्रभावले: तेस
सं पुरी डुखको नाम होला का मनासिब होला ॥ भन्या पद्धि कैलासको बास होला: एस्तो भन्येथा न मास्त
स: ऐसै व्रतको प्रभावले पार्वतिले: श्री महादेव स्वामी पाईथीन् ॥ अब हामी जो छु: भनी पेति सप्त ऋषिले
व्रतको विधी कहला पद्धि ॥ गोमा ब्राह्मणीले मन्मा आनन्द गरी: हे ऋषि स्वरहो तिमी हरु: का कृपाले: श्री स्व-
स्थानी परमेस्वरिको व्रतको विधी सुनी सक्यौ ॥ मये स्रो पापीनीका घरमा केहि वस्तु छैन क्याले पाहुना गर्न
डेका न देखि पान लि आउँला: एक दिन खिलं म गर्नुहोला भनी वर्षा देखि धागा काल डिलि घर देखि तिस्कोनं
सप्त ऋषि हरुले गोमा ब्राह्मणीले शिका उवे देखि वरि दया भयौ र सात व तासु वर्णका: कौडि पिको मुनि छादि स्वर्ग
गया भुनी सवर्खं, रकुमारले अगस्त्य मुनिलाई कहंदा भया ॥ सोहि कथा सुतले सौनकादि ऋषि सि सूतीऋ
षिलोई कहंदा भया ॥ सोहि कथा विस्तार पूर्वक आंहां पनी ब्रनंत भयो ॥ ॥ इति श्री [illegible] माघमाहात्मे

कैदारषंडे कुमारअगस्त्य संवादे सप्तऋषि उपदेस कृत नाम ॥ श्री स्वस्थानी परमेस्वरीकथा षष्ठमो
ध्यायो ॥ ६ ॥ ताहाप्रांत गोमा ब्रांह्मणिले धागोका लाई पाहात माली वंद्रु जोती नगर मा वहृहीका घरमै
मेरा धर्मी सप्तऋषि वस्याका छन् ॥ तिनलाई पान दिः येति धागो को पान देउ भनी नूरतव लियेर आंछिन् ॥
हे गोमा ब्रांह्मणि पान ता कति छैनः उति भयाको हि जोनै वेषि सक्यां न पत्यापां हेर भनी छेपी राष्याको पा
न को पिवा देषा पाछि वा भारि देष्या रत्यो देषि कन पो क्या आस्चर्य यो पेस पिवा मा राष्याको पान सवै हि
जै वेषि सक्याथ्यां ॥ भाउक तावाट आयो गोमा ब्रांह्मणिले मेरा धर्मी सप्तऋषि आठन भयाको छति
सालाई खानाई उलाई भंथी नः ऋषि हरुका प्रभावले येस्तो भयाको हो कि भनी वहुत समः मानिः
भनीन ॥ हे गोमा ब्रांह्मणि सवै पान हि जोनै वेषि सक्यांथ्यां ॥ तिमीले ऋषि हरुलाई पान दिन भंदा काप्र
भावले न भयाका पान पनी भैआयो ॥ तिमी धंन्य रहाछ्यौः अव त्यो धागो मालिं न पान लगी ऋषि हरुला
ई खान देउ भनी आध्या पान ल्यांग रसु पारि स्मेतः दि आ ॥ गोमा ब्रांह्मणिले पानसुपारि लिघर आउंदा सप्त
ऋषि हरु देष नन्र ॥ गोमा ब्रांह्मणि अत्यंत दुषित भैः भंन लागया ॥ न थीका रहा छुः मेरा हातले ऋ
षि हरुलाई केहि पाहुं नागर्उः पा सेन ॥ केहि न भयापनीः पानसुपारि पाहुं नागहुः भनि लिउ गया ते ॥

॥ राम ॥

हि पनी लिनु भयेन म अत्यंत पापिनी रहला छु ॥ भनी रुदै गातं लिवस्त्रा उलागिन् ॥ तव पिराको सुति
सुवर्णका: कौडि ७ आभिहरु: ले छोडिगयाको देखि अत्यंत प्रसिभै आभिहरुला मनन ले न मए
कार गरि त्यो सुवर्णका: कौडि लिया ॥ ताहां प्रातः पौ पसु लैका प्रेरी माका दिन आभिहरु लेक ह्ला
जै: गोदाका नंकाटि ल्ला नगरि जुम्हि भै ऐक भक्त रहि: एक चित्त ले मध्यान का लमा: श्री माहादेव को प्रुजा
गरि रातमा ॥ श्री स्वस्थानी परमेस्वरिको नित्य प्रति कथा कहन लागीन् ॥ ऐक दिन गो[illegible]ला केता केटि
हरुले सुन्यो र भंनु लाग्या हे र २ भाई हो गोमाब्राह्मणि ऐक लै कराउन लाग्याको वहु लै ई की क्या भयो
हेर्न जाउं भनि केता केटि हरु सवै भी गये हेर्या ॥ हे गोमाब्राह्मणि तिमी लाई: क्या भयोर वछ्ला उना: वर्षा
वैशाखनु प्रुध्यां जी राषि: ऐक लैव हुला ऊ करा उन लाग्याको ॥ इति गोपाल हरुले भन्याको वचन सुनि: गो
माभंछिन् ॥ हे वालक हो: मदेखि ड्या गरि सप्त आभिहरुले: श्री स्वस्थानी परमेस्वरि को व्रत सिक्षा गरि गया
तेहि व्रत गर्छु: श्री स्वस्थानी परमेस्वरि को कथा कहं छु ॥ मलाई रोग भयाको पनि छैन वहुला भयाको पनि
छैन ॥ सुन्या: को हिनकु गव क्ष्यान ॥ वर्षा वैताघत्र लाईन्छु नाउं छु: इति गोमाब्राह्मणिले भन्याको वचन
सुनि: गोपाल हरु ले ग्राफुले पारा भनि ल्याया को अंनहरु: तेहि गोमाब्रांह्मणिलाई दिया: त्यो केता केटि

हठसध्यैजाईगोमालेभन्याकाकथालुंध्याज्याभयाकोलगिदिंध्या ॥ श्रीस्वस्थानिपरमेस्वरीकोव्रत
काप्रभावलेगोध्यालावालपठ्ठकागाईलाईरवानलाईघस्पोजीप्रशाईतपरेन ॥ नत्रिकैपाउनला
ग्याःगोगाथ्रांतिरिलाईपतिश्रंनवछावध्यैगया ॥ ताहांप्रांतःमैनादिनभयोरमाघसुल्ल्वकापुरोंमाकादि
नसवैसामाग्रितयारगरिःएकचितभै ॥ श्रीस्वस्थानिपरमेस्वरिकोपुजागरिजपध्यानगरिहातमा
अर्घपागली ॥ हेस्वस्थानीपरमेस्वरिमेरोपुजाहेपिसंतोषभैमेरादुखकासमुंद्रदेखिपारगरःफेरि
मेरोपुत्रनवराजआज्ञाबाबुकोपवरगयाकोबादेश्राईपुगोस ॥ हेनिरंजनफेरिमलाईजगदिस्वरश्री
महादेवकादर्सनहोलेहियाकोआपनागरिदेउ ॥ हेनिराकारफेरिमेरापुत्रनवराजलाईपतिहितभावलेपे
सलोकमालुषसंपतिदि ॥ परगतस्वावलोःकमलकोवासदेउ ॥ हेकहनामयेतश्रीरूपध्यानसधैमेरा
हृदयमास्थीरगरिदेउः हेजगदिस्वरिःसोब्रंलोराडसंसारमाश्रिष्ठिस्थितिसंहारकाकर्ताब्रंलाविस्नुमहे
स्वरस्वरूपलेरलाकाःआदिअग्रंस्मनभयाका ॥ एस्ताशिवोलाईकोटिकोटिनमस्कार ॥ हेपिताकथ्या
पितश्रीमाहिमागर्छ ॥ अनंतमूर्तिभयाकाशेषनागभयापरस्पतिभयाईन्द्रःलेपनितेसब्याकोमनुस्सा
लेव्यांसकुंलाभनीस्तुतिगरिअर्घदिईन् ॥ अर्घदिसकिकोटि २ दंडवतगरिप्रसादक्षिकिभोगगैञ्र

॥राम॥

ख्या श्लोतर अपेमा॰प्पा स्तोति:

कोत्र॥

॥ ॥

विशेषता॥
विरोषण

ति

मल्लाना मद्या निर्न्दरांगानरवः स्त्रीरांगस्मरो मन्तिमानगो पानांस्वजनोसतांक्षिप्तुजोश्शा

क्ताःस्वपित्रोः शिशुः॥ म सुभोजपतैविराउधिदुधांततंपरंयोगिनांदृष्टीनोपरदेवतेति

विदितोरंगं गतः साग्रजः॥१॥ बानामशड्रा निर्न्दणा नरवरः

पारि सग
नमैरहि
मा ब्रा
मीग
मा प्र
रामा
हिवि
कहि इव्य
लेरीाग्र
सोःसोम

त्त्वोजा ना द्या भाग्न भ नोगप्पा कोति मीलेमला

स्वस्था

॥१३४॥

हनमध्येजाईगोमाले भन्याकाकथालंथ्याज्याभमाको लगिहंथ्या॥ अथ स्वस्थाविषमे स्वरिकौव्रत

काग

पाईनला

मैमाकाहि

तमा

:केहि

रश्रो

से

स

हे

मा,

जस्ला

गैश्च

॥राम॥

श्रीगणेशायनमः॥ अथजलपूर्णपात्रदानम्॥ समोनाचम्य-जलपूर्ण
पात्रागायनमः। ब्राह्मणायनमः इतिदेयब्राह्मणोगिः संपू ऽपावाहिणा देयमभ्यु
क्ष्यकुशादिकमादाय-ॐ अद्यामुकगोत्रस्यामुकशर्मणःउत्तमलोकप्राप्ति
पूर्वककवकुरलोपस्थितिविपदशिकरणकपू.ऽपत्नकामइदंजलपूर्णपा
त्रंप्रजापतिदैवतममुकगोत्रायामुकशर्मणोब्राह्मणायतुभ्यमहंसं
प्रददे॥ इतिदानप्रतिष्ठा-अद्यकृतैतज्जलपूर्णपात्रदानप्रतिष्ठार्थमि
दंहिरण्यमग्निदैवतमित्यादि। अथपाकदानं। अद्यामुकगोत्रस्यामु
कशर्मणःउत्तमलोकप्राप्तिपूर्वकसौभाग्यावैधव्यसर्वगुणोपेतम
पमितअन्नघृतमहत्सदभर्गश्वियोगसमलवणंतमह्यपाकादि

स्वप्ना

श्रोतर ङाएमा ग्रा ठरोटि: आफ क्षेता: ग्राठ वेलिपुष्प । आठ जग्नी सुग: ग्राठ पान: ग्राठ ऋतु कालु पारि सग
ग्रालमे तपेर सारि: सयेरो टि आफू ले फूला हार गरि न: रागी भयो र ई स्वरिला ई मन ले सम्झि: जायत भै रहि
न: तेसै रातमा: अ स्वस्वप्ना मिपर मे स्वरि को प्रभाव ले नवराज आलाई थोका पच घ वा ई हाक पाम्या: गोमा ग्रां
सगोले ग्रा प्रग नवराज का बोली सुनी बा दै उठि वाहि र ग्रा ई प्रग नवराज ला ई गोरा धु न ला ई भीग
दा की लागि न ॥ बडा प्रीती ले काटव मालि: हे प्रग कुसल छ सक्ति ॥ तेरा बाबाको पवर क्या छ भनी सोधी नर
नवराज ग्रां सराक हं छन ॥ हे माता भीष्म माग न गएका मेरा पिता गंगा का तिर मा अभि हर्त का ग्राश्र म मा प्र
गी गंगा स्ना न गरि नित्य पुजा गर्नु लाई: हप बोछि फुलटि पनि लाग्दा तप को हांगा भाबि पच्यो ताहि: प्रा रा त्मा
गः गम्या: भनी मलाई बध ग्रां सराले कसार: हे तै जादा हाड बाकी रहे छ: त्यो हाड लाई: ग्रग्नि संस्कार गरि दिय
थी प्रवर्क: कृपा गरि घर ग्राउ भनी आउदा घर को दुप सम्झि राजा को सेवा गर्नु: गयो ॥ राजा ले केहि द्रव्य
दि पार: भै ले तम्रा ब रस मा आगो ॥ त ग्रो दर्श न पाओ: इति नवराज ग्रां सराले भन्या पछि: गोमा ग्रां सरी ग्र
त्यंत ग्रुछि भै भै ॥ तिवि बेकी बो धाता ले सतरि वर्ष का ग्र ठासि तसा तव र्ष का मेरा विवाह: भयो: सो भ
जो ग्य हो ॥ अब मेरा इस्ता जो भन मा प्रकृपले छोडि गया ॥ हे स्वामी भीष्म माग न भनी गएका तिमी ले मला

स्वस्था ॥१३५॥

दई ये स्तो अवस्था मा पारि: एकलै छोडि कहा गयो: हे नाथ पति भी बिना मेरा प्राण त्याग गरि रहंला: जाहाँ हि मेरा गयौ वाहा म
लाई पनी लै जाउ भनी सखव ध लागै भुमि मा परि नाना तरहको सोक गर्न लागी न: तव नवराज ब्रां लगाअं
छंन् ॥ हे माता तेसो नगर्या संसार ये स्तै छ ॥ जन्मी कन को मर्दैन: एक दिन सब वै ले मर्नु पर्छ ॥ एस्त प्रथ्वी ले सो
क नगर छाडिदिउ: मेरा गुरु हे हरि हर हरि ति म्रा वोहारिका हा छ ॥ एति दिन सम्म पति भी हरु: लेच्या खाई र छौ: ति
मी पनी येति वेर सं व न सुतिच्या नवसुभ यो फल फुल नाना सुगंध धुप को वासना पाति ग्या उँछ: सोच्
तां त मला ई ग्या लागर भनी नवराज ले सो धदा: गोमा ब्रां लरिाले धीर्ज गरि: हे पुत्र गत: वाकी आई सको कला
ग्या होला के हि खा भनी जा भयाको रोटि फल फुल खा न दि या पाई मस्वोर ॥ हे पुत्र नवराज तेरा हि ता गया
को उई ई स्मात प्रा छो रा ग्या या पाछि: पाकन पठाउ भनी गार्दि गया ॥ हे पुत्र गत के ले ग्या ई ड ला भनी जन्मा ल छि
दुख गरि र ओं को धी आ ॥ सप्त ऋषि ग्या ई मेरा दुख देषि वादिक पाग हि: श्री ३ स्वस्थानी परमे स्वर को व्रत गर
र भनी तेरा दुख को नाश होला भनी उपदेश गरि गया ॥ उनै उपदेस ले मेरा पुत्र गा वा दो ग्या ई पुत्र गोसम भनी उप
को पनी नास होस भनी श्री ३ स्वस्थानी परमेस्वरि को व्रत गर्या को मैले मा दिन भ स्रो: आज पुरा भयो रजा
ग्रत गरि रहा: तला ई पनी उन्को महिमा सुना उला: एक चित्त भै सुन ये सलोक मा सुब सं ता पति भी धं

॥ राम ॥
१३५

ल्ये रह्या छौ ॥ ऐसता श्री ३ स्वस्थानी परमेश्वरीको व्रत गऱ्यौ ॥ अब सगं गास्नान गर्नु जांछु भनी आमाश्री
माता लाई साष्टांग प्रनाम गरि गंगा स्नान गर्नु गया गंगा माइजी स्नान गरि संध्यां तर्पण गरा संकि
श्री हरि हरको पूजा गऱ्यौ: ऐसमा ब्राह्मनिको व्रतको प्रभावले गंगा देवि श्री हरि हर प्रत्यक्ष भै: हे नव
राज ब्राह्मन तेरा माता ले मा ब्राह्मनी ले गऱ्याको व्रतले प्रसंन्न तौ ख वर मांग वरदान दिः भन्द गंगा देवि
दछिन दिसामा ॥ राजन्य देस छ: ताहां राजा हैन: हातिलाई सुवर्णको पुष्प प्रलको माला दी ॥ राजा पो
जनः लायाको छन् ॥ तब ताहा जाई मैले हातिमा प्रवेस भै ति मीलाई ना अभिषेक स्वा दिऊला: श्रव
तः राजन्य देसमा जा: तलाई मैले दिऔं ॥ येति श्री हरि हरले आज्ञा गऱ्याको सुनिः नवराज ब्राह्मन सिरा
ले मन्मा आनन्द गरि स्तुति गर्नु लाग्यो ॥ ऐ तीर्थ रव कपाली तपुषित करौः मलाई स्थि माला
ध्यरौ ॥ दे वौ धार वतिई मसान निलाऐ नागादि गोवा हनौ ॥ दि दक्षौ वलि दि धैजपडुं मय नौ ॥ श्री
स लावल: ल भौपार्व ई न्ये हरि हरै श्री मैलजावल भौ ॥ हे श्री हरि हर हतमा संवेकु पालितलि
साका ॥ वनंमाला: लायाका दिव्य स्वरूप भयाका ॥ धार्टिका: ईमसान भावस्याका गरुड वाहन भयो
हन भयाका: डु ईति नःश्रा र स्वा भयाका ॥ वलि दछ्को जग्य नगऱ्याको ॥ ऐ घ हिमाल ऐ पर्वत
का ःन सो वर्ण भयाको लछ्मि पार्वतिका स्वामी भयाको ॥ ऐसता ती भीलले भेस लाप ने डा हरि देउ

मदोष दयागरि तिमीले मअनौं दिव्य कृपागरि उद्धारादि औ मथं मेर लाउंछु ॥ मेरि महतारि कोशमे
मावाल लिप्याको: लापल्लंले भयो ॥ हे रुक्मवत छल तिमीहीं कस्ता भन्या दुःख जनकोनाशगरि लाकुको
र क्षागरि: रहस्या ॥ ऐस्ता तिमीलाई कोति २ नमस्कार छः तमा महिमागरीहजार जिम्रा मखाकाले
प नागको पतिगं म्पई नमेराकलोगरि हेला ॥ सदैतमा भक्ति मा मेरो चित्त रहोस्: भनी नाना स्तुति
गर्‍या ॥ श्री हरि हर व्रत ध्यानमा नवराज आफ्ना घर गया ॥ त्यो नवराज लाईगो माधवां लिनिले देखि
आज्ञ र्ष मानी: हे प्र गतश्राजस्र स्वपंत तेजस्वी छन ॥ तैले हेर्की मेरो चित्त भ्रांति भयो भैले देख्या मात देख
ताका राजा इन्द्र भनापनि सुंदर छन ॥ इति आफ्नु महतारिले भन्या पछि नवराज भं छन ॥ हे माता: म ह्ला
नगरीजादा गंगा देखि श्री हरिहर व्रत भैरावं मदेशको राजा भईस्वनी वरदान दी: श्री हरिहर व्रत
ध्यान भयां: हे माता तपाईंको व्रतका प्रभावले मये सो भयां इति नवराजका वचन सुनि गोमाधवा लिनिले सुखि
भै हे प्रवत घोडे भाई पुगोस्वनी श्री ३ स्वस्थानी परमेश्वरिका व्रतग र्‍याथ्या रागीमा: तब आई प्रगिस्तत
लाई प्रशाद दियाको छैन: श्री स्व स्थानी परमेश्वर लै तिमीलाई कल्यान गरुन्: श्रव मे परसाद ले ऊभ
नी परसाद दीया नवराजले परसाद ली गोमाधवां लिनिलाई साष्टांग दंडवत गरि ॥ आभरो ति: आठ
अक्षता ॥ आफ्ज्यौ लुग ॥ आठ मेलीपुष्प ॥ अथ पान ॥ आठ ऋतुका सुपारि मगराइ भेतलि

पाः तव गोमा भैछिन् ॥ हे प्रगश्रव तहरि हरूका आज्ञाले हाबं न्य देश माजा: राव न्य सका राजा भया स्थि
कपालमा हात राखि अशीर्वाद दिया ॥ नव राजश्रीं लल राहवस भनी श्रा माला ई लो हा गश्र नाम गादि रा
यं न्य दूस गया भनी सब्कं र श्रमारले अगस्त मुनि लाई आज्ञा गर्दी भयाको हि कथा कुत लेमो नका दिअ
थामि हजार मुनि लाई कहदा भया ॥ सोहि कथा आंहां पनी प्रवृत भयो ॥ ॥इति श्री [illegible]
हात्मै केदार खंडे कुमार अगस्त संवादे नवराज नराव न्य देश प्रवेस नाम श्र ३ खिस्यानी परश्री
नजैकथा बढ्यो मोष्यामो । ७ ॥ ताहां प्राप्त राव न्य देस मा मंगी हरूले हातिलाई सुव र्णका कु
लश: फूलका माला दी राजा खोजन लाई दराष्या ॥ लोक हरूंले नाना व हरा अलंकार ले ई हातिका नङ्गि
कु मा गर्द राजा हुनाको ईच्छा गरि हिंड्या ॥ नव राजश्रीं लल रापति न्य स वेला मा जुगी या ति माव सि हे
रि रह्या ॥ श्रष्टहरि हर हाती मा पूर्व इ भै नव राजश्रीं लल न जिक मा जाई ॥ फूलका माल गला माला
ई डी सुव र्णका: कलश ले अभी सेक गर्या सो देषि लोक हरूले ॥ हैलो कहे यो हाति बहुला यो ॥ से स्वे
श मा जुगी को हि है नर ॥ से लो श्रीं लल ला ई अभी सेक गर्या: कसैले भन्या सो हाती बहुला या को हो
इन ॥ तिमी हरू बहुला सो मुपले नवो लेन्या हु दि पनी हाति देवता हो न क्या श्रीं लल रा भ साथ पनी जुगी भ

ख्या
॥१३७॥

यापति: वै से भया पती जुड भयापतीउक्तो तपस्या ले राजा भयो ॥ विना आनो रायन को: अब लै रा
जा लुन पाई छ क्या ॥ हे पुर्ष होवु पलाग भया ॥ ताहा प्रांत अहटि हुर ले द्रवैश गया काहा तिलैन
व राज वां लेरा लाई जेलु ले आपकुं भ स्थेल मा राषि दुर्वारल गया ॥ मंत्री: ग्रह: प्रोहित ले नाना ग्रलं
कार लाई नदी संडगीला मागित पारअट: पुर्गी पटअप्रष्ट मंगल जागा गटि बुडीन ठहराई ते से राजा
को पुगी राव न्य वाति नाउ गया की वीची पुर्व क्रुतन व राज लाई क्या दान डीया ॥ कंन्या दान समि: हेम
हाराज अप्रभी स्थवक डिनु पल्यो छ ॥ सो मांग्रित यार छ: सुभ दिन ठहराई अप्रभी झो पले उ ॥ ऐति मंगि
ले भया का व बगा लुनी ॥ न व राजा मं छन ॥ हे मै ग्रीग्रह प्रोहित ॥ विना मे दाम हता टिलै अप्रभी झोप
क सोगा टिलपुं बद्र जो टि नगर बाहिर ॥ एक खट लेतु ॥ ल्याया को घर छ ता हुं गो मा नाउ गया की वा ल
गि छन ॥ ति मेरा महता टि हुन्न: लीन पठाई देउ ॥ ए मी न व राज रजा ले भया पछि: मंगी ले मजां छु मे
नी पाल की नाना व छा लिक्यो ज स्थे तली मंडु जो ती नगर मा गया गो मा वां ल नि भे ति पुनाम गाटि मं
गी मं छन ॥ हे मा हारानी तम्रा पुग न व राज वां ल गा राव न्ये दे झ मा राजा भया ॥ मई न्का मंगी हुति मीलाई लि
न पठा: मार आप्रा सां: मौ व छा अप्रलैकार पालकी ल्याया की छ ॥ लैउ बा डे जाउ भया र: मंगि का व [illegible] सु मे गो

॥राम॥

माथ्रां ले सि लि मे मन्मा ग्रा नंद गरि पेंगी लेल्या का ग्र लंकार लाई पाल की मावसि लावंन्य दे इ मा गया ॥ वं ई
जोति नगर ला भ गी हल ले बाल्या मार हेर्नु भनी कि से को: क पाल कि के इ ग्रल्या का: क से को पतु का: को
दे ई उ प्र च्या का ॥ पे ला तर हले तता ई कनति स्वया पाल कि मावसि फै ज स्नेत गया को गो माथ्रां लसि ला
दे दे षि: हेर ग्र शि जात भ मा ल्ह डि पनी क सो भाग्य मय ने ॥ गो माथ्रां लसि ल धै था गो का ति ग्र की: को छि
कि जातो गरि: रहि ष्णी न ॥ ग्रा ज रा ति म ईन ॥ पाल कि मावसि गई न ॥ भनी ग्रा दूस तमा वाल न लाग्य
गो माथ्रां ल शि ता हा दे षि जा ईला वंन्य दे इ का नजी क माड जि न ॥ नव राज लै बाल्या ई-ट र हु ति घो द्वार ठ
लगी ॥ गीतवा प्र गरि सिं भुर जा गा गरि ड वीर दगा की ल भै गया ला इला ग ग्र ना मग टि ॥ हे मा तात ग्रात
पल्या ले श्र टहरि ह र क्षो क पाले लावंन्य द्दा का राजा भ जा ॥ हे मा ता धंन्य र तपा ई को त प ल्या मे रा भाग्य
ग्र व भ भी से प पती दे उ ॥ पेति नव राज राजा ले भ सा पादि सा हां रानी गो माथ्रां ल शि ले लु डि न ठ हरा ई
लुवरी का सिं ह द्दान मावसा लि नव राज राजा रा वंन्य व तिला ई वि धी छ र्व क राज पाउ [illegible] से प डी सा राज्या
ग्र भी से प गरि ब कि ॥ गुरु प्री हित थ्रां ले रा हल ला ई भो ज्ञं नगर ढ्ढे नाडि विद्या गरि सा ट हा ति घो डा
र थ तया रा गरि दिी त वा ड ग टि फै ज स्नेत ड द्दा जा गा गरि डर्भ र गया भनी क मार लै ग्र ग स्म प्र नि ला ई ग्रा

ज्ञा गर्‍या सो हिक्कथा सुतले शौनकादी ऋष्यादि हजार मुनिलाइ कहन भया को हिक्कथा विस्तार पूर्वक आंहां पनी श्रवणं तं भयो ॥ ॥ इति श्री माघ माहात्म्ये केदार खंडे कुमार अगस्त्य संवादे नवराज राज्याभिषेक राजगृहप्रवेश नाम ॥ इ स्वस्थानी परमेश्वरी व्रत कथायां अष्टमोध्यायः ॥ ८ ॥ ताहां प्रातः एकदिनः नवराज राजाले आफ्ना महतारि छेउ भन्यो ॥ हे माता ईश्वरका कृपाले हामी आंहां आइ ॥ राजा भयुं अब आफ्ना राज्य मा जति भयाको ब्राह्मण भोजन गराउं गुरु श्रद्धा पूर्वक दक्षिणादि उपलक्ष जन्म मा दान पुन्य गर्‍या भने जन्म मा पाउंला भन्या ॥ येति नव राज राजाले भन्या पछि ॥ गोमा रानी ले हे पुत्र तैले असल भनीस ॥ धर्म मा चीत लाइस ॥ संगी छेउ भनी सामाग्रि तयार गरी लगाउ ब्राह्मण हरू लाई नीमंत्रना गरी पठाउं बरु जोतिष गरका ते रोसा थी हरू डाक न पठाउ तेरा छोरी वंश ज्ञाति लाइ पनि डाकन पठाउ ॥ येति महारानी गोमाले भन्याको वचन सुनि नवराजाले हवस भनी संगी हरूः लाइ डाकी हे संगीः हो आफ्ना राज्य मा जति भयाको ब्राह्मण लाई भोजन गराउं छु ॥ सामाग्रि तयार गर ॥ ब्राह्मण हरूलाइ पनी नीमंत्रना गर्नु पठाउ बहूना पुर नगर मा अग्नि स्वामी ब्राह्मण का पुत्र चंद्र वति ब्राह्मणि मेरा अक्षि होलीन पठाइ देउ ॥ मेरा छोरीका भामा वा पनी आज का वारी नमा आंहां आइ पुग भनी पठा

॥ राम ॥

उभनी ब्रुराया ॥ एति नवराज राजाले भन्याका वचन सुनी मैगीहरूले हवस भनी रावंन्पद्ड्डाक्ना राजम:
माजति मेपाकामवै ब्रांलिगाला ईनि मंग नागनु पठा या ॥ सोला ग्रिल माहगरिद्दियो: वंद्र जोति नगरमा
नवराज राजा ॥ कासंगिहरू:ला ईपनी डाकनपठा या वंगावतिब्रांलिशिला दिलिन ॥ जाहा:दोल्या ह
हूला दि नवराजटाले भन्याका कृतग्रराईव हनाप्रमापठा या ॥ दोले हल्लेत मीवह नाडरमापजि
भगिरवामी ब्रांलराको घर खन्न हो भनी सुध्याउन लाग्या ॥ कसैले तेहि हो भनी षि झा यारघर भी
उगै हाकपान्याङ्रावति:ब्रांलेशिले सामानी: सिद्धि:को हैका हा देषि ग्प्रायो भनी सुध्याया:दे
ल्या हरूले भद्दन ॥ नवराज राजाले पठाया:रावन्पदे सवात ग्प्राङ्गे वे ङ्राव तिब्रांलेशिले फेरि मं
द्दिन्न ॥ हे माहवाकहो: तिमी हरूले नवराज राजा मीतग्प्रा स्यर्यको क्रागन्यो कसो गरि: राजा भया
त्यो मलाई कहो भन्दा: दोल्या हरू:लेकला ॥ रावंन्पदेइमा राजानहुदाहा तिलाई सुवर्णका लहा फूलको
मालादिई: राजा षोज न लाई: राष्या थ्या: नवराज ब्राह्मण सावंद्र जोति नगर: देखि आई हा तिले राजा
षोज्न नलाग्याको हेर्न लाग्हा आ फुलले पूर्वजन्म: मागरि आयाको तप्प स्याकाको प्रभाव लेफुलको
माला गला माला ईदि सुवर्णका लसहेत्र भी सेफ गन्या ॥ लोकईवरि: हाकि लगि राजा तुल्याई

स्वस्था

न ॥ चन्द्रावतिरानीका हातः पव स्पर्श गरिदेउ ॥ वादो नगर्या राजा हामी देखिव धुसि हुन्या छैनन् ॥ इति
दो त्याहरुः ले भन्याको वचन न सुनी चन्द्रावति ब्राह्मणीले भन्या अग्रा मन्द गरि चन्द्रावति नाउँ गन्या छिउँ
न्का हि महं भनीन ॥ **तवदो** त्याहरुः ले चन्द्रावति ब्राह्मणीलाईः प्रनाम गरि ॥ **हे महा**रानी उसो भया त्व
दो जाउँ तस्रा वावा महत्तालाई पनि आजका वारदिनमा **आई** पुग्नु भन्याको छ ॥ हामिले चिन्याको छैनन् ॥ तिमी
ले भन्याका छ ॥ **इति** दोलेहरु ले भन्या पछि ॥ चन्द्रावति ब्राह्मणीले ः लोभनि मा थीजाई अग्रा वावा महतारि छि
उ हे माता पिता भनी नवराज राजा भयाका कुरा प्राकुला ईलि नपठायाको कुरा वन्तां तव हिन् ॥ **तौ भि**
हरुः लाई पनि आजका वारदीन मा आई पुग्नु भनि पठायाको रहेछ ॥ **आज्ञा** दोया मजा हातुं भनिनः इति चं
द्रावति ले भन्याको वचन न छ नि ॥ **अग्नी** स्वामी ब्राह्मणसा धुसि भै धंन्य मे राजु वाई नवराज मेरि पुगि चं
द्रावति ॥ धंन्य नवराज राजा भया पछि ॥ मेरा पुगी पनि रानी छुः ॥ भनी नानावस्त्रालंकार ल्याई पछिरियाँ
दि ॥ **हे पुत्री** ते ले जन्म लियाको साफल भयो विलंम्ब गर्नु दैन वादो जा भनी वीदा दी या चं ॥ द्रावति ब्राह्मणि
ले हलरूका नीदो त्याहरुः लाई पानुपिर्नु ई वावा महतारि लाई प्रनाम गरि ॥ **दोली** माथ सि आफ्ना छि म्या
व्हि, मं शिंहरा थपित वोदा भै रानं न्पदेश राजा न भनी गया ॥ चन्द्रावति ब्राह्मणीका हं ः रोहेरुले हर चन्द्रावति

॥१३८॥

॥ राम ॥

लेः आफ्ना फल्मै देइ पठाई दुख पन्या मासा सुलाई एक लै घडी मार्दि तिम्रा खिस्याकी थोभ्री ॥ तेस्ती
अपराधीनी पतिरानी भै दुख पाईन् ॥ भनिकन रुग गर्न लाग्या: चन्द्रावतिब्रांलनि: ताँहा देखि जाई भुलो
वनमा पुगीन् ॥ कस्तो वन भन्या: काहिं मृग इत्यादी वनचर लेः आफ्ना शिप्रहप ले साहि तभैर हाका
काहि राजाहंस लेस हिरमै ग्राका नाना पक्ष लकुल लैसै भासेमान भ याका त्रिसृ हरू: लेस हित भ-
याका ॥ ए स्तो वनमा पुग्दा ताहाँ वात काहि अपछराहरू लेः श्री स्वस्थानी परमेस्वरिको व्रत गर्न लाग्या
का देखिन् र ॥ दोल्याहरू लेः हे महारानी हामीलाई भोक लाग्यो ॥ केहि पाईन्या उति मी: पेल्दछिन ॥ ए हिंव
समेनी प्रधानीले दोली थामी चन्द्रावतिलाई ताहि छाडी ॥ ताहा क्यार हाछन ॥ भनी हेर्न गया अप्छराहरू
ले व्रत गर्ना लाग्याका थाउँ मा पुगी ॥ तिन्या देवताहरू: ए व्रतका नाउँ क्या हो तिमीहरूको हो भनी सुध्या
या अप्छराहरूले हे मनुष्य ए श्री स्वस्थानी देवताहुन् ॥ उनै ईश्वरीको व्रत गर्न्याको हो ॥ हामी स्वर्गका अप्
छराहरू ॥ भनिकन ला: ए ति अप्छराहरूका वचन सुनि दोल्याहरूले ए व्रत हामिले पनि लिनुकुं छ कि
भन्या अप्छराहरूले मन्माहर्ष मान गरि हामि दिउँसा माग्रिछैन ॥ तिमीहरू को [illegible] मा हामीलाई पनि
व्रत गरि: अप्छराहरूका संसर्गमा व्रत गर्न्या ॥ अर्कीका भाग्नि कि ल्या पोउन्या ला लीराप्याको ड्व्यमीट व

फाईव्रतगरिसक्यापछि॥प्रद्याडउँईअपछराहरुलेहेमनुष्यहो:जोमनुष्यले:श्री३स्वस्थानीपरमेस्वरिकोव्रत
गर्ला:कथाकहलाकहनलाउँलाउँ॥अथवाप्रहस्तकलेषिघर्मीटारिछाडला॥वातेमालाग्याकातिमीहरु
लेव्रतिश्रध्यागरिव्रतगर्‍या॥धंन्यरहलाछौ:श्री स्वस्थानीपरमे[illegible]स्वरिसद्गतिग्राहिईसमानछुन॥ग्प्रवजाहुजा
नभनिप्रायाकाछौ॥जाई भनिप्रसाददिया॥डोल्याहरुलेपनितिम्रोहरुकृपालेश्री३स्वस्थानीपरमेस्वरि
कोव्रतगर्‍यौतिमीहरु:धंन्यरहलाछौ॥अव हामीजांछु:भनिअप्छराहरु:लाईप्रणामगरी:नन्दावतिधंनमिदि
उप्राईगैल्याहरु:ले:हे महारानी स्वर्गका अपछरा॥रा हरुलेश्री स्वस्थानी परमेस्वरीकोव्रतगरिरहेकाको हा
मिलेदेष्युउंकासंसर्गमा हामिहरु:ले पनीव्रतगर्‍योर:अलिकविलंम्बछुनगयोज्ञमागरि:वरुछुह
सतिमीलाईपनिश्री३स्वस्थानिपरमेस्वरिकोप्रसादल्याईदियाकोछु॥लेई भन्या:इतिदोल्याहरुले
भन्याकोवचनसुंस्रतिऔंधभैलाल३ग्रापागरिदाहकिति३गरिलागलेनिस्वासगर्‍याकैसुके
राहालि॥मन्त्राहातिलेरासध्याजैपुलोमीलेगर्जनागरि॥हेपापीडोल्याहोमलाई:एस्तावचनभन्नेहरुले
राषिदितिमीहरुव्रतगर्नपछि:लाग्याछौ॥सेवक:कोत्योधर्महोईनतेसव्रतलेतिमीहरु:लाईपानदि
न्याछकिलाउँनुदिन्याछ॥त्योस्वस्थानीपरमेस्वरभन्याको॥काहाकोदेवताहो:त्योक्यागर्नुस

बकथा झि हरुले देख्या र यो कथा आसर्म्य हो: ए स नदिमा ग्राह आइ रवस्यो कि नाग आइ बस्यो: अथवा देखनाके हिंडन
पात हुन लाग्यो र यो हाल भयो: कुरा: राजा देउ बिंती गर्नु पर्द्द ॥ अनि मतो गरि: नवराज राजाले: उ जाई: माझि हरुले
बिंती गर्न्या ॥ हे महाराज सालिन: नदि व हंदैन: छिन मै रस्ता: ए स्तो भयाको ताहामीले सुन्याको पनि थीयेन ॥
आंषाले देखुं बिनास गरि: हेर्नु हवस ॥ एति माझि: हरुले भन्याको वचन सुनि नवराज राजाले मंत्री हरुलाई
॥ १८१ ॥ दाकी माझि: हरुले भन्याका कुरा वस्ता रहक छा र: मंत्री लाई साथ लीया लिन: नदि मा गया माझि: हरु लाई जल
भीतक्के हिज ना आर छ कि: जाल हानी हेर: भनी अह्राया माझि: हरुले हवस: भनि जाल हानि हेन्या: बञ्चा बति
त्रां ललि काल्लि भयाकि [illegible]पी र्‍हेन ॥ भन्या: आदि मा बुझि उप ज्रि हात पाउ बसि: सुधी के हिन भयाहि: ला लेछो पि
याको: मुछो पर्दी मै पर्‍यो कि ॥ ये ति लिनं डाल वति लाई देखि: मार पोव लुहे भनी रु हराउनु: न सकि नदिका: कि राम
नारामा भील का या ॥ फेरि ज भीत पासि हात हाली खोज न लाग्या ॥ केहि पाये नन र: हे महाराज हामी ले ता केहि १८१
पाउं उसके नौ भनी बिंती गर्न्या एति माझि: हरुले भन्या पछि: नवराजा लेहंगा ज्ञितिमी क्या न थीर भैर हा: मैले
केहि: जां नुस के न मरे भिप्र ज्ञान हो भनी हात ग्राघ पाग लि ॥ नवराज [illegible] नि गई गाई का दुत लेग्रप [illegible] दि सा
तव सालीन: नदिवाहि गर्दन ॥ त्यो देखि नवराज राजाले: ग्राश्चर्य मानी लोक सब भै दुखी रहिन्या ॥ बैडा बति श्री

स्वस्था

राम

कला ॥ तिमी हरूले मलाई नगन्याको हो ॥ वन मा भयो कन्या गर्दः वन मान पन्या देषि तिमी हरू लाई मारि

हालन्या थीञां: अव वकै ले प्रशंला भनी हरू पसाई ग्रया को मलाई विलै म्व गरि दिईस्न ॥ अपराध्यो भ

नो तिमी हरू जस्ता लाई भंनु: भनी वादर कृपा रै: रोली देषि कृदि रोल्या हरूः का ॥ हात देषि श्री ३ स्वस्था

नि परमेस्वरिको प्रसाद बो सि पु पुजारि पुकिगो दाले कुल चिमिल का ई दिईन: अब पनि ह सै गली

स्को ना दैलै जाभनी नर ॥ तव रोल्या हरू: ले आवो देषि ग्रा सुपसा ली के हि भंन: नसकि मन: लै श्री स्व

स्थानी परमेस्वरि: लाई समझि बु पला गिरो लिवो को गया रावन्य देश का नजिक मा: सालिन: नाउ

गन्या का नदि थी यो: त्यो नदि तरि आधा विच माझ गया ॥ श्री स्वस्थानी परमेस्वरि: लाई तिम्रा:

जन्याको हुनाले: ग्रा करस्मा वा दनी तां गपा सै: मेघ आई: मुसल: धारा पानी वर्स्यो थुलो वतास आयो रू

कडा पनि: बांसनि सा ली रा नदि का माझ मा दो लि देषि स्वसिन्न ॥ रोल्या हरू: श्री ३ स्वस्थानी परमेस्वरिको व्र

तका प्रभाव ले पंछि हुन पले उ द्वीगे कैलास पर्वत मा जा ई आनंद ले सिवपुरि मा रह्या ॥ जो मनुष्य ले श्री ३ स्व

स्थानी परमेस्वरिको व्रत गर्ला: रै स्न: त्यो पर्वी पाउला ॥ ताहां प्राणः ब्रह्मा वति श्रा लाहि मा महापात कि भै जले

भी गप रिहरि स्ता: जुन्न देवि ब्रह्मा वति सा ली न टाडी माप रि षिन्न ॥ उस दिन हि न रू: छिपर भैर हिन ॥ पा

न देषि

लागि छ्न् त्र्व त्र्व बुर्ह्दी हुन्या क्षेनमा गिथा हुन्या क्षेन मा क्षुध्या हुन्या ॥ सेस्ता तरहले महाकष्ट गर्दि सालिनः नदिका तिरमा परिरह्या ॥ एक दिनमा सारै भोक लाग्यो रषान्या कुरो केहि नपाउँदाः मातापनि बोउ भनी हन्माल रहिन् ॥ त्यो मातोपथर भैगयोः ऋषी स्वसोनि परमेस्वरिः लाई निन्दा गन्याको पापले क्षितः ताप भोकः नाना दुष सहिन् ॥ ताहां प्रान्त नवराज राजाले श्र्याद्धराज्यमा ज्ञाति भन्याका ब्राह्मणहरुः लाईः स्रर्धापुर्वक दछिना दि भोजनः गरायाः नवराजका कपिल नाउँ गन्याका ब्राह्मण दुवै दम्पु भाईपत्नी राजाका ब्रह्मभोजन खान भनि तैतै बाता ज्ञाया चन्द्रावतीले देषिन् ॥ रतिमी को हौ ॥ काहा जान भनी ज्ञाया भनी सुध्याया ॥ ब्राह्मणहरुःले हामी ब्राह्मण हौंः राजाको ब्रह्मभोजनमा जान भनी ज्ञा अं भन्या र चन्द्रावति भन्छीन् ॥ हे ब्राह्मण हो पान दिन भयोः मैले केहि खायाको छैन तिमीहरुः भोजन ज्ञाने भया मलाई पनि केहि मागी ल्याई दियाः पुन्य होला ॥ मं०प्रथ देषि दया गरः एति चन्द्रावतिले भन्याको वचन सुनि ब्राह्मणहरुःले हे पापीनीः तैले हामीः ऐसै होला भंनुस रिस न राजाका दर्वारमा क्या जानिक होला पो हुंछ ॥ विपरित हामी ब्राह्मणका नातिले पाउँ नेवस्तु दिया तल्याइ दिउँला ॥ नल्याउन्या कुरा मसेक सो गर्हुंला ॥ एस्कपुर्थलेः तंग्रासागरि नर हास ॥ इति चन्द्रावति सित भनीः ब्राह्मणहरु राजभ्यदेशमा गयाः नवराज राजाले सम्पूर्ण ब्राह्मणलाई दछिना दी भोजन गराया ॥ भोजन गरिसकिः राजालाईः आशिर्वाद दि आनंदसँग आफ्ना २ घर गयाः ति नवल प्रकाः कपि

ख्वो
॥ १४२ ॥

लब्रांह्लराजा दुईभाई लेवंज्ञावति: लेभरा ई पठायाको समजि: ॥ ए सजा उ भन्या सापापिनी: प्राप्त गरि: रस्ताको हो लिख्न: के
हिपोल गिरे उ भन्याक सो गरि मारा हामी हन्न: लाई लोभी र स्राद्ध न भनन् ॥ भनि मुव ले के हि अंनु: नस कि भोर्ज नग
रका भाउ माकै ले जान्याकै ले आउ न्याग न लाग्या: त्या सो गन्या को: गोमा रानी ले देखि नर ॥ भंन्डारि: लाई राखि: हे भं
डारि ॥ तिब्रांह्लण राजा हन्न: ले खा न पा ऐन कि: संतोष भऐनन् ॥ सो पनी: प्राउ भनि नर: भंन्डारि ले हवस: भनी ब्रांह्लण राजा ह
न्न ई जाई सोध्या: हे ब्रांह्लण राजा हो तिमी हन्न: ले खा न पाई नकि संतोष भऐन: ई क्षा भया फेरि: भोर्ज नगर भन्यार ॥ ब्रां
ह्लण राजा हन्न: भंन्छन् ॥ हे भंन्डारि हो महा: राजाका कृपाले ई क्षा पुराभया सो संतोष पनि भऐ हामी अंहंआउ दामा सा
लिन: न दिका ति रमा: झारि र माकु छत भया की हात पाउ खेस्याकि: को हि गि जा ति ले देखिन्नर ॥ काहा जां छौ भनी सो
धीन: हामी ले राजा को ब्रांह्लण भोर्ज न मा जां छु ॥ भनी कलो: ते छले तिमी हन्न: भोर्ज जाने भया मलाई के हि मागि ल्या
ई दि या स्न: पाव दिन भयो मैले के हि: षा या को छैन ॥ भनी र: ए सैंता उ न्या त्यो आसा गरि र स्ता कि हो तो स्न: के हि पैं
लगी दिउ भन्या कै औ हि: मागं भनी बासि रहा छौ: ऐ ति ब्रांह्लण राजा हन्न: ले भन्याको सुनि र ॥ भंन्डारि हन्न: ले गोमारा
नि ई उ जाई: हे महारानी भनी ॥ ब्रांह्लण राजा हन्न: ले गन्या को कुरा कन्ता सो तब महारानी ले ति दुई: ब्रांह्लण राजा ले
जति: वोके नसकदछ: त्यति अंन दि हाल: भनि पठाया र ॥ भंन्डारि ले पनि हवस् भनी अंन्डा माहे र्न जा दामा न

राम ॥
१४२ ॥

वःराजल्लोका भंडार लुकिगयाको देषिः भंद्राटिःले आसत्यगमानी ॥ गोमा रानी द्देउ जाईः बिंती गन्योः हेम
रानी आश्र्चर्य भयो ॥ त्यसःलाई दिन भनीः भंद्रा सा हेरीजा राराष्याको थाउ माकेहि पाउ दिनः संपूर्ण भंम्रा
लुकीगयाः क्या दिउ भन्योरः महारानी गोमा ब्रांह्मनिले भन्द्राटिले भन्याको बचन सुनी भंद्रा माजाईः हेर्न्या
रद्दिन्या कुरा केहि पायेनर ॥ आफूलाई भनीः पकाई राष्याको भुजा दिपठाउ भनी ग्र्राईन् ॥ भंद्राले हुकम भ
नित्यो भुजा लि ब्रांह्मनगा द्देउ ग्याई ॥ हे ब्रांह्मन हो आश्र्चर्य भयो त्यस्को नाउं गर्नि माजराजाका संपूर्ण भंसार
लुकिगयो राष्याका थाउ माकेहि पाउदिनर ॥ नभयार माहानीलाई भनी पकाईः राष्याको भुजा छः लगिदे
उ भन्द थोकता केहि छैन ॥ भनि सोपी दीया ब्रांह्मनगणहरुःले बहुत सर्भःमानी ॥ त्यो भुजा ली दर्बार देखि नि
स्क्याः त्यो ब्रांह्मनगणहरु निस्के नै माग नव राजका भंसार प्रगट भयोः जाहा रष्या ज्या राष्याको थी योताहि र स
बैकुरा देखि यो भनि कुमारले अगस्त्य मुनिलाई कहा ॥ सो हिके प्या सुतले सौनका दी ग्प्रप्या त्रिहःजा रअ
षिहरुःलाई आज्ञा गर्न्या सो हिके प्या आंपनि बर्णन तभयो ॥ ॥ इति श्री माघमहात्म्ये केदारखंडे कु
मार अगस्त्ये संवादे ब्रह्म ॥ भोजनंनाम अष्ट [illegible] नीपद [illegible] ध्यायो ॥ ८ ॥ तां हंः
प्राप्त ॥ श्री सूताहरुःले भात लिःबंडा पति द्देउ ॥ त्या पान ड्डा बति ब्रांह्मनस्त्रिले ब्रांह्मनगणहरुःले हेयापिनीत देषि

॥१४३॥

मलाई‍नेकेहिः ल्याईदिसोकिभनीसु ध्याईन ॥ ब्रालगहन्ः लेहेपिनीःतप्रतिपापीर लाछन्द ॥ तेरा
त्रिमीतहामीलाईसमैपन्मोकसे भन्माःतलाईदि नभनीःहेदीतागजाकाभन्मार लवैसुक्रिगये
सेति भातरानीलाईभनि राप्याकोरहेछर ल्याईडियाकोछःभानिलोपिड़ियाबंग्रावातिब्रांल
तिलेस्योभातपाउति मागःमोकलेवाई भानतयार भईन ॥ त्योदेषिब्रांलराहन्ःलेहेपापि
नीतेछस्ववस्या मापरिकनपनितलाईलमैकोवेह्लारहेनछः मुबधोईभा ॥ तेराप्रवः
लादेषिह्म्मीलाईःपनिग्रतिकह्नाभयोतलाईउपदेलडिंछु ॥ भनिरजननिराकार
लस्यानीपरमलरिकोव्रतगल्यासव्रतकाप्रभावलेःतउंपारहोलिलःव्रंलहत्याड़िपापगन्याको
बयापानिनाहोलाभनि ॥ सेति क्रुरागरिग्रप्राघरगया ॥ बंग्रावातिलेब्रालराहल्कावबन
मुनीवडाकह्ललेभारहतपाउतेकोमुषधुनमनिमालिनड़िमागईन ॥ बंद्रावातिब्रांलनिग्रा
निमागलालिनडीकोजललुकिगया ॥ त्योदेषिवग्रावातिब्रालनिलेनानातरःहलेटेईकराईमा
धीश्राईउवनधोईभानभनिभातहात्मालिडामागत्योभातभनिमैगयो ॥ बनिपवोनलाग्दाडु
लोवतलग्राईउदाईलग्यो ॥ तवहपधल्यासैगरिःसुमिलापारिरहा ॥ ताहप्रांतःपैपलुल्मेकाप्ररौमाकाड़ि

॥ राम॥

अगरोप आये नं ॥ ॥ अगस्योवाच ॥ ॥ हस्कंदजी तपाईको कृपाले स श्रीदेविन स्य गक्वा वातक
रामवै सुनि सर्वां अव श्रीप वीति डेवी लेलोकका हीतगर्नाको मीती लेअं स्वस्थामा गजपिलाईरमप्रगम
पीलाईदाकी श्री [illegible] श्रीत्वस्वानी परमेस्वर्कैं धर्मव्रतकनसि भागाई पठाउन्न भनी आज्ञा गर्नु भया
कोप्रेसाबला ई [illegible] आज्ञा गर्नु हवो सर्ई ओगम ति
स्वस्ति श्री सर्वोपमा [illegible] जागाउपतडी सक श्री

स्वास्ति श्री वेपि मागो मा बादि सवरत्न गुनगरीष्ठराडमारास्तार्वाई तजी वा वा म हगारी छोरा गंगादास नौ कोटि को २ दिदं ५ वतसेवा सेवा डेप्रा त तर्वाई ह्रदय
जीपा मा आदंछना मता ईप्रसो। आनंद छापाई हुनत्वोतजी दाई भं [illegible] कोठ मा ई विष्णुलालको सेवा सेवा डेप्रात गाहा मालम होस। छउन गाईबर्य
डेलो ॥ त्योतजी का का के छोरा कृष्ण को सेवा सेवा डेप्रात छपाई [illegible] माता होये मनो

श्रीगणेशाय नमः श्री सरस्वत्यै नमः श्रीस्वस्थानी परमेस्वर्यै नमो ॥ हर्ता कर्ता भुजगभूषणं वन्दनाम हरेर ॥ नील्या
धारि गगनसदृसं मेघवर्णं शुभाङ्गं लक्ष्मीकान्तं कमललोचनं योगीभिर्ध्यानगम्यं वन्दे विष्णुं भवभयहरं सर्वलोकैकनाथं
नानस्मि ॥ कंस व्यालो बहु लोकहृद मरुत स्नानवन्ती दीर्घै स्नाने बेदेसांकुः पदा कमोपनी कौ गर्पेली नं लाम्गा ॥ ध्यानासी
थीतिवृन्द तेजमगेला ॥ पसान्ति वं लागोनो पस्मात तान विदुः लाग छुरगना देवा पतसौ गोप
ए

श्री ८ ल्या काकी

स्वस्ति श्री सर्वोपमा जोगे ल्या लख्मल ग्रग गांव लारूज मारा लान च इत श्री दुवावाजु क आवै याल ब पड आ ता वो दिया प्रतं पालन इ ल्याहने द डम्प्रान ताहान पाछे हाय पो गी ये आठ न भयाम पुतत प को प्रुवी पा [illegible] ापु राह उआत ।।। इत श्री सम्वत ५१:६१ बदल सावड ता गोड२ से मा राम १ स्त्र

स्वस्ति श्री लखो ।। को । काल

लाडीट क्या सम्वत ५१:६१ ताल सराडवा गातेउर मर्पेत १ माल र य पो मे गा ला लहो इता रुपे रा धो बाउ वेज सो हो पुराप्वा ५ ५ रेइ रा मा ७ गां ड्डा नल पद मे टा ग स्वो सो ठी तो ला २ सोना पा मा ग ड टा नष्प दी रा ते हार पद सो छु टा ल ला जुता इती समात

स्वस्ति श्री से बेपिमा ओ

स्वस्ति श्री गोला स्वस्ति आगोला धनम

ब स स्वा सि पुमल स्वा क वा हाम काला आ गम्या को ऽ

स्वस्ति श्री लेपि माजो स्वारे लक ल

This PDF you are browsing is in a series of several scanned documents containing the personal colleciton of Jagannath Bhattarai ji from Kathmandu, Nepal.

CV:

Jagannath Bhattarai
Date of Birth: 31 December 1960
Place of Birth: Kathmandu, Nepal
Address: Nagarjun (Ramkot), Kathmandu

Educational Qualifications
Bachelor of Science (B.Sc.) – Major in Biology
Master's Degree – Sociology & Anthropology
Shastri (Ongoing) – Balmiki Vidyapeeth

Professional Experience
Government School Teacher (Madhyamik Pratham Shreni)
Taught at Secondary Level (Madhyamik)
Taught at Higher Secondary Level (Uchcha Madhyamik)
Served as Head Teacher
Led academic and administrative development
Strengthened institutional performance and student outcomes

Areas of Interest
Sanskrit Vyakaran
Spiritual & Philosophical Studies
Educational Leadership

Digitization by eGangotri Trust
Funding by MIDF, New Delhi